

לקראת שבחת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 422

פנינים לפרשת פקודי תשפ"ד

בדורות הקודמים אפילו יהודים פשוטים היו מדברים כל היום על ביאת משיח. אני זוכר אצל אמי מורתי ע"ה שקנתה בגד יפה ולא רצתה ללבושו אלא הכינה אותו שיהיה שמור ומיועד לשמחה הגדולה בביאת משיח צדקינו

פוסק הדור מרן הגאון הגדול רבי משה שטרנבוך שליט"א
על קבלת תרומות לישיבות ממקור טהור, והציפייה לגאולה

"אלה פקודי המשכן משכן העדת, (שמות ל"ה, כ"א).

פירש"י: "המשכן משכן, שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עונותיהן של ישראל".

מבואר כאן שחורבן בית המקדש נמשל למשכון, שכשם שהמשכון נלקח מהבעל חוב עד שיפרע את חובו, כך גם נטל הקב"ה מאתנו את בית המקדש כמשכון, עד שנפרע חובתינו כלפי שמיא ונשוב בתשובה.

והקשה הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שהרי כתוב בתורה לגבי אדם שלוקח משכון "לא תשכב בעבוטו עד בא השמש תשיבנו לו", וא"כ איך הקב"ה מעכב מאתנו את בניין בית המקדש במשך זמן רב כל כך, והרי בכל יום ויום אנו זקוקים לבית המקדש ולכאורה היינו כבר צריכים לקבל את המשכון בחזרה מיד.

והשיב הגר"ח זוננפלד מיניה וביה, שהלא כל ההלכה שצריך להחזיר המשכון בלילה או ביום, הוא דווקא כשאין לבעלים בגד אחר חוץ מהמשכון, אבל אם יש לו אחר ויכול להסתדר מבלעדי המשכון, אין המלווה להחזיר לו את המשכון מידי ערב, ובעוה"ר אנו מרגישים שאנו מסתדרים היטב גם בלא בית המקדש, ורוב העם שקוע בגלות בחיי הרווחה, ולכן אין הקב"ה מחזיר לו את המשכון, אבל אם באמת היינו מרגישים את צער השכינה והיינו מרגישים שבלעדי בית המקדש חסר לנו בעיקר החיים, הקב"ה היה מחזיר לנו כבר את המשכון ובונה את בית מקדשינו ותפארתנו.

וכעין הדברים הללו אמר הגה"צ רבי זלמלי'ה מוואלוז'ין זצ"ל, אבל הוסיף דבר נפלא, שאע"פ שעם ישראל בכללותם לא זכו עדיין לבניין בית המקדש, אבל כל יחיד ויחיד שמצפה לבניין בית המקדש וליבו כואב יום יום על חורבן בית המקדש, זוכה עבור זה להשראת השכינה פרטית אצלו, כדי שיהא 'מקצת השבת המשכון' באופן פרטי אליו.

וסיפר לי הרה"ג שמואל אהרן הלוי פרדס זצ"ל

בדורות הקודמים אפילו יהודים פשוטים היו מדברים כל היום על

המשכן שבנייתו הייתה בקדושה, לא נפלו עצי וכליו ליד אויב, אבל בית המקדש שלא הייתה בנייתו בקדושה כמו במשכן, שהרי לא נבנה על ידי צדיקים אלא על ידי גויים, [ובפרט בבית שני שאף לא היה ארון העדות, וגם פוקד על פי כורש, ולא היו שם בני לוי], נפגמה קדושתו ולא היה בכוחו לעמוד לעולם, אלא אבניו נחרבו, וכליו נפלו ביד אויב, עכ"ד.

ודבריו נפלאים שאפילו בית המקדש שקדושתו רבה מאוד, מ"מ כיון שנבנה על ידי גויים, ובנייתו לא התנהלה תחת הנהלת צדיק אלא תחת הנהלת גוי, קדושת הבית נפגמה, ורק מחמת זה היה לגויים כוח להחריב את בית המקדש, ואילו היה הכל נבנה בקדושה ובטהרה כבניית המשכן, לא היו הגויים יכולים להחריב את בית מקדשינו.

וזוהו לימוד לדין להעמיד את היכלי התורה והשיבות בקדושה, שהלא הם בית מקדש מעט שבכל דור, ויש להיזהר שעכ"פ קיום השיבות לא יבוא על ידי כספי גויים ורשעים ומחללי שבתות, שהניקה מכוחם פוגם מאוד בקדושת לימוד התורה, שכשם שבניית בית על ידי גויים פוגם בקדושת הבית הנבנה מכוחם, כך גם החזקת המוסד מכוח גויים או מחללי שבת פוגם בקדושת התורה הבאה מכוחם, (ועי' עוד לעיל פרק כ"ה פסוק ב' מה שנתבאר בזה).

תרומות רק משומרי שבת

שמעתי מפי מו"ר הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל, שהקדוש החפץ חיים זצ"ל עמד על כך שבישיבתו יקבלו תרומות רק משומרי שבת, וביאר שאף שנדמה שכדאי לקבל כסף מאת מחללי שבת, אבל הדבר נכון רק לפי שעה, ולעתיד ההפסד הוא גדול יותר, שהם בתרומתם נעשים שותפים בתורת התלמידים, והדבר פוגם בקדושת הישיבה, ומזיק מאוד לרוחניות של התלמידים, והתוצאות הפסולות ניכרות היטב בחינוך הבחורים שחסר להם יסודות בקדושה.

ומו"ר זצ"ל היה נאה דורש ונאה מקיים, ובעצמו עמד כחומה בצורה שלא לקבל כספם של רשעים להחזקת הישיבה, והיה מוכן במסירות נפש כפשוטו לסבול הרבה מאד מעול החזקת הישיבה ובלבד שלא להזדקק לכספם של מחללי שבת בפרהסיה.

וזכרני שבשעה שהמצב הגשמי בישיבה היה קשה מנשוא, והגיעו עד פת לחם כפשוטו, קיבל מו"ר זצ"ל הצעה מכמה בעלי בתים שהסכימו להקים "וועד" לניהול הכספי של הישיבה, ויקחו על עצמם את עול החזקת הישיבה, אך מו"ר זצ"ל סירב לכך, ופירש לי טעמו מפני שחושש שהם ייקחו כסף גם מאת מחללי שבת ואין העסק כדאי, ועל כן כיתת רגליו מבית לבית לאסוף פרוטה אחר פרוטה להחזקת הישיבה, ושמח שזוכה לזכות יהודים במצווה רבה להיות שותפים בתורה, וכדי להציל את הישיבה מחרפת רעב עשה הסכם עם מאפיייה בבעלות חרדית שהלחם הנשאר במאפיה ולא נמכר, ינתן חינם לישיבה ביום המחרת.

(ביאורים והנהגות' עה"ת - פרשת פקודי, עמ' תמג)

ביאת משיח. אני זוכר אצל אמי מורתי ע"ה שקנתה בגד יפה ולא רצתה ללבושו אלא הכינה אותו שיהיה שמור ומיועד לשמחה הגדולה בביאת משיח צדקינו, וכך היה הדבר פשוט אצל כולם לדבר על משיח, ולצערינו היום כבר שכחו לגמרי לדבר על משיח, עד שכמעט כולם חוץ מיחידי סגולה, שכחו מביאת משיח, ועלינו להחזיר עטרה ליושנה, ולדבר כל היום על ביאת משיח, ולצפות לביאתו ולא להסיח דעת מהצפיה לישועת ה'.

וסיפר לי הרה"ג שמואל אהרן הלוי פרדס זצ"ל (משיקאגו), שבערך בשנת תרצ"ב נסע לפולין ובא לראדזין, ולאחר תפילת מעריב בא לקבל שלום מהקדוש חפץ חיים זצ"ל, והחפץ חיים שאל אותו "מהיכן אתה", וענה שהוא מאמריקה, והחפץ חיים שמח מאוד ואמר "אני מחפש יהודי מאמריקה", ושאל אותו החפץ חיים, הלא אנחנו ממתנינים בכל רגע לביאת המשיח, תאמר לי את האמת, האם גם באמריקה מצפים למשיח, והוא היסס ולא ידע מה להשיב, אך לבסוף החליט להשיב שבוודאי באמריקה מצפים למשיח, ואז שמע איך החפץ חיים מתפלל בינו ובין עצמו ואומר לקב"ה, "ממילא היהודים כאן בפולין שסובלים צרות ועניות, יתכן שממתנינים למשיח כדי שיגאלם מהצרות הגשמיים, אבל הלא אפילו באמריקה שיש להם גשמיות ועשירות, מכל מקום מצפים למשיח ומדברים כל היום על משיח, וא"כ עד מתי תעכב אותנו ממשיח".

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הַלְוִיִּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (שְׁמוֹת ל"ח, כ"א)

ביאר הספורנו שבפסוק זה נאמרו ארבעה מעלות של קדושה שהיו בבניית המשכן, שבעבור המעלות הללו עצי המשכן וכליו לא נחרבו ולא שלטה בהם יד נכרי אלא נגנזו ונשארו לנצח, וכמבואר בגמ' (יומא ע"ב ע"א) "עצי שטים עומדים שעומדים לעד ולעולמי עולמים".

הטעם האחד: "משכן העדות", מפני שבמשכן היה קדושת לוחות העדות.

הטעם השני: "אשר פוקד על פי משה", שהעבודה נוהלה על פי משה רבינו והיה הכל בתכלית הקדושה.

הטעם השלישי: "ביד איתמר בן אהרן הכהן", שעבודת הלוויים הייתה מנוהלת ביד איתמר.

הטעם הרביעי: "ובצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה עשה", שעבודת בניית המשכן לא נעשתה ע"י 'מהנדסים' המבנינים בחכמת הבניה גרידא, אלא נעשתה בצירופי שמות על ידי המיוחסים והצדיקים שבדור.

ומכאן ארבעה ענייני קדושה הללו שרתה שכינה במעשה ידיהם, וקדושה זו שמרה על עצי המשכן וכליו שיהיו מופקעים מיד אויב ולא תשלוט עליהם ידי גויים לעולם.

והוסיף הספורנו, שזוהו החילוק בין המשכן לבית המקדש, שדווקא

לַיְהוּדִים הֵיטָה אֹרֶה

בימי חודש אדר
ימי השמחה והאור
זה הזמן להוסיף אורה
ושמחה בביתנו

אלפי יהודים בכל רחבי העולם היהודי,

**הצטרפו ללימוד מסכת
שבת, במסגרת תכנית
'העמוד היומי' - 'דרשו'**

הצטרף גם אתה ללימוד 'העמוד היומי' ותזכה גם
אתה ל"אורה זו תורה" ושמחה שתמלא את לבך

להצטרפות למסגרת מבחני 'דרשו' ופרטים נוספים

בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

פעם אחת אמא קראה לי ואמרה לי "בן ציון, רצוני שתיסע לבני ברק, ותיכנס למרן הגאון המופלא והקדוש רבי חיים קנייבסקי, ותשאל אותו שאלה בשמי...". כמובן שהתפלאתי, מה יכולה אמא לשאול את רבי חיים, וזה תוכן השאלה שביקשה להעביר...

הגה"צ רבי בן ציון גוטפרב שליט"א, ראש ישיבת 'תורת ה' ומראשי קהילת המתמידים על כוחה של תפילה

יעקב א. לוסטיגמן

המדרש אומר בפרשתנו (רבה פרשה ז') על הכתוב 'משכן העדות', מה העדות? תורה שהם יגעים בה, והיינו שבזכות עמל התורה ובזכות הקרבת הקרבנות, הקב"ה מציל את ישראל מפני הגהינום. המדרש מביא בהקשר זה את מה שהיה בברית בין הבתרים שהקב"ה הראה לאברהם אבינו ע"ה התורה והגהינום, הקרבנות והגלויות. "אמר הקב"ה כל ימים שיהיו בניך עסוקים בתורה ובקרבנות הם ניצולים מהן. אלא עתידין בניך לבטל הקרבנות. במה אתה מבקש שישתעבדו בניך? בגיהנם או בגלויות?".

ממשיך המדרש ואומר שאברהם אבינו בחר לו את הגלויות, שבאו לאחר שפסקו הקרבנות.

והדברים נוקבים חדרי בטן, שהרי אמרו חז"ל שתפילות כנגד תמידין תקנום, והיינו שמי שירבה בתפילה לכאורה זוכה להיות במצב שהיו מקריבים קרבנות וממילא הוא פטור משעבוד גלויות.

וביתר שאת, מי שמקפיד על אמירת קרבנות לפני התפילה, בשחרית ובמנחה, כמו שהגמרא כותבת במפורש במסכת מגילה (לא ע"ב) אמר אברהם לפני הקב"ה, "רבוננו של עולם שמא חס ושלום ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול וכדור הפלגה?", אמר לו "לאו".

אמר לפניו: "רבוננו של עולם, במה אדע?", אמר לו: "קחה לי עגלה משולשת וגו'...", דהיינו שיקריבו קרבנות וינצלו מהאסונות ומכל הפגעים הרעים.

אמר לפניו: "רבוננו של עולם תינח בזמן שבית המקדש קיים, בזמן שאין בית המקדש קיים מה תהא עליהם?".

אמר לו: "כבר תקנתי להם סדר קרבנות! כל זמן שקוראין בהן, מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן ומוחל אני על כל עונותיהם".

כשהודי מתפלל, הוא צריך לדעת שזה לא סתם שאומרים את המילים כי חייבים ובוזה נגמור העניין. התפילה צריכה להיאמר מעומק הלב, באימה ובריאה, מתוך הבנה שעל ידי התפילה מחוללים שינוי. כשאומרים קרבנות, זה משפיע! אתה לא אותו אדם שהייתי לפני שאמרת את פרשת התמיד ואת פרשת הקטורת, או את פרשת העקידה ופרשת הכיור. אתה אדם אחר, זה משנה אותך, מכפר על העוונות, קורע את גזר הדין הרע ומשפיע שפע ברכה וטובה לעתיד שלך.

וכראות אבי מורי זצ"ל שאמא ממשיכה ללכת יום יום שאל אותה מה פשר הדבר?

זכיתי להיולד ולהתחנך אצל אבי מורי הצדיק הקדוש רבי יצחק דוד גוטפרב זצוק"ל ואצל אמי מורתי הצדקנית מרת נחמה רייזל ע"ה, שהיתה בתו של זקני הגה"צ רבי צבי הירש בלוי זצ"ל, שחינכו אותנו בדרכם הנפלאה באמונה תמימה באופן מיוחד מאוד.

באופן מיוחד היתה אמי משקיעה בתפילה. זה היה מחזה מפליא לראותה מתפללת בדבקות נפלאה, עם כוונה תמימה וטהורה, והיתה מפרטת את בקשותיה לפני אדון כל בפרטות, כדבר עבד אל אדוניו בהכנעה גדולה ובביטחון מלא שהקב"ה שומע אותה ויכול לתת לה כל מה שרק תבקש, כי אין גבול לכוחו וגבורתו, ואין קץ למידת טובו וחסדו.

ומעשה שהיה, שפעם התפללה על איזה ענין בכל ליבה, והחליטה ללכת לכותל המערבי ארבעים יום רצופים, סגולה מפורסמת ומקובלת בירושלים ע"ה"ק שעל ידי זה זוכים שמתקבלות התפילות ביתר שאת, ואכן כן עשתה שהלכה והתפללה ארבעים יום ונושעה, אמנם מיד לאחר מכן המשיכה ללכת עוד ארבעים יום נוספים.

וכראות אבי מורי זצ"ל שאמא ממשיכה ללכת יום יום שאל אותה מה פשר הדבר? בשלמא על ארבעים יום שמענו, והיא סגולה מוכרת

וידועה, אבל הרי כבר נענתה בתפילתך וכבר מלאו הימים, למה את ממשיכה ללכת לכותל המערבי? השיבה לו אמא... שכמו שיכולתי לבקש ולהתחנן מה' ית' ארבעים יום, צריכה אני גם להודות במשך ארבעים יום. עכשיו אני הולכת כל יום לכותל המערבי, וניגשת לאבנים הקדושות ומודה לקב"ה בהודאה ובשמחה ופשוט אומרת לו 'תודה רבה', כמו שאמרו חז"ל מודה על העבר ומבקש על העתיד. אציין עוד שהעניין הזה של 'מבקש על העתיד', אינו רק המלצה שתמיד אפשר לקבל עוד, אלא יש כאן עניין מיוחד לבקש על העתיד בשעה שמודים על העבר, והוא שבוזוה אנו מראים שאנחנו מאמינים שהקב"ה יכול לתת לנו הרבה יותר ממה שנתן לנו, מאוצר מתנת חיים שלו. ואם אתה חושב שקיבלת מה שמגיע לך, או יותר ממה שמגיע לך, ושוב אתה לא יכול לבקש עוד. כי זה לא מנומס. אבל אם מדובר ב'אוצר מתנת חיים', אפשר לבקש הרבה יותר, אין שום בעיה, זה לא על חשבון אף אחד, אז מודים על העבר ומבקשים על העתיד.

הזכרתי את המעשה עם אמי מורתי ע"ה, כי רציתי להגיע לסיפור הבא: פעם אחת היא קראה לי ואמרה לי "בן ציון, רצוני שתיסע לבני ברק, ותיכנס למרן הגאון המופלא והקדוש רבי חיים קנייבסקי, ותשאל אותו שאלה בשמי...".

כמובן שהתפלאתי, ועיינתי בדעתי מה הוא הדבר מה יכולה אמא לשאול את רבי חיים.

וזה תוכן השאלה שבקשה להעביר לרבי חיים

וזה תוכן השאלה שבקשה להעביר לרבי חיים "מזה תקופה שאני מתפללת על איזה עניין", אמר לי אמא, "אני מתפללת ומתפללת, שוב ושוב ושוב, וכבר עברה תקופה, ולצערתי תפילתי לא נענתה. "עכשיו אני נמצאת בפרשת דרכים ואני לא יודעת מה אני צריכה לעשות. אם התפילה לא נענתה כל כך הרבה פעמים, אולי זה הזמן לעצור. אם הקב"ה לא רוצה לתת לי את מה שאני מבקשת, כנראה שיש לו סיבה טובה... למה אני מתחכמת ומבקשת בכל זאת? והוסיפה שאני אסיים שאלתו את הפסוק בתהילים ס"ד 'כלו עיני מי יחל לאלוקי'... ואולי יש כן ענין להוסיף ולהתפלל עוד ועוד. אני כבר לא יודעת מה נכון יותר לעשות, האם להתפלל עוד ועוד, או להפסיק ולוותר על הציפייה הגדולה שלי בעניין הזה?".

אמא ע"ה לא רצתה לספר לי מה הוא הנושא הזה שעליו היא מתפללת, ואני הבנתי שמדובר בעניין שהיא לא רוצה לספר לי. קיימתי מצוות כיבוד אם, ונסעתי לבני ברק כמצוותה. הגעתי למרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, שקיבלני במאור פנים ושאל לרצוני. הצגתי בפניו את צדדי השאלה ששאלתי בשם אמי מורתי, ומרן השיב על אתר שזו גמרא מפורשת במסכת ברכות דף לב: "אמר רבי חמא בן חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל. שנאמר תהילים כז' יד' 'קווה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקווה אל ה'".

והוסיף מרן הגר"ח וביאר ביתר שאת: מה הפשט "יחזור ויתפלל", זה לא שיתפלל עוד תפילה אחת ודי, אלא אם אדם ניהל מערכה שלמה של תפילות, במשך כך וכך ימים ואמר כך וכך ספרי תהילים,

והלך לכותל המערבי או לציון הרשב"י במירון וכדו' והתפלל בכל לבו במשך תקופה ולא נענה... מה הוא צריך לעשות? לחזור ולהתפלל עוד פעם את כל המערכה הזאת, מהתחלה, כאילו עכשיו הוא מתחיל להתפלל על כך בפעם הראשונה, עם כל התקווה והאמונה שתפילותיו נשמעות, ועם כל הכח כמו שהשקיע בתפילות הללו בפעם הראשונה.

שהרי דרך העולם שאדם שמתפלל על משהו ולא נענה פעם פעמיים ושלוש, מתייאש ואם הוא מתפלל בפעם הרביעית והחמישית זו כבר כמעט 'תפילה קצרה', הן בקצירת האומר, והן בקוצר רוח ובדעת קצרה... כבר לא כל כך מכוונים ולא מתאמצים כל כך בתפילה, ולכן אומרים חז"ל 'יחזור ויתפלל'. להתחיל מההתחלה!

ואספר בזה מעשה נורא ששמעתי מאבי מורי הגה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב

מובא בשם גדולי המוסר שהתפילה של האדם פועלת בהתאם למה שהאדם מאמין בכוחה. כלומר, אדם שמוכן להקדיש לתפילה שלו דקה וחצי, ולהפסיד בשבילה לא יותר מ-20 שקל, שלא יצפה שהתפילה שלו תהיה שווה מיליונים... אם אתה עצמך מעריך אותה בכזה מחיר פעוט, למה שהיא תפעל יותר מזה. אבל מי שמתכוון לתפילה כראוי, ומגיע בזמן לבית הכנסת, ומתיישב בדעתו לפני התפילה ומתפלל במתינות כמונה מעות, ומוכן להפסיד גם הרבה יותר מזה כדי שלא לפסס תפילה במניין, בוודאי שהתפילה שלו שווה הרבה יותר.

ואספר בזה מעשה נורא ששמעתי מאבי מורי הגה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב זכר צדיק וקדוש לברכה, שסיפר לי מעשה שהיה עם הגה"ק רבי שמעון סופר זצלה"ה, בנו של מרנא החתם סופר זצוקלה"ה, ורבה של העיר הגדולה "קרקא" שבפולין.

מעשה שהיה כך היה באותה תקופה שהיו צריכים איזו שתדלנות גדולה אצל הקיסר פרנץ יוזף הראשון, ושלחו את רבי שמעון סופר כגדול הדור באותם הימים, שיחלה את פני הקיסר שיבטל את הגזירה. דא עקא, רבי שמעון סופר לא היה בקי בשפה הגרמנית שהיתה שפתו של פרנץ יוזף שנוגד וגדל בווינה בירת אוסטריה, ולכן כתבו לו את הדרשה שהיה צריך לומר לפני המלך בשפה הגרמנית על גבי דף, ואכן התייצב רבי שמעון סופר מול המלך והקריא את הדברים מתוך הדף.

פרנץ יוזף היה נחשב אז לקיסר בעל מעמד היסטורי, כל אירופה רעדה מפניו. הוא מלך במשך 68 שנים ביד ברזל, ואף אחד לא הצליח למרוד בו או לפגוע בו. ומשרתיו עושי דברו היו מלאים יראת הכבוד אליו.

והנה בעוד שרבי שמעון סופר עמד לפני הקיסר, הוא הרגיש שנופלת עליו אימת המלוכה. הפחד היה כל כך מוחשי, עד שבשעה שעמד לפני הקיסר, נפל הדף עם הדרשה שהכין, מידי הרועדות. רבי שמעון הרים את הדף והמשיך את הדרשה...

לאחר שיצא מארמון המלוכה פנה להתפלל תפילת ערבית, ובמהלך התפילה פרץ בבכי סוער. האנשים שהיו שם ניגשו אליו

הדרך שעשה ממקום עמידתו בתפילה ועד לאותה מכונית קטנטנה, התחלקה לשניים. בחצי הראשון של אותה דרך, היתה חזקה מיוחדת לתלמידו הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א, לשאול שאלות בהלכה, וחציה השני של הדרך היה 'שייך' לתלמידו הגאון רבי בן ציון קוק שליט"א, בהמשך היתה לי חזקה להציג בפניו שאלות בזמן שעלה במעלית

הגאון רבי משה פריד שליט"א תלמידי חביבו של מרן פוסק הדור רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל על אורה זו תורה של מרן זצוק"ל

ל'יהודים היתה אורה (אסתר ח טז)

יעקב א. לוסטיגמן

כשאנו מצויים בימי ה'יהודים היתה אורה' - אורה זו תורה, אנו מביאים בפנינו המשיך השיחה שקיימנו עם הגאון רבי משה פריד שליט"א בעל שו"ת 'וישמע משה', ותלמידי חביבו של מרן פוסק הדור רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל.

אחרי הבריתות היה רבינו שב לביתו, ובשנים האחרונות זכית ללוותו בהליכה קצרה זו ולהיכנס עמו לביתו.

אציין דבר נפלא מאוד, שמחמת שקדנותו העצומה של מרן, והעובדה שלא יכלו כמעט להעיר אותו מלימודו ולשאול אותו שאלות, היו תלמידיו הקרובים מנצלים את הרגעים הבודדים שבין עניין אחד למשנהו, כדי לשאול אותו שאלות הלכתיות שנשלחו מכל קצווי תבל.

כך למשל, בשנים קודמות יותר, כשהיה רבינו מניח תפילין דרבינו תם בבית הכנסת, היתה חזקה מיוחדת לתלמידו הגאון רבי דוד אריה מורגנשטרן שליט"א, לנצל את זמן חליצת התפילין וקיפולן כדי להציג בפני מרן שאלות בהלכה.

בשנים מאוחרות יותר, כשהיה רבינו מתפלל בקרוואן, הוא היה צועד רגלית עד לרכב הקטן שהיה לוקח אותו בתוך הסמטה הצרה עד לביתו. הדרך שעשה ממקום עמידתו בתפילה ועד לאותה מכונית קטנטנה, התחלקה לשניים. בחצי הראשון של אותה דרך, היתה חזקה מיוחדת לתלמידו הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א, בעל ה'שבות יצחק', לשאול שאלות בהלכה, וחציה השני של הדרך היה 'שייך' לתלמידו הגאון רבי בן ציון קוק שליט"א, שהיה שואל את השאלות עד שמרן התיישב במכונית הקטנה. זה היה אחרי תפילת שחרית. בהמשך היה מרן חוזר לבית הכנסת פעם נוספת לסנדקאות בבריתות, וכשחזר בחזרה, היתה לי חזקה להציג בפניו שאלות בזמן שעלה במעלית, ולאחר מכן עוד מעט זמן בתוך ביתו.

ראו אצלו ממש את מה שאמר חז"ל ש'ארון אינו מן המידה', כי הוא היה בבחינה של למעלה מן הזמן, והיה מספיק ביממה מה שאנשים אחרים לא מספיקים אפילו בכמה ימים, והוא היה מנצל כל שניה,

צילום: יעקב לדרמן

ומשיב שאלות הלכתיות חמורות מאוד ברגעים אחדים, תוך שהוא צולל במצולות התלמוד וה'שולחן ערוך' ומעלה מרגליות נפלאות במהירות עצומה ובחדות מופלאה.

כשהגיע רבינו לביתו, אחרי שהיה משוחח מעט בעניינים דחופים והיינו שואלים אותו כמה שאלות מעניינות שהתחדשו בבתי ההוראה בכל העולם וביקשו את הכרעתו, היה פורש למנוחה של כחצי שעה או שלשת רבעי שעה.

בימי הסליחות ראיתי כמה פעמים שבזמן זה, לפני שפרש לנוח, היה אומר קטעים מתוך הסליחות. שאלתי אותו מאי האי, הרי הרבי כבר אמר סליחות לפני התפילה, והשיב לי שמאחר והוא אומר את הסליחות בקצב איטי מאוד, הוא לא רוצה שהקהל כולו ימתין עליו, ובשל כך יאחרו את תפילת שחרית יותר מדי, ולכן הוא עושה את עצמו כאילו סיים ושליח הציבור מסיים את הקטע, וממשיכים הלאה, ולכן הוא משלים עכשיו את הקטעים שדילג תוך כדי אמירת הסליחות.

אחרי מנוחה קצרה היה שב ומתגבר כארי בלימודו עד זמן תפילת

המנחה בשעה 1:00 בצהריים, ולאחר מכן היה מתיישב ללמוד ברציפות עד השעה 7:00 בערב, ובזמן זה לא ההין איש מבני הבית להפריע לו מתלמודו.

בשעה 7:00 בערב היו יכולים להתחיל לשאול לענייני ציבור ושאלות דחופות, זה היה הזמן שבו היה מגיע הגאון הגדול רבי יוסף אפרתי עם שאלות הלכתיות סבוכות במיוחד, כמו היתר עגונות ושאלות כאלו שצריכים להיות תלמיד חכם בקנה מידה עצום רק כדי לשאול אותן ולא לפספס את הפרטים החשובים.

היו צריכים ממש לעשות פעולות ולצעוק בקולי קולות כדי להפסיק אותו מלימודו

בשעה זו באו לעיתים גם אישי ציבור לקבל הוראות מרבינו בענייני העסקנות שלהם וכדו'.

אבל אני רוצה להסביר לציבור מה היו עושים כדי 'להעיר' את רבינו ולהוציא אותו מהשקיעות בלימוד. הרי הוא לא שמע ולא ראה, יכלו לצעוק ולדפוק על השולחן, הוא היה כל כך שקוע בלימודו שלא שם לב לכלום. היו צריכים ממש לעשות פעולות ולצעוק בקולי קולות כדי להפסיק אותו מלימודו.

בשעה 7:25 בדיוק היו מגישים לו כוס תה. מי שהיה ממונה על כך הוא הר"ר דוד וייסנשטרן, שמוכר מהקפה שהוא מכין לבאי הכותל המערבי לפנות בוקר. זר כי ישמע על כך לא יבין, איזה מן דבר זה? צריכים זמן מיוחד לשתיית תה? אבל התשובה היא שאכן כך היה, כי לא היה דבר כזה שרבינו ישתה קפה או תה באמצע הלימוד. כשהוא למד הוא לא היה צמא ולא רעב, שום דבר לא דיבר אליו, רק התורה. אחרי שהוא למד במשך שעות ארוכות, מאחרי מנחה ועד השעה שבע ברציפות, ולאחר מכן 25 דקות נוספות של תשובות בהלכה ובענייני ציבור, זה הזמן שהיו צריכים לתת לו כוס כדי להחיות מעט את הגוף הכחוש והקדוש שלו.

לאחר ששתה, בשעה 7:30 בדיוק היה יוצא לבית הכנסת לאמירת השיעור הקבוע שלו. בחורף היו מתפללים ערבית לפני השיעור ובקיץ לאחריו. את השיעור היה אומר בחיות מופלאה, עם הרבה מאוד גישמאק והתלהבות, ולאחר השיעור היה חוזר לביתו והיה מראהו כמראה הכהן גדול במוצאי יום הכיפורים, אחרי עבודת הקודש, ממש יכלו לראות את זיו פניו זורח באור מיוחד, כדמות הקשת בתוך הענן מראה כהן!

לאחר מכן היה מעניין בספרים שונים, לפעמים אפילו בספריהם של מחברים בני זמנינו, היה מעיין ממושכות עד שהגיע זמן השינה.

הוא היה כל כך שש ושמה והיה יושב ולומד עם כזאת נהרה מיוחדת על פניו

ומעניין לעניין באותו עניין, כבר אמרתי בשיחה הקודמת שלי עם 'לקראת שבת', שרבינו זצ"ל היה מקפיד מאוד על זמני השינה שלו, ולא היה נשאר ער ללמוד על חשבון שעות השינה, רק לילה אחד

בשנה היה יכול להישאר ער וללמוד, בלילה של מוצאי יום הכיפורים, הוא היה כל כך שש ושמה והיה יושב ולומד עם כזאת נהרה מיוחדת על פניו, אפילו על חשבון שעות השינה.

ומעשה היה באחת הפעמים, כשכבר היה זקן מופלג מאוד, ונכדו, הרה"ג רבי אליהו רימר שליט"א, שהה בבית במשך כל הלילה. במוצאי יום טוב סעד הרבי סעודה בשרית כמנהג, ולאחר מכן ישב ללמוד ולמד בכזאת שקידה מופלאה עד שהאיר המזרח עד שבחברון, הנכד הפסיק אותו מלימודו כי הגיעה זמן קריאת שמע של שחרית, והביא לו כוס קפה. אבל רבינו נחרד ואמר: "הרי לפני רגע סיימנו לאכול סעודה בשרית". הוא לא שם לב בכלל שחלפו שמונה שעות! עד כדי כך היה שקוע כל כולו בתוך הגמרא עד כדי איבוד תחושת הזמן באופן בלתי נתפס.

בכל אופן, הזכרנו את עניין בואו לביתו מהשיעור, אז היה נוטל ידיים לסעודת הערב, ולאחר מכן ברכת המזון מתוך הסידור וכובע עליון לראשו, חוק ולא יעבור. אחר הסעודה היה יושב וקורא מכתבים שנשלחו אליו מכל קצווי תבל בכל מקצועות התורה, הוא היה משיב תשובות בזמן הזה, ולאחר מכן היה מעיין בספרי ראשונים ואחרונים, בענייני לימודו, אלו היו השעות שבהן הוא למד דברים נוספים מלבד הגמרא והשו"ע, כך היה מעיין עד השעה רבע לעשר, ובשעה זו היה קורא קריאת שמע שעל המיטה.

מעניין לציין שאת קריאת שמע שעל המיטה היה קורא לצד שולחן מיוחד שהיה צמוד למיטתו, ועל הכסא הסמוך לו היה מניח את הקערה עם הנטלה לנטילת 'נעגל וואסר' בשחרית. הוא היה קורא את קריאת שמע מתוך סידור, והיה אומרה במתניות ומצביע בסידור, עד שסיים, ופנה למנוחת הלילה. הוא היה ישן אולי שעתים וחצי או שלוש שעות והיה מתגבר כארי לעבודת הבורא באופן נפלא ביותר.

לפעמים כשהייתי רוצה לשמח קצת את רבינו, הייתי מספר לו כמשיח לפי תומי "היום קמתי מוקדם בשעה שש לפנות בוקר", והוא היה מתחייך ונהנה מההגדרה המשונה הזאת של 'מוקדם בשעה שש', שהרי הוא היה קם כחמש שעות מוקדם יותר.

הסדר בבית מרן, לעת זקנתו, היה שרוב הזמן היו איתו אנשים מבני הבית ששהו עמו כדי לשרת אותו ולסייע לו, כשהיה צריך להוציא ספר מהארון וכדו'. בשעות של לפנות בוקר כאמור לא ההין איש לשהות שם, למעט בשנים האחרונות ממש שהיה נכד שהיה ישן בבית וממילא גם שהה בזמן הלימוד.

לפני התפילה היה מגיע נכדו הגאון רבי ישראל אלישיב שליט"א בן לבנו הגה"צ רבי משה אלישיב שליט"א, והיה משמש אותו בזמן התפילה ולאחריה, כשהיה רבינו יוצא לבריתות בשעה 9:00 היה מגיע גם נכדו הגאון רבי אריה אלישיב שליט"א ומצטרף אל אחיו רבי ישראל, ושניהם נשארו עם מרן עד הצהריים.

בשעות אחר הצהריים, לא היה אף נכד בבית, ועל כן בשעות אלו היתה יושבת עם רבינו זצ"ל בתו הרבנית הצדקנית מרת לאה

פעם בצהרי היום, נכנס לביתו של רבי חיים בריסקר שודד [ידעו שיש אצלו כסף של צדקות], הוא נגש לרבי חיים, ואמר שיתן לו את כל הכספים שיש לו. רבי חיים לא איבד את הקור רוח, והוציא מהכיס מטבע עבה - בערך כמו שיש היום חמש שקל וכופף אותה, ועשה ממנה שתיים כמו שבן אדם עושה יחץ במצה, והניח לפניו על השולחן

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל על צדקה והלב היהודי

וְכִסֵּף פְּקוּדֵי הַעֲבָדָה (לחכה)

הסבא מנובהרדוק מתאר בספר "מדרגת האדם": יושב בן אדם ולומד את הגמ' ש"כל המעלים עיניו מן הצדקה הרי זה כאילו עובד עבודה זרה" (כתובות ס"ח א', ב"ב י' א') והוא חושב ומתעמק מה הקשר בין מי שמעלים עיניו מן הצדקה למי שעובד עבודה זרה, ה' ישמור, הרי עבודה זרה זה משלש עבירות חמורות שיהרג ואל יעבור, ומדוע אם באים לבקש ממנו צדקה והוא מעלים עיניו, זה כל כך חמור כאילו עובד עבודה זרה?

הרי כל מאמר חז"ל הוא קודש קדשים, וטמון בו סודות ועמקויות, ומה הפשט בזה? הוא חושב וחושב, ולא מבין. הוא ניגש לקופסה של הצדקה ונותן צדקה, ואומר "לישועתך קויתי ד'. כמו שאצל המהר"ל דיסקין אם באמצע הלימוד היה קשה משהו, הוא היה ניגש לקופסת הצדקה ונותן צדקה, ומבקש מהקב"ה, והוא הולך בחדר הלוח וחוזר ומתעמק ופתאום מנצנץ לו במח פשט בגמרא. והוא כל כך שמח מזה, שהוא אומר את הפשט לעצמו בקול רם, הוא מסביר לעצמו; מדוע בן אדם מעלים עיניו מן הצדקה?

באים לבקש ממנו צדקה ויש באפשרותו לתת, מדוע הוא לא נותן? בגלל שחסר לו באמונה, כי אם בן אדם מאמין שהכל בידי שמים, וכל מה שיש לו הקב"ה נותן לו: נותן לו חיים, נותן לו בריאות, נותן לו כסף, ואם הקב"ה רוצה, ברגע אחד אין לו כלום שה' ישמור - או שהכסף הולך ממנו או שהוא הולך מהכסף. אם הקב"ה רוצה יש לו ואם הקב"ה רוצה אין לו.

והוא מאמין במה שכתוב ברמב"ם בהלכות מתנות עניים (פ"ה ה"ב): "ולעולם אין אדם מעני מן הצדקה ואין דבר רע ולא היזק נגלל בשביל הצדקה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום" - לא רק שהוא לא נחסר אלא יש מזה שלום, וזה נפסק ב"שלחן ערוך" בהלכות צדקה, והוא מאמין במה שהגמ' אומרת (כתובות ס"ו ב') "מלח ממון חסר", שאם רוצים למלוח את הממון - לשמר אותו, 'חסר' - צריך לתת צדקה, וכמה שנותנים יותר צדקה ויותר החזקת תורה, הכסף יחזיק יותר, ויהיה יותר.

א"כ כשבא עני הוא צריך מיד לתת לו. ואם הלב שלו כבד וקשה לו לתת והעני מבקש ממנו והוא לא נותן כי הוא עושה חישובים שאם

הוא יתן יחסר לו, זאת אומרת שחסר לו אמונה בהשגחה פרטית, זו בחינה של עבודה זרה שה' ישמור.

הוא חושב שיש כוחות אחרים שנותנים חוץ מהקב"ה ח"ו, כי אם הוא יודע שהוא מקבל רק מהקב"ה וכמה שהוא יתן יותר הוא יקבל יותר, הוא צריך לתת, אלא שחסר לו באמונה והוא חושב בכיוונים אחרים שה' ישמור, לחשוב בכיוונים אחרים זה עבודה זרה.

ומיד היא ראתה על הפנים שלו שהן המוצות...

אומר הסבא מנובהרדוק, הבן אדם הזה מסתובב מאושר שהוא הבין את הפשט, ותוך כדי העיון העמוק הזה דופקים אצלו בדלת, ועומד שמה עני, והעני אומר: שלום אדוני, אני מבקש צדקה. הוא עונה לו: סליחה, בכזה זמן אתה בא? אני עכשיו באמצע לימוד עמוק - באמצע עיון עמוק. בדיוק עכשיו אתה בא להפריע? עכשיו אתה בא לבקש כסף תבוא בפעם אחרת!...

- טיפש אתה!

באיזה עיון עמוק אתה מעיין? אתה מעיין עכשיו פשט בדברי חז"ל 'כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה', ותוך כדי יש לך הזדמנות לתת, ואתה מעלים עיניך ואומר לעני מה אתה בא עכשיו?!

או שאתה גם מקיים!?

היתה לו לרבי חיים שאגת אריה, הוא היה גיבור אדיר.

רבי חיים בריסקר - המלאך ששולח ממרום בדורותינו להאיר את כל העולם, שגליא לדרעיה ונפל נהורא בבי מדרשא, [תקראו את ההקדמה שכתב הבריסקר רב ל"חדושי רבנו חיים הלוי", ובכל ענין שהוא דיבר נהיה אור גדול, הוא היה ממש 'גדול הדור' בלב טוב - במידות טובות - שלא יתואר ולא ישוער, הבית שלו היה הפקר ממש, לא היה לו שום דבר 'לכם' מלבד הארבעה מינים ביום טוב ראשון של סוכות שעל פי דין צריך להיות 'לכם' [ואולי גם מצה צריך להיות 'לכם']

היה שם בבית לוח מודעות כי כל היום הבית היה מלא עם אנשים, וכל מי שרצה למכור משהו תלה שם בבית מודעה כעושה בתוך שלו, יותר מאשר ברשות הרבים והכל נעשה שם בשמחה, כל היום עברו שם אנשים חולים ונדכאים מכל הסוגים, ורבי חיים טיפל בכל אחד, אם זה בממון או במילה טובה, והכל במאור פנים. ומי שצריך בעצה טובה - העצות הנוראיות של רבי חיים!

עד כדי כך היו מסתובבים שם בבית, שביום אחד, הגבאים של בריסק החליטו שזה לא תכלס שכל היממה כולה מטרידים את הרב, וצריך להעמיד שומר לפני הבית של רבי חיים. הם לקחו מישהו, והעמידו אותו שם, והוא התחיל להסתובב לפני הבית ולקבל את הקהל.. כל מי שרצה להיכנס אל הרב הוא עצר אותו, ושאל אותו מה הוא רוצה, ועשה סדר. רבי חיים ישב בביתו, והרגיש שהיום שקט - לא באים אנשים, והוא לא היה רגיל לזה, תמיד בכל שעות היום הבית המה מאנשים, קם רבי חיים ויצא לראות מה נעשה בחוץ והוא רואה שאיזה בן אדם מסתובב שמה. רבי חיים ניגש אליו, ושאל אותו מה הוא רוצה, הוא אמר שהגבאים של העיר העמידו אותו כאן לשמירה - לשמור שלא יטרידו את הרב. כשרבי חיים שמע את זה הוא הרעים בקולו ואמר: מה? הם רוצים לעשות אותי 'אוטם אזנו מזעקת דל'?

לרבי חיים היה קול חזק מאד. הרב מבריסק אמר פעם, שכשהאבא רבי חיים היה אומר בקידוש של ליל ראש השנה 'מקדש ישראל ויום הזכרון' הקירות היו מזדעזעים, והוא לא היה מגזים הבריסקר רב. היתה לו לרבי חיים שאגת אריה, הוא היה גיבור אדיר.

פעם בצהרי היום, נכנס לביתו של רבי חיים שודד [ידעו שיש אצלו כסף של צדקות], ורבי חיים ישב ליד השולחן. הוא נגש לרבי חיים, ואמר שיתן לו את כל הכספים שיש לו. רבי חיים לא איבד את הקור רוח, והוציא מהכיס מטבע עבה - בערך כמו שיש היום חמש שקל וכופף אותה, ועשה ממנה שתים כמו שבן אדם עושה יחץ במצה, והניח לפניו על השולחן ההוא ראה עם מי יש לו עסק הוא הסתלק מהבית כחץ מקשת... זו היתה התגובה של רבי חיים ברוב פקחותו וחכמתו. הוא היה גיבור אדיר, וכאן הוא נתן שאגה גדולה: מה הם רוצים לעשות אותי 'אוטם אזנו מזעקת דל'?

סיפרה לי אשה אלמנה, שהיא היתה צריכה עזרה מאדם אחד בירושלים שהיה בידו לעזור לה. היא קמה ונסעה לירושלים, והגיעה לביתו של האיש ההוא בשעה סבירה משעות היום, וההוא הכיר אותה וידע מהענין. היא דפקה אצלו, והוא פתח, ומיד היא ראתה על הפנים שלו שהן כמוצות... היא אמרה לו: רציני להיכנס אל אדוני לדבר, הוא ענה לה. אני מאד מאד מצטער אבל עכשיו אין לי זמן. היא התחננה: סליחה, אבל באתי מדרך ארוכה אולי בכל זאת אפשר לקבל אותי? הוא ענה לה שלא שייך. היא הרהיבה עוז ושאלה: סליחה מה אדוני כל כך עסוק? הוא הסביר לה: בעוד רבע שעה אני צריך ללכת לסמינר "בית יעקב" לתת הרצאה על הנושא "כל אלמנה ויתום לא תענון!"... (שמות כ"ב כ"א).

הוא צריך לתת הרצאה, והוא יסביר לשומעים מה זה כל אלמנה ויתום לא תענון, והנה יש לו את האלמנה לפניו, ויש לו היכי תימצא לקיים, והוא אומר שאין לו זמן לדבר איתה כי הוא צריך ללכת להרצות... [הוא היה אדם חשוב, אבל היצר הרע מוצא מקום אצל כל אחד, אף אחד איננו מוחזק]. זה ממש כמו המשל שאמר הסבא מנובהרדוק: הוא עכשיו מתעמק בכל המעלים עיניו מן הצדקה, והנה לפניו היכי תימצא והוא כבר עובר על זה.

האם אתה יודע שצריך לאכול כל מה שהאמא נותנת

נדבר גם על הלב של הגרי"ז. זה הרי נורא! אתם ראייתם פעם את הגרי"ז מדבר עם יתום? אתם ראייתם פעם את הגרי"ז מדבר עם אלמנה? אני ראייתו.

אני זוכר איך שהגרי"ז דיבר עם יתום בן אחת עשרה ברחוב דוד ילין בירושלים. הבריסקר רב נעמד ודיבר אתו, עם כל המאור פנים, ממש "ותפק לרעב נפשך". את כל הנפש הוא נתן לו וכך הוה עובדא. אחד מהמתפללים בבית של הרב אמר לרב, שהילד הזה הוא הבן של פלוני שנפטר לא מזמן, והאמא - האלמנה - מבקשת בשבילו ברכה, האמת שהאלמנה ביקשה מהאיש הזה שכאשר הוא מבקש ברכה מהרב בשביל הבן שלה שיאמר לרב שיש לה בעיה, שמאז שהוא התייתם הוא לא אוכל, [אתם יודעים, שאצל הורים, ובפרט אצל אלמנה, אם הילד לא אוכל זו בעיה], והיא מבקשת שהרב יגיד לו שיאכל. אבל זה שדיבר עם הרב, מרוב אימה לא יכל לעמוד לדבר עם הרב באריכות, הוא רק אמר שהאמא מבקשת ברכה, ולא אמר את ההמשך. הרב מיד ירד בבת אחת מגבהי מרומים... [קראנו בהפטרה של יום כיפור "מרום וקדוש אשכן ואת דכא ושפל רוח", שהקב"ה שהוא מרום וקדוש שוכן עם דכא ושפל רוח, אלו מידותיו של הקב"ה], ופנה אליו, ואמר לו בחביבות מיוחדת: האם אתה יודע שצריך לאכול כל מה שהאמא נותנת, וכמה שהאמא נותנת?! הרב אמר שני דינים, אי צריכים לאכול כל מה שהאמא נותנת ב' וכמה שהאמא נותנת. הילד שהיה רק בן אחת עשרה וחצי ענה לבריסקר רב אני יודע... אמר לו הבריסקר רב בחזרה בחביבות: אתה רק יודע

הטייס ניגש לגרה"פ שיינברג, והתחנן אליו שיסלח לו על כך שהחציף פנים ודחה את בקשתו, משום שהוא יודע שבשלו כל הסער הגדול הזה! השיב לו רבי חיים פנחס שהוא מוכן לסלוח לו בתנאי אחד..

הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח דישיבת קמניץ, בשיחה מיוחדת על אנשי מעלה

וְהִנֵּה עָשׂוּ אֶתְּךָ פֶּאֶשֶׁר צָוָה ד' (לט מג)

מרנא החפץ חיים מבאר מה הפירוש 'מתמיד' ומה הפירוש לבטל את הזמן, ומחדש שמתמיד זה לאו דווקא מי שלומד כל היום, וביטול הזמן זה לאו דווקא שאדם מפסיק ללמוד. אלא כל שעה שאדם יכול ללמוד בה, והוא בוחר שלא ללמוד, הרי הוא מכניס את עצמו חלילה וחס בגדר של 'דבר ה' בזה'.

למעשה זו הלכה פסוקה בשולחן ערוך בסימן רמ"ו בסעיף כ"ה, "כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק הרי זה בכלל כי דבר ה' בזה". רבותי, זה נראה כאילו שמדובר ב'הלכתא למשיחא', משהו שאי אפשר לקיים בזמננו, אבל אני רוצה שתדעו שיש יהודים שעושים זאת.

אני כבר כאן בירושלים יותר מארבעים שנה, והיו תקופות שהייתי צריך להגיע לשיבה באוטובוס, והייתי רואה בקביעות אנשים שניצלו כל רגע, ומאוד התפעלתי מהם. לא יכולת לתפוס אותם אפילו ברגע אחד של בטלה!

פעמים רבות מספור ראיתי באוטובוס את הגאון רבי אליעזר ולדנברג

פעמים רבות מספור ראיתי באוטובוס את הגאון רבי אליעזר ולדנברג, בעל ה'ציץ אליעזר' שהיה נוסע באוטובוס לבית הדין שבו שימש כדיין. לא היתה פעם אחת שבה ראיתי אותו והוא לא היה שקוע בלימוד! אפילו לא פעם אחת!

כמו כן היה גם איזה מלמד באחד מתלמודי התורה בעיר, יהודי הונגרי שהיה נוסע לחיידר משכונת קטמון, ובמשך שנים הייתי רואה אותו כמעט כל יום באוטובוס, ומעולם לא ראיתי בלי גמרא פתוחה לפניו כשהוא שקוע בלימוד. מעולם!

שאלו אותו פעם, למה אתה הולך ברגל כזאת דרך ארוכה

יתירה מזאת, אספר לכם מעשה ביהודי המתגורר כאן בירושלים, ואיני אומר את שמו כי כנראה אינו רוצה בכך, הוא צדיק נסתר. היהודי הזה גר בסנהדריה המורחבת, והוא מגיע כל יום לשיבה שבה הוא לומד באזור של 'מאה שערים', בהליכה רגלית. בעבר הוא למד

בכולל כאן בישיבה שלנו, לפני שנים רבות.

שאלו אותו פעם, למה אתה הולך ברגל כזאת דרך ארוכה ברגל, סע באוטובוס, זה לא כזה יקר... הוא לא רצה לענות, ושאלו אותו שוב ושוב, עד שפעם אחת הוא השיב שהוא זכה לדעת את כל ששת סדרי המשנה בעל פה, אז ממילא יש לו קביעות לומר כל יום 18 פרקי משניות, וכך הוא מסיים את כל השישה סדרי משנה מדי חודש!

נו, לומר שמונה עשרה פרקים ולחשוב על הפשט של כל מילה זה לוקח זמן, אז הוא הולך ברגל מביתו שבסנהדריה המורחבת עד לשיבה במאה שערים, ואומר ארבעה וחצי פרקי משניות בזמן הזה. בצהריים הוא חוזר הביתה לאכול ארוחת צהריים ואומר עוד ארבעה וחצי פרקי משנה, ולאחר מכן שב לשיבה ללימוד של אחר הצהריים ושוב אומר ארבעה וחצי פרקים, ולאחר הסדר הוא חוזר הביתה בערב ושוב אומר ארבעה וחצי פרקים, ביחד זה יוצא 18 פרקים... "אם אני אסע באוטובוס, זה יהיה מדי מהר ולא אספיק ללמוד 18 פרקים ביום", הוא הסביר...

(הערת העורך 'א.לוסטיגמן: את המעשה הנ"ל שמעתי מפיו של אחד הספדנים בהלווייתו של הגה"צ רבי יהודה לייב (לייבל) ב"ר מרדכי יהושע קרויזר זצ"ל, בתאריך י"א אדר ב', תשע"ו. שאליו מתייחס סיפור זה. רבינו רבי מ"א שטרן סיפר את המעשה לתלמידי

ישיבת קמניץ 28 שנים קודם לכן בפרשת כי תשא בשנת תשמ"ח. אגב אורחא נציין כי השניים היו קרובי משפחה, שכן רבי משה אהרן היה חתנו של אחיו של רבי יהודה לייב קרויזר הנ"ל שבשבוע הבא יחול יום היאר-צייט השמיני שלו -).

רצוני לספר לכם מעשה נורא, מופת גלוי

רצוני לספר לכם מעשה נורא, מופת גלוי שאירע עם אחד מגדולי דורנו החי עמנו היום, הלא הוא דודי הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג (שליט"א) זצ"ל, ראש ישיבת 'תורה אור' (אמו של רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, מרת חיה אסתר ע"ה, היתה בתו של הגאון רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל, חמיו של רבי חיים פנחס שיינברג - י.א.ל). אני רוצה רק לסבר לכם את האוזן, שתבינו עד כמה התמדדתו העצומה של הגר"ח"פ היא עצומה ונוראה, שמעתי מדודתי, רעייתו הרבני, שסיפרה לי שכשהם התגוררו בעיירה מיר, אחר חתונתם, הוא היה לומד במשך 17 שעות ביממה. כבר היו להם אז שני ילדים, והוא היה ישן ואוכל בבית, ובכל זאת, הוא הספיק ללמוד 17 שעות ביממה, והכוננה ל-17 שעות נקיות, נטו לימוד! בשבע השעות הנותרות של היממה הוא היה מתפלל, אוכל וצועד מביתו לישיבה ובחזרה, וכמובן גם ישן מעט. כך הוא היה לומד כל יום 17 שעות במשך חמש או שש שנים!

בכל אופן, שמעתי מאחד מתלמידי שנסע איתו פעם במטוס מצרפת לארץ ישראל, והסדר המקובל במטוסים הוא שלאחר ההמראה מגיע השלב שבו מחשיכים את המטוס, ומדליקים סרט על המסכים המותקנים במטוס. יש שלושה מסכים גדולים, בשלושת המחלקות, וכל הנוסעים זוכים לראות את הסרט הזה, וכדי שיוכלו לראות היטב, אסור להדליק אור בכל שטח המטוס... לכן כל יהודי חרדי שעולה למטוס כזה יודע שצריכים להספיק מהר ללמוד כמה שאפשר עד שיורדת חשיכה גדולה על המטוס, ואז זה הזמן לכסות את העיניים ולישן כדי לנצל את הזמן בצורה הטובה ביותר...

רבי חיים פנחס עלה למטוס, כשהוא עטוף בטלית ועטור בתפילין כדרכו, והחזיק אצלו שני ספרים, משנה ברורה חלק ג, ו'מקדש דוד', הספר שהוא חיבר על 'קדשים' ושהוא מרבה לעיין בו, ולא פסיק פומיה מגרסא כל הזמן שהמתינו להמראה ובמהלך ההמראה ולאחריה.

כשהתקרב הזמן שאמורים היו להחשיך את המטוס, החליט רבי חיים פנחס לעשות מעשה בלתי נתפס. הוא קם ממקומו והלך בין כל האנשים שישבו במחלקה שבה הוא ישב, וביקש מהם אם הם מוכנים לוותר על הסרט, כי הוא לומד עכשיו תורה, וזה דבר מאוד חשוב, כך שלא כדאי להחשיך את החלק הזה של המטוס רק כדי לראות סרט, בזמן שהוא יופסק מתלמודו.

וראה זה פלא! כל הנוסעים הסכימו בזה אחר זה! לאחר שהשיג את הסכמתם של כל הנוסעים היושבים במחלקה, הוא פנה לצוות של המטוס וביקש בנימוס שלא ידליקו סרט ולא יחשיכו את החלק הזה של המטוס, כי כל הנוסעים מסכימים!

אנשי הצוות נבוכו, הם לא נתקלו מעולם בכזאת בקשה מוזרה...

הביאו את הדין הבקשה בפני הקברניט שנדהם מעצם הבקשה והשיב שהוא מאוד מבין ללבו של הרב, אבל עם כל הכבוד יש סדר, והחברה לא יכולה להרשות שכל אחד ישנה את הסדר, ולכן הוא נאלץ לדחות את הבקשה.

החשיכו את המטוס, ובאו להדליק את הסרט המיוחל, אבל אז אירע דבר פלא! שני המסכים האחורים במחלקות האחרות של המטוס נדלקו מיד, ואילו המסך במחלקה שבה ישב הגר"ח"פ שיינברג לא נדלק. ניסו שוב ושוב, ולא עזר כלום, הוא נשאר כבוי.

הוא ניגש לגר"ח"פ שיינברג, והתחנן אליו שיסלח לו

או אז התברר שיש להם בחברת התעופה כלל שאם מגלים תקלה לא ברורה במערכת החשמל, צריכים להנחית את המטוס בשדה התעופה הקרוב, כי אם יש תקלה שאין לה הסבר, ייתכן שהבעיה היא יותר רצינית, וזה מסוכן מאוד לטוס במטוס שאינו מתפקד כראוי...

כמובן שזה גורם עגמת נפש גדולה מאוד הן לנוסעים והן לאנשי הצוות, ובמיוחד לחברת התעופה שצריכה לשלם על כך כסף לשדה התעופה בו נוחתים, ולאחר מכן לשלם הון עבור הצוות שיבוא לבדוק ולתקן את התקלה במהירות, והמטוס מגיע באיחור כך שגם הטיסה הבאה שלו מתאחרת. זה כאב ראש עצום לחברה ולצוות, והטייס הגוי שעוד לפני כן הרגיש בדודי שהוא איש קדוש, הבין עכשיו באיחור שיייתכן והדחייה של הבקשה היא זאת שגרמה לכך.

הוא ניגש לגר"ח"פ שיינברג, והתחנן אליו שיסלח לו על כך שהחציף פנים ודחה את בקשתו, משום שהוא יודע שבשלו כל הסער הגדול הזה!

השיב לו רבי חיים פנחס שהוא מוכן לסלוח לו בתנאי אחד: "תדליקו עכשיו את המסך פעם נוספת כדי לוודא שהוא עובד ושאינן שום תקלה, והוא אכן יעבוד, אבל אז תכבו אותו מיד, כי אני רוצה ללמוד וכל הנוסעים מסכימים!".

הטייס קיבל על עצמו לעשות כדברי הרב, הדליקו שוב את המסך והפעם הוא עבד. הם אכן עמדו בדיבורם וכיבו אותו על אתר, וכל נוסעי המטוס ראו כאיש אחד, כמה גדול כוח התורה וכמה עצומה ההשפעה השמורה לאדם שמנצל כל רגע ללימוד התורה.

אחריו ירדו 25 תלמידי, ו... כל אחד ואחד מהם החזיק מזוודה ביד אחת וביד השנייה גמרא

אך דעו נא רבותי, אני רוצה לומר לכם דבר חשוב. אתם תלמידי ישיבת קמניץ, ובעז"ה ברבות השנים אתם תהיו כולכם ראשי ישיבות ומרביצי תורה, לכן חשוב לי כבר עכשיו לתת לכם חיזוק גדול לעניין, שתדעו עד כמה תהיה גדולה ההשפעה שלכם על התלמידים שלכם בעניין זה, מאחר וכבר הזכרתי את שקדנותו של

כששמע החתן את השם 'מוטי זורגר' הוא חיבק אותו בחום ואמר לו: "תדע לך, אתה 'המחותן הראשי' כאן!" לרגע חשב ר' מוטי שיש לו טעות בזיהוי. החתן ראה את מבטי התמיהה, ואמר לו: "אספר לך את הסיפור ותבין"...

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', על השליחות של כל אחד

ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן חרש וחשיב ורקם פתקלת
ובארזמן ובתולעת השני ובשש" (שמות לח, כא-כג).

אומר הזוהר: "ואתו - כמותו". משמע מכאן, שאהליאב ביצע את המלאכות הקשות ביותר במשכן. במלאכת המשכן עבדו, אפוא, זה לצד זה בצלאל ואהליאב, זה משבט המלכות וזה מן הירודין שבשבטים, מבני השפחות - כך כותב רש"י הקדוש. מהו המסר שעלינו ללמוד מכך?

השיר הזה בעט אותי שבעים שנה לאחור!"...

נפתח בסיפור אישי שסיפר לי ידידי ר' מוטי זורגר, על נפלאות דרכי ההשגחה ועל התפקיד והשליחות שהקב"ה מזמן לכל אדם: ר' מוטי עובד לפרנסתו כנהג הסעות. במשך שנים הוא נסע בקו בני ברק - אשדוד. הוא תושב אשדוד והקו מתחיל בבני ברק, וכך בכל יום הוא היה נוסע באוטובוס ריק לבני ברק כדי לפתוח את הקו מבני ברק לאשדוד. מה עושים כדי לנצל את הנסיעה מהדרום לכיוון המרכז? בעל החברה איתר נסיעה יומית קבועה של קבוצת עובדות מאשקלון ללוד. מדובר בקבוצה של עשרות עובדות, כולן נשים דוברות רוסית שיוצאות מדי יום בשעה חמש בבוקר, והחברה סיפחה את הנסיעה הזאת לר' מוטי, כדי להרוויח עוד הכנסה על הדרך שהוא עושה ממילא מאשדוד לבני ברק.

בוקר אחד, בשעה חמש וחצי, תוך כדי נסיעה, מצלצל הטלפון הפרטי שלו. בשנים ההן טרם נכנס לשימוש מכשיר ה'בלוטוס', ור' מוטי נאלץ לנהל את שיחת הטלפון בדיבורית, לאוזני כל הנוסעים. על הקו היה ידיד ששהה בגרמניה. מה דחוף לו כל כך בשעת בוקר מוקדמת שכזו? הוא סיפר שהוא נסע לגרמניה כדי להציע את עצמו למשרת חזן לימים הנוראים באחת הקהילות היהודיות המקומיות. הגבאים עומדים לערוך לו מבחן, הם ביקשו ממנו שיבצע כמה קטעי חזנות ובהם קטע ביידיש. הוא רוצה לשיר להם את השיר הידוע "א יידישע מאמע", אבל הבעיה היא שהוא לא זוכר את המילים בעל פה... על כן הוא התקשר לידו ר' מוטי כדי להיעזר בו.

ר' מוטי נענה בחפץ לב, ומאותו רגע ואילך, במשך דקות ארוכות, הפך האוטובוס ל'אוטובוס מזמר'... ר' מוטי לימד את חברו את מילות השיר, וכך הם זימרו יחד שורה אחר שורה: "אָ ייִדישע מאַמע, עס גיבט ניט בעסער אין דער װעלט... םי שׂין און ליכטיג איז אין ה״ז

ען די מאַמע איז דאָ" - "אמא יהודיה, אין דבר טוב יותר בעולם... כמה יפה ומואר בבית כשהאמא כאן"...

ר' מוטי הביט במראה שמעליו, סקרן אותו כיצד הנוסעות הרוסיות מתייחסות לאירוע המשונה... רוב הנוסעות היו אדישות, הן לא הבינו במה המדובר, מה להן וליידיש... אבל אז הוא שם לב שאחת הנשים, אשה מבוגרת כבת שבעים, מקנחת את הדמעות מעיניה. כשהגיעו למרכז ועמדה לרדת מהאוטובוס, היא פנתה אליו ואמרה לו משפט מחץ: "השיר הזה בעט אותי שבעים שנה לאחור!"...

ר' מוטי כיבד את פרטיותה של אותה אשה ונמנע מלשאול אותה למה היא התכוונה במשפט הסתום הזה. הוא התנצל בפניה ובפני שאר הנוסעות על שנאלץ לנהל את השיחה עם חברו בקול רם וביקש את סליחתן על ההפרעה. והנוסעות, שהכירו את אדיבותו של ר' מוטי, קיבלו זאת בהבנה.

הוא המשיך להסיע מדי יום את אותה קבוצת נשים רוסיות, ובהן גם אותה אשה מבוגרת. יום אחד עלתה האשה לאוטובוס כהרגלה, היא ניגשה לנהג ומסרה לו דיסק של שירים ואמרה: "אתה זוכר ששרת באוטובוס יחד עם חבר שלך את השיר ביידיש? מצאתי את השיר הזה בתוך דיסק חדש של אוסף שירים ישנים ביידיש שאחד הזמרים הוציא לאחרונה. קניתי לך את הדיסק הזה, אני רוצה לתת לך אותו במתנה"...

ר' מוטי ידע שאם יסרב לקבל ממנה את המתנה היא תיפגע מאד.

הוא הודה לה על המתנה, לקח את הדיסק והכניסו לתוך התיק שלצדו. הוא הוסיף ואמר לה כי בהזדמנות הראשונה ישמח לשמוע את השירים שבדיסק, ובמיוחד את השיר ההוא...

יום אחד הוא קיבל טלפון מסדרן של הקו הקודם

לימים הוא עזב את הקו ועבר לקו אחר. יום אחד הוא קיבל טלפון מסדרן של הקו הקודם, אמר לו הסדרן: "אחת הנוסעות הקבועות, אשה רוסיה מבוגרת, מבקשת ממני שאשיג לה את מספר הטלפון של הנהג הקודם, מוטי זורגר. אני לא יודע מה היא רוצה ממך, לכן אני לא מוכן לתת לה את המספר שלך בלי הסכמתך".

חלף זמן מאז האירוע עם אותה אשה והשיר ביידיש, ור' מוטי לא קישר בין הדברים. הוא אמר לסדרן: "אין לי מושג מי היא ומה היא רוצה ממני. תן לה את מספר הטלפון שלי ונשמע ממנה מה היא רוצה. מה כבר יכול להיות?"...

כעבור זמן קצר צלצל הטלפון של ר' מוטי. מעבר לקו נשמע קולה של אשה מבוגרת במבטא רוסי כבד: "אתה זוכר אותי? אני הבאתי לך את הדיסק עם השירים ביידיש"..." ר' מוטי, כמובן, נזכר מיד באירוע ההוא... הוא שאל אותה לשלומה והיא סיפרה לו בהתרגשות שהבן שלה עומד להתחתן. "התקשרתי אליך, כי אני רוצה לשלוח לך הזמנה לחתונה ומבקשת לדעת את הכתובת שלך"...

כעבור כמה ימים הוא קיבל את ההזמנה. הוא חשב בלבו: אם כל כך חשוב היה לה להזמין אותי, מן הראוי שאעשה מאמץ ואבוא להשתתף בחתונה. הוא עיין בהזמנה כדי לדעת את המועד ואת מקום החתונה, ואז הוא גילה להפתעתו שהחתונה תיערך בכפר חב"ד!

אותה רוסיה מבוגרת נראתה לו רחוקה מאד מהיהדות, מה לה ולכפר חב"ד? כעת יש לו סיבה נוספת להשתתף בחתונה - יצר הסקרנות...

תדע לך, אתה 'המחותן הראשי' כאן!

הוא הגיע לחתונה בכפר חב"ד. החתן - חב"דניק! הוא ניגש לחתן לאחל לו מזל טוב והציג את עצמו: "שמי מוטי זורגר. במשך תקופה הייתי הנהג של אמך, הסעתי אותה מדי יום לעבודה".

כששמע החתן את השם 'מוטי זורגר' הוא חיבק אותו בחום ואמר לו: "תדע לך, אתה 'המחותן הראשי' כאן!"

לרגע חשב ר' מוטי שיש לו טעות בזיהוי. החתן ראה את מבטי התמיהה על פניו של ר' מוטי ואמר לו: "אספר לך את הסיפור ותבין"...

וכך סיפר: "אמי גדלה בברית המועצות. היא אמנם גדלה בבית יהודי, אבל בגלל נסיבות החיים בברית המועצות הקומוניסטית הבית היה רחוק מאד מיהדות. כשהגיעה לפרקה היא התחתנה עם אבי שלא היה קשור ליהדות בשום צורה שהיא, גם לא מבחינת המוצא שלו! כשהיא שמעה אותך באוטובוס שר את השיר ביידיש - 'א יידישע מאמע', הציפו אותה רגשות עזים. השיר הזה החזיר אותה עשרות שנים אחורה, אל ימי ילדותה. היא נזכרה איך סבתא שלה היתה נוהגת בכל ערב שבת להדליק נרות שבת. הסבתא היתה מניחה

על ראשה 'טיכעלע' - מטפחת, ומדליקה את הנרות. כמו כן היא זכרה כיצד באותה עת הסבא שלה היה יושב בסלון ומפזם את השיר ביידיש - 'א יידישע מאמע'. בכך הסתכמו כל זכרונות היידישקייט מילדות שלה. היא לא זכתה לראות בילדותה שום סממן נוסף של יהדות, מלבד אותם שני אירועים של הדלקת נרות שבת של סבתא והשיר ביידיש של סבא...

"לאחר שהיא שמעה אותך שר באוטובוס את השיר ביידיש, היא חזרה הביתה ואמרה לאבי, בעלה: 'אני רוצה להדליק נרות שבת'. הוא הסכים. והיא אמרה: 'אבל אני רוצה לעשות זאת כמו סבתא שלי, לכסות את הראש במטפחת'... אמר לה: 'עד כאן! את רוצה להדליק נרות - תדליקי, אבל אני לא מוכן בשום פנים ואופן שתיראי כמו הסבתות היהודיות של פעם שמכסות את ראשן במטפחת'... 'הויכוחים עלו לטונים צורמים, כל צד התחפר בעמדתו. הדבר גרם לריחוק ביניהם, והתוצאה לא איחרה לבוא - הם החליטו לפרק את החבילה. באותה תקופה סיימתי את הצבא ונסעתי לטיול בתאילנד. כשחזרתי מהטיול שמעתי על מה שהתרחש בין הוריי.

"אמי אמרה לי בהחלטיות שמבחינתה היא לא תוותר בשום פנים ואופן: 'החלטתי לחזור לשורשים, למקורות היהודיים שלי'.

בעקבות זאת גם אני התחלתי לחפש את השורשים שלי ולהתעניין ביהדות. התקשרנו לבית חב"ד באשקלון, הם באו לביתנו והכשירו את המטבח. הלכתי לשיעורים ולהרצאות, ובסופו של התהליך חזרתי בתשובה. היום ברוך ה' אני עומד להקים את ביתי, בית יהודי, עם אשה שומרת תורה ומצוות!"

החתן סיים את דבריו ואמר לר' מוטי: "כעת אתה מבין מדוע אתה 'מחותן ראשי'?"...

הייתי ממורמר מאד

את כל הסיפור המפעים הזה סיפר לי ר' מוטי, ואז הוא הוסיף את הנופך האישי שלו: "אני תלמיד של רבי אשר פריינד זצוק"ל, הצדיק הגדול מירושלים שהקים את מפעלי החסד הגדולים של 'יד עזרה'. היתה לו שיטה מיוחדת בעבודת ה' ואותה הנחיל לחסידיו ותלמידיו. הוא אמר, כי כל אירוע בחיי האדם הוא מסר ישיר מהקב"ה: 'אני הבאתי עליך את המאורע הזה כדי לכוון אותך לדבקות בי'.

"אחד המשפטים המשמעותיים שרַב אֶשְׁר הנחיל לתלמידיו היה: 'במקום שאתה 'תקוע', שם הקב"ה מועיד לך שליחות!'. כלומר, הקב"ה לא עשה זאת 'סתם כך', אלא מתוך כוונה שהאדם יבין שעליו למלא איזושהי שליחות. לכן כשאדם 'תקוע', במקום להיכנס לעצבות ולשאול את הקב"ה 'למה זה מגיע לי', עליו לנסות ולבחון היטב מה התפקיד והיעוד שהקב"ה הועיד לי באותה נקודת זמן".

"כאשר הנהלת חברת ההסעות הוסיפה לי את הקו מאשקלון", המשיך ר' מוטי, "הייתי ממורמר מאד. וכי בגלל שהנהלת החברה רוצה ליעל את הקו ולחסוך דלק, אני צריך להעמיס עלי עוד קו ולפתוח את יומי לפנות בוקר בשביל להסיע בשעה חמש בבוקר כמה עובדות רוסיות לעבודתן?"

"ואז נזכרתי במה שהרבי שלנו, רַב אֶשְׁר, לימד אותנו: אם ה' 'תוקע'

'הכל התחיל אצל אביו הרה"ח ר' יצחק מתתיהו וינברג זצ"ל, שהנחיל לבנו בעודו עולל ילד קטן, אהבת תורה ללא מצרים. בהיותו ילד כבן חמש הבטיח לו אביו על כל פרק משניות שיאמר לו בעל פה עם הבנה, דולר!'

על 'אש התורה' שבערה אצל ראש וראשון לשיבות לשבים הגאון רבי נח וינברג זצ"ל

הגאון רבי נח וינברג זצ"ל עם מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל בביקור בשיבת 'אש התורה'

וככלל היה דוגמא אישית לעשייה מתמדת, הוא מעולם לא נח, לא היה אצלו מושג כזה לשבת רגל על רגל... תמיד היה עסוק במשהו, אם בלימוד התורה, אם בעבודת התפילה, אם בעבודת המידות לדבר עם מישהו על מה שנצרך, אם התעסקות בקירוב רחוקים, אם בכל עניין חשוב שהוא, תמיד, אבל תמיד, ר' נח היה עסוק במשהו, כי זהו מתמיד שידוע מה לעשות עם הרגעים שלו, כל דקה מנוצלת לעשייה חשובה ונצרכת, כזה היה ר' נח "משכן להשראת השכינה במהותו כמעשיו ובהליכותיו" ובכך התקרב וקירב אלפים רבים לתורה.

הגאון רבי נח היה "שיכור" בלימוד התורה.

הגאון רבי נח היה "שיכור" בלימוד התורה. חברו וידידו כאחיו הגדול ר' חיים אורי פריינד שליט"א להבח"ל מספר כי בישיבת מיר ידעו ש"ר' נח כולו תורה", התמדתו העצומה הייתה נוראה וכמה שאתאר לכם את ההתמדה שלו זה לא אפס קצהו ממה שזה היה באמת, הוא פשוט למד ולמד ולמד, כמעט ולא ישן, לא התעסק ולא התעניין בשום דבר חוץ מלימוד תורה.

וסיפר כי לא אחת היה פותח בריקוד אחר שהתיישבו ההדורים בהבנת הסוגיא, בהקשר לכך מסופר כי הגאון הגדול זצ"ל היה תקופה ארוכה בימי אברכותו נוסע משבת לשבת ללמוד בישיבת הנגב שבראשות הגאון הגדול ר' יששכר מאיר זצ"ל, והנה בשעת ליל מאוחרת שומע הגה"ג ר' יששכר מאיר ריקודים סוערים, ירד אל

כשאנו מסיימים השבת את פרשת פקודי, וסיום בניית המשכן, רצינו להפנות מבט על ה'משכן לתורה וקירוב' הנמצא מול מקום המקדש, 'אש התורה' שהקים הגאון הגדול רבי נח וינברג זצ"ל וראש וראשון לשיבות לשבים אשר בלהט ליבו ובאש התורה שיקדה בעצמותו קירב עשרות אלפים באופן אישי ומאות אלפים בעקיפין, לתורה ומצוות. בשיחה עם נכדו הגר"ר יצחק אלחנן דויטש שליט"א הוא מספר לנו סיפור מיוחד על תחילת 'אש התורה' שבערה בסבו הגדול.

'הכל התחיל אצל אביו הרה"ח ר' יצחק מתתיהו וינברג זצ"ל, נצר לשלש סלונים המפוארת נין ונכד ליסוד העבודה, שהנחיל לבנו בעודו עולל ילד קטן, אהבת תורה ללא מצרים. בהיותו ילד כבן חמש הבטיח לו אביו על כל פרק משניות שיאמר לו בעל פה עם הבנה, דולר! צריך להבין שבאותם ימים דולר בודד ערכו היה גדול מאד, לשם השוואה מה שבימינו ניתן לקנות עם מאתיים דולר, יכולת באותם ימים לקנות עם עשר סנט בלבד. את הדולר הזה העניק ר' יצחק מתתיהו לבנו נח'קה על כל פרק משניות בע"פ עם הבנה, לימים סיפר ר' נח כי זה היווה אצלו את הבסיס לסדרת שיעוריו הפופולריים על מ"ח קנייני התורה, וציין כי מעולם אביו לא התמהמה לשלם לו את הדולר ויתירה מזו תמיד היה בכיסו דולר שחכה לנח'קה שיאמר פרק משניות בע"פ ויקבל את הדולר.'

סבא זצ"ל היה אומר: אנו מחויבים ללמוד תורה ומחויבים לקיים מצוות, אך עלינו להרגיש הנאה ושמחה בלימוד התורה ובקיום המצוות.

והיה נאה דורש ונאה מקיים, שמחתו העצומה בלימוד התורה הייתה מיוחדת במינה, ביטוי לשמחת התורה ולאהבת התורה העצומה שהייתה לר' נח הגיעה לשיאה בכך שמשך שנים ישן ביממה רק שלוש שעות ביממה! וגם שלוש שעות אלו היו שלא ברצף אלא שעה לפני התפילה שעה בלילה ושעה אחר הצהריים וכל הזמן הגה בתורה ביגיעה עצומה, לימים חלה ונפל למשכב והרופא אסר עליו ללמוד בעיון, ר' נח שהיה בחור צעיר שכב במיטה ו"קרא" רמב"ם, כשהגיע להלכות תלמוד תורה שם כותב הרמב"ם שכל איש מישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר בין בריא בין חולה, קפץ מהמיטה ואמר "אולי יהיה לי תירוץ טוב למה אני עם-הארץ אבל תלמיד-חכם אני לא יהיה" והמשיך ללמוד ביתר שאת וביתר עוז, ברבות השנים ניסה אחד מבני המשפחה "לחקות" את הנהגתו ומשלא עלתה בידו פנה בשאלה לר' נח שסיביר לו "איך עושים את זה"... אמר לו ר' נח יסוד עצום - אני לא ניסיתי לא לישון אלא ניסיתי רק ללמוד...

בית המדרש להבין שמחה זו מה עושה, רואה הוא את הגאון ר' נח עומד במרכז ומלהיב את הרוחות, ניגש אליו ר' יששכר מאיר לברר פשר דבר, במקום תשובה שואל ר' נח את ר' יששכר מאיר שאלה קשה ברמב"ם, ר' יששכר מאיר מקמט את מצחו ומנסה ליישב את הקושיא ומשלא עלתה בידו פונה לר' נח ומבקש את ביאורו על הרמב"ם המוקשה, משאך סיים ר' נח את התשובה לפני ר' יששכר מאיר אורו, תפס ר' נח את ידו וצירפו למעגל, מספר אחד התלמידים מאותם ימים, ריקוד זה באישון ליל על שמחת התורה בהבנת דברי הרמב"ם החדירו בו ובכל התלמידים את חשקת התורה, כי זה היה ר' נח - אהבת תורה אהבה ללא מצרים.

וכי ישיבה זהו בית חרושת שמכניסים חומר גלם בצד אחד ומוציאים מוצר מוגמר מהצד השני

ליבו הרחום והרגיש של הגאון הגדול ר' נח זצ"ל לא עמד לו, ופעפע בו צרת השכינה נוכח ההתבוללות בכלל ישראל, עד שהגה ברוחו הגדולה לפתוח ישיבה לבעלי תשובה, הדבר היה חידוש עד כדי כך שבבואו להיוועץ עם מורו ורבו מרן הגרא"י פינקל זצ"ל על דבר ייסוד ישיבה שכזו, תמה בפניו וכי ישיבה זהו בית חרושת שמכניסים חומר גלם בצד אחד ומוציאים מוצר מוגמר מהצד השני, אולם ר' נח ענה כי חז"ל הלוא גילו לנו שהתורה נקראת ארוסתנו - תורה ציווה לנו משה מורשה קהילת יעקב אל תקרי מורשה אלא מאורסה, א"כ, אמר ר' נח, בישיבה אוכל להראות להם עד כמה התורה מתוקה מדבש והיא ארוסתם האבודה וממילא הם מעצמם ירצו ללמוד תורה, הגיב ר' ליזר יהודה ואמר - אם אתה מאמין בזה וזוהי דרכך הרי שיצליח ה' דרכך ונתן את ברכתו והסכמתו להקמת הישיבה הראשונה לבעלי תשובה.

אכן המוטו של ר' נח היה להראות את היופי שבתורה, להראות את היופי שביידישקייט, והיה אומר כי הנקודה המרכזית בקירוב הוא "לתת לשני להבין שהוא מבין בעצמו כמה התורה היא יקרה וחשובה וכמה הוא מצד עצמו רוצה את היופי הזה שבתורה", וכזה היה ר' נח, הוא ראה חי הרגיש והדביק את סביבתו בלהט של אהבת התורה בלהט של אש התורה, והיה מצטט לשון תלמודי (עיין סנהדרין עו ב וברש"י ד"ה רוח) "צמאים הם ישראל" כלל ישראל צמא, צמא לתורה, צמא ליראת שמים, צמא למידות טובות, צימאון עצום, אלא שהתאוות מסתירות את הצימאון הגדול, ואם נצליח "לקלף" מעצמנו את המכסה, "נגלה" את הצימאון האדיר שיש בתוכנו להתקרב לאבינו שבשמים ולהתחזק בתורה ויראת שמים.

הגאון רבי נח וינברג זצ"ל היה איש האשכולות הכל היה בו; תורה בשקידתה בעמלה ובשמחתה, תפילה מתוך דבקות עילאית בקב"ה, גמילות חסדים בגוף בנפש ובממון, אמונה אהבת ה', אהבת תורה ואהבת ישראל, את כל אלו לא קיבל במתנה, אלא עמל ויגע יגיעה עצומה, כפי שהעיד על עצמו כי בילדותו התמודד עם עצמו בהתמודדות מורכבת כדי ללמוד ולהתעלות בלימוד התורה,

שזה מלמד אותנו את הציטוט הבא מפיו שהיה חוזר תדיר ואומר - "תממש את הכוחות שלך!" ר' נח האמין בכל אחד בכל היכולות שבעולם והיה אומר כי מי שלא מאמין בכך הרי שהינו חסר אמונה בה', לא פחות! זאת משום שהקב"ה הוא ורק הוא נותן את הכוחות וכיוון שהקב"ה הוא "כל יכול" א"כ אם ה' יתן לאדם את הכוחות הרי שהאדם יכול יוכל, ואם חלילה הקב"ה לא יתן לאדם כוח הרי שגם מה שהאדם חושב שהוא יכול, הוא באמת לא יכול, והרי פשוט וברור שאם הקב"ה מצווה אותנו ללמוד יומם ולילה - והגית בו יומם ולילה, הרי שאנחנו יכולים, ואם הקב"ה מצווה אותנו לאהוב כל יהודי - ואהבת לרעך כמוך, הרי שאנחנו יכולים, כך כל המצוות כולם.

הרבנית ע"ה שהכירה אותו יותר מכולם, אמרה כי לא ניתן לעמוד על עוצמת ההתמדה וההנאה שהייתה לו בלימוד התורה, ואני בטוחה, הייתה אומרת, כי לא שייך להצליח בכל מה שהוא עשה, וההצלחה הגיעה רק מכוח תורתו, כיוון שהיה כה גדול בתורה, כיוון שהשקיע את כל כוחו כפשוטו, בלימוד התורה, כיוון שכך זכה לקרב כל כך הרבה נפשות ליידישקייט.

כל יהודי צריך לשמוח כל יום, לא פחות מאשר אילו היה זוכה במאה מיליון דולר

רבי נח היה אומר שהשמחה שאדם שמח בזכייה בלוטו אינה על כך שיש לו מיליון שטרות... אלא שמעכשיו הוא לא מוגבל יש לו את היכולת לממש את השאיפות שלו, ואם כן, היה אומר ר' נח, כל יהודי צריך לשמוח כל יום, לא פחות מאשר אילו היה זוכה במאה מיליון דולר, שהרי הקב"ה איתנו! וא"כ אנחנו יכולים לממש את השאיפות הטובות שלנו, אלא שאכן עלינו ללמוד מה בדיוק אנחנו רוצים מעצמנו.

והיה חוזר ואומר בלשונו החריפה, "אתה לא עושה "טובה" לאף אחד בזה שאתה לומד ומתפלל ומתקדם בהתמודדות מול היצר הרע ומול כל הפיתויים שמסביב, אלא אך ורק לך עצמך אתה מיטיב" תלמד איך ליהנות מלימוד התורה ותלמד תורה כי זה מהנה אותך, וזו האמת שהתורה מהנה ואם אתה לא נהנה הרי שחסרה לך ההבנה איך ללמוד תורה באמת, כך כל מצווה ומצווה, הרי מצוות תפילין, היה ר' נח מחדד ואומר, הרמב"ם כתב בספר אהבה, הוי אומר שמצווה זו של הנחת תפילין היא מצווה של אהבת ה', אם אנחנו לא מרגישים אהבת ה' בהנחת תפילין, וכי בגלל זה זהו לא מצווה של אהבת ה'?! וודאי שלא, אלא מאי כל מה שחסר לנו הוא ללמוד ולהבין מהי הייכות של הנחת תפילין לאהבת ה' - תפילין זה אות חיבה ושייכות למלך מלכי המלכים בורא עולמים וכל יצורים, המחשבה הזו בעת הנחת התפילין תחדיר בנו את אהבת ה'.

כך גם ערך התורה, עד כמה שהתורה תהיה בעיניך ערך עליון המעניקה ללומד כוחות אדירים של שמחה של סיפוק של טעם טוב של חכמה של ידע של הבנה ושל כל מה שאדם צריך בעולם, הרי שתרגיש שהתורה היא היא מקור הברכה, ונהגה בתורה יומם ולילה - זהו מימוש התכלית שלשמה באנו לעולם.

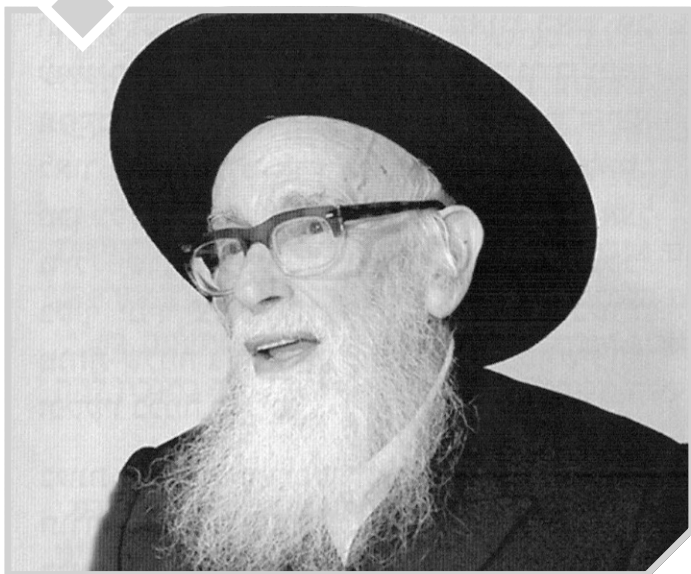
'והנה נקלעתי פעם לאיזו מדינה רחוקה בה יש קיבוץ יהודים קטן, בא לקראתי אדם נכבד מתושבי המקום ושמה לראות אותי, "אתה נכדו של רבי שלמה זלמן אויערבך? אני חייב לספר לך על השקפתו הברורה של סבא שלך", וסיפורו השלים לי את התמונה'

על ענווה וחשבון נפש בראי הפרשה

מאת: הרב צבי גטקר

מְשִׁיב הַיָּעָדָת (לח כא)

שנתמסקן על עוונותיהם של ישראל (כ"ט)

במוצאי שמחת תורה האחרון, התברר לכולם, גם למי שבליבו סמך עד אז על כוחו ועוצם ידו, כי הוא לא סמך על כוח ועוצם יד, אלא סמך על סמוך... שיטת הסמוך הידועה, שבה ככל שהאדם עולה בדרגתו בשלטונות, הרי הוא פחות עושה, ויותר סומך. על מה הוא סומך? על כך ש'יהיה בסדר', וגם אם לא יהיה בסדר, זה יהיה כבר אחרי שאלך לי לענייני, ולכן אני בוודאי 'אהיה בסדר', ולגבי כל השאר - אין זה מענייני.

בהיפוך המוחלט היא דרכה של תורה. ככל שאדם יותר עמל בתורה, יותר מדקדק בהלכה, ככל שרמתו הרוחנית גבוהה יותר, כך הוא מרבה יותר לבחון את עצמו שוב ושוב, האם מה שהוא עשה או מתכנן לעשות, ראוי וישר עד תומו. כל הערה, או לימוד והתבוננות, מעירים אותנו למחשבות ולבחינה עצמית מחודשת, האם אני פועל כראוי, האם מה שעשיתי היה נכון.

כשמעמדו של אדם עולה, הרי הוא נתפס לגאווה ודוחה כל ביקורת על הנהגותיו, או על תפיסת עולמו, ואפילו אם מאירים לו את המציאות באלומות אור, 'הנה תראה מה קורה', הוא מעדיף לעצום את עיניו ולאטום את אזניו. כך דרכן של מידות רעות.

מרבן הגאון רבי משה פיינשטיין זצוק"ל, עומד על כך, כי דווקא כאן, בפתחת חשבון ההוצאות והעבודה, 'אלה פקודי המשכן, משכן העדות' מוצאת התורה כפי שמבאר רש"י, לרמז על חורבן שני בתי המקדש שנתמשכנו כביכול בתמורה עבור עוונותיהם של ישראל? ולכאורה קשה למה לא רמזה זאת התורה בפרשת תרומה למשל. אין זה אלא ללמדנו כי הסיבה שבגינה נחרבו בתי המקדש, יכולה היתה להימנע ע"י המסר הנלמד מפרשת פקודי, ואם כן יש משנה חשיבות לעיון בעולה מפרשה זו, כי על ידי כך נוכל להביא את סיבת החורבן וכיצד לזרז את הגאולה השלמה.

היצר אורב לכל אדם בכל עת. ולכן, כדי להגן על עצמי ועל סביבתי, שחלילה לא תחשוב כי הנהגתי לא היתה מדוקדקת ותלמד לנהוג כך בצורה שאינה מדוקדקת כדת וכהלכה - דווקא בגלל זה משה רבינו עורך חישוב מדוקדק, מה יצא ולאן יצא.

הוא גם לא אומר, 'מלמעלה נראה שהכל היה בסדר, לא זכור לי שהתגלו בעיות או מעילות... על פניו אין כאן חוסר בולט, מספיק כך'. לא, משה רבינו מלמד שיש צורך לכל אדם אף אם הוא הגדול שבענקים, שלא לסמוך על עצמו, ובוזה שהוא לא סומך על עצמו, אלא בוחן, ועורך חשבון מעשי, בזה תלויה גדלותו, כי החשבון מצילו מן החטא.

חטאם של דורות החורבן מסביר רבי משה פיינשטיין, היה בכך שהם סמכו על עצמם יותר מיד. הם אמרו לעצמם, 'אנחנו מספיק יראי שמים כדי להתחבר לאנשים לא ראויים, אנחנו מספיק שלמים באמונתנו כך שאנחנו יכולים להרשות לעצמנו לשמוע דעות כפרניות, אין סיכוי שנושפע לרעה'.

ובזה, בכך שהרשו לעצמם לבטוח, הם הביאו עליהם את החורבן. כמו שכותב מרנא החזון איש במילותיו המדודות בספרו 'אמונה ובטחון', כי בעצם כל המידות הרעות יש להם שורש אחד ו'המדה הרעה היא ההזנחה את החיים על מהלכם הטבעי'. 'ההכל בסדר', וה'יהיה בסדר'. זה כלל כל המידות הרעות!

בפרשת פקודי מראה משה רבינו לעם ישראל, כי אין זה ראוי לומר: אני משה רבינו לא צריך בחינה ובדיקה, מי שלא סומך עלי שיסתדר, אלא ההיפך הגמור! דווקא בגלל שאני משה רבינו, ואני יודע כי

לו מכתב בו התלוננתי על התשובה, [הוא כמובן לא פירט את הנוסחאות שאני ראיתי...], בתגובה קיבלתי מכתב אישי, בו הוא מתנצל על צורת תשובתו, והוא הסביר לי כי הוא מסכים שצורת התגובה שלו לא הייתה ראויה, וכי זו היתה מעידה עקב כך שהוא היה טרוד עם שואלים נוספים. הוא הוסיף וביקש את מחילתי על היחס הלא הגון כלפי, אבל הדגיש כי לגופו של עניין, הוא אינו חוזר בו מעצם התשובה, וזוהי באמת התשובה על השאלה. כי הוא סבור בתוקף, שאין מקום לבני ישיבה לעסוק אלא בלימוד התורה ועיונה. משהתבהרה לי התמונה, משלים הנכד, התחזקה אצלי התחושה כי הבנתי לגבי המכתב הייתה נכונה, וכי סבא החזיק את המכתב המחוצף הזה במגירתו רק כדי לחזור ולהתחזק, שח"ו לא יהיה שאיזה בחור כלשהוא יחוש שהוא לא ענה לו תשובה, אלא דחה אותו בקש... זוהי ענווה אמיתית היפך הגאווה, ומכל הערה, אף חצופה ומקוממת, הוא לוקח לעצמו עוד תובנה ולקח.

בימים אלו, כאשר אנחנו עומדים ולומדים שוב את פרשת 'גאה בעושרו' של המן הרשע, שבמקום לחשוב רגע לפני שהוא מוציא מפיו רעינות, הוא רק אומר בליבו למי יחפוץ המלך לעשות יקר יותר ממני, וכך גאוותו הובילה אותו אל העץ אשר הכין למרדכי היהודי אשר דיבר טוב על המלך.

זהו הזמן לעצור, לראות 'אלו פקודי', אלה אפשרויות ניצלנו ואלה לא, האם אנחנו מפיקים מעצמנו את המירב, מכוחותינו, מהמתנות והכישורים שחוננו אותנו מן שמיא, או שאולי יש מקום לשיפור נוסף...

(לתגובות והארות 08974974aa@gmail.com)

מספר הרה"ג רבי אהרון גולדברג שליט"א נכדו ומקורבו של מרן הגרש"ז אויערבך זצוק"ל: לאחר הסתלקותו של סבא, מצאתי במגירתו האישי מכתב שנכתב על ידי בחור צעיר, ובו דברים כדורבנות, מילים חצופות ומשתלחות, משהו בסגנון של, 'אז מה אם הרב היה עסוק, זו לא סיבה מספקת לא להתייחס אלי, הרב היה צריך לענות לי תשובה על השאלה ולא לדחות אותי בקש, גם לבחורים צעירים מגיע לקבל תשובה'.

הזדעזעתי למקרא המילים, ושיערתי בהיכרותי עם הסבא, כי הוא החזיק זאת קרוב אליו, כדי לחזור ולקרוא בזה, ולעורר לעצמו להתייחס יותר טוב ויפה לשואלים והפונים.

והנה נקלעתי פעם לאיזו מדינה רחוקה בה יש קיבוץ יהודים קטן, בא לקראתי אדם נכבד מתושבי המקום ושמוח לראות אותי, "אתה נכדו של רבי שלמה זלמן אויערבך? אני חייב לספר לך על השקפתו הברורה של סבא שלך", וסיפורו השלים לי את התמונה, המדהימה, מהי ענווה אמיתית.

הוא סיפר כי יום אחד המתין לרבי שלמה זלמן, ופנה אייו בשאלה, מדוע אין קוראים לבני הישיבות לדאוג לקיים את כל המצוות הנדירות, לשם דוגמא את מצוות 'לקט שכחה ופאה', הלא כל אדם מחויב בכל המצוות, ומצוות אלו אינן מצויות, אם כן למה לא מארגנים במסגרת הישיבות את האפשרות בצורה מרוכזת לקיים את כל המצוות. רבי שלמה זלמן לא נהנה לשמע ההצעה הניף את ידו בביטול ואמר לי: בחורי ישיבה עוסקים אך ורק בלימוד תורה, זה מה שמוטל עליהם.

אני התרעמתי על התשובה שהייתה בעיני התחמקות, ושלחתי

המשך מעמוד 11 | הגאון רבי משה אהרן שטרן זצ"ל

מזוודה ביד אחת וביד השנייה גמרא! היו עוד בני תורה במטוס, לא כולם החזיקו גמרא, אבל תלמידיו של הדוד, ללא יוצא מן הכלל, כולם החזיקו גמרא.

למה? כי זה מה שהם ראו אצל רבם ראש הישיבה. לא ראו אותו אף פעם בלי איזה ספר ביד, וממילא פשוט הדבר שהם הושפעו ממנו והלכו לאורו, כך שגם הם השתדלו לנצל כל רגע ללימוד התורה, וכדי ללמוד צריכים להחזיק גמרא ביד! לא בשקית, אל במזוודה, הגמרא צריכה להיות זמינה בכל עת ללימוד.

זה דבר שצריכים לדעת אותו, ראשי הישיבות צריכים לדעת כמה גדולה ההשפעה שלהם על התלמידים, ואם הם עושים משהו ברצינות ולאורך זמן, התלמידים לומדים מהם ומתנהגים כמותם.

דודי (שליט"א) זצ"ל.

זכורני, שבשנת תשכ"ה החליט הדוד שלי לעלות ארצה, הוא לכאן מאמריקה במטוס יחד עם זוגתו הרבנית, ועם קבוצה של עשרים וחמישה תלמידים, וכן עם חתנו הגאון רבי חיים דוב אלטוסקי (זצ"ל) בעל ה'חידושי בתרא'.

הלכתי להקביל את פניהם בשדה התעופה בלוד (באותן שנים יכלו להמתין בסמוך למסלול הנחיתה ולראות את הבאים יורדים מהמטוס - י.א.ל), וראיתי דבר פלא: מאחר והטיסה הגיעה לארץ ממש בתחילת זמן קיץ, ירדו מהמטוס הרבה בני תורה, ואז הגיע תורו של רבי חיים פנחס לרדת, כשירד במדרגות ביד אחד החזיק מזוודה וביד שניה גמרא... אחריו ירדו 25 תלמידיו, ו... כל אחד ואחד מהם החזיק

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

קרוב משפחה שכה אצלי ברכב את החוברת 'עיון העמוד'. עלעלתי מעט בין הדפים שמובאים שם בטוב טעם ודעת ומיד נכנס בי חשק גדול להיות שותף לתוכנית הנפלאה הזאת.

שיחה מיוחדת עם הר"ר מאיר עמאר שליט"א,
מייסד שיעור 'עמוד יומי' לאברכים ובחורים באשדוד

מאת: אלעזר גולדברג

בעיר אשדוד קיימים מוסדות מפוארים של תורה ועבודת השם. אחד מהם הוא מוסדות 'אור מאיר' בו מתקיימים תלמוד תורה לצד כוללי אברכים ושיעורי תורה לאברכים ו'בעלי בתים'. בתוכני מוסדות אלו נוסד שיעור ב'עמוד יומי' עם תחילת התוכנית בחודש חשוון. שוחחנו עם המייסד ומגיד השיעור הרב מאיר עמאר שליט"א העומד בראש המוסדות ושמענו על השיעור שנולד בעקבות טעות ועל התוכנית להרחיב את מעגל שומעי השיעור לקראת המשך התוכנית עם תחילת לימוד מסכת שבת.

'בתחילת השנה, לאחר חג הסוכות, הסעתי ברכבי את אחד מקרובי משפחתי שחיפש 'טרמפ' הביתה. לאחר שהוא יצא מהרכב ראיתי ששכח שקית ובתוכה היתה חוברת 'עיון העמוד' ששווקה באותו זמן בקרב ציבור הנרשמים לתוכנית 'עמוד יומי'. עלעלתי מעט בין דפי החוברת וראיתי שהיא ערוכה בטוב טעם ודעת, כמו כל הדברים ש'דרשו' מוציאים לאור במהלך השנים. באותו ערב נכנס בי חשק גדול להיות שותף לתוכנית הנפלאה הזאת. למרות שאני משמש כמנהל תלמוד תורה ומעולם לא חשבתי להתהדר בתואר 'מגיד שיעור', בכל זאת משהו בתוכנית הנפלאה הנוכחית משך את לבי ללמוד היטב את החומר ולהעבירו הלאה לבני התורה בשיעור יומי. כמנהל מוסדות 'אור מאיר' באשדוד, פניתי לבן שלי שמנהל כולל אברכים במקום ושאלתי לעצתו האם ומתי ניתן לייסד שיעור ב'עמוד יומי' והוא הציע למסור את השיעור בכל ערב לאחר שיעור אחר שמתקיים במקום. כך נוסד השיעור שנמסר בכל יום בין השעות 9:00 ל-9:30 ולאחר סיום העמוד אנו מקדישים מספר דקות לשינון וסיכום החומר שנלמד.'

בבית המדרש בו אני מוסר את השיעור קיים 'כולל אברכים' בו לומדים שני סדרים מלאים עד השעה 7:00 בערב ולאחר מכן מתקיימים בו שיעורים שונים בגמרא והלכה. ציבור שומעי השיעור שלנו מגוון מאוד, יש גם בחורים שלומדים באזור ומגיעים להשתתף וישנם גם אברכים צעירים בני עשרים עד שלושים וכן אברכים מבוגרים בני חמישים ויותר. בסך הכל ישנם כ-15 משתתפים קבועים בשיעור ומדי פעם מצטרף אדם נוסף ושומע את השיעור בהנאה. אני בטוח שהכמות תלך ותגדל ויגיע היום בו ישתתפו בשיעור פי שניים ויותר, בסייעתא דשמיא.

אני משתדל להכין היטב כל שיעור ולבוא מוכן עם בהירות בפשט

הגמרא ובדברי המפרשים היסודיים. במהלך השיעור אני משתדל לשתף את השומעים שיגידו את מה שהם מבינים ולא יהססו לשאול כאשר יש איזה ענין שאינם מבינים היטב. עד שאני לא מוודא שכל אחד מהם מבין היטב את הדברים, אינני ממשיך לקרוא את הגמרא. כמו כן, אני משתדל להוציא מכל עמוד איזו פנינה הלכתית, משהו שנוגע לחיי היום יום.

במשך למעלה מארבעה חודשים מאז החלה התוכנית, השיעור מתקיים מדי יום ולא דיגלנו על שום עמוד. מאחר ובימי שישי ושבת השיעור לא מתקיים בדרך כלל, החלטנו כבר בתחילת הדרך להוסיף על הלימוד מעט יותר מעמוד יומי וכשלמדנו את פרק 'הרואה' בברכות שיש בו עמודי גמרא ארוכים מאוד, הארכנו את זמן השיעור בעוד 10 דקות כדי להספיק לסיים את העמוד עם הבנה טובה. כך זכינו בחודש אדר שמרבים בו בשמחה להשלים את המסכת ולהכניס גם את שמחת הסיום אל הלב.

כמובן שמיד בסיום המסכת עשינו סעודה כיד המלך לכבוד התורה ולומדיה, כנהוג בקהילות ישראל מקדמת דנא ובודאי הדבר יגרום חיזוק גדול לקראת לימוד מסכת שבת. חיזוק גדול נוסף שאני חושב עליו, הוא להתחיל למסור שיעור יומי גם אצלנו בתלמוד תורה לתלמידי כיתות ח' ועוד חזון למועד בסייעתא דשמיא.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

את התשובה לכך למאמר חז"ל הזה קיבל הרב מאז"ה מהגאון רבי מאיר שפירא מלובלין, מייסד ישיבת חכמי לובלין והדף היומי. הוא הציג את התשובה לפני השופטים ועדותו זו עוררה הדים רחבים בכל העולם כולו.

על 'משפט בייליס' ועל אתם קרויים 'אדם'.

היהודים בני אברהם יצחק ויעקב לאומות העולם. אחד מעורכי הדין של הקטגוריה, יהודי ששנה ופירש, הציג את מאמר חז"ל 'אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם' כראייה לזלזול של היהדות בכל מי שלא בן ברית. הם ניסו דרך זה להוכיח שאין ליהודים ערך לחיי בני דתות אחרות, ובכך להוכיח שעלילת הדם נכונה. את התשובה לכך והיחס הנכון למאמר חז"ל הזה קיבל הרב מאז"ה מהגאון רבי מאיר שפירא מלובלין, ראש ומייסד ישיבת חכמי לובלין ומייסד הדף היומי במכתב. הוא הציג את התשובה לפני השופטים ועדותו זו עוררה הדים רחבים בכל העולם כולו.

אין מילה כזו אדמים...

המילה 'אדם' היא אחת המילים בלשון הקודש שאינה יכולה להטות את עצמה לרבים. אין מילה כזו אדמים... לעומת המילים 'איש' או 'גבר' שניתן להטות אותם ל'אנשים' או 'גברים'. הסיבה שעם ישראל נקראים אדם היא כיון שכל עם ישראל הם חטיבה אחת ושורש נשמה אחת המחולקים בגופים שונים. מהותם היא אחת והם משלימים אחד את השני.

הדוגמה הטובה ביותר היא המשפט הזה עצמו בו עומד יהודי יחיד מכל רחבי רוסיה הענקית וכל העולם היהודי מתגייס לטובתו מה שלא יכול לקרות אצל אומות העולם. וזהו הפירוש האמיתי לאתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם ולא חלילה כמשמעות

מאת: הרב ישראל היימן

ויעשו פני ישראל ככל אשר צוה ה' (לט לב)

אחד האירועים המסוקרים ביותר שקרו ונרשמו לדורות הוא 'משפט בייליס'.

אינספור כתבות וספרים, לוגין של דיו ומליוני דפים נכתבו על המשפט שהיה למרכזי מאד בזכות הפיכתו לסמל של יהדות מול עולם של שנאה...

האירוע התחיל במותו של נער נוצרי במערה בסביבות העיר קייב. כפי שהתברר לאחר מכן הוא הומת בסכסוך בין משפחות באזור. רק שלכמה אנשים בשלטון הרקוב של ניקולאי השני, ששלט אז ללא מיצרים ברוסיה, היה חשוב מאד להפליל את היהודים בעלילת דם טיפוסית ופרימיטיבית.

העם הכפרי הנבער ברוסיה של אותם ימים האמין לכל מה שסיפרו לו. אם אמרו שניקולאי מביא הצלחה ושגשוג למדינה אז כנראה זה אכן כך... ואם סיפרו להם שהיהודים צריכים דם למצות לחג הפסח אז גם זה הגיוני...

היה נוח לשלטון להאשים את בייליס

מנדל בייליס היה יהודי שהתגורר לבדו בין הגויים. בהיות שהיהודים לא הורשו לגור בכל מקום ורק לבעלי רישיון מיוחד שבייליס החזיק כמווהו הייתה האפשרות לגור בסביבות הערים הגדולות, היה נוח לשלטון להאשים את בייליס ולהעמידו לדין.

במשך כל 34 חודשי המשפט הייתה נתונה היהדות והיהודים מצד אחד למשיסה ולפרעות ומצד שני לסיקור נרחב. העדים שבאו להעיד על המקרה עצמו הפכו למשניים לעומת השאלה הערכית, שעסקה ביהדות, בתורה הק' ובגישתה לשלל תחומים בחיי היום יום.

על המלאכה הזו ניצח הגאון רבי יעקב מזא"ה - רבה הראשי של מוסקבה שהוסמך מטעם מדינת רוסיה לעסוק בנושא התורני ולהיות עד ראשי שמביא את דבר התורה והשקפתה בנושא עלילת הדם בפרט וגישת היהדות בכלל.

הוא עמד מול התקפות חזקות בגבורה. שאלות משאלות שונות שניסו להביך אותו ואת השקפת עולמו נשאלו ע"י חבר השופטים וצד הקטגוריה במשפט, בכלם עמד הרב מאז"ה בגבורה.

המפורסמת שבהם עסקה ביחסה של התורה הקדושה להבדל בין

הגביר לא הבין: "רבי, אינני מכיר בית מדרש שבו שני ארונות קודש, הרי רק ארון קודש אחד יש, בו שוכנים ספרי התורה, כשספרי התורה שבע"פ - לארון הספרים הם מוכנסים אחר כבוד. לא לארון הקודש. וכי התכוון הרבי שאתרום ארון ספרים פשוט לבית המדרש?"

הארון הקודש של תורה שבע"פ! - מעשה בפרשה

מאת: הרב אליהו שור

היה זה כשרבינו סעדיה גאון הגיע לסוריה, ונוכח לראות שאין בה אפילו ישיבה אחת לרפואה. המוני יהודים התגוררו באותם ימים בסוריה רבתי. אך ישיבה לחינוך הבחורים לא היתה בנמצא, אכן היו מקצת הבחורים שנפשם חשקה בתורה, והמה היו קובעים את עיקר יומם בבית המדרש, תוך שהם עמלים על התורה ועל העבודה בדביקות איתנה. אך היו גם כאלו, שכתוצאה מהמצב, שוטטו ברחובות במקרה הגרוע, או העסיקו עצמם בעבודות מזדמנות במקרה הפחות גרוע. אך הצד השווה שבהם שאת ימיהם לא מילאו בתורה ויראת שמים, כדבעי למהוי.

רבינו סעדיה גאון ראה את המצב, כאב את הכאב. ונחלץ להקים ישיבה. אך כידוע 'אם אין קמח אין תורה', כשהכסף הינו הדלק לפעולות רוחניות, ואין בדל של אפשרות להקים ישיבה ללא אמצעים כספיים מינימליים.

על כן כינס רבינו מהרה את כל בעלי הבתים של הקהילה ואת בעלי היכולת שבהם, ודרש בפניהם מאוצרותיו הגנוזים בדבר הזכות והחובה להירתם ולהצטרף למקמי הישיבה בכל האמצעים שרק ניתן. ובפרט בחלק הפיננסי, אותו צריך לבסס בחזקה, כדי להקים את הישיבה ברמה.

בעלי הבתים והעשירים התרשמו עמוקות, כשדברי רבי סעדיה היוצאים מן הלב, חודרים עמוק אל תוך הלב. והעשירים נרתמו לסייע בכל מאודם בפיזור מומן ומצלצלין, כדי להקים את הישיבה ולבססה על הצד הטוב ביותר.

פשוט, איך לא חשבתי על כך קודם?

אחד מעשירי העיר התחמם אף הוא ביותר מדבריו של רבינו, והחליט להירתם למען בנית הישיבה בכל הכוח, כשהתלהבותו מרקיעה שחקים, עד שהחליט שברצונו לנדב את הדבר היקר והמקודש ביותר בהיכל הישיבה.

'מה הכי מקודש בהיכל הישיבה?' ישב הגביר וחשב.

'שמא את שער הכניסה לבית המדרש?'

'לא', חשב במחשבה שניה, 'מה מקודש בה? הרי ממילא יכנסו המוני תלמידים לבית המדרש'. 'ואולי את ספסלי התלמידים אתרום', 'לא', החליט שוב. 'גם אותם ימצא מי שינדב, מה גם שאינם עולים הון רב'. ואילו הוא רצונו לתרום את היקר! והמקודש! בהיכל ד'.

כמין ברק היכה הרעיון במוחו! 'פשוט, איך לא חשבתי על כך קודם? אבנה את ארון הקודש, מקום בו מצויים ספרי התורה - היקרים ביותר! ואקבענו בהיכל הישיבה. וכך כספי ילך לדבר המקודש ביותר! מוחו החל לפעול במהירות. כשהוא משתעשע ברעיונותיו האין לעצב את ארון הקודש, מאיזה סוג עץ ואילו דוגמאות וחיטובים ייחרטו בו.

וכך, נרגש כולו ניגש אל גבאי הישיבה, אותו מינה לרבי סעדיה לתפקיד, כשהוא מציע לתרום את ארון הקודש כולו בפאר, הדר ושכלול שאין כדוגמתו.

"אכן", נענה הגבאי, "נרגש אני ביותר מעצם רצונך הטוב, אך אצטרך לבדוק קודם בפנקסי אם לא הקדימוך אחר, לבל יתנגשו רצונות התורמים אלו באלו. גש אליי מחר אחרי התפילה, ואראה אם זכות תרומת ארון הקודש עדיין פנויה לך".

כל הלילה לא נרדם העשיר. בחזונו כבר ראה את ארון הקודש מוקם בהיכל הישיבה מכספו ברוב פאר והדר. למחרת אחר התפילה ניגש אל הגבאי, אך זה נאלץ לאכזבו: "בדקתי אמש בפנקסי, וגיליתי שחברך הקדימוך, ר' זבולון הגביר הוא מנדב את ארון הקודש, והזכות שמורה לו!"

היכן הוא ארון הקודש של התורה שבע"פ?

מאוכזב כולו ניגש אל רבינו סעדיה גאון. מי שדחף ועודד את פתיחת הישיבה, כאשר הוא מתאר לו האין שדבריו היוצאים מן הלב גרמו לו

פניני מצוה

מצות לחם הפנים

"וַיִּתֵּן אֶת הַשֶּׁלֶחַן בְּאֹהֶל מוֹעֵד... וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו עֶרְוָה לֶחֶם לְפָנָי ה'..."

(שמות מ, כב - כג)

המצוה: להניח בבית המקדש לפני ד', לחם מיוחד, תמיד.

טיעם המצוה: הקב"ה ציווה לעם בני ישראל לשים לפניו לחם התמיד, באשר בלתי הלחם, אין לו לשום בר נש חיות בעולם הזה. כאשר הלחם היא המסמלת את כל צורכי הפרנסה אותם אנו צורכים כדי להתקיים בעולם הזה, אשר אף הגשמיות הוא חלק ממרקם החיים.

ובאשר רצה השי"ת להוריד לנו שפע של פרנסה, אך רצה שנעבדו מקודם באותו דבר, אותו אנו רוצים שישפיע. על כן ציוונו להקריב את לחם הפנים לפניו, כדי שנקיים מצוה זו בדביקות שהיא כולה מורכבת מהבקשה אותה אנו מבקשים: הלחם! ומתוך שנקיים את המצוה יעלה זכרונינו לפניו לטובה, וישפיע לנו שפע של פרנסה בנחת ובהרחבה.

וכמו שמצינו שחז"ל (מסכת ר"ה טז.) דרשו יסוד זה כמה פעמים, בכך שהשי"ת ציווה לבני ישראל להביא את העומר בחג הפסח, 'כדי שיתברכו לכם תבואה שבשדות!' וכן את ניסוך המים תיקנו בחג הסוכות 'כדי שיתברכו לכם גשמי שנה!' מידה כנגד מידה על צד הברכה! וזהו גם ענין לחם הפנים. שבדבר אותו אנו רוצים להשפיע, אנו צריכים להקריבו לפני ד' יתברך, וע"כ ישפיע לנו שפע וברכה וכל מילי דמיטב!

מצוה זו נוהגת: בזמן שבית המקדש היה קיים, ובכזהנים זכרים.

ספרי היסוד העוסקים במצוה זו: בכמה מקומות בש"ס וביחוד במסכת מנחות. וברמב"ם הלכות תמידין ומוספין.

שיתו ליבכם: היו לחמי הפנים נשאים בצורתם הייחודית כל ימות השבוע, משבת לשבת, ואף את טעמם הפריך והעדן לא איבדו במשך שבוע שלם!

עצה טובה קמ"ל: הן אמנם בעוונותינו הרבים אין בית המקדש קיים, ואין ביכולתנו להקריב לחם הפנים לפני השי"ת תמיד. אך מכל מקום יכולים אנו להאכיל לחם לאלו אשר הקב"ה חפץ ביקרם תדיר, הרי אלו עמלי התורה בטהרה, שע"י שאנו נתמוך ונחזיק בהם יהיה להם לחם לפי הטף ולאכול לשובע נפשם. ואנו נקיים בכך את מצות לחם הפנים הפרטי שלנו, שבאמצעותנו נזכה לכל ההשפעות והברכות האמורות בתורה!

להחלטה לתרום את היקר והמקודש בהיכל הישיבה הלא הוא ארון הקודש. אך למעשה נכזבה תוחלתו באשר חברו כבר הבטיח לעצמו זכות זו. "ואני שכל כך רציתי לתרום את ארון הקודש, מפואר ומשוכלל, לא אוכל לעשות זאת". לא היה יכול לעצור ברוחו באוזני רבי סעדיה. רבינו סעדיה הרגיענו. כאשר הוא מציג לו פתרון חילופי אשר למעשה היא אפילו עדיפה מלתרום ארון קודש.

"הן יודע אתה ידידי", פנה אל הגביר. "שהתורה אשר מסר לנו בוראינו אוהבנו, שני חלקים לה. חלק אחד הוא התורה שבכתב. וחלק שני, קשור הדק היטב לחלק הראשון, הוא התורה שבעל פה. שניהם תורה מסיני. מפי הבורא קיבלנוה. ושניהם אמת ויציב לנצח נצחים.

חלק התורה שבכתב כתוב במפורש שחור על גבי לבן בספרי התורה, בהם אנו קוראים בשבתות וחגים. וחלקה של תורה שבע"פ נגס ונלמד ע"י תלמידי הישיבה מתוך ספרי המשנה, התלמוד ומפרשיה. כאשר למעשה, רוב התורה הנלמדת ע"י בני הישיבה המסולאים מפז נלמד בחלק התורה שבע"פ.

וכשם שהתורה שבכתב, הלא הם ספרי התורה, מקום מיוחד להם בארון הקודש הבנוי בקדמת ההיכל. כך צריך להיות גם עם חלק התורה שבע"פ, שיהיה לו 'ארון קודש' משלו, ארון קודש לתורה שבע"פ! ולכן על אף שאת ארון הקודש לתורה שבכתב אינך יכול לתרום, באשר חבריך הקדימך. את ארון הקודש לתורה שבע"פ, אתה עדיין יכול לזכות לתרום. כאשר ברור לי במאת האחוזים שאין עדיין מי שתפס זכות זו. ולכן היא שמורה ומחכה לך, ורק לך!"

הגביר לא הבין: "רבי, אינני מכיר בית מדרש שבו שני ארונות קודש, הרי רק ארון קודש אחד יש, בו שוכנים ספרי התורה, כשספרי התורה שבע"פ - לארון הספרים הם מוכנסים אחר כבוד. לא לארון הקודש. וכי התכוון הרבי שאתרום ארון ספרים פשוט לבית המדרש?"

"לא. לארון קודש מפואר ומשוכלל כוונתי!" השיבו רבינו סעדיה. "א"כ, ילמדנו רבינו למה כוונתו, וכי אכן יש ארון קודש לתורה שבע"פ? כמעט פקעה סבלנותו של הגביר.

"אכן. יש ויש". השיבו רבינו. "ארון הקודש לתורה שבע"פ הם הבחורים היקרים, בני התורה והעליה, שיושבים וגורסים ביני עמודי דגרסי כל היום כולו, והם מוגיעים במוחם את הספרות של התורה שבע"פ. מסכתות שלמות, משא ומתן מסובכים וקטעי מפרשים ארוכים!

הם, ורק הם, משמשים כארון הקודש לתורה שבע"פ. ארון קודש בנוי, מפואר ומשוכלל מאין כמוהו! ארון קודש חי!

בני אדם המתהלכים בינות לאנשים רגילים, אך הם אינם רגילים כלל, כל מהותם וישותם אחת היא: ארון קודש! קודש קודשים הם!

הן בתוך תוכם שוכנים כבוד כל חלקי התורה שבעל פה! לכן, עצתי אמונה. אם ברצונך לתרום להיקר והמקודש ביותר בהיכל הישיבה, תרום להחזקת לומדי התורה, שיוכלו להתמיד בתורה באין מפריע. ויהיה זה הארון קודש המפואר ביותר בכל הגלובוס כולו!"

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

הוא רצה להמחיש לילדים איך זה נראה שפרעה רץ באמצע הלילה בהיסטריה מוחלטת ומחפש את משה ואהרן, המטרה היתה לתת לילדים את ההרגשה כאילו הם עצמם נמצאים במצרים, מציצים מהחלון ורואים את פרעה מתרוצץ אנה ואנה

הרב שלום יכנס, מספר על דרכי פעילות אביו, איש החינוך 'רבי אלתר' זצ"ל

אליעזר (לייזר) רוט

"בתקופה זו אני שומע כל הזמן דברי תנחומים, ופוגש אנשים שהעריכו מאוד את אבי הכ"מ, מכל מיני זוויות ומכל מיני סיבות", מספר ר' שלום.

"כך למשל סיפר לי יהודי שיש לו ילד כבן שש, שאמר להוריו שהוא מאוד אוהב לשמוע את הסיפורים בדיסקים של 'רבי אלתר'. שאלו אותו למה? והוא השיב להם בחכמה רבה, זה מדהים לראות כמה ילדים חכמים יכולים לתפוס את המציאות לפעמים בצורה טובה יותר מהמבוגרים - השיב הילד שהסיפורים של רבי אלתר הם הכי אמיתיים...

"כמובן שאבא סיפר לפעמים גם סיפורים שהם לא בדיוק אמיתיים, כדרכם של מספרי סיפורים לילדים, אבל גם אם הסיפור היה בדיוני, המסר שלו הוא אמיתי, והוא מבוסס על רצון אמיתי להשפיע על הילד ערכים טובים ומידות טובות.

"הרב ישכר בארי יבלחט"א, שהיה שותף לעשייה הברוכה של אבא זצ"ל, סיפר לי שהוא היה נכנס מדי פעם בהפסקות לכיתה בה אבא לימד כמחנך בתלמוד תורה 'המסורה', ולא פעם הוא ראה שאבא יושב באמצע הכיתה, או אפילו בקצה הכיתה, על כסא של ילד. פשוט יושב שם ומסתכל על הלוח שממולו או על השולחן שלו עצמו שלידו הוא יושב בזמן השיעורים.

הוא שאל את אבא שלי, למה אתה יושב על כסא של ילדים קטנים

"הוא שאל את אבא שלי, מה פשר הדבר? למה אתה יושב על כסא של ילדים קטנים. יש לך פה כסא נורמלי כמו כל המלמדים, שבמקום שלך.

"השיב לו אבא שמדי פעם הוא הולך בכוונה לשבת על הכסאות של הילדים, כדי לחוות את החוויה שלהם, ולראות איך הוא נראה מהמקום שלהם. מה הם רואים מולם בזמן השיעור, האם השמש מסנוורת מהכיוון הזה? אולי זה מדי קרוב לחלון ויש הסחות דעת מבחוץ? האם הלוח מספיק נקי ואפשר לקרוא בקלות את מה שכתוב עליו גם ממרחק כזה, עד כמה זה נוח להם להרים את הראש ולראות את הרבה שמלמד אותם... "אני יושב כאן על הכסא הזה, ולומד הרבה מאוד דברים שלא חשבתי עליהם קודם לכן", הסביר

לו אבא...".

ר' שלום מציין שכל המותג של 'רבי אלתר' נוצר בעצם באקראי, בלי שום כוונה מוקדמת...

"אבא שלי אמר לי שהוא בכלל לא תכנן להיות זמר, ובוודאי שלא חשב להקליט קלטות ולערוך הופעות לילדים. הוא היה איש חינוך וכל מעשיו היו מהמטרה הזאת של חינוך הילדים.

"אז איך הוא נקלע לענייני שירה וזמרה? הוא ניסה ללמד את הילדים את סדר החודשים, ניסן, אייר סיוון וכו'. והוא ראה שזה לא הולך, הילדים מתבלבלים שוב ושוב, אז הוא הדביק את שמות החודשים לניגון מוכר, והתחיל לשיר להם את סדר החודשים בשירה... וראה זה פלא. פתאום אף ילד לא מתבלבל, כולם יודעים בדיוק את סדר החודשים.

"כשהוא הבין שזה עובד, הוא העתיק את השיטה הזאת לעוד נושאים. הלכות חנוכה, סיפור יציאת מצרים. הוא רצה להמחיש לילדים איך זה נראה שפרעה רץ באמצע הלילה בהיסטריה מוחלטת ומחפש את משה ואהרן, והנה נולד לו השיר המפורסם 'פרעה בפיג'מה'... המטרה היתה לתת לילדים את ההרגשה כאילו הם עצמם נמצאים במצרים, מציצים מהחלון ורואים את פרעה מתרוצץ אנה ואנה, והם לועגים לו ושרים לו שירים שמשפילים אותו. זה תפס כל כך חזק שאין היום ילד או אפילו מבוגר אחד שלא מכיר את השיר הזה.

ר' חיים זילבר, הבין שיש לו פה אוצר

את ההקלטה, למי שזוכר איך היו עושים את זה, הוא לחץ עם תשע אצבעות במקביל על כל תשעת הווקמנים... והתחיל לשיר. "כשהוא ראה שיש לזה ביקוש גדול, ועוד הורים מבקשים. הוא ניגש לחנות של 'גל פז' בגאולה, וביקש שישכפלו את הקלטות הללו, הסכימו, למה לא? והתחילו גם למכור וזה נחטף! אז הוא הקליט עוד כמות של מספר קלטות וזה שוב נחטף, כך כמה פעמים עד שהבעלים, ר' חיים זילבר, הבין שיש לו פה אוצר מתחת לגשר... יהודי אמריקאי נחמד כזה ששר שירים ואנשים מתלהבים... אמר לאבא, למה שתעשה את זה ככה בצורה כזאת פיראטית, בוא ניקח אולפן ונקליט את זה בצורה מסודרת... בתוך זמן קצר, זה יצא לפועל, ומשם והלאה - הכל היסטוריה".

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

המשך מעמוד 19 | הרב ישראל היימן

לקיימם להשלים תיקון לרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו אשר יכווננו להם? אלא ודאי שתתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה'. כלומר, אין אפשרות לכל אחד מישראל להשלים את נפשו בכל המצוות הכתובות בתורה. כל מצווה היא כנגד איבר או גיד אחר באדם, כללות המצוות אמורות לתקן את גופינו ואת נשמותנו. הדרך היחידה היא לזכות האחד מהשני באחדות כלל ישראל. בתקופה זו האחדות הכוללת והבלתי תלויה נצרכת יותר ויותר. כאשר אנו עומדים בדור אחרון שלפי כל הסימנים הוא הזמן הסופי לפני ביאת הגואל בב"א, שומא עלינו להתחזק בכח האחדות הזו ובכך להביא אל התיקון השלם.

מה שניסו הקטגורים להציג כביכול התורה אינה מחשיבה את אומות העולם לאנשים.

יסוד זה מופיע בפרשתנו באור החיים על הפסוק 'ויעשו בני ישראל פְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בְּן עֶשְׂרִים'.

שם מבאר האור החיים הק' את היסוד העצום הזה: 'התורה נתנה להתקיים בכללות ישראל, כל אחד יעשה את היכולת שבידו ויזכו זה לזה. וזוהו מצאנו נחת רוח, כי ה' צוה תרי"ג מצוות, ומן הנמנע שימצא אדם אחד שיכול לקיים כולם, וזה לך האות כהן ולוי וישראל ונשים. יש מצוות עשה ככהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצוות לישראל שאינם ככהנים, וכן בלויים, וכן בנשים. מה מציאות יש ליחיד

המשך מעמוד 13 | הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א

כזאת על דעתם כשראו את המצב ואת המחיקה הטוטאלית לכל זכר מהיהדות בכל המדינה בה חיו, ובכל סביבותיה. חלפו שבעים שנה עד שהגיעה ההשפעה וחוללה מהפך אצל נכדתם ואצל בנה. בזכותם, הנין שלהם הקים בית יהודי והוא ימשיך את שרשרת הדורות של עם ישראל! זהו אחד המסרים הגדולים שנותנת לנו התורה בהקמת המשכן, אהליאב יכול היה לחשוב: בצלאל בוודאי מתאים לבנות משכן לה', אך אני? אני הקטן משבט דן. אני מסוגל לעשות מה שהוא יעשה! אך הוא ידע שאם ה' פנה לכל שבטי ישראל, אות הוא שהוא סומך על כל עם ישראל, וגם עליו. אמנם אין בו כוח של מלכות, אך יש לו את כוחותיו שלו, ואת מקסימום הכוחות שלו הוא הולך לתת למען הקמת משכן לה'. התורה מלמדת אותנו, שכאשר אתה נותן את מיטב כוחותיך - הנך שווה ערך לאדם שנתן מיליארדים. בורא עולם מבקש ממך שתתן את מה שיש לך, וכשאתה עושה זאת יש לך השפעה עצומה.

אותנו - זה לא 'סתם כך', אלא יש לנו שליחות. במשך כל התקופה ההיא חשבתי לעצמי: מה השליחות שה' מועיד לי? ולא הצלחתי להגיע למסקנה ברורה. עד שהגעתי לחתונה ההיא בכפר חב"ד, ואז הבנתי: זה היה הייעוד שלי! מן השמים גלגלו שאשיר בקול רם באוטובוס את השיר ביידיש באוזני אותה יהודיה רוסייה מבוגרת, כדי לעורר בה את הניצוץ היהודי ולהחזיר אותה בתשובה. בעקבותיה היא זכתה שגם בנה יחזור בתשובה ויקים בית נאמן בישראל. אשריי שזכיתי להיות 'מחותן ראשי' של כל הדבר הנפלא הזה!...

היא מדליקה נרות והוא שר שיר ביידיש...

הודיתי לר' מוטי על סיפורו הנפלא, והוספת: הסבא והסבתא של אותה זקנה רוסייה היו רחוקים בעצמם מהיהדות. החיים תחת שלטון קומוניסטי כפרני ניתקו אותם מן הדת. לא היה להם שום דבר עם הקב"ה.

אבל לכל אחד מהם נשאר איזשהו שריד של יידישקייט והם החזיקו בו בכל כוחם - היא מדליקה נרות והוא שר שיר ביידיש... האם הם העלו בדעתם שהדבר הזה ישפיע במשהו? הם בוודאי לא חלמו שהנכדים שלהם יהיו יהודים שומרי תורה ומצוות. לא עלתה

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ,
ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

הוא טרח לבוא ממרחקים כדי להשתתף. שאלתי אותו, מאי האי?
האם היה לך איזה קשר מיוחד עם רבי חיים גריינמן?
השיב לי אותו יהודי שבאמת לא היה לו קשר מיוחד אתו, והאמת
שהוא לא ראה את הגר"ח גריינמן כבר הרבה שנים.

אז למה בכל זאת הוא בא? כי עשרות שנים קודם לכן, כשהוא היה
ילד הם התגוררו בבני ברק והיו מתפללים בבית המדרש 'לדרמן',
שבו התפלל באותה עת גם הגר"ח גריינמן, לצד גדולי ישראל
נוספים שהתפללו במקום כידוע.

הוא מספר שהוא הבחין בדבר פלא. בכל פעם שהיו מוציאים ספר
תורה מארון הקודש, ואמרו 'ברוך שמיא דמרא עלמא', היה רבי חיים
גריינמן אומר את התפילה הזאת בהתלהבות נוראה, וכשהגיע ל"היא
רענוא קדמך דתפתח ליבאי באורייתא, ותייב לי בנין דכרין דעבדין
רעותך ותשלם משאלין דליבאי וליבא דכל עמך ישראל", היו שתי
עיניו נפתחות כמו שני ברזים, ודמעות היו שוטפות את פניו. כל פעם
שאמרו 'ברוך שמיא!' כל פעם! בין אם זה היה בשבת בשחרית ובין אם
זה בשבת במנחה, בין אם זה ביום שני וחמישי ובין אם בראש חודש
או בחנוכה... בכל פעם שאמרו את התפילה הזאת, הוא אמר אותה
מחדש, כאילו זאת הפעם הראשונה שהוא מבקש על כך, והיה חוזר
ומתפלל שוב ושוב, באותה דביקות ובאותה התלהבות.

"היחס המיוחד הזה שרבי חיים נתן לתפילת 'ברוך שמיא', נכנס
לי לעצמות", סיפר לי אותו ידיד, "עד היום אני אומר 'ברוך שמיא'
עם רגש מיוחד בזכותו. הוא החדיר לי לעצמות את הרגש לתפילה
הזאת, ואני מרגיש זאת עד היום"

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

אחרי התפילה, ושאלו אותו האם הבכי הזה נובע מכך שהוא חושש
שלא הצליח בשליחותו, ואולי זה שהדף נפל מידו השפיע לרעה על
דעת המלך לא לקבל את בקשתו חלילה...

השיב להם רבי שמעון, לא ולא. דווקא הרגשתי שהדברים התקבלו
על לבו של המלך והוא נטה אלי חסד, ואכן המלך העניק לו לאחר
מכן עיטור מיוחד כאות הוקרה.

אכן בכייתי הייתה מטעם אחר שהרי עשרות שנים אני מתפלל
שלוש פעמים ביום לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, והסידור בידי,
ומעולם לא אירע שהסידור נפל מהיד שלי מרוב פחד!
ועל דא ודאי קא בכינא! איך ייתכן שהידיים שלי לא רועדות מאימת
המלכות כשאני עומד לפני מלך מלכי המלכים?

ואסיים במעשה נורא ששמעתי מאחד מידידי

הדברים הללו הרי מסמרי שיער. זה דבר נורא! אנחנו עומדים לפני
מלך מלכי המלכים, בעיקרון היינו צריכים להיות משותקים מרוב
אימה ופחד. כשמתחילים להתפלל תפילת שמונה עשרה הרי
אומרים? ה' שפתי תפתח! תעזור לי שאוכל לפתוח את השפתיים
כי אני מעצמי לא יכול, מרוב פחד מהדר גאון עוזו. הלוואי שלפחות
נרגיש איזו פעימה אחת שהלב מחסיר ברגעים האלו שמתחילים
להתפלל שמונה עשרה.

ואסיים במעשה נורא ששמעתי מאחד מידידי. אחר שביעי של
פסח תשפ"א כשנסתלק הגאון העצום רבי חיים גריינמן זצוקלה"ה
לבית עולמו בישיבה של מעלה. במסע ההלוויה פגשתי ידיד, יהודי
העובד לפרנסתו וקובע עיתים לתורה. יהודי ירא שמים מאוד, אבל
לא מהקהילות שהיו מזוהות עם רבי חיים גריינמן, ולא הבנתי למה

ואם הוא החזיר רק ארבעים מרוגזים עליו...

פעם רבי חיים בריסקר היה מסדר קידושין אצל הגביר של העיר
- עשיר גדול, נתן לרבי חיים מעטפה סגורה כפי שהיה נהוג לתת
למסדר קידושין, ומסתמא היה שם הרבה כסף. המעטפה היתה
מונחת על השולחן, ורבי חיים אפילו לא פתח אותה, ותוך כדי
שהגביר ישב שם, נכנס איזה עני וביקש צדקה, ורבי חיים נתן לו את
המעטפה...

הפחד מפני עניים ואביונים, הפחד מפני אנשים שבורים, הפחד מפני
יתומים ואלמנות - היה נורא, הם היו תמיד את ה"בית הלוי" בפרשת
תרומה שאומר שהעני שנותנים לו צדקה הוא החפצא דמצוה שבו
מתקיים המצות צדקה, כמו אתרוג בסוכות. וכמו שבכיסוי הדם
דרשינן (שבת כ"ב א') במה ששפך יכסה שלא יכסנו ברגל, שלא יהיו
מצוות בזויות עליו, כך אם מבזים את העני ונותנים לו צדקה שלא
בדרך כבוד, זה איסור דאורייתא, [כמבואר שם דאבוהון דכולהו דם].

כך מסתכלים על עני.

ואיזה פנים יש לנו, כשעני נכנס לבית כנסת באמצע התפילה נותנים
לו חצי שקל ומבקשים ארבעים וחמש אגורות עודף... ואם יש לעני
רק ארבעים מחכים שיחזיר עוד חמש, ואם הוא החזיר רק ארבעים
מרוגזים עליו...

מספרים על 'גדול' אחד שהיה שקוע בלימוד, ונכנס עני וביקש
ממנו צדקה, והוא לא שם לב, אמר לו העני; רבינו, אמנם אני לא
כל כך חשוב שישים אלי לב אבל צריך לשים לב למי שהולך יחד
אתי - "כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו" (תהלים ק"ט
ל"א) כשעני הולך, כשאביון הולך, הקב"ה הולך אתו. וכתוב במדרש
(ויק"ר ל"ד ט') שאם הוא נותן צדקה לעני הקב"ה מברך אותו, ואצל
רבי חיים זה היה בחוש, וכן אצל רבי וועלועליה, עני זה היה חפצא
שצריכים לפחוד ממנו.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משיבת נפש')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

תחילת הלימוד, והוא צריך לנסות לנצל את אותו הרגע. אולי הוא יצליח ואולי לא, כי אם מרן לא ישים לב אליו בשניה הראשונה, הוא כבר לא יוכל עוד לדבר איתו, משום שבשניה השניה הוא כבר שקוע בגמרא...

הוא כנראה לא בדיוק הבין את מה שהסבירו לו, אולי הוא חשב שהם אומרים את זה בדרך גוזמא קצת כדי לזרז אותו, וכשרבינו סיים להתפלל מנחה, הוא השתהה קצת יותר מחצי שניה לפני שהחל לשאול את שאלתו. זו היתה חצי שניה יותר מדי... הרבי כבר היה שקוע בגמרא וכשהוא ניסה לדבר אליו, הוא בכלל לא שמע אותו. היתה מבוכה בבית, יהודי בא במיוחד מאמריקה כדי לשאול שאלה ולא הצליח... ניסו לעזור לו לחשוב על פתרונות, והבת של מרן הציע לו עצה טובה... שיעמוד שם ליד מרן וינסה לנצל איזה רגע שבו הרבי ירים את עיניו כדי לחפש איזה ספר לעיין בו או אם יקרה שהוא יצטרך לקום לרגע, או אז הוא יוכל לשאול את השאלה. הוא עמד שם כך ולא הצליח למצוא אפילו שניה אחת בודדת שבה מרן לא היה שקוע כל כולו בגמרא, וכך עמד שם אותו גביר עד השעה 7:00 בערב. בשעה זו הגיע הנכד רבי אריה, ונחרד לראות אדם זר שנמצא בתוך החדר בזמן שלא ההין להיות שם אף אחד, אבל דודתו הסבירה לו שהיה זה על פי עצתה כי היהודי הזה בא במיוחד מאמריקה והוא חייב לשאול שאלה דחופה מאוד. "לאחר שהעירו אותו מלימודו, הרים רבינו את ראשו מהגמרא בקריאה נדהמת: "אוי ס'איז שוין געקומען די צייט?", כבר הגיע הזמן, כל כך מהר עברו חמש וחצי שעות???"

המשך השיחה יפורסם אי"ה בגיליון הבא

אויערבך ע"ה, לפעמים ישבה שם בתו הרבנית ברלין ע"ה, לאחר פטירתה, של הרבנית אויערבך החליפה אותה אחותה הרבנית ישראלון תבלחט"א, שבאה מבני ברק כל יום כדי לשרת את האב הדגול. בהמשך החליפה אותה אחותה הצעירה יותר הרבנית רימר תליט"א.

בכל אופן, התחלתי לספר על אותו גביר גדול שהגיע מארה"ב כדי לשאול את מרן איזו שאלה חשובה, ומאחר והוא היה בארץ רק למספר שעות, אמרו לו שיבוא להתפלל עם מרן מנחה, והציעו לו שינסה לתפוס את תשומת לבו של הרבי מיד אחרי מנחה, לפני שהוא מתחיל ללמוד, כי ברגע שהוא מתחיל ללמוד, אי אפשר להפריע לו.

כמו שאף אדם שפוי בדעתו לא יחשוב לקפוץ לתוך תנור בוער

אציין ששמעתי בכמה הזדמנויות מבניו של רבינו, שסיפרו לי כל אחד בפני עצמו שאצלם, מאז שהיו ילדים קטנים ועד זקנה ושיבה, לא היה מושג כזה להפריע לאבא ללמוד. לא עלתה כזאת על דעתם אפילו לו במחשבה רגעית. שמעתי זאת גם מפיו של בנו הגאון רבי אברהם אלישיב, גם מפי בנו הגאון רבי משה אלישיב וגם מבתו הרבנית לאה אויערבך ע"ה. כמו שאף אדם שפוי בדעתו לא יחשוב לקפוץ לתוך תנור בוער, כך הם לא העלו על דעתם להפריע את אביהם מלימודו.

אותו גביר הוזכר שמדובר בעניין של רגע אחד בין מנחה לבין

ליהודים היתה אורה

בימי חודש אדר
ימי השמחה והאור,
זה הזמן להוסיף אורה
ושמחה בביתנו

אלפי יהודים בכל רחבי העולם היהודי,

**הצטרפו ללימוד מסכת
שבת, במסגרת תכנית
'העמוד היומי' - 'דרשו'**

הצטרף גם אתה ללימוד 'העמוד היומי' ותזכה גם אתה ל"אורה זו תורה" ושמחה שתמלא את לבך

להצטרפות למסגרת מבחני 'דרשו' ופרטים נוספים

בעמודות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

אז התבונן משה ועשה חשבון 'כך וכך יצא על המשכן' ושם אל לבו. שנותני 1775 שקל, מחשבתם לא הייתה זכה ושלימה עמד ותמה, איזה כלים אפשר לעשות מנדבותיהם של אלו

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

"אלה פקודי המשכן... אשר פקד על פי משה" (לח כא)

איתא במדרש תנחומא (ז, וכעין זה איתא בשינוי קצת במדרש רבה נ"א ו): אמר משה: יודע אני שישראל רוגנים הם, הרי אני עושה להם חשבון מכל מלאכת המשכן. התחיל לעשות עמהם חשבון על כל דבר ודבר - על הזהב, הכסף והנחושת. עד שהוא יושב ומחשב, שכח 1775 שקל מה שעשה ווין לעמודים, והאיר הקב"ה עיניו וראה אותם עשויין ווין לעמודין. וביאר רבי מנחם מנדל מקוצק: חלקי המשכן וכליו היו שונים במעלת קדושתם. לאחר שגמר משה את מלאכת המשכן, נתן דעתו על שורש הדבר למה זכו קצת אנשים שמנדבותיהם נעשו כלים, שקדושתם היא במדרגה גבוהה, בעוד שמנדבותיהם של אחרים נעשו דברים הפחותים במעלת הקדושה. והבין, שאין משוא פנים בדבר. אלא לפי טהרת המחשבה בעת הנתינה כן נתקבלו ונעשו הדברים. אז התבונן משה ועשה חשבון 'כך וכך יצא על המשכן' ושם אל לבו. שנותני 1775 שקל. מחשבתם לא הייתה זכה ושלמה. עמד ותמה, איזה כלים אפשר לעשות מנדבותיהם של אלו. האיר הקב"ה עיניו: מהם נעשו ווים לעמודים. כלומר אף שמעצמם אין להם קדושה. חיברום לעמודי עולם, שע"י התחברותם לקדושה יהיו גם הם קודש (אהל תורה).

כל מי שצריך רחמים, ייקח פנאי לעצמו בתענית, ויאמר מזמור כ"ב בתהלים - "למנצח על אילת השחר", דדרשו חז"ל שאסתר נקראה 'אילת השחר', ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ויבקש בקשתו

הלכות תענית אסתר

- הטעם שנהגו להתענות ב'תענית אסתר': כתב ה'לבוש' (סי' תרפ"ו ס"ב): מפני שאנו מקיימים ימי הפורים לזכר אותו נס, צריכין לעשות כמוותם בתענית ובסליחות ובתחנונים, כי אם את הטוב נקבל, הרע לא נקבל!?
- ה'מגיד' גילה ל'בית יוסף' טעם לתענית, שאולי יבוא לחטוא ע"י אכילה ושתיה, לכן הקדים ה' תענית, שהוא סגולה להינצל מהחטא ומהמקטרגים, וע"י הסליחות מעוררים זכות מרדכי ואסתר (קב הישר).
- נקראת 'תענית אסתר' כדי לזכור שה' רואה צרתו כשיתענה וישוב לה' בכל לבו כבימים ההם (מ"ב תרפ"ו ב בשם הרמב"ם).
- חתן בתוך ימי חופתו - יש אומרים שאינו מתענה בתענית אסתר (שע"ת תרפ"ו בשם ה'ברכי יוסף'), והגר"ח קניבסקי זצ"ל הורה בשם החזו"א שיתענה.
- תענית אסתר מותר ברחיצה, בשונה מג' צומות בהם בעל נפש יחמיר ברחיצה בחמין, דאין תענית זו אבלות אלא זכר לתענית בימי מרדכי ואסתר. לכן מותר לערוך נישואין בליל תענית אסתר, ומותר אף לשמוע כלי שיר (כל בו. ורבי ח. קניבסקי זצ"ל). והגר"ש זצ"ל התיר להתחתן בליל התענית, וביום אסר, דיום תענית הוא. ומותר להסתפר.
- בתענית זו אפשר להקל בעת צורך (הגרש"ז), כגון למעוברים ומניקות, וכן חולה קצת (שעה"צ סי' תרצ"ב סקכ"ט).
- כל מי שצריך רחמים, ייקח פנאי לעצמו בתענית, ויאמר מזמור כ"ב בתהלים - "למנצח על אילת השחר", דדרשו חז"ל שאסתר נקראה 'אילת השחר', ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ויבקש בקשתו, ויזכיר זכות מרדכי ואסתר, שבזכותם ייעתר לו הקב"ה ויפתח לו שערי רחמים, ותתקבל תפילתו ברצון (קב הישר' פ' צ"ו).
- זכר למחצית השקל - ייתן צדקה ג' מטבעות חצאי שקל, דג' פעמים מוזכר תרומה בפר' כי תשא (מרדכי, מובא ברמ"א תרצ"ד).
- לא יאמר שנותן 'מחצית השקל', אלא שנותן 'זכר למחצית השקל', (כדאיתא במס' סופרים, פכ"א, ד ובשו"ת הגאונים)

והנה בא אוהבו הגדול של המלך והזמינו לבוא לביתו לסעודה אשר הכין לו, הרי בוודאי יכעס עליו המלך מאוד, כי אין זה מכבודו לצאת מארמונו ולבוא לבקר איש מהעם בביתו...

היכן נמצא הקב"ה? בכל מקום שנותנים לו להיכנס!

- וישרה שכינתו שוב בבנין בית המקדש, ובליבו של כל אחד ואחד, אבל מעלת ה'אבוא אליך' תלויה בנו ובמעשנו, שנתקן כל מה שפגמנו מחטא העגל, ונזכה שוב לשני המעלות כאחד, שישכן דירתו בתחתונים ויבוא אלינו כשנקרא אליו באמת ובלב שלם.

"היכן נמצא הקב"ה?" - שאל פעם הגה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק זי"ע, ותיכף ענה: "בכל מקום שנותנים לו להיכנס..." והוסיף: "כמו אצל מלך בשר ודם, אם יעמידו חביות עם טינוף לפני פתח ביתו, וכי יוכל להיכנס לביתו?! כך אצל ממו"ה, כל אחד יכול להיות מקום להשראת השכינה, אך צריך לסלק את חביות הטינוף... ולא יהיה בך ערות דבר ושב מאחריך..."

נפלא מאוד משלו של בעל ה'נועם אלימלך' זי"ע שהביא בשמו של הגה"ק המגיד ממעזריטש' זי"ע למלך ששכן כבוד בארמונו, והנה בא אוהבו הגדול של המלך והזמינו לבוא לביתו לסעודה אשר הכין לו, הרי בוודאי יכעס עליו המלך מאוד, כי אין זה מכבודו לצאת מארמונו ולבוא לבקר איש מהעם בביתו, אף אם תהיה זו סעודה גדולה ומרשימה כראוי וכיאה לכבוד המלך, כי כדי לזכות לביקור כזה, צריך סיבה מיוחדת וזכות גדולה, וגם זה יצלח לו רק אחר עמל ויגיעה רבה בקרב אנשי חצר המלוכה, ושתדלנות רבה אצל אנשי השלטון, שרים ונכבדים.

אולם כשהמלך נוסע בדרך ממדינה למדינה ומעיר לעיר, לבקר את העם, אזי אף מחוץ לארמונו בכל בית מלון שיכינו לו ובלבד שיהיה זה מקום נקי ומסודר, מפואר ויפה, כראוי לכבוד הודו, אף אם הוא ישכון בכפר פשוט.

והנמשל: כאשר בית המקדש היה קיים והקב"ה שכן בארמונו ובטרקלינו, מי שרצה להתקרב אליו ולשאוב רוח הקודש, היה עליו לבוא לשם, ולעבוד עבודה גדולה. אבל עתה שחרב בית המקדש בעוונותינו הרבים, וכביכול השכינה הקדושה נעה ונדה בכל הארץ, ומחפשת מקום אשר תוכל לשכון בו, הרי היא תשכון בכל מקום שיהיה נקי ומסודר לכבודו ית', ובוודאי שמקום כזה הוא ליבו של האדם השלם, הזך ונקי מעבירות, עמל בתורה ועוסק ביראת ה'.

הרב ישראל ליוש

וְכַבֹּד ה' מְלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן (מ לד)

פרשתנו מסכמת את הפרשות האחרונות בהן עסקנו במלאכת המשכן! על פי דברי הרמב"ן מתבאר, שמלאכת המשכן היתה חוליה נוספת בשרשרת האירועים בהווייתו של ישראל לעם סגולה, החל מהירידה לארץ מצרים והשעבוד בו, ניסי מצרים, עשרת המכות וקריעת ים סוף, שהיו הכנה לקראת המעמד הנשגב שבו ניתנה תורה לישראל, עת שמעו הדברות מפי הגבורה, ונבחרו להיות לו לעם סגולה מכל העמים. ואז, אחר שהגיעו לדרגה עצומה כזאת, היו ראויים למשכן שבו ישרה הקב"ה את שכינתו בתוכם.

מתבאר, שהמשכן הוא מתנה לישראל, שזכו בו רק אחר מתן תורה, עת הגיעו לדרגה גבוהה ונשגבה. אלא שמדברי ה'ספורנו' בפרשת תרומה (כה ט) לא משמע כן, וז"ל: "וכן תעשו אתם כדי שאשכון בתוכם, לדבר עמך ולקבל תפלת ועבודת ישראל, לא כמו שהיה הענין קודם העגל, כאמרו 'בכל המקום כו' אבוא אליך'", מבואר שלפני חטא העגל, עם ישראל היו בדרגה גבוהה יותר, שבכל מקום שהזכירו את שמו, הקב"ה נגלה אליהם, ולא כביכול הצטמצם למקום מסוים שרק בו הוא משרה את שכינתו.

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי זצ"ל מיישב, ומקדים שאלה נוספת בשמו של ה'שם משמואל', אם כדברי ה'ספורנו', מדוע אנחנו מבקשים שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, הרי לפני בניית המשכן והשראת השכינה כאן בתחתונים, היינו קוראים אליו מכל מקום, ורק בעבור חטא העגל ירדנו, כביכול, לדרגת המשכן?

אלא מבאר בעל ה'ברכת מרדכי' זי"ע, ששני מעלות נפרדות נאמרו כאן, ואין אחת באה על חשבון חברתה. יש מעלת 'אבוא אליך', שהקב"ה בא ממקומו לקבל תפילת האדם, והיא מעלה התלויה במעשי בני אדם, ועל כן אחר חטא העגל, לא היו ישראל בדרגה כזו שה' יבוא אליהם לכל מקום.

יש מעלה נוספת, והיא 'משכני בתוכם', בתוך כל אחד ואחד, הקב"ה משרה שכינתו כאן בתחתונים במשכן ובתוך כל אחד ואחד מישראל. ואמנם אחר חטא העגל כבר אין את מעלת 'אבוא אליך' והקב"ה כבר לא בא לקריאת כל אחד ואחד, אבל יש מעלה אחרת שכל אחד יכול להיות משכן לשכינה הקדושה, שהרי ה' קבע משכנו כאן בתחתונים במשכן ובליבו של כל אחד ואחד.

ועל זאת אנו מתפללים, שישוב ה' - אחר שגלינו וחרב בית מקדשנו

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

מה מברכים על תבשיל של בשר עם ירקות? מה מברכים על סלט פירות שכל אחד מהמינים שבו אינו מהווה רוב בתערובת? ומה מברכים על חתיכות גדולות של תפוחי אדמה הנאכלות ביחד עם בשר?

תערובת של כמה מיני מאכל שאין ברכותיהם שוות - אם אחד מהמאכלים הוא מחמשת מיני דגן, שניתן בתערובת לשם טעם, וחשים את טעמו, הריהו נחשב תמיד לעיקר, וברכת

התערובת היא 'מזונות'.

ואם אין דגן בתערובת, אך אחד מהמאכלים חשוב מכולם, והאחרים לא נועדו אלא כתוספת למין העיקרי, להכשירו לאכילה או להשביח את טעמו - וכגון בשר שהתבשל עם ירקות - הריהו נחשב לעיקר, ויברך עליו, והאחרים נפטרים בברכתו. ודין זה, שמברך על מין הדגן או על המין החשוב, הוא אף במקרה שהמינים האחרים ניכרים בפני עצמם. ועם זאת, במקרה כזה, יש מקום להחמיר, ולמעכם ולערבבם באופן שלא יהיו ניכרים בפני עצמם.

ואם אין בתערובת מין אחד החשוב יותר מהאחרים, המין שמהווה רוב בתערובת, נחשב לעיקר. ואם אין אחד מהם מהווה רוב לעומת האחרים - וכגון 'סלט פירות' שחלקו 'העץ' וחלקו 'האדמה' ואין אחד הפירות מהווה רוב בתערובת - הורו הגר"ש זצ"ל והגר"ש אלישיב זצ"ל, שיש לברך כברכת רוב המינים שבתערובת. ולדוגמה: סלט פירות שיש בו תפוחים ואגסים ובננה, והתפוחים והאגסים מהווים ביחד רוב בתערובת, יש לברך על כל הסלט 'העץ'.

וכאשר התערובת נאכלת בכף וכדומה, והמינים אינם עולים יחד בכף, אלא כל מין עולה בפני עצמו - כתב הערוך השולחן, שצריך לברך על כל מין בנפרד. וכן הורו האור לציון והגר"נ קרליץ זצ"ל. ולכן, לדוגמה, האוכל תערובת של תפוחי אדמה ובשר, החתוכים בחתיכות גדולות, שכל אחת מהן עולה לבדה בכף או במזלג, עליו לברך 'האדמה' על תפוחי האדמה, ו'שהכל' על הבשר.

המוסיף סוכר באמצע שתיית תה - האם צריך לברך שוב 'שהכל'? והמורה אבוקדו על הלחם - האם מברך עליו 'שהחינו'?

מאכל הטפל למאכל אחר, דהיינו שאינו נאכל לשם מזון ושובע, או לשם הנאה ממנו, אלא כנספח המשלים ומכשיר אכילת מאכל אחר - וכגון שאוכל מאכל מלוח במיוחד, ואוכל עמו מאכל נוסף כדי להפיג את המליחות שבפיו - הריהו נפטר בברכת המאכל העיקרי, ואין לברך

עליו, גם אם הוא נאכל בנפרד, ואף אם הוא ערב לחיכו יותר מהמאכל העיקרי.

וזאת, בתנאי שהמאכל הטפל יהיה מונח לפנינו בשעת הברכה על המאכל העיקרי, או שיהיה אז בדעתו לאוכלו, או שדרכו בכך; ולא שינה

את מקומו, ולא הסיח את דעתו, בין אכילת המאכל העיקרי לאכילת הטפל. אולם, אם לא היה בדעתו לאכול את הטפל, ואין דרכו בכך, או ששינה את מקומו, או שהסיח את דעתו - צריך לברך על המאכל הטפל בפני עצמו, אך יש לברך עליו 'שהכל' אף אם ברכתו העצמית היא 'מזונות', למשל. ואם הטפל מתערב בתוך העיקר והופך לחלק ממנו ואינו ניכר - ולדוגמה: מי שבירך על כוס תה כשלא היה סוכר בביתו, ולאחר מכן הביאו לו סוכר מבית השכנים והוא מערבבו בתה; או שמוסיף מלח למאכל לאחר שבירך עליו; או שמוסיף מעט מים חמים או מעט חלב לקפה לאחר שבירך עליו; או שמוסיף קוביות מים לכוס מים כדי לצננם, לאחר שבירך עליהם - לדעת הגר"ש אויערבך זצ"ל, יתכן שצריך לברך עליו, ולכן יפטור את הטפל על ידי ברכה על מאכל אחר, אולם, לדעת הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, הגר"ש וואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, אין לברך על הטפל. ואם מדובר במאכל ש'נטפל' לדבר שאין מברכים עליו - וכגון שבלע תרופה שטעמה מר, ואוכל לאחריה מעט סוכר כדי להפיג את המרירות - לדעת כמה אחרונים, צריך לברך עליו, משום שמאכל טפל טעון ברכה ככל מאכל אחר, אלא שבדרך כלל ברכת המאכל העיקרי חלה גם על הטפל, אך בנדוננו, שלא בירך על העיקר, חייב לברך על הטפל. וכן דעת הגר"ש אויערבך זצ"ל. ואם הטפל הוא פרי או ירק שצריך לברך עליו שהחיינו, וכגון שאוכל אבוקדו בפעם הראשונה בשנה זו, ומורח אותו על גבי הלחם - לדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל, מברך עליו שהחיינו; ובקצות השולחן משמע שאין לברך.

מה מברכים על עוגת גבינה העשויה משכבה עבה של גבינה וקצפת המונחת על שכבה של בצק, ומה מברכים על קרמבו?

כאמור, מאכל הטפל למאכל אחר, וברכתו שונה ממנו, נפטר בברכת המאכל העיקרי, ואין לברך עליו. ומילוי של עוגה, בדרך כלל נחשב כ'טפל' לעוגה, ואין לברך עליו בנפרד. אולם, מילוי שיש לו חשיבות בפני עצמו, ואינו נאפה יחד עם הבצק - כמצוי בעוגת גבינה העשויה משכבה עבה של גבינה וקצפת המונחת על שכבה של בצק - יש לברך עליו בנפרד. ואם שבו ואפו את הבצק יחד עם המילוי, אף למשך זמן מועט - כמצוי בתהליך אפיתן של עוגות מסוימות - הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל, שאין לברך על המילוי. ואם חלק ה'מזונות' של העוגה נועד רק להחזיק את שכבת המילוי, הקצפת וכדומה, ובאכילת המאכל אין המטרה כלל לאכילת הדגן - יש לברך רק על המילוי. ונדון זה מצוי בימינו במאכל המכונה 'קרמבו', אשר נחלקו הפוסקים בדינו: לדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל, יש לברך 'מזונות' על הביסקוויט, ו'שהכל' על הקרם, משום שבדרך כלל רצונו של אדם לאכול את שניהם. ומאידך, לדעת האור לציון והגר"נ קרליץ זצ"ל, הביסקוויט נחשב כטפל לקרם, משום שלדעתם הוא טפל לחלוטין לקרם, היות ואינו נאכל אלא מחמתו, ואין לברך אלא 'שהכל' על הקרם. וכעין זה הורה הגר"ש אויערבך זצ"ל, שאם אכן הוא מחבב בעיקר את הקרם, יברך רק 'שהכל'.

הצטרפו גם אתם ללומדי ה'דף היומי בהלכה'

עכשיו בכל עמדות נדרים פלוס
או במוקד דרשו 02-5609000

44 יתום

נישאים אף נ

לתרומות עבור 44 יתומים המתחננים בחודש אדר ב'
- קרן מס' 10970

.....
(הכסף מתחלק בין כולם לפי הצרכים - לפי הוראות הרבנים)

בס"ד
לנדיבי עם טובל אתר ואתר.

הנה כבר נודע לכל נודל מפעלי העדקה של קופת העיר, הנוטאים על שכמם צרכי
עמך ישראל יתומים ואלמנות בני גרושים וגרושות, וכמה מיכותא עבדו כרי טאלח
הזרכאים לא ישתכחו מחלב. ואחרון הגדל מה שקיבלו על עענכם לשאת בעול
נישואים החודשי של כמה עשרות חתנים וכלות חבאים מכותי שבורי חלב, אלמנות
חיות, צעקה הנערה ואין מושיע לה, וכאשר נושא עניז אל החזרים אין לו מענה כאין
יבוא עזרו.

על כן אליכם אישים יקרא ראשי עם קודש, בקריאה של הנלה לבוא בעזרת ה'
בגבורים, הסייע בידם בנתנה הזונה שיש בה כמש להקים בית נאמן בישראל. ואת
למודעי שבקריאה זו אני יוצא מנודי, ואני מבקש מאד מכל אחד ואחד ליתן יותר
מכפי ילדו. ונאמן הוא בעל השכר לשלם לכל אחד ואחד מהתורמים מלא חפנים
ברכה, בנגים, בעושר, ובאריכות ימים, מתוך בריות גופא ונחורא מעליא, ויקיים
בהם מקרא שכתוב (ישעיה לב, ז): זחיה מענשה העדקה שלום ועבודת העדקה
השקט ובטח עד עולם. והעיקר שייבו כל אחד ואחד לעסוק בתורת ה' חפצו בתוך
הרחבת הדעת בלא שום טרדות.

ימים פורים

הכניית לכבוד העדקה

חיסול מיכל זילבר

מרן הגאון האדיר מרא דכולא תלמודא

הגאון **רבי מיכל זילבר שליט"א:**

"כמה שיתנו יותר, יזכו יותר לישועה עד הפורים הבעל"ט

והנותנים 440 ש"ח כנגד 44 היתומים הנישאים

בחודש זה, עד פורים,

יבוטל מה שנחתם בדם למעלה ויהיה

להם אך טוב"

חיסול מיכל זילבר

בכל תרומה יש לציין עבור קרן 10970 - יתומי אדר ב'

1800-39-47-47

מספרים שהגאון רבי מאיר ברנסדופר זצ"ל, בעל ה'קנה בשם' היה נשאר ער כל הלילה בשבתות ומשאיר את דלת הבית פתוחה, כדי שיידעו שאפשר להיכנס ולשאול אותו שאלות בלי שום חשש.

הגאון רבי אהרן מרדכי גרין, מרבני בית שמש ובעל מח"ס 'ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה' - האם זה לגיטימי להעיר את הרב בשעת לילה מאוחרת כדי לשאול שאלה הלכתית

נראה בסדר גמור, אבל בכזה מקרה שקורה בימות החול בוודאי שצריכים לנסוע במהירות לבית החולים כדי לבדוק את התינוק. מה עושים כשזה קורה בשבת?

"התשובה בכזה מקרה, ובכל הנושאים של ספק פיקוח נפש היא מאוד פשוטה וכדאי שהציבור יידע אותה. אם נוסעים על דבר כזה לבית חולים באמצע השבוע, נוסעים לבית חולים גם בשבת! כי כשיש ספק אין ספק, אם אתה חושב שאולי יש פה חשש קל של פיקוח נפש, זה מספיק כדי לחלל על זה את השבת! הדברים ברורים וידועים, ואין צורך להרגיש בזה שעושים משהו שאינו כראוי, אדרבה, בהלכה כתוב שכשיש עניינים של ספק פיקוח נפש צריכים 'לכבד' בזה את גדולי העיר, שיחללו את השבת, בדיוק מהסיבה הזאת, כדי להראות שבכגון דא צריכים להחמיר בהלכות פיקוח נפש ולהקל בהלכות שבת!

יתירה מזאת, דבר ידוע הוא בקרב הרבנים ומורי ההוראה, שאם הטלפון של הרב מצלצל מספר פעמים בזה אחר זה בשבת, צריכים לענות לטלפון בשינוי, כי ייתכן שמעבר לקו יש יהודי שרוצה לשאול שאלה דחופה בעניינים של פיקוח נפש, ורוצה לקבל היתר לנסוע לבית חולים וכדו', ואף שזה רק ספק ואולי זה גוי וכדו' שמתקשר בטעות למספר הזה, עדיין מוטל על הרב לענות לטלפון בגלל ספק פיקוח נפש.

ובוודאי שאל לו לאיש לחשוש מפני הנקישה על דלת ביתו של רב, ואני אומר את זה בשם כל הרבנים, אף שלא קיבלתי את הסכמתם, כי הדבר פשוט וברור, שמי שיש לו שאלה דחופה לרב בעניין שאינו סובל דיחוי עד לשעות הבוקר, יכול לדפוק על דלת ביתו בכל שעה ולשאול אותה בלי שום חשש, ואדרבה, זה הוא תפקידינו ולכך נוצרנו.

לא פעם אנשים נקלעים לסיטואציה לחוצה מאוד, ונאלצים לשאול את עצמם שאלה מאוד מעניינת... האם זה לגיטימי לנקוש על דלת ביתו של הרב בליל שבת, בשעה שתיים או שלוש לפנות בוקר, כדי לשאול שאלה דחופה.

באמצע השבוע אפשר לצלצל לטלפון הנייד, ואם הרב ישן יש שתי אופציות, או שהוא כיבה את הטלפון, או שהוא השאיר אותו דולק כדי שיוכל להשיב לשאלות אם יצוצו כאלו באמצע הלילה. אבל מה קורה בשבת? לטלפון אי אפשר להתקשר, ולנקוש על הדלת זה מעשה לא מנומס. מאידך, יש שאלות של ספק פיקוח נפש, ואנשים צריכים לדעת כיצד לנהוג.

"האמת שזאת שאלה ששואלים אותה כבר הרב מאוד שנים", משיב לדברינו הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א, מרבני 'בית שמש' ומו"ץ בקהילת לעלוב, שחיבר את סדרת ספרי ההלכה הנודעים 'ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה'.

"מספרים שהגאון רבי מאיר ברנסדופר זצ"ל, בעל ה'קנה בשם', היה מראה לאנשים היכן החלון הסמוך למיטתו, שעליו אפשר לדפוק בלילה כדי להעיר אותו משנתו ולשאול אותו שאלה בלי להעיר את כל בני הבית, ובאמת בשבתות הוא היה נשאר ער כל הלילה ומשאיר את דלת הבית פתוחה, כדי שיידעו שאפשר להיכנס ולשאול אותו שאלות בלי שום חשש.

"ואכן שאלות מתעוררות לא פעם בשעות הקטנות של הלילה, ואנשים דופקים בדלת. בדרך כלל מדובר במקרים של ספק פיקוח נפש, אנשים מתלבטים אם לנסוע לבית החולים או ל'טרם' וכדו'.

"כך למשל אירע באחרונה שדפק על דלת ביתי יהודי לחוץ מאוד שבטעות נפל מידו תינוק בן חודשיים ונחבט ברצפה רח"ל. התינוק

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

גליון 617
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

וכבוד ה' מלא את המשכן

תנאים עשה הקדוש ברוך הוא עם ישראל, עד שהם במצרים שאינו מוציאם משם אלא על מנת שיעשו לו משכן, וישרה שכינתו ביניהם, כמו שאמר, וידעו כי אני ה' אלקיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, לשכני בתוכם על מנת לשכני בתוכם. וכשהוקם המשכן, ירדה השכינה ושרתה בתוכם, דבר שלא היה משנברא העולם, עד אותה שעה נעשה באותו היום, שמשנברא העולם ועד אותה שעה לא שרתה שכינה כתחתונים, אלא משהוקם המשכן ואילך.

בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל להקים את המשכן, רמז למלאכי השרת שיעשו אף הם משכן, ובעת שהוקם למטה הוקם למעלה, והוא משכן הנער ששמו מט"ט, שבו מקריב נפשותיהם של צדיקים לכפר על ישראל בימי גלותם.

(במד"ר י"ב - ה' - ס"ו)

פרשת השבוע

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

מסופר על הרה"ק רבי ר' זוסיא מאניפולי זיע"א שאמר: האדם בעצמו הוא מקדש מעט, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוכו של כל אחו ואחד, אם תהיה אחדות ביניכם, ותעזרו איש לרעהו, אז תהיה השכינה שורה במעשה ידכם, וישכון השלום בביתכם, כמו שאמר דוד המלך ע"ה, "אין שלום בעצמי מפני חטאתי". אך אם אין ח"ו אחדות בישראל. מצדיקים איש לרעהו, רווחת לשון הרע, רכילות ושנאת חנם, אז הקב"ה מוציא את שכינתו מהמקדש והוא נופל כידי הגויים, זוהי רק אזהרה בחינת שפך חמתו על העצים ועל האבנים.

אשר פקד על פי משה

מסופר: בעירה אחת היה עשיר גדול ועם הארץ, שרצה להתפלל לפני התיבה בראש השנה. אבל לא היה מרוצה לקהל, כי גם ביראת שמים שלו היו לו פגמים כביכול, הוו כמה חסידים מעיירה וו שהיו נוהגים לנסוע אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, הם בקשו מאד את הצדיק שישפיע על העשיר שאל יתאוה להתפלל לפני התיבה, כי אינו מתאים וראוי לכך. הרבי שלח מכתב לעשיר הנ"ל שזיאל לבא אליו.

וכשבא העשיר אל הצדיק הסביר לו, הלא אתה למדת פעם תורה, אתה יודע שיש שלש מיני תפילות, א' תפילה למשה, שהיא תפילת הצדיק, כלומר, אע"פ שאינו בעל מנגן כמו משה רבינו שהיה בעצם כבוד פה וכבוד לשון, בכל ואת הצדיק יכול לעורר את לב השומעים בתפלתו, כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב. ב' "תפילה לדוד" שהיה נעים זמירות ובעל מנגן נפלא. מובן מאליו שתפילה כזו יכול גם כן לעורר את לב השומעים, כמו שנאמר, "והיה כנגן המנגן ונחה עליו רוח ה'". ג' "תפילה לעני כי יעטוף" זה גם חשוב מאד לפני הקב"ה, כי לב נשבר ונדכא לעני, וכתוב "לב נשבר ונדכא אלקים לא תבוז".

ובכן המשיך הצדיק להסביר לעשיר, שמעתי שאתה רוצה להיות בעל תפילה בעירך, אבל להווי ידוע לך שאני אהיה מוכרח להתפלל עליך, או שתהיה צדיק בחינת תפילה למשה, או שתהיה בעל מנגן יפה וחזן, או שתהיה עני ר"ל ויהיה לך לב נשבר ונדכא, והיות כי לזה שתהיה פתאום צדיק וחזן טוב יודע נגן, אין לי סיכויים הרבה לפעול עבורך, לא תישאר הברירה בשמים, אלא לעשותך עני ואביון, האם כדאי לך? שאל אותו הצדיק בתמימות. לא, לא, צעק העשיר, אינני רוצה להיות בעל תפילה.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:25 ת"א: 6:27 ר"ת: 7:02

פרשת פקודי

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:12 ת"א: 5:27

גדלות הנפש של הטבח הפשוט ובנו

סיפור זה קרה לפני שנים רבות, טבח יהודי עשיר היה גר על שפת הים, בתחילה עני היה, אבל במשך הזמן התעשר, בנעוריו לא זכה ללמוד תורה אלא מעט, ולכן ידע רק להתפלל ולקרוא את פרשת השבוע ובספר התהילים, ובקושי הבין את מה שקרא. איש פשוט היה הטבח, אבל טוב לב עד מאד, בימי עשרו לא שכח את השנים שבהן היה עני ורעב ללחם, ולכן בכל ערב שבת חילק לעניי עירו חנים אין כסף בשר לכבוד שבת, וגם פיזר כסף רב לצדקה בין הנצרכים.

חשוב היה האיש ונאמן גם בעיני מושל העיר ההיא, והוא נתן לו רשות לגבות בעבורו את המכס שהיה מגיע לו מן האונויות שנכנסו לנמל. כשבאה איזה אוניה לנמל, היה הטבח עולה על סיפונה ומקבל מידי רב החובל איזה חפץ ממטענה לפי בחירתו, חלק מהמכס שגבה היה צריך לתת למושל והיתר היה שלו, כשכר טרחתו, כך הלך האיש והתעשר מאד.

פעם אחת באה אוניה לנמל, וכמנהגו עלה עליה הטבח לגבות את המכס, הראה לו רב החובל סחורות שונות, והטבח נטל מתוכן את המכס וכבר רצה לרדת לחוף, אלא שרב החובל הלך אחריו ולחש באוזנו: "האם תרצה לקנות מידי איזה חפץ שאסור לגלותו? אני מוכן למכור לך! ללחש וקרץ בעיניו כמי שאומר כבר תבין שעסק מיוחד במינו יש כאן". הסתכל בו הטבח בתימהון, לא האיש ולא העסק מצאו חן בעיניו, פרצוף פראי וערמוני לרב חובל זה, מה ירצה למכור לו? אולי סחורה גנובה או מוברחת? לא רצה הטבח לקנות ממנו, אך בכל זאת שאל מתוך סקרנות: מהו החפץ הזה? במה מדובר? ענה רב החובל, לא אומר לך, עד שתקנה אותו, ותינתן לי את הכסף מראש עוד לפני שתראה אותו, ואם לא תקנה את החפץ עכשיו, תיכף ומיד, לא אמכור לך עוד את החפץ לעולם.

הרהר הטבח בלבו: אולי בכל זאת כדאי לקנות, ואפילו רק כדי לראות מהו החפץ הזה שרב החובל מדבר עליו ברמזים בלבד? אולי לא יבקש הרבה בעדו? ובקול רם אמר: אם כן, אמור לי כמה כסף אתה דורש בעד החפץ ההוא, הבא ונשמע! לחש האיש: עשרת אלפים זהב! לא היה יכול הטבח להתגבר על סקרנותו ואמר: הראה לי את החפץ הזה ואתן לך את הזהב.

הרגיש רב החובל שהטבח רוצה מאד לדעת את הסוד, ולכן ענה בקול תקיף: לא אמכור לך, אם לא תיתן לי עשרים אלף זהב. אז התעורר בטבח עוד יותר החשק לדעת מהו החפץ יקר הערך, והשיב בקוצר רוח: טוב, רק הראה לי ואתן לך. נעשה רב החובל

חצוף עוד יותר, לא אראה לך ולא אתן לך, אלא אם תשלם לי ארבעים אלף זהב. ראה הטבח שבכל פעם מעלה האיש החשוד הזה את המחיר בכפלים ואינו אומר לו מהו החפץ, ואינו מראה כלום, כבר רצה להפנות לו עורף וללכת לדרכו, אבל ליבו אמר לו, שהחפץ הזה צריך להיות חשוב מאד מאד, וכי בוודאי יתחרט אם לא יקנה אותו, עמד והסכים לשלם את כל הסכום העצום הזה. דרש רב החובל: קודם תיתן לי את הזהב, הסכים הטבח גם לזה, הלך לביטו והביא את הזהב שהיה חלק גדול מרכושו, ואחרי שמסרו לידי רב החובל, דרש בתוקף: כעת עליך להביא לי מיד את החפץ שקניתי, צחק רב החובל צחוק זדוני וקרא: המתן בסבלנות כמה רגעים והחפץ יבוא אליך ברגליו, ובעודו צוחק ומתמוגג מנחת על המכירה המוצלחת, ירד מן הסיפון אל בטן האוניה.

לא עבר זמן רב והנה עלו משם בני אדם קרועי בגדים, מלוכלכים ומוזנחים, רזים וחלשים, בקושי עומדים על רגליהם, מאתיים נפש מישראל אנשים נשים וטף, שנשבו בידי רב החובל וחבורת שודדי הים שעמו באוניה, הטבח עמד במקומו ולא יכול היה לדבר מרוב תדהמה. רב החובל ניגש אליו ושוב קרץ בעיניו: האם מוצא חן בעיניך החפץ שקניתי? אולי לא היה כדאי לך לשלם בעבורו את כל הזהב ההוא? דע, שלולא קניתי אותם היום, הייתי משליך אותם לים, כי עד כה לא מצאתי להם קונים וכבר נמאס עלי להסיעם באונייתי. לא רצה הטבח עוד להסתכל בפניו של רשע זה, וענה בקצרה: כדאי וכדאי היה לי.

מיד התחיל מטפל בחמלה רבה בפדויי השבי, להעבירם לחוף מבטחים, היה בדעתו לבקש ממושל העיר לשלוח חיילים לאסור את השודדים ולהעניש אותם, אולם ברגע שירד אחרון הניצולים ליבשה, הפליגה האוניה במהירות רבה ונעלמה מן העין.

אח"כ הביאם אל ביתו, והתייחס אליהם כאל אחיו ואחיותיו, האכיל אותם והשקה אותם, ציזה לרחצם ולתת להם בגדים חדשים, ואף קרא לרופאים לרפא את החולים שביניהם, אחרי שנחו מעט, סיפרו לו שרב החובל והשודדים התנפלו על כפרם בלילה, הרסו את בתיהם וגזלו את רכושם ואותם לקחו בשבי, ימים רבים היו כלואים בבטן האוניה, בחושך וללא אויר צח, ולא קיבלו מזון אלא מעט לחם יבש ומים. הטבח המשיך לדאוג לכל מחסורם באהבה וברחמים.

יום אחד ראה בין היהודים הפדויים נערה עדינה וצנועה שמצא חן בעיניו, ולה אין אב ואם, אמר לו הטבח: יש לי בן, בחור מוכשר וטוב, הינשאי לו ויהיה ביתנו ביתך, ותחיי באושר, בעושר ובכבוד. השפילה הנערה את עיניה ולא ענתה, עצובה הייתה מאד, העושר לא חשוב בעיניה, אלא שלא העזה לטרב לאיש שהציל אותה ממוות בטוח.

משל ונמשל

התקוה והאמונה מונעים ייאוש

משל לשתי צפרדעים שנפלו הישר לבור עמוק, מלא במים עד חציו. חברותיהן הצפרדעים המסורות התגודדו על שפת הבור לטכס עצה כיצד יוכלו לחלצן. אך משראו את עומק הבור, המסקנה הייתה אחת: אפילו לצפרדעים מיומנות שכמותן, אין שום סיכוי שבעולם לנתר החוצה. ובעצם, בזאת נחרץ גורלן. החברות ברוב טובן, הודיעו חגיגית לטובעות המסכנות את מסקנתן וועד ההצלה. "אל לכן להתאמץ, יקירות. גם אל נא תנסו. חבל על הכוחות, נוחו בשלום. תיכף, וודאי תטבעו". הצפרדעים האומללות כלל לא חשבו להתייחס לדברי חברותיהן. כשחייקן תלויים להן מנגד, ניסו הן בכל כוחן לקפוץ ולנתר שוב ושוב. אולי יצליחו, אולי יקרה הנס. החברות מלמעלה, בראותן את מאמציהן של השתיים, החלו בקריאות וצעקות תוך תנועות ידיים נמרצות: "אין סיכוי! אין סיכוי! לא תצליחו! לא תצליחו!" אחת הצפרדעים בשמעה את הצעקות, החלה לחלחל בה אט אט ההכרה, שזהו זה, אפסה כל תקוה, ואכן אין בכוחותיה לצאת מן הבור. פסקה הצפרדע העייפה ממאמציה, ולאחר זמן קצר טבעה לה למוות. חברתה היתה דווקא נחושה. היא התעלמה כליל מהקריאות המייאשות, והמשיכה במרץ לקפוץ עוד ועוד, עד שלפתע בניגוד לכל הערכות היא מצאה עצמה מחוץ לבור. ניגשו אליה כולן בהתפעלות עצומה. איך זה לא הרמת ידיים? איך לא אבדת תקווה למרות צעקות המייאשות?! בשפת הסימנים ובתנועות ידיים הסבירה הצפרדע הניצולה, שהיא כלל איננה שומעת. היא חירשת! לתומה חשבה, שצעקותיהם וניפנופי הידיים היו דווקא קריאות עידוד.

המשל העממי המפורסם הזה, מהווה מסר לכל אדם באשר הוא כלפי עצמו וכלפי הסובבים אותו ובפרט עבור מחנך, מורה והורה כלפי תלמידיו / ילדיו. זה הרי ברור ללא ספק שהיה בכחן של שתי הצפרדעים לצאת מן הבור. והראיה, שאחת מהן אכן יצאה. המילים! המילים המייאשות הן אלו שחדרו למוחה של הטובעת וגרמו לטביעתה. כשכולן מסביב שידרו לה שאיננה מסוגלת, איננה יכולה, היא פשוט לא יכלה. והניצולה, יתכן שהיתה טובעת גם היא, אילולי 'קריאות העידוד' שנסכו בה תקווה ואמונה חזקה שהיא אכן יכולה, והיא הצליחה וניצלה.

אבל מן השמים רצו, שמעשהו הטוב של הטבח יהיה שלם בתכלית השלמות, והעניינים התנהלו בכלל לא כפי שתכנן. לחתונת בנו שהוכנה ברוב פאר והדר, הוזמנו כל יהודי העיר, עניים ועשירים, וגם פדויי השבי בתוכם, כולם באו לשמח את החתן ואת הכלה ולכבד את איש החסד, היהודי היקר והטוב ביום שמחתו,

לפני החופה התהלך הטבח בין האורחים, לברכם ולשרתם, והנה ראה ביניהם בחור אחד, מאלה שהציל אותם מידי השודדים האכזרים, יושב בפניה כשעל פניו דוק של עצבות ובוכה כבי חרישי, מיד ניגש אליו ושאל אותו: מדוע אתה בוכה? הלא לשמוח אתנו הזמנתיך, האם חסר לך דבר מה ואוכל לעזור לך? בתחילה סירב הבחור לענות, אבל הטבח קרה לו לחדר מיוחד והפציר בו הרבה, ואז אמר הבחור באנחה: הכלה של בנך – כלתי הייתה, וכבר קרוב היה יום נישואינו, ואז באו השודדים ולקחו אותנו בשבי, איך אראה שהיא נשאית לאיש אחר ולא אבכה? נדהם הטבח ואמר: לא ידעתי על כך, וגם אתם לא גיליתם לי, מה נעשה עכשיו, ואחרי שתיקה ממושכת, שאל הטבח את הבחור: אולי מוכן אתה לוותר על כלתך ואני אעשיר אותך עושר רב? הבחור נענע ראשו בעצב ואמר: רוצה אני בכלתי יותר מכל עושר שבעולם, ויודע אני, שגם היא מעדיפה לחיות בעוני ומחסור יחד איתי, אבל מה נוכל לעשות, הרי היא כעת כלתו של בנך, ואתה הרי הצלת אותנו ממוות, ולא נעשה דבר נגד רצונך.

עמד הטבח מהורהר, אך אחר זמן לא רב ניגש לבנו החתן, קרא לו הצידה וסיפר לו את כל המעשה על החתן והכלה אשר נפרדו על ידי השודדים. אמר הבן: אבא, איני רוצה, שגם אנחנו נפריד ביניהם, די שהפרידו ביניהם השודדים. ענה הטבח כשדמעות בעיניו: בני היקר, גם אני חושב כך – נערוך מיד את נישואיהם, וישמחו כל האורחים הללו בשמחתם. וכך היה, הלבישו את הבחור בבגדי החתן, ועצבותו ועצב הכלה הפכו לשמחה רבה, ולא הסתפק הטבח במעשה גדול זה אלא גם דאג לפרנסת הזוג ברווח.

כששמעו חכמינו זיכרונם לברכה את המעשה הזה, אמרו: איש זה זכה בחפץ היקר לו מכל יקר, ומה גודל שכרו בעבור המצוות הגדולות שקיים, ראוי הוא להיות בגן עדן יחד עם הצדיקים.

צ'ין אדם לחברו

אני מבקש מחילה על הדפיקות

באמצע הלילה

גשמים עזים ירדו ברחוב, בשעה מאוחרת מאד בלילה. בביתו של שמעון (בשינוי השם) כבר נמו כולם בשינה עמוקה, אמנם שמעון עצמו שנתו טרופה עליו, מדי כמה רגעים הוא מתעורר ופולט אנחה עמוקה, וחוזר לעצום את עיניו ולישון, אך עול החובות הרובץ על שכמו, הדיד את שנתו מעיניו, הרי מחר הוא צריך לשלם טבין ותקילין לבעלי חובותיו, ולרש אין כל, אף שום הלוואה לא הצליח להשיג במשך כל היום. מחשבות חולפים במוחו במהירות, אולי פלוני אלמוני יסכים להלוות לי למרות מצבי הקשה הידוע, אך מיד באה מחשבה אחרת ומדאגת, ומה אעשה אם גם הוא לא יסכים.

לפתע נדמה לו שהוא שומע דפיקות חלשות על הדלת! איך יתכן, מי דופק בדלת בשעה מאוחרת כזו, בודאי זה רק דמיון - חשב שמעון לעצמו, מרוב שאני שקוע במחשבות עמוקות איך ומה לעשות מחר, ללכת פה ושם לדפוק על דלתות, זה גרם לי לשמוע קול מדומיין של נקישות בדלת. הוא ניסה שוב לעצום את עיניו ולשקוע בשינה, אך שוב הוא שומע נקישות חלשות בדלת. אוי, מה יהיה עם הדמיונות שלי.

כדי לוודאות שאכן מדובר בדמיון, הוא התגבר על עייפותו, ירד מן המיטה וצעד בצעדים שקטים לעבר הדלת. כשהציץ מבעד העינית, הוא שפסף את עיניו בתימהון, זה לא דמיון זה מציאות! בנו של הרה"ק רבי חיים מרדכי מנדבורנא זיע"א (לימים הרה"ק רבי

יעקב יששכר בער מנדבורנא זיע"א, יומא דהילולא ז' אדר) ניצב מאחורי הדלת, רטוב עד לשד עצמותיו ממי הגשמים. כמובן שהוא מיהר לפתוח את הדלת, תיכף ומיד הכניס האברך את ידו לחיקו, שלף מתוכה צרור תפוח, ותחבה אל תוך ידו של שמעון הנדהם. שמעון לא האמין למראה עיניו, מדובר במעטפה גדושה בשטרות כסף, אכן הוא ביקש היום בצהרים מזהאברך הצדיק אולי יש לו הלוואה בעבורו, אך הלה השיבו בצער שאין לו סך גדול כזה. אז איך הוא השיג פתאום את כל הסכום? האברך השיב בפשטות, באקראי נודמנה לי כעת הלוואה הגונה עבורך, והרי שלך לפניך.

אבן כבידה נגולה מלבו של שמעון, והודה נרגשות לשליח המופלא שהביא את הישועה עד לפתח ביתו, אך הוא לא היה יכול לעצור בעד פליאתו ושאל, מפני מה טרחתם להביא לי את ההלוואה בשעה כה מאוחרת בלילה בעיצומה של סערת הגשמים, למה לא חיכתם עד מחר בבוקר. הרבי הצדיק התנצל, אני מבקש מחילה על הדפיקות באמצע הלילה, פשוט רק עתה נודמן הכסף לידי, וחשבתי שמסתמא רוב דאגותיך מנדרות שינה מעיניך, ואפילו אם כן הצלחת להירדם, אך בודאי אין שנתך מתוקה עליך מרוב דאגה, לכן החלטתי שכדאי אפילו להקציץ באמצע הלילה, כדי שמכאן ואילך תערב עליך שנתך עד הבוקר. הוא ביקש שוב סליחה, ונשטט והלך לו.

ישר כח גדול למרביץ תורה הגאון רבי אברהם ישעי' קובלסקי שליט"א, על רשותו להעתיק מהגליון המצויין שלו "מתיקות הרף היומי"

תילולא דצדיקא

שבת קודש ו' אדר

הרה"ק רבי דוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום ראשון ז' אדר

משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח) הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א)

הרה"ק יעקב יששכר בער ב"ר חיים מרדכי מנדבורנא (תשע"ב)

יום שני ח' אדר

הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שכט מוסר - תפ"ט)

הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ה)

יום שלישי ט' אדר

הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין אב"ד סטעפין (תלמיד הבעש"ט - ב"ר יעקב אהרן)

הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש (צרור החיים - תרל"ה)

יום רביעי י' אדר

הרה"ק רבי יוסף ברוך מניישטאט ב"ר קלונימוס קלמן הלוי מקראקא (הגוטער יוד- תרכ"ז)

יום חמישי י"א אדר

הרה"ק רבי חיים יוסף דוד אוולאי ב"ר יצחק זרחיה (חיד"א - תקט"ו)

הרה"ק רבי אברהם מסאכטשוב ב"ר זאב נחום (אבני נזר - תקפ"ג)

יום שישי י"ב אדר

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יצחק אייזיק מזידיטשוב

הרה"ק רבי שלמה מסאסוב ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרע"ט)

הרה"ק רבי אהרן הורוין אב"ד בייטש ב"ר מאיר מדזיקוב (תרפ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

נאות הרה"ג נטילא הכהן רבינו שלום שליט"א מוסר "יום אדר" רפרוס יום החרש על המערים.

ברכת כהנים (ט')

א) נהגים הכהנים לחזור וליטול ידיהם לנשיאת כפיים דתפילת מוסף, אף שלא הסיחו דעתם משמירת הידיים בנקיות. (פסקי תשובות אר"ח סימן קכ"ח אות י"ט)

ב) צריכים הכהנים ללכת ליטול ידיהם אף אם יש בבית הכנסת מנין מצומצם, ועל ידי שיצאו הכהנים ליטול ידיהם לא ישאר מנין. (אך ישאר רוב מנין) וישתדלו לצאת ולהיכנס בריאות. (שם)

ג) מותר לכהן לעבור בצד המתפלל שמונה עשרה, כדי ללכת ליטול ידיו לנשיאת כפיים, כיון דהוי צורך מצוה. (שו"ת מנחת יצחק ח"ח סימן י')

ד) כהן שיועד ומכיר את ציבור המתפללים שהרבה מאד מאריכים בתפילתם, מוטב שיקדים ליטול ידיו בין ישתבח ליוצר, וכיוון לשם נשיאת כפיים. (ספר ארבע אמות של תפילה, חלק הביאורים, חלק ב', סימן ז' פרק ה')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת ומכירת רכב מכל החברות

052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת פקודי - רוצים גאולה

"אלה פקודי המשכן משכן העדת"

(שמות ל"ח, כ"א)

נכון שאנחנו בעלי חובות. ברור שעשינו טעויות רבות, אבל עדיין צריך להבין מדוע בורא עולם לקח לנו את הנפש?

הרי אנחנו אומרים בכל יום שלוש פעמים בתפילת העמידה: "ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים?" אנחנו גם מבקשים: "והשב את העבודה לדביר ביתך". אנחנו מבקשים על בניין בית המקדש וחדוש עבודת הקרבנות כמו אדם שמתחנן על נפשו.

ה'מעדני אשר' מתרץ: הקב"ה אומר לישראל: נכון שלקחתי לכם את בתי המקדש. בתורה הקדושה גם כתוב: "והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני" (שמות כ"ב, כ"ו).

אומנם לקחתי לכם את בית המקדש הראשון והשני, אבל אם תהיו כמו אותו עני ותצעקו בקול גדול אלי ותבקשו: "אבא שבשמיים, אנחנו רוצים משיח! בורא עולם, אנחנו מבקשים גאולה! אבא, תעזור לנו, תושיע אותנו".

אם תצעקו אלי אני אחזיר לכם את בית המקדש. אדרבא, לקחתי לכם את הנפש כדי לעורר אתכם לבקש ולצעוק ואם עושים כן אז "ושמעתי כי חנון אני" (שמות כ"ב, כ"ו).

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מברשת ציון

התורה הקדושה אומרת: "אלה פקודי המשכן משכן העדת" (שמות ל"ח, כ"א). מדוע התורה הקדושה לא כותבת: "אלה פקודי המשכן העדת"? מדוע התורה כותבת את המילה משכן פעמיים?

התורה כותבת את המילה משכן מלשון משכנתא. רמז לשני בתי המקדש שהתמשכנו בשתי חורבנות בגלל עוונותיהם של עם ישראל.

רש"י הקדוש מסביר: אלוקים אומר לעם ישראל: אם חלילה לא תלכו בדרך שלי, אני אקח ממכם את המשכון. זה בית ראשון ובית שני.

מכיוון שעם ישראל נעשו בעלי חובות בגלל העבירות, בורא עולם לקח לנו את המשכנתא. ה' יתברך החריב את שני בתי המקדש.

ה'מעדני אשר' שואל: אני לא מבין, הרי אלוקים אמר שלא לוקחים משכון מהעני מכיוון שזה הנפש שלו?

בית המקדש זה הנפש של האומה היהודית. בתורה הקדושה כתוב: "לא יחבל רחיים ורכב כי נפש הוא חבל" (דברים כ"ד, ו').

וכי יש נפש לעם ישראל יותר מבית המקדש? האם יש דבר מקודש יותר מבית המקדש?

אם כן כיצד בורא עולם לקח לנו את הנפש?! מדוע ה' יתברך החריב את שני בתי המקדש? מדוע דווקא בתי המקדש הם המשכון?

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן גינה

זיווג הגון וכשר במהרה

און חיים בן אלן אסתר רותי בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרוו בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחא- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוראל בן אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שנת לבת

שנה	כנסת לבת	צאת לבת	יבין תם
19:07	18:24	17:12	י"ט
19:04	18:22	17:30	ת"א
19:05	18:24	17:31	מ"ט
19:06	18:24	17:31	כ"א

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים – חלק ה

האם יבוש עיסה על ידי אוויר חם יש בו בישולי גוים? מה דין שימוש בכיריים אינדוקציה?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

אטריות הנעשות מעיסה שמעורבים בה קמח ומים וגוי מייבש אותם על ידי אוויר חם, אין בעשייתו משום בישול נוכרי. **מקורות:** בין ישראל לעמים (פ"ז הל"ג). ע"ע בספר אורחותיך למדני ח"ד (סימן פט) שאין איסור בישולי גוים כשהוא מתכוון רק לייבש את המאכל ולא לבשל אותו.

כיריים חשמליות-מגנטיות מסוג 'אינדוקציה' המופעלות באופן אוטומטי עם מגע הסיר בכירה וברגע שמניחים את הסיר על הכירה היא פועלת, בזה לא מועילה הדלקה של המכשיר על ידי יהודי גם לא לדעת בני אשכנז שמקילים מכיוון שבעצם הדלקת המכשיר אין שום חום. פעולת הנחת הסיר חייבת להיות על ידי יהודי. **מקורות:** כן העלה בשו"ת עמא דבר ח"ב (סימן ל). בספר אוהל יעקב (עמוד קמ) הסכים לדברינו מכיוון שבהדלקת הכיריים לא ניכרת ולא נעשית שום פעולה. יש לעיין על פי מ"ש בשו"ת רבבות אפרים ח"ה (סימן תקצו) בשם הגר"מ פיינשטיין שכל בישול הנעשה במיכון מיוחד שאינו נמצא בכל בית רגיל, אינו בכלל איסור בישולי גוים. ע"ש. פשר שבימינו הוא מצוי בבתי רבים.

אין בישול אחר בישול בבישולי גוים, לכן אם ישראל מבשל את המאכל עד שנעשה ראוי לאכילה בשיעור של 'בן דרוסאי' שהוא שליש בישול, בין שהתבשיל לח, בין שהוא יבש, אפילו הצטנן וחימומו הגוי, אין בו איסור בישולי גוים. **הערה:** לעניין חתיכות עוף מבשלות על ידי יהודי. אם הוצים לטגן את החתיכות שוב על ידי גוי אחרי שיעטוף אותם בקמח וביצה בשו"ת דבריך יאיר ח"ג (סימן לט) כתב אם הציפוי נעשה כדי להשביע או לתת טעם וטיגנו גוי וגם הדליק את האש – אסור, אפילו אם העוף היה מבושל קודם לכן.

באופן שגוי הכניס את המאכל שיש בו איסור בישולי גוים וגם הדליק הגוי את התנור וכעבור מספר דקות יהודי הגיע ושינה את מעלות החום של התנור והגביהה אותם. השאלה האם כתוצאה ממעשה היהודי המאכל נחשב 'בישול ישראל'. לדעת השו"ע מכיוון שהמאכל היה מתבשל גם ללא הגבהת החום של הישראל, אין במעשה שלו שום מעלה ויש כאן איסור בישולי גוים. לדעת הרמ"א, שמועיל התעסקות בתבשיל בלבד, יהיה מותר. שוב ראיתי שכן העלה ידידי בשו"ת אבני דרך ח"ד (סימן קמ"ג).

סגולת יום פורים

להלן סיפור שמעובד מתוך 'אור השבת'. יש בו כדי ללמדנו על סגולת יום פורים. הרה"ג חיים זאיד סיפר: דרכי בקודש בכל שנה ושנה לערוך את סעודת הפורים שלי בבית הוריי. אנחנו נוהגים לשבת כל המשפחה סביב שולחן ערוך בכל טוב, אוכל מוכבד כיאה וכראוי לחג הפורים המסוגל ביותר מכל החגים שאנחנו חוגגים במעגל השנה.

בשעה שאנחנו יושבים עם המשפחה בכל רגע נפרצת הדלת בעוד 'סיירת' שבאה להתרים. לפתע נערה נכנסה לבית הוריי. פניה הביעו צער וקולה השתנק ונחלש עד שפרצה בבכי. זה היה שעה קודם שקיעת החמה, זמן שנקרא 'נעילה' של יום הפורים. "הרב זאיד", היא אמרה, "עשיתי בדיוק מה שאמרת לנו בהרצאה. קראתי שלוש פעמים את כל ספר התהילים והתפללתי רבות. אני בת עשרים ותשע ועדיין לא מצאתי את זיווגי ולא הקמתי בית נאמן בישראל. אנא ממך, תברך אותי עכשיו שאזכה עוד השנה לבנות בית נאמן בישראל".

מהרגע שהנערה נכנסה לבית עמד מצב הרוח מלכת. כולם עמדו מהצד והורידו דמעות של רגש וצער של תפילה ותחינה על אותה נערה מסכנה וחסרת ישע שעשתה את הסגולה שהובא במדרש רבה ומקווה לשמוע בעקבותיה בשורות טובות. מיד בירכתי אותה שבזכות הסגולה שעשתה והתהילים שקראה, יהי רצון שתזכה עוד השנה לבנות בית נאמן בישראל בקרוב ממש.

תוך כדי הדברים השכן מלמטה נכנס אלי ובידיו משלוח מנות. הוא ראה את מצב הרוח העגום השורר בבית. הוא ניסה לשאול לפרש העניין. סיפרתי לו על אותה נערה בת עשרים ותשע שמעוכבת בשידוכים ועכשיו אחרי שעשתה את הסגולה שאמרתי לעשות, באה לבקש ברכה ותוך כדי כך פרצה בבכי - וכך התחיל כל הסיפור.

השכן הניח את משלוח המנות וזעק בכל גרונו: "לא ייאמן! בן הדוד שלי, בן שלושים ואחת נמצא אצלי. גם הוא רווק. כל הפורים התפלל שיזכה למצוא אישה! אולי זה משמיים, כל המעמד הזה שמתרחש לנגד עיני". "כמובן", מיד אמרתי לו, "שזה לא אולי משמיים אלא בוודאי משמיים". כבר באותו רגע סגרנו את הפרטים מלמעלה. במוצאי פורים כבר סידרנו לשניהם פגישה ראשונה. בשבוע שאחרי פורים הם כבר סגרו וורט ולאחר תקופה קצרה נישאו. לאחרונה ברוך ה' נולדו להם תאומים חמודים. כמובן שעד היום הם לא שוכחים את הסגולה.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פנחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חיינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב שמואל שמלקא קליין זצ"ל

הגאון הרב שמואל שמלקא קליין מסעליש זצ"ל - נולד בשנת ה'תקס"ה (1804) בהונגריה (מחוז סילאדי). אמו שמרה עליו בינקותו שלא יראה חלילה דבר טמא או גוי. כשהיה כבן ארבע אביו שכר מלמד דרדקי כדי שילמד אותו תנ"ך. רבינו גילה תפיסה מופלאה ותוך ארבעה שבועות בלבד כבר ידע לקרוא! התבלט בכישרונותיו. כשנפגש עם מרן ה'כתב סופר' חזר בפניו על חידושי שחידש בהיותו כבן 7 והלה שיבחם ואמר שהם לאמיתה של תורה. כשהיה צעיר לימים התייתם. כבן עשר עזב את בית אביו. עלה והתעלה. העידו עליו שכל מה שלמד היה זוכר. בבר-המצווה שלט בע"פ במסכתות הקשות שבש"ס (עירובין, נדה ויבמות). כשהיה כבן 16 היה בקי בשו"ת ה'נודע ביהודה'. כשהיה כבן 18 הייתה לו ידיעה גדולה ועמוקה בספר 'עץ חיים' של רבינו האריז"ל. כאשר מלאו לו שמונה-עשרה רבינו שב לאביו. שימש כרב באלקאן, חוסט. בחמש-עשרה השנים האחרונות לימי חייו שימש כרב בקהילת סעליש.

ניהל ישיבה גדולה והעמיד תלמידים לאלפים. לכל תלמיד הראה חיבה יתירה. עסק בתורה מתוך דוחק ופעמים רבות היה הגשם מטפטף בסדקי הגג והתקרה. עם זאת לא הפסיק ממשנת לימודו. כוחו היה רב גם בנגינה. מעולם לא העליב או פגע באיש. התפרסם בתור פועל ישועות. רבים פנו אליו ונושעו. **בעל רוח-הקודש. גאון בנגלה ובנסתר. האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז העיד עליו כי רבינו יודע את ספר 'פרי עץ חיים' בעל-פה.** הרה"ק ר' מנחם מנדל פאנט מדעעש (מח"ס 'מעגלי צדק') הפליג בגודל קדושת רבינו וכח תורתו. עוד העיד עליו **שאם היה בזמן התנאים בוודאי היה גם כן תנא.** רבינו הסתגף בהליכותיו והרבה בטבילות. שני בניו- ר' יעקב ור' שלום נפטרו בחייו. בעל ייסורים גדולים ורבים. נפטר ב-ט' אדר ב' ה'תרל"ה (1875). חי כ-71 שנים. ציונו בוינוגרדוב.

אביו: ר' יוסף (נהג לשהות בתפילתו מעוטף בטלית ותפילין עד חצות היום ורק לאחר מכן התפרנס מבישול יי"ש וממקולין של בשר. היה ידוע כבעל צדקה וחסד). **אמו:** מרת פאסל (נכדת הגאון ר' צבי הירש מטשארטקוב). **אישתו:** מרת דבורה (בת הגאון החר"ף ר' אהרן שלמה הכהן זצ"ל מאלמאשד). **מרבתינו:** ר' שמואל ניגבשצר מאשוואר (תלמיד מרן החת"ם סופר), ר' ישכר בער מיקולאש זצ"ל (תלמיד מרן החת"ס. מח"ס 'מנחת עני'), ר' שלום אולמן (אב"ד מאקעווע- רבו המובהק של רבינו). **מתלמידיו הבולטים:** ר' יוסף מאיר וייס מספינקא, ר' נפתלי הירצע מראצפרט, ר' משה חיים ווייס מקליינווארדיין (מח"ס 'ברית משה' על הסמ"ג), ר' אהרן ישעיה פיש (אב"ד האדס), ר' משה שלמה ווייס (דומ"ץ בעיר רקוביץ), ר' אברהם חיים איינהורן (מח"ס 'עצי העולה'), ר' משה יונגרייז (אב"ד קאשוי), ר' ברוך הנדלר. **מילדינו:** שבע בנים ושלוש בנות כולם זרע קודש. מהם חמישה רבנים מובהקים. שניים מבניו נפטרו בחייו. **מספריו:** **יצרור החיים.**

הודי שגר בפולין בריאותו התחילה להיות רופפת. האיש הלך לרופא כדי להיבדק. לאחר אבחנה רפואית הרופא אמר לו שהוא חולה ל"ע ממחלת ריאות נדירה. לצערו הרב אין בידי הרפואה כל תרופה למחלה זו. לאחר ששמע את דבריו חש כי כוחותיו עוזבים אותו. מיום ליום הרגיש כי הוא מתקשה לנשום.

לאחר שהבין כי אין בדרך הרפואה לסייע בעדו, החליט שילך לצדיקים ויבקש מהם ברכה, אולי מהם ייושע. הוא עמד לפני אחד הצדיקים והגיש לו את הפתקה, שם פירט את מצבו הבריאותי החמור. הוא ביקש מהצדיק שיעורר עליו רחמים שיזכה לרפואה ניסית למעלה מדרך הטבע. הצדיק הביט בו ואמר: "יהודי יקר, בבעיה הזאת איש בעולם לא יוכל לעזור לך. רק צדיק אחד יוכל אולי להביא לך את הישועה- הצדיק רבי שמואל שמעלקה, רבה של סעליש".

לפני שיצא מן החדר הצדיק הוסיף: "כאשר תיסע אל רבי שמואל שמעלקה אל תעזוב אותו עד שיאמר לך בבירור כי תחיה, ואז ודאי תחיה ותאריך ימים. זכור! עליך להתעכב אצלו גם אם תידרש לכך שנה שלמה. תנצל את הזמן לשבת בין תלמידיו ותאזין לשיעורים שהרב מסעליש משמיע לפיהם". האיש יצא לסעליש. מיד כשהגיע לשם פנה לבית הרב.

כאשר עמד לפני רבינו, הצדיק שאל: "מניין באת?". היהודי סיפר את סיפורו והוסיף כי צדיק פלוני שלח אותו במיוחד אליו, כי רק הוא יוכל להושיעו. רבינו תמה: "מדוע יהודי מפולין בא לכאן? וכי פועל ישועות אני? בפולין, ברוסיה ובגליציה יש צדיקים גדולים וקדושים. אני לא יכול לעזור לך". האיש נבהל לרגע למשמע דבריו אבל מיד נזכר בדברי הצדיק מפולין, שלא יעזוב את המקום עד שרבינו יברך אותו. הוא החליט להישאר שם. עברו יום, יומיים, שבוע, שבועיים. מספר חודשים עברו והוא עדיין שם. בכל הימים האלה היהודי בא ללמוד בין תלמידיו של רבינו והקשיב לשיעוריו.

רבינו בכל יום יום השמיע את שיעוריו לפני תלמידיו. הצדיק התעלם לחלוטין מנכוחותו של היהודי מפולין. יום אחד בישיבה עסקו בלימוד 'אלו טרפות' במסכת חולין. הגמרא דנה בדיני בהמה אשר מקצתם פוסלים אותה מכשרותה ודינה דין טרפה - ואילו מומים אחרים אינם פוסלים אותה מכשרותה. באותו יום השיעור עסק במומים העלולים להיווצר בריאת הבהמה. דיון בעניין דין מסוים בריאה ומום התפתח. זו הייתה בדיוק אותה מחלה ממנה היהודי סבל. אזניו של היהודי נדרכו. הצדיק הוסיף להרצות את דברי הגמרא.

רבינו סיכם את הסיגיה והביא את שיטת רבינו תם: "רבינו תם היה רגיל לחלק בין טריפות של אדם לטריפות של בהמה, משום דאדם אית ליה מזלא". בהמה, שיש בה מומים מסוימים, אכן טרפה ולא יכולה לחיות לאחר שחלתה, אבל אדם שסובל מאותה מחלה יכול לחיות ולהאריך ימים, מכיוון שיש לו 'מזל'. פתאום רבינו פנה ליהודי וקרא: "שומע אתה, אני לא יכול לעזור לך, אבל רבינו תם הקדוש יכול לעזור לך. סע הביתה ותהיה בריא ותחיה ותאריך ימים!". היהודי נדהם ונרגש קם מכיסאו ופנה לשוב לביתו, בלב מלא הודיה ושבח לקב"ה על שנתן מרוחו על עבדיו הצדיקים. מחלתו חלפה לגמרי והוא האריך ימים ושנים טובות כדברי רבינו.

צדיקים בפטירתם קרויים חיים

עורכת הדין שלו. עורכת הדין של מר זגורי עדיין לא זכתה לראות את האור ולכן היא לא מקפידה על שמירת המצוות.

מר זגורי בירך אותה: "בוקר טוב". היא אמרה לו: "מר זגורי, אתה מכיר אותי הרבה זמן. יש לי סיפור לספר לך. אולי תחשוב שאיבדתי את השפיות, אבל אני מבקשת ממך שתקשיב עד סוף הסיפור".

מר זגורי הסתקרן מאוד ואמר לעורכת הדין: "אני מקשיב". היא התחילה לספר: "אתמול בלילה חלמתי חלום. רב עם זקן וגלבייה שמכסה את ראשו. הרב הגיע אלי ושאל אותי: 'למה את לא עוזרת לזגורי לרשום את הדירה שלו בטאבו?'

עניתי לו: "כבוד הרב, אני מנסה כבר זמן רב לעשות את זה עבורו אבל עד היום לא הצלחתי". הרב עם הגלבייה שאל: "האם ניסית באוצרות המדינה?".

עניתי: "לא, אני לא מכירה את אוצרות המדינה, אני לא מכירה את העובדים שם". הרב אמר: "תתקשרי לאוצרות המדינה ותבקשי מגברת דינה שתרשום את הדירה של זגורי בטאבו".

כאשר התעוררתי מהשינה זכרתי את החלום הפרטי פרטים. החלום היה נראה לי מוחשי מאוד. החלטתי שאני מנסה לעשות כפי שהרב בחלום הורה לי.

בבוקר הגעתי למשרד. חיפשתי את מספר הטלפון של אוצרות המדינה. לאחר מספר דקות השגתי אותו. התקשרתי למספר הטלפון.

כאשר ענו לי רציתי להתעלף. בצד השני מישהי ענתה לי ואמרה: "בוקר טוב, הגעתם לאוצרות המדינה, מדברת דינה. במה אוכל לעזור?".

הייתי בהלם, אבל ידעתי שהרב מהחלום צודק. בלי להתבייש סיפרתי לגברת דינה את פרטי החלום ומדוע הגעתי לאוצרות המדינה.

היא שמעה את דבריי ולאחר מכן אמרה לי: "אין בעיה, אני אעזור לו. מהיום הדירה של מר זגורי תהיה רשומה על שמו בטאבו".

עורכת הדין סיימה את סיפורה ושאלה: "מי זה הרב שדואג לך כל כך?". מר זגורי המופתע חייך מהצד השני ואמר: "הרב שהגיע אליך בחלום הוא רב גדול, המקובל רבי ישראל אביחצירא הידוע בכינויו 'הבבא סאלי'".

"אתמול אחרי שלקחתי חבר לשם בציון שלו בנתיבות. ביקשתי מהצדיק שיתפלל עבורי שהדירה תירשם על שמי בטאבו. עכשיו אני מבין שהתפילה שלי הועילה והתקבלה".

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון 'משכן שילה'. הסיפור מתוך שיעור תורה של הרה"ג אילן גוזל. יש בסיפור זה ללמד אותנו, כי צדיקים בפטירתם קרויים חיים ויש בכוחם לעזור לנו פה בעולם הזה.

בכפר מימון שליד העיר נתיבות מר זגורי רכש דירה נאה. לצערו הרב כל מאמציו לרשום את הדירה בטאבו מסיבה כלשהי העלו חרט.

מאחר והנושא היה חשוב לו ביותר, הוא שכר את טובי עורכי הדין וניסה בכל יכולתו שהדירה שרכש תירשם על שמו בטאבו, אבל גם הם לא הצליחו במשימה.

באחד מן הימים חברו שהוא איש עסקים מכובד התקשר אליו ואמר לו שהוא מגיע אליו לכפר מימון. הוא ביקש ממנו שבמהלך ביקורו ייקח אותו לציון של המקובל הצדיק ה'בבא סאלי' זיע"א כדי שיזכה להתפלל על קברו.

מר זגורי אמר לחברו: "אין בעיה, אקח אותך לציון של ה'בבא סאלי' בשמחה". איש העסקים הגיע לביקור והשניים עשו את דרכם לעבר הציון.

בציון של ה'בבא סאלי' יהודים רבים גדשו את הציון והתפללו. הוא התפלא מאוד, מדוע יהודים רבים מגיעים לציון של הצדיק?

מר זגורי שאל את חברו והלה הסביר כי גם כיום יהודים רבים שנמצאים בבעיה מסוימת הולכים ומתפללים בציונו של הצדיק.

הם מבקשים מבורא עולם שבזכות הצדיק שקבור כאן, יזכו לישועה או שמבקשים מהצדיק שיתפלל עבורם לפני בורא עולם שיזכו לישועה.

החבר גם סיפר לו כמה סיפורים של אנשים שלאחר שהתפללו בציון של ה'בבא סאלי' זכו לראות ישועות מעבר לגדר הטבע.

מר זגורי התרשם מאוד וביקש גם הוא להתפלל על ציונו של הצדיק. מאחר ולא הקפיד על שמירת המצוות ל"ע הוא לא כך ידע, מה לעשות ואיך לנהוג.

הוא התבונן בחברו איש העסקים וראה שהוא מניח את ידו על הציון ומתפלל. הוא החליט לחקות את מעשיו. הוא הניח את ידיו על הציון ואמר:

"הצדיק ה'בבא סאלי', שמעתי סיפורים גדולים על אנשים שאחרי שהתפללו אצלך זכו לראות ישועות גדולות. אני מבקש ממך שתתפלל עבורי לפני בורא עולם. הבית שלי בכפר מימון לא רשום בטאבו. אני מבקש שהדירה שלי תהיה רשומה בטאבו".

למחרת הטלפון של מר זגורי צלצל. על הצד הופיע שמה של

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקו דב ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אקבלה יוסף חיים בן נסכה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן מישא אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'וליה ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
פיבי מלכה בת מזלי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
נעמי בת כתום ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	אליאור בן פרידה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	שושנה בת נעמי ע"ה
כל נשמות עם ישראל		

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	יצחק בן חביבה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	קסאנש בת דגיטו ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	מישא אסתר בת זרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה	חיים חמוטל בן רינה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה
	ספרה בת פסיה ע"ה	

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

פקודי

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת פקודי

- ב משנכנס אדר מרבים בשמחה - על ידי חיזוק האמונה בהשי"ת הטוב ומיטיב
- ז דאגה בלב איש יִשְׁחַנֶּה - לא לשקוע בדאגה ובצרה
- יא תענית אסתר - להודיע שכל קוויך לא יבושו
- יד צהלה ושמחה - ושבחתי אני את השמחה
- טז והחודש אשר נהפך להם - מעלת וסגולת חודש אדר

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד:

shwrtz@bezeqint.net

פרשת פקודי

משנכנס אדר מרבנים בשמחה - על ידי חיזוק האמונה בהשי"ת הטוב ומיטיב
 וצריך לבאר מהו 'כשם, כך', איזה עניין 'למד' חודש אדר מחודש אב. ויש שביארו על פי מה שכתבו
 התוס' (מגילה ה: ד"ה ממעטין) לפרש מה דאיתא התם
 (לגבי תעניות) 'ממעטין' שהכוונה 'שלא יהו ששים כלל',
 אמרו חז"ל (תענית כט.) 'כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה'.

א. הנה הא דאמרו חז"ל (שם) 'משנכנס אב ממעטין בשמחה' הובא להלכה בשו"ע (או"ח סי' תקנא ס"א), ואילו 'משנכנס אדר' לא נכתב בשו"ע (רק בדברי הגמרא), וכל כך למה, כדי שלא יוכלו לצאת יד"ח השמחה בלימוד ההלכה בלבד על דרך שאמרו (מנחות קי.) 'כל העוסק בתורת... כאילו...', רק יקיימוה בפועל ממש.

אמנם בדברי חז"ל במשנה ובגמרא הובאו שני הדינים, אלא שגבי חודש אדר קצרו 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' ולא האריכו במה וכיצד, ולאידך גבי חודש אב ביארו בארוכה כיצד יקיימו את ה'ממעטין', וצ"ב, מדוע לא ביארו בחודש אדר כיצד ובמה יקיימו את ה'מרבין בשמחה',

ושמעתי מאחד מצדיקי הדור שליט"א, שהבא להתלמד להיות 'רופא' מלמדין אותו בין הדברים, כדת מה לעשות באיש אשר בלע מידי הרבה תרופות בפעם אחת, כי הבולע הרבה מהם מסוכן הוא שיובילוהו 'משמגר ועד הר הזיתים'... אבל אם אחד יבלע כמות מרובה של וויטאמינים, אע"פ שהדבר גרוע אבל אינו מסוכן כ"כ, ואין 'הלכה' או 'הוראה' מה לעשות באיש כזה. כיו"ב, כאשר מורים למעט בשמחה, חייבים להגדיר את ה'מיעוט' עד כמה הוא, כי 'להגדיל' ולהרבות טיפול כזה הוא מסוכן, לזה הורו לנו הלכה ברורה באיזה דברים למעט - כגון לא להתחנן ולא לבנות בית, כדי שלא יסתכנו בעצבות יתירה, אבל בענין 'מרבין בשמחה' אפילו אם יעברו יותר מהנצרך, אין זה סכנה להיות מאד בשמחה (ואפילו אם יגיע למצב של שמחה יתירה מן השיעור, שכבר 'עבר את הגבול' ואינו טוב) ואין צורך להלכה ברורה ו'הוראה' מה לעשות ומה לא לעשות כדי למנוע זאת.

עוד ייאמר בה, כי כאן לגבי חודש אדר לא נכתב במה וכיצד מרבין, כי אין לומר למי שזכה בלאטערי (לוטו) במה לשמוח, אלא הוא עצמו ישמח בכל העולה לפי מצבו, ועל דרך זה צריך להיות 'מרבין בשמחה', מתוך עומק הרגשת השמחה בישועת ה', וכל אחד יבטא את השמחה כפי עניינו.

ב. בדרך צחות ודרש אמר הרה"ק ה'קדושת ציון' מבאבוב זי"ע, הנה אמרו חז"ל משנכנס אדר מרבין בשמחה, והרי שצריך להרבות ולהוסיף מיום ליום, ולפי"ז השמחה גדלה ועולה עד לערב ראש חודש אב, שאז אומרים לנו משנכנס אב ממעטים בשמחה, ומכאן ואילך ימעט ויוסיף וימעט את שמחתו עד לערב ראש חודש אדר... ולכאורה נמצא לפי"ז, שבחודש אב, שהוא לאחר חמישה חודשים של ריבוי השמחה, הננו שרויים אז בשמחה הרבה הרבה יותר מכל חודש אדר, שהוא תחילת ריבוי השמחה אחר שבעה חודשים תמימים של ממעטים בשמחה (מחודש אב ועד אדר)... וכן לא יאמר... אלא מכאן ראייה, שאין הקב"ה דורש מהאדם להיות בשמחה יותר מכפי יכולתו, אלא אכן, באותו מקום שאתה שרוי עם העצבות הסוככת עליך (כענין זה שה'ממעטין' של חודש אב עדיין שורה ומשפיע עליך) - משם הגביה את ראשך מעל פני המים, אל תשאר מיט דעם נאז אראפ (עם ה'אף' למטה), אלא בכל מצב ומצב שלא יהיה תמיד תנסה להתרומם ולהתחיל לשמוח...

יש שביארו באופן אחר, כי אכן, אין הדבר תלוי כלל היכן הוא 'עומד' ואוחז כעת, אלא רק להיכן מגמתו ודעתו להגיע, והאיש השרוי בעצבות אבל הוא מתחיל לקנות את מידת השמחה, הרי הוא חשוב במעלה הרבה יותר ממי שהוא בשמחה גדולה אך בדעתו וככונתו להיות עצוב... על כן, המתחיל להרבות בשמחה בחודש אדר, אף שהוא לאחר תקופת עצבות גדולה, ועדיין אינו בשמחה כל כך, נחשב שהוא שמח וטוב לב הרבה יותר ממי ששמח מאוד בחודש אב אך בדעתו למעט בשמחה.

ואין הדברים אמורים דייקא לענין מידת השמחה, אלא כך היא המידה בכל ענייני עבודת ה', וכמו שיש ללמוד מהא דאיתא בגמרא (ב"ב קכא:): 'כיון שהגיע חמשה עשר באב תשש כוחה של חמה ולא היו כורתין עצים למערכה'.

באר הפרשה - פרשת פקודי

ואין לפרש שרק מועטין (אבל ששים קצת), דאם כן היה ולא פירשו את השיעור מוכח שהכוונה היא שממעטים להם לפרש השיעור עד כמה מועט, ומכיון שסתמו לגמרי, וכן נפסק להלכה (או"ח סי' תקנ"א, מג"א סק"א, הבא

ופירשו המפרשים, שכל זמן שכוחה של חמה בתוקפה העצים יבשים ואין בהם לחלוחית, וכשרים המה למזבח - שאין לחשוש בהם לתולעים המכרסמים בקרבם מחמת הלחלוחית, אך מט"ו באב ש'תשש כוחה של חמה' - רבה הלחלוחית בעצים ויש לחשוש שמא מתולעים הם, ועץ שיש בו תולעת פסול למערכה. וכתב המהרש"א (ח"א ד"ה כיון) שלא נזכר בגמ' מאימת היו מתחילים לכרות עצים, 'ואפשר דזמנו דומיא דהכי בט"ו בשבט, כי מני אז מוסיף כח החמה באילנות'... וכל הרואה ישתומם, שהרי במציאות בט"ו באב גובר החום בעולם הרבה יותר מבט"ו בשבט... ומדוע אז כשר לכרות עצים ובאב נפסל מלכרות.

אלא צריך לומר, שאין עיקר הקובע מה מצב החום כעת, אלא להיכן פניו מועדות. כי, מכיוון ששינה פניו לצד הקרירות אף שנראה שעדיין הוא בוער באש - סופו שיבוא לידי כפור וקרח בעבודת בוראו, אבל אם שינה פניו - כוונה להתחיל להתעלות כבר נחשב כאש בוער וכחום לוהט וסופו לעלות מעלה מעלה.

ולדין הדברים אמורים כיסוד גדול בעבודת ה', שהמתחדש בעבודת ה' בשלהבת אש קודש - בתוקף כוחה של 'חמה', והוא במצב עליה, אף שעדיין לא הגיע לרום המעלות - גדלה מעלתו עד מאד, אחר שהוא מוסיף והולך מתוך מקומו ומעמדו, וגדול כוחו לכלות כל ה'תולעים' המזיקים לנפשות בני ישראל.

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל היה אומר, הנה עיינו הרואות שיש איש העומד בראש ההר ורעהו עומד בתחתית ההר, ולאחר זמן מה התהפכו היוצרות ועולים ויורדים בו, ואם ברצוננו לידע מי הוא העולה ומי הוא היורד אין לנו אלא להביט אחר פניהם, האיש אשר פניו כלפי ההר הרי הוא העולה בהר, וסופו שיגיע לפסגת ההר, לאיך, מי שפניו כלפי הארץ הרי הוא בחזקת יורד, ואף אם עתה נמצא למעלה למעלה אך סופו שירד. על דרך זה הוא בענייני עבודת ה', מי שעיינו נשואות כלפי מעלה ורוצה לעלות בהר ה', אזי אף אם נמצא עתה בתחתית שפל המצב כבר נקרא בשם 'עולה', ונידון על שם סופו, לעומתו, העומד בראש ההר אך ל"ע פניו למטה והרי הוא במצב של ירידה, אזי תחילתו יוכיח על סופו כי מר הוא.

וכבר אמר הרה"ק ה'קדושת ציון' מבאבוב זי"ע, שכשם שהנוסע ברכבת הנוסעת בדרכה לווארשא כבר נקרא שהוא שוהה על ה'ווארשעווער באן' (הרכבת הוורשאית) אף אם עדיין רחוק הוא מווארשא כרחוק מזרח ממערב, כך על דרך זה המתחזק לעלות בהר ה' ומתחיל לילך בדרכי הקדושה, אף אם עדיין דרך ארוכה לפניו, כבר נקרא 'קדוש'. ג. מנהג צדיקי בית זידיטשויב היה שלא לומר 'תחנון' בכל ימי חודש אדר, וטעמם עמם בדרכי הרמז והסוד (וברור שאין הדבר שווה לכל נפש, ואין הדברים אמורים אלא לאותם צדיקים ולמהלכים לאורם ולא לכל אחד). פעם נדברו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשויב זי"ע עם הגה"ק הישועות יעקב זי"ע, שאל הישועות יעקב את הרה"ק מה טעם מנהג זה, ואבקש שהרבי יגלה טעם עפ"י נגלות התורה ולא על פי החסידות ותורת הח"ן. ענהו הרה"ק, הרי זה פסוק מפורש... אך הישועות יעקב לא זכר היכן ומהו הפסוק האומר כן... ענהו הרה"ק, כתיב (אסתר ט כב) 'והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב', הרי לך, שכל החודש 'יום טוב' אריכתא, ושפיר יש טעם עפ"י נגלה שלא לומר בו תחנון. ואף שאין הכל נוהגים כן לענין תחנון, מכל מקום הוראה יש כאן, שכל החודש זמן גבוה ונעלה הוא, ויש לנצל כל יום ויום בו כיום טוב ומועד, לשאוב ממנו רוח הקודש והתעלות בעבודת ה'.

ובספר 'שיח שרפי קודש' (פורים כ) הביא בזה"ל, הרה"ק ה"ר אברהם מסוכטשוב זי"ע היה רגיל לספר בפורים מעשה מן קראקאווער פיאק (השיכור מקראקוב) ששתה י"ש ונשתכר שתי שבועות קודם פורים ושתי שבועות אחר פורים, כי אמר שבאמת קשה על המן הרשע, שהי' רוצה להרוג ולאבד את כל היהודים ח"ו, איך קבע זמן רק על יום אחד, אולי כמה וכמה מהיהודים מטמינים את עצמם בתוך בורות שיחים ומערות, ולא יוכל להרוג אותם ביום אחד, והי' צריך להגביל זמן עכ"פ לכל חודש אדר, כמו שנפל לו הפור בחודש אדר. והה"ק הר"א מסוכטשוב ז"ל הי' מפליא קושיא זו, ותירץ בשם הפיאק הנ"ל, אשר גם בזה עשה המן רשעות, וחשב אולי לא יוכל להרוג אותם והיפך יהיה - כמו שהיה באמת, ויעשו ישראל אותו היום יו"ט, יהי' להם יו"ט רק יום א', ולא לשמוח כל החודש, ואמר הפיאק אני יודע כוונת המן הרשע שכונתו למעט שמחתנו, אבל באמת השמחה הוא בכל החודש לכן הנני שותה שבועיים לפני פורים ושבועיים לאחריו, והבן עכ"ל. ולענייננו - אין כאן הוראה לדין לקיים 'עד דלא ידע' בכל החודש, אבל זאת נזכירה, לקיים 'ידע' את קדושת וגדולת כל החודש, לנצלם כראוי וכיאות.

באר הפרשה - פרשת פקודי

גם במ"ב שם סק"א), ומעתה יש לבאר דברי הגמ' שכשם שמשנכנס אב ממעטים בשמחה לגמרי, כך משנכנס אדר מרבית בשמחה 'לגמרי', שלא ישייר בקרבו מעט עצבות, אלא כל כולו יהא שרוי בשמחה.

מעתה עלינו לשאול ולדרוש ולעסוק ב'סוגיא' זו, כיצד זוכים לקיים דברי חז"ל כפשוטם ולהיות שמחים, וכאמור, שאין הכוונה להיות 'שמחים קצת' אלא 'שמחה בשלמות'... ובפרט מה יעשו רבים מאחינו

ורמזו בשם הגר"א דהא איתא בגמרא (מגילה יג:) שכשהפיל המן פור הוא הגורל ונפל בחודש אדר שמח שמחה גדולה, אמר, נפל לי פור בירח שמת בו משה ולא היה יודע שבו' באדר מת ובו' באדר נולד, וצריך ביאור, מדוע שמח כשראה שבסופו של דבר עלה גורלו לי"ד בו והרי בו' מת משה, אלא מכאן, שיום זה משפיע על כל החודש, ואם לרע אמרו כן, עאכ"כ שכשנהפך לטובה, וודאי שכל החודש 'בר מזל טוב' הוא... ולכן תיכף כ'שנכנס' אדר כבר מרבין בשמחה.

ד. וכבר כתב הרה"ק האוהב ישראל' זי"ע (ד"ה משנכנס) בזה"ל, מרבין בשמחה, כי 'בשמחה' עולה מספר 'שנה' (355), ר"ל שהשמחה המתעוררת אז באדם ממשכת שמחה וחדוה לכל השנה, עכ"ל. ומעתה מי אינו רוצה לשאוב שמחה וששון לכל השנה כולה ממעייני השמחה הפתוחים לרווחה, והכל תלוי בעבודתו בימים האלו.

ה. בדרך צחות שמעתי מה שתלו הא בהא, כי הנה הרואה את חברו אוכל בשר שמן בתשעת הימים שבין ר"ח אב לתשעה בו, ומשמח בכלי זמר' וכדו', בוודאי יצעק עליו בקול רעש גדול שהוא פורץ גדר וישכנו נחש (ראה שו"ע או"ח תקנא סי"א), כי אפילו התינוקות יודעים שבימים אלו נהגו איסור באכילת בשר ושתיית יין, כיו"ב ממש יהיה 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', שאם יראה את חברו בפנים נפולות יוכיחו על כך בכל תוקף, וידרוש ממנו להסיר עצבות מלבו ולשמוח בשמחה של מצוה. ובעיקר ייאמר כזאת לכל יחיד באשר הוא, יוכיח איש את עצמו מדוע אינו שרוי בשמחה (אדרבה הוא שרוי בעצבון ל"ע) בימים שמחים כאלו...

חידוש נפלא אמר הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל (מכתב מאליהו פורים עמ' קכא) שכשם ש'ממעטים בשמחה' שבחודש אב היינו שהשמחה מתמעטת מיום אל יום, שמר"ח ואילך צריך להתחיל ב'מיעוט', ואח"כ יש דינים מיוחדים לשבוע שחל בו תשעה באב, וגובר האבל בערב ת"ב עד לתשעה באב עצמו, כך גם משנכנס אדר מרבית בשמחה - צריך להרבות את השמחה מיום ליום, וכלשונו (בעמ' קכד) 'להרבות את השמחה מדריגות רבות וכו', ומתחילים כבר מראש חודש לגודל ההכנה הנדרשת, וממשיכים בעבודה זו מיום ליום'.

ו. והרי השמחה צריכה להיות 'שמחה' באמת, ולא רק תחת 'עול כבוד' שהוא מחויב לשמוח בימים אלו כי אין שמחתו שמחה, וכמו שמספרים בדרך הלצה, שפעם היה עני ואביון שהיה נאנח תמיד על מצבו הדחוק ועל החובות הרבים התלויים בצווארו, פעם הוכיחו צדיק אחד מדוע אינו בשמחה תמיד, והלא צריך האדם לעבוד את ה' בשמחה, ויהי כשמוע כן העני נאנח שוב כדרכו ואמר אוי, נתחייבתי בעוד 'חוב' עכשיו... וכי לא די לי ב'חובות' שיש לי עד היום... ופשיטא שלא דברו חז"ל על 'שמחה' כגון דא...

ז. ונביא כאן כמה 'עצות' ה'מסוגלות' להכניס את השמחה ללבו של אדם שיוכל לקיים את המרבין בשמחה, בראש ובראשונה הוא עסק לימוד התורה, ומקרא מלא דיבר הכתוב 'פקודי ה' ישירים משמחי לב', וכמפורש ברש"י על הפסוק (משלי יב כה) 'דאגה בלב איש ישחנה ודבר טוב ישמחנה - יעסוק בתורה והיא תשמח את הדאגה שבלבו ותצילנו ממנה'. וכך אמר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, 'כשיש לאדם דאגה קטנה, העצה שילמד דף גמ' אחד, ואם יש לו דאגה יותר גדולה ילמד ב' דפים גמ', וכשיש לו דאגה קשה מנשוא ילמד שלושה דפים גמ', ואז יוכל להתחזק ולהתגבר על הכל' (לקוטי אמרים אות סג).

ונכלל זאת במה שאמרו חז"ל 'כשם שמשנכנס אב ממעטים בשמחה כך משנכנס אדר מרבית בשמחה', שכשם שביום המר והנמהר - תשעה באב, שהוא שיא ותוקף האבל והעצב על החורבן אסור בתלמוד תורה שהיא 'משמחת לב', כך גם להיפך משנכנס אדר ירבה בשמחה על ידי ריבוי ההתמדה בתורה.

עובדא שמענו מעדים נאמנים, כי פעם שאל הרופא את הרה"צ רבי אברהם דוד בן שרה בלומא ווייס מעי"ת מאנסי, הלה סובל ל"ע ממחלת A.L.S. (ניוון שרירים) ואינו מסוגל להיזיז אבר בגופו, זולת לכתוב עם עיניו, שאלו הרופא הנה אנכי יושב ברומו של עולם, הנני רופא גדול יחיד מומחה במינו, וגם עשיר כקרח, הנני משופע בנכסים, דירות ובתים ברחבי תבל, אניה ומטוס פרטי, הנני חי עם כל מנעמי תבל ואינני בשמחה, לעומתך שהנך ל"ע חולה המסובל ביסורים, אינך מזיז אבר, אין לך כל קשר לעולם הזה, והנך שרוי בכל עת בשמחה, כיצד אבוא אף אני לידי השמחה, ענה לו הרה"צ, למוד דף גמרא (בכל יום), ותבוא עליך השמחה...

מושגת תמיד על ידי הבורא ית"ש, הרי נפשו שלוח עליו לגמרי, ואין לו כל מקום להתבוסס בצער, בכאב או בחרטה מדוע עשיתי כך או כך... אלא סמוך ליבו בטוח בה' כגמול עלי אמו"ט שסמוך ובטוח על אמו, ואין לו כל צער ודאגה.

ובך פירש הרה"ק הדברי ישראל' זי"ע בכתוב בפרשתן (ל"ט א) 'וירקעו את פחי הזהב', ובאונקלוס תרגם 'וירקעו - ורדדו', שעשו אותן דקין, כי הנה וירקעו בלשון המקרא דומה ללשון 'רקיע' השמים, ובא התרגום

בני ישראל הכורעים תחת משא הייסורים והסבל והצרות, או תחת הלחץ זו הדחק, זה בכה וזה בכה, וכמעט אין מי שאינו מסובב בדאגות אם מדברים הנוגעים לגוף אם משאר עניינים.

ראשית העצות - 'עצתו אמונה', כמאמרו של הרה"ק מרוז'ין זי"ע (עירן קדישין ח"ב) ש'מרבין בשמחה' היינו ע"י חיזוק האמונה, כי בשעה שהאדם יודע ומאמין שאין בידו לעשות מאומה, אינו יכול להיטיב לעצמו או להרע חלילה - לא הוא ולא אחרים, אלא הוא

עוד עצה טובה שעל ידה יזכה לקנות מדת השמחה מצינו בדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שקלים תרל"ד) שעל ידי שיתן מנכסיו לאחרים יזכה להרבות בשמחה, ובזה מבאר מה שאמרו חז"ל (שקלים פ"ב מ"א) 'באחד באדר משמייעין על השקלים', כי זה ההקדמה לזכות לקיים 'משנכנס אדר מרבין בשמחה'. ועפ"י דבריו ביארו הטעם שתקנו חז"ל לתת 'משלוח מנות' ו'מתנות לאביונים' בעצם יום הפורים, כי מצוות האי יומא רבא היא להיות בשמחה גדולה עד אין גבול, וכיצד יוכל האדם לזכות לכך - על כן אמרו להרבות בנתינה לאחרים, וכל הפושט יד נותנים לו בלי חשבון... וממילא יוכל להיות 'מבוסס' בשמחה כדת היום...

מעשה באיש עשיר שמזונותיו היו מצויין לו ברווח ובכבוד, בניו כשתילי זיתים סביב לשולחנו, ולא חסר לו מאומה, מלבד דבר אחד, והיא - מידת השמחה, פעם נכנס בצר לו אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ותינה בפניו - מדוע רחוק הוא משמחת החיים... ענהו הרבי בקוצר אמרים, 'פתחת שקי - ותאזרני שמחה...' כלומר שיפתח את כיסו וארנקו לפרנס אחרים משלו, עי"ז יזכה לסיפא דקרא להיות מלא שמחה, כי כך הוא טבע העולם, שהנותן למען אחרים מסיח דעתו מצרכי עצמו וממילא אפשר ל'שמחה' לחול עליו.

כמובן, גם ירבה בתפילה לזכות למידת השמחה, וכמו שכתב הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע במכתבו (נדפס באגרות קודש מכתב ד) 'על דבר מבוקשו וכו', וודאי שיש לבקש מה' על שמחת הנפש, כמאמר (תהלים פו ד) 'שמח נפש עבדך', וכן (בברכת השיבה) והסר ממנו יגון ואנחה'.

ח. הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (הובא באמרי פנחס ח"א שער אמת ואמונה אות מב) היה אומר על מאמרם ז"ל (עי' נדרים ט): 'רשעים מלאים חרטות', ולכאורה צריך ביאור דאם הם מלאים בחרטה על מעשיהם הרעים הרי כבר אינם 'רשעים', אלא בעלי תשובה. וביאר שהכוונה היא לזמן שאירע להם איזה הפסד - הצדיק מאמין כי מה שעלה בידו אינו אלא מן השמים... אבל ה'רשעים' מלאים חרטות, ותמיד יאמרו אוי לי שעשיתי כך וכך שמזה נסתבב לי ההפסד...

וכמו שפירשו בדרך צחות בלשון שאנו אומרים בזמירות לליל שב"ק (ימה ידידות) 'מחבלי משיח יוצלו לרווחה, פדותנו תצמיח ונס יגון אנחה', כי 'חבלי משיח' רומז לכל אותם 'חבלים' שרגילים הבריות לאומרם, 'חבל' שעשיתי כך וכך, 'חבל' שלא עשיתי, 'חבל' שאמרתי ו'חבל' שהלכתי וכהנה וכהנה כיו"ב, כל אותם 'חבלים' הם מחבלי משיח ומטשטוש האמונה, אם אך יזריח בקרבו אור האמונה יינצל מהם לרווחה, ונס יגון ואנחה, כי תמיד יהא שרוי בשמחה. ט. ידועים דברי הרה"ק הרמ"ל מסאסוב זי"ע ששלושה דברים יש ללמוד מן התינוק. א. אינו הולך בטל אף לרגע, ובכל עת עוסק במשהו. ב. ברצותו איזה דבר יבכה עד שישגי מבוקשו. ג. משקיבל חפצו הרי הוא מתמלא בשמחה. ועלינו להתבונן בדבריו, כי בשלמא מה שהתינוק עסוק תמיד יש בו כדי ללמדנו שלא יבזבז האדם את זמנו לריק, כמו כן מה שהתינוק בוכה מלמדנו שתמיד יתפלל ויבקש, לא ירפה ולא יתייאש עד שתתמלא שאלתו. אך לכאורה מה בא ללמדנו בכך שהתינוק שמח לאחר שקיבל מבוקשו, והרי כל איש נוהג כן ומהו החידוש בדבר שיש ללמוד מן התינוק. ואולי י"ל, שיש כאן מוסר השכל גדול, שהרי עינינו הרואות כי האיש שעלה בידו להתעשר עושר רב ולהרוויח אלפי אלפים דינרי זהב אין שמחתו אלא לשעה או לימים מספר, כי מיד הנו מתאוה להרבות עושרו, לקיים דברי חז"ל (קה"ר א לד) 'יש לו מנה רוצה מאתים', ולא רק בענייני ממון בלבד כך, אלא בכל ענייני עולם הזה כן, ומכיוון שכן, היאך ישמח במה שיש לו, הרי מיד הוא דואג על עתידו מאין יבוא עזרו להשיג מאתיים. וזה ילמד מן התינוק, שהוא בוכה רק עבור דברים שהוא זקוק להם עכשיו, ומשהשיג את מבוקשו ישמח שמחה

באר הפרשה - פרשת פקודי

ובטחון שאביו שבשמים הוא לכל מחסורו, וכל גורלו אינו מסור אלא ביד ה', לא בידי עצמו ולא בידי אחרות כלל וכלל. ואין הדברים אמורים דייקא לעניין דאגת הפרנסה, אלא גם בכל עסקי העולם, על כל איש 'לרדד' ולהמעיט את הדאגה, ע"י האמונה שהכל קצוב מראש מאבינו אב הרחמן שדואג לנו.

זאת ועוד, המאמין שאבינו שבשמים מנהיגו ומנהלו ומכלכל את דרכיו ומעשיו, יודע ש'כל מאי דעבד רחמנא לטב עבד'י", ומכיר שגם הצרה הגדולה ביותר

ומשלים בדבריו 'שעשו אותן דקין'. והיינו, כי 'פחי הזהב' מרמז על דאגת הממון שהוא הפח יוקשים של האדם כידוע, ועל כך נאמר 'וירקעו את פחי הזהב' - לעשותן דקין, היינו שימעיט ויפחית את דאגותיו - כלומר, שלא ישקע בדאגת הפרנסה ובענייני עולם, כיצד יעשה כן, ע"י 'וירקעו' מלשון רקיע השמים, ע"י שיזכור ש'אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים' (ע"י סוטה מט.), והכל נקצב ונגזר ברקיע ממעל, ומה יתן לו ומה יוסיף לו אם ירבה בניגעה לחינם. ובוה יהפוך את הררי וחבילי צרותיו ל'דקין', ולבו יתמלא אמונה

שלימה, כי אין בו דעת להשתוקק ולדאוג על העתיד. ולזה יגיע רק ע"י אמונה בבורא כל עולמים, שיש לו אב רחום הממלא כל מחסורו בכל עת ושעה.

י. סיפר הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, שני אברכים בעלי משפחות מרובות ילדים כ"י, עומדים לקראת נישואי ילדיהם בשעטומ"צ, והגם ששניהם 'מרוויחים' בשוה אך הילוך חייהם שונה מן הקצה אל הקצה, הראשון מהלך בנחת ובשלווה, נח לשמים ונח לבריות, ומלא בשמחת חיים, לעומתו השני מסתובב בפנים 'שחורות' מרוב דאגה. שאלתי את הראשון 'לשמחה מה זו עושה', היאך אינך לחוץ ודאוג והלא אין הפרוטה מצויה בכיסך... השיב לי בניחותא, יש לי דוד בארה"ב השולח לי טשעק (צ"ק) פתוח בכל עת שהשמחה במעוני לכיסוי כל הוצאות החתונה מהחל ועד כלה, ואם כן מה לי ולדאגה. נענית לו בפליאה, מי הוא זה דודך העשיר שמעולם לא שמעתי עליו, השיב לי 'זה דודי וזה רעי' (שה"ש ה טז)... הקב"ה אשר לו הכסף ולו הזהב הוא 'דודי ורעי', והוא הדואג לכל מחסורי... עתה פנית למחותן השני הלוא הוא 'ר' דואג'... ושאלתי אותו למה נפלו פניך, השיב לי בריתחא ובסערה, וכי כיצד לא אדאג, היאך אמצא מנוח לנפשי, כשבעוד זמן קצר עלי להכניס את בני לחופה ומהיכן אשלם הוצאות הנישואין, האם מה'משכורת' שאני מקבל מה'כולל' בסך 1,500 שקל לחודש... והרי אין קומץ זה משביע אפילו מקצת דמקצת מצרכי ביתי הקבועים... אמרתי לו, אכן קושיא עצומה שאין בידי לתרצה ולהפריכה, אך כבר היה מעשה בראובן שהציע לשמעון לבנות בית על שפת הים, אמר לו שמעון, כיצד אפשר לבנות על החול אשר הינו רך, ועלול הבניין לשקוע ולהיטבע בו, החזיר לו ראובן, אכן שאלה נאה שאלת, אך בא עמי לשפת הים וראה בעיניך כמה מגדלים נאים ומתוקנים עומדים שם על איתנם, והגם שאין לי תשובה לטענותיך אך עצם המציאות היא המפריכה כל טענה... כך מעשים שבכל יום שאברכים כמוני כמוך משיאים את ילדיהם מבלי שיהיה להם שמץ מושג 'כיצד מרקדין'... והמציאות שהקב"ה עוזר ומפרנס... אם כן השלך את דאגותיך אל הים הגדול, ותראה את המציאות וסדר העולם ש'בורא עולם בקניין משלים זה הבניין', הסר דאגה מליבך ותשמח באבינו שבשמים...

יא. סיפר הגאון רבי יעקב קאמינעצקי זצ"ל, אודות נס הצלתו, והיאך למד שיש להאמין כי כל הנראה כשחור וחשכות, אינו אלא אור גדול וטובה מרובה, כי בתחילה היה דר בליטא, והנה באחת הערים שם הוצרכו לרב, והיה ספק בין ר"י לאיש אחר, והגם שרבי יעקב היה בקי עצום בש"ס ופוסקים, פה מפיך מרגליות וכו', והשני לא היו בו כל אלו המעלות, אך הקב"ה הכניס בלבבות בנ"א להצביע (בבחינות על מינוי הרב) בעד השני. והנה כעבור כמה שנים נתברר היטב גודל הנס, כי מאחר שלא נבחר לשמש כרב, נשאר ללא מקור פרנסה, ולא מצא משרת רבנות רק בארצות המערב - בקאנאדא, להיות רב בביהמ"ד חסידי, ושם נשאר חיו לשלל בימי המלחמה - הגם שמתחילה ראה את התמנותו הלזו כהפסד, כי מה דמיון יש בין רב של עיר לבין רב של ביהמ"ד, גם שם נבחר לרב במקום חסידי - מקום שהנוסח ומהלך חיים שונה לגמרי ממה שהורגל כל ימיו. לאידך הרב השני מאחר שמתחילה (בראשית המלחמה) היתה ליטא נחשבת כמקום מבטחים לא ברחו משם, ובאחד הימים נכנסו הרשעים והרגו את הכל - לא נשאר בחיים לא הקהילה, לא הרב ולא ה'בוחרים' של הרב. ונתברר כי הקב"ה חישב לו מתחילה פתח הצלה לו ולבני משפחתו, ללמדך, כי הקב"ה יושב בשמים מחשב חשבונו ואל תתרעם אם נראה לך שהנך עובר מצב קשה ויסורים, כי הכל הכנה לטובה ולהצלה רבתית.

וגנוזה ברעה היא 'מעלמא דאתכסיא' שהוא גבוה ומרומם יותר 'מעלמא דאתגלייא'.

דאגה בלב איש יִשְׁחָנָה - לא לשקוע בדאגה ובצרה אמר שלמה המלך החכם מכל אדם 'דאגה בלב איש יִשְׁחָנָה'^{טו}, ופירש רש"י 'ישחנה מדעתו' [ומקורו בדברי חז"ל (יומא עה.)], ואילו ב'מצודות דוד' ביאר, 'כשבא דאגה בלב איש ימעט וישפיל אותה מכמות שהיא', ושניהם לדבר אחד נתכוונו, לבל יהא שקוע האדם ויחשוב בכל העת על הצרה אשר קרהו או על הדבר אשר הוא מתירא שמא יבוא עליו, אלא ישתדל בכל כוחו להסיח דעתו מהם ככל יכולתו^{טז}.

היא אך ורק לטובתו^{יז}, ממילא יש בידו לשמוח תמיד בכל מצב^{יח}, שהרי חש ומרגיש כיצד אבינו אב הרחמן דואג לו ורוצה בטובתו השלימה^{יט}. וכך כתב הרה"ק בעל ה'תניא' זי"ע (פרק נו) בזה"ל, והנה עצה היעוצה לטהר לבו מכל עצב ונדנדוד דאגה ממילי דעלמא ואפי' בני חיי ומזוני, מודעת זאת לבל מאמר רז"ל בשם שמברך על הטובה כו' ופירשו בנמו' לקבולי בשמחה כמו שמחת הטובה הנגלית ונראית, כי גם זו לטובה רק שאינה נגלית ונראית לעיני בשר, עכ"ל, ומוסיף עוד 'כי היא מעלמא דאתכסיא שלמעלה מעלמא דאתגלייא', ר"ל שהטובה ה'מבוסה' היא במעלה גדולה יותר מאותה טובה שנראית לעין בל, כי שורש אותה טובה מוטמנת

יב. ידוע שמרומז שם הוי"ה כסדרו במגילת אסתר בלשון הכתוב (ה ד) 'יבוא המלך והמן היום אל המשתה אשר עשיתי', והטעם שנרמז דייקא בפסוק זה שם הוי"ה כסידרו המורה על רחמים פשוטים ונגלים, כי כשאמרה אסתר 'יבוא המלך והמן היום' נבהלו בני ישראל מה ראתה אסתר לעשות כן, והרי המן הוא צורר היהודים אשר גזר להשמיד להרוג ולאבד ומדוע היא מקרבת אותו. אולם סוף דבר נתברר שאדרכה ישועתם של ישראל התגלגלה דרך אותו המשתה. וללמדנו שאם נראה לאדם כי הצרה הגדולה ביותר באה, שאפילו אסתר כבר מקרבת את המן הרשע, הרי באמת שם גנוז שם הוי"ה - שם הרחמים כסדרו, ודייקא משם תבוא הישועה.

יג. רמז נפלא נתן בה אחד ממגיד-מישרים שליט"א, כי שתי תיבות אלו 'אני מאמין' נקראים הן בישר הן בהפוך - אם תעביר את האל"ף שבראש תיבת 'אני' לסוף תיבת 'מאמין', ובא לומר שעלינו להיות 'מקשה' אחת של אמונה, הן כשהכל הולך למישרין (בישר) הן כשהמצב הפוך ח"ו, ובכל אשר הוא פונה הוא נופל ונכשל ל"ע, גם אז יזעק 'אני מאמין'... כי הקב"ה אינו עושה מאומה לדעתו, והכל לטובתו הגמורה.

בדרך צחות ניתן להוסיף כי מהותו של חודש אדר הוא 'ונהפוך הוא', לרמז כי גם אם שרוי ל"ע במצב של 'ונהפוך הוא' - הכל מתנהל אצלו בהיפוך הטוב... עדיין יתחזק באמונה, וכל עצמותיו תאמרנה אני מאמין...

יד. וכך כתב ה'מצודות דוד' על הפסוק (משלי יב כה) 'דאגה בלב איש ישחנה ודבר טוב ישמחנה' - כשבא דאגה בלב איש ימעט וישפיל אותה מכמות שהיא, ודבר טוב הוא אם יוכל לעצור כח לשמוח עוד את (עם) הדאגה

ולחשוב כי לטובה בא מה שבא'. וידוע מה שאמר הרה"ק מקאצק זי"ע כי דברים אלו נאמרו ברוח הקודש.

טו. וז"ל רבינו הרלב"ג, כשיקרה שיהיה דאגה בלב איש צריך להשתדל להכניע ולהשפיל הדאגה, כי אין בדאגה תועלת כלל אך נזק והוא ממה שאינו ראוי למשכיל כי הדאגה על דבר החולף הוא שגעון, גם הדאגה לענין העתיד היא בלתי ראויה, כי ראוי שיבטח האדם על השי"ת. עכ"ל. ודבר שפתיים אך למותר...

כיוצא בדבר כתב ב'פלא יועץ' (ערך דאגה) 'כבר אמר החכם, העבר אין, העתיד עדין, דאגה מנין, קום שתה יין, שאם הדבר כבר עבר מה יועיל בדאגה, האם יוכל להשיבו, ולא די לו רעת הרעה שארע לו אלא שיוסיף רעת הדאגה וחיי צער יחיה. ואם הוא דבר שעתידי להיות, אם יש תקנה יעשה התקנה, ואם לא יש תקנה מה יועיל בדאגה, יבטח בשם ה' וישען באלוקיו. זה כלל גדול להסיר הדאגה'.

הרה"ק מקאליב זי"ע היה מלומד מכאוב וייסורים ומכל מקום היה שרוי תמיד בשמחה, וכך היה אומר, על העבר אין שווה להצטער - שכבר חלף ועבר, כמו כן לגבי העתיד - מאמין הוא באמונה שלימה שיהא לטובה, ולא נשאר אלא ההווה, נו, וכי שווה רגע אחד של צער להכניס את האדם ל'עצבות'...

כבר אמרו בדרך צחות כי תיבת 'דאגה' בנוייה מאותיות שהגימטריא שלהם קטנה מאד - כי קטנות היא להיות 'דואג'.

טז. כתב הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע (קובץ אגרות ח"ג ס) חובה על האדם למעט את ערך מצוקותיו אשר יציקו את לבבו, ר"ל, לחזק את דעתו ולבטל את הגלים אשר יעלו על ראשו, ובהסירו רגשותיו - לא ירגיש, ויקבל שכר על הפרישה.

באר הפרשה - פרשת פקודי

ובאמת, מטבע הבריות לנהוג להיפך, בעת אשר נוהגים לזמן מועט ביותר, ולאחמ"כ כבר עסוקים במה שחסר מן השמים ב'טובה' מתרגשים מהטובה רק להם"..." ואילו בעת הצרה, לא יפסקו לרגע מלחשוב

דבר נפלא שמעתי לפרש בשם אחד משרידי ה'מלחמה' הגאון הרב אברהם מרדכי כץ זצ"ל (מה שאמר בעת חנוכת הבית לאחד ממוסדות התורה שסייע להקמתם) שהנה נאמר (יחזקאל לו כו) 'והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר', ויש לבאר בזה, כי מקודם נאמר (פסוק כד) 'ולקחתי אתכם מן הגוים וקבצתי אתכם מכל הארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם', והרי שבזמן 'הגלות' הלב הוא לב אבן, ולעתיד לבוא יהא 'לב בשר'. ובא הכתוב ללמד כי בזמן הצרה והגלות אין לו לאדם להתעמק בכאב, וח"ו שיהא ליבו כילב בשר' המרגיש וכואב בכל הצער שעובר עליו, כי מאמינים בני מאמינים אנו שכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, אלא שקצרה דעתנו להבין מה טובה יש בדבר, על כן הדרך הישרה היא שיעשה אדם את ליבו ללב אבן, מבלי להתפעל ולהתרגש מכל מה שעובר עליו, שמא יפול ליאוש ולעצבות, ורק לאחר ה'גאולה' אז 'ונתתי לכם לב בשר' - להתעמק בכל מה שהיה בימים עברו, כי באותה שעה תוכלו להבין את כל הטובה הגנוזה ולהתרגש מכל חסדי ה' אשר היו בתוך 'שנות ראינו רעה'. והוסיף לומר, כי תיכף לאחר המלחמה הסיח דעתו מכל מה שעבר עליו ולא שקע במחשבות אודותיהם, שאם לא כן לא היה מסוגל להתחזק ולהמשיך ב'חיים', ורק עתה שכבר עומדים בחנוכת הבית נותן לעצמו להזכיר מקצת מהתלאות שעברו עליו.

וכשם שהדברים אמורים לגבי גלות הכלל, כך גם לגבי 'גלות הפרט', כי עצתו אמונה שלא להיות שקוע ראשו ורובו בתוך הצרה, אלא ישתדל לעזוב כל אותם מחשבות מתוך האמונה כי 'חבי רגע עד יעבור זעם'. וכבר היה מעשה אצל הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, שנכנסו אליו אב ובן כב' שבועות קודם פטירתו לעלמא דקשוט, ובכה האב לפניו שהבן מרגיש כי רודפים אותו בכל מקום אשר הוא הולך ומר לו עד מאוד, א"ל רבי אברהם, פעם אחת בשנה נצטוונו להרגיש טעם מרור - בליל הסדר. אבל בכל השנה אין כל טעם ועניין להרגיש טעם מרירות, לכשתתבונן תראה כי הכל מתוק וטוב הוא.

יז. פעם הגיע אחד מהנגידים אל הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע וסיפר, הנני עומד לסגור 'עסק' (עסקה) גדול, ובס"ד אוכל להרוויח בו רווח הגון, וביקש את ברכת הרבי, אמר לו הרבי, ברך אברכך, ואבקשך שתבטיח לתת את דמי ה'מעשרות' לטובת ישיבתנו הקדושה, סבר האיש וקיבל, הבטיח לרבי וקיבל את ברכתו. כאשר נסתיימה 'עבודת' האיש, והעסק הצליח בא הרבי בעצמו באישון ליל לבית האיש לגבות ממנו את המעשרות מן הרווח, תמה האיש בפני הרבי, מדוע טרח הרבי להגיע בעצמו ביתי בשעה מאוחרת כל כך, הייתי נכנס מחר אל הרבי ומניח על השולחן את אשר הבטחתי. נענה הרבי ואמר, היום עדיין הנך מחשיב את המעות כ'רווח'... מחר כבר ייחשבו בעיניך כ'קרן'... ודבר זה קשה לאדם פי כמה וכמה - 'לחתוך מהקרן'.

ונלמד מכאן לכל אדם, לגבי חסדי הבורא עם האדם, ביום יומיים הראשונים כשבאה לו ישועה ורחמים ממעל, הינו מלא רגשות הודאה ושבח לבורא עולם, אבל תוך כמה ימים כבר מרגיש שזה 'שלו', והנו כבר מתעסק במה ש'חסר' לו...

יתר על כן שמעתי מאיש צדיק, הנה אם יעניק איש לרעהו מתנה - סך אלף דולר, פשיטא שהלה ישמח באותה מתנה, כי אצל אברך מן השורה אלף דולר לאו מילתא זוטרתני היא... לעומת זאת אם יתן לו אותו סכום בתורת 'תשלום' (משכורת) על עבודתו - לא תאחז אותו השמחה כלל, ואם תשאל ותחקור - וכי אלף דולר מביאים שמחה או לאו... הרי התשובה ברורה ופשוטה, כשמקבל סכום במתנה ובחינם מרגיש שנוסף לו על מה שהיה לו, אזי אכן 'ישמח במתנת חלקו'... לעומת זאת, כשמקבל תמורת עבודה מרגיש שמקבל דבר שלו המגיע לו, ובמה יגיל וישמח... ובאמת הרי זה 'משל' על כל החיים, מי שחושב ומכיר שלא מגיע לו כלום, אלא כל דבר שהקב"ה נותן לו הרי זה במתנת חינם, אם כן תמיד הוא מלא בשמחה, בכל רגע הנו מקבל במתנה עוד נשימת חיים, ומה עוד שהוסיף הקב"ה לתת לו בנים וכו', והרי הוא מלא מתנות כרימון... לעומת זאת האיש שנדמה לו ש'מגיע לו', והקב"ה 'חייב' להעניק לו בני חיי ומזוני, ממילא אינו שמח במה שחננו הקב"ה, אלא הוא רק מלא עצב וצער על מה שעדיין לא קיבל...

משל למה הדבר דומה לנער קטן שעלה ל'באס' (אוטובוס) ובכה בקול גדול, שאלו ה'נהג' למה תבכה, ויען הנער ויאמר כי מוכרח הוא לנסוע באוטובוס להגיע לביתו, אך מה אעשה ואין הפרוטה מצויה בכיס לשלם על הנסיעה.

בתחילה, אבל אח"כ שוב אינו אומר בן (שמותרגל עד מהרה ושוכח את ההטבה), אבל ח"ו כשרע לו אומר תמיד בכל פעם ובכל עת רע לי, ולכן במי שנפל לחלקו אשה טובה אמר הקרא 'מצא' - שהוא לשון עבר, שפעם אחת מצא טוב ותו לא, ואילו באשה רעה הרי בכל עת הינו מוצא ורואה את רעתה יותר ויותר, ולא שדעתם היה לומר בלשון הפסוק, עב"ל (בשינוי), וזהו ששאלו אותו 'מצא או מוצא', לצד ה'טובה' קראו 'מצא' מלשון עבר (כי מציאה טובה היא זו וכבר אינך מרגיש את הטובה וכבר שכחת מלהודות עליה) או שמא 'מוצא' לשון הווה, כי עתה עדיין הינך חי וזוכר כל העת מאותה 'מציאה' (מאחר שהיא רעה).

זה הכלל כך היא דרכה של תורה יי, ירגיש ויזכור בכל עת את הטוב שעושה הקב"ה עמו, בכל עת ובכל

ולחיות כי רע ומר גורלם (ולבינתיים הם שוכחים את הטובה אשר נתן להם הקב"ה). וכך ביאר הגר"א זי"ע (אמרי נועם ברכות ח. ד"ה מצא) בדברי הגמרא (ברכות ח.) 'במערכא כי נסיב אינש אתתא אמרי ליה הכי מצא או מוצא, מצא דכתיב (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה', מוצא דכתיב (קהלת ז כו) ומוצא אני מר ממות את האשה', ובפשטות נראה שכיוונו לשאול אם זכה למצוא טוב או חלילה להיפך שנפל בחלקו אשה שהיא מר ממות, ומה שהזכירו 'מצא או מוצא' הכוונה לרמוז על לשונות הפסוקים מצא אשה מצא טוב ומוצא אני מר ממות את האשה, אך הקשה הגר"א, א"כ מדוע שאלו אותו רק 'מצא או מוצא', ולא הזכירו את כל לשון הכתוב, על כן מבאר בזה"ל, לפי פשוטו, לפי שדרך בני אדם כשטוב לו אין אומר טוב לי אלא

נכמרו רחמי הנהג והוציא מעות מכיסו, נתנם לנער ש'ישלם' לו על הנסיעה, ונתן לו כנגדם טיקעט (כרטיס) המאשר את התשלום, ויצאו לדרכם, אחר זמן מה והנה רואה הנהג כי שב הילד אל שקו ואל בכייתו, וישאלהו בעה"ב, מה עכשיו... כלומר מה אירע לך כי חזרת לבכייתך. ויען הנער, ראיתי ששאר הנוסעים מקבלים ממך גם מעות לבד מהכרטיס (כעודף על התשלום), ומדוע קיפחת אותי ולא נתת לי כי אם כרטיס בלא צירוף מעות עמהם...

ולנער קטן בדעתו זה נדמים כל אותם ה'מתאוננים ומתלוננים', כי כל הרגשת הצער נובעת מחמת שמרגיש תמיד ש'חסר' לו... חסר לו כסף... חסר לו בריאות וכו' וכו', כי נדמה לו ש'מגיע' לו כל הטובות שבעולם, אמנם אם יתחזק באמונתו לדעת שהקב"ה הוא מנהל את העולם והוא הנותן, אזי יתברר לו היטב שלא 'מגיע' לו כלום... כי הקב"ה משפיע בכל עת ובכל שעה מאוצר מתנת חינוך, וכפי הטובה האמיתי בעבורו, וממילא ישמח בחלקו. אל הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע נכנס פעם יהודי אוד מוצל מאש - מהמלחמה הגדולה, אשר זיכהו ה' וניצל בחיים, זכה לעלות בריא ושלם לארה"ק, גם זכה להנשא ולחיות בשלום ושלווה, וזכה שנולד לו בן למזל"ט בשעטומ"צ, נכנס ואמר לרבי, רבי ס'קומט זיך מיר א מזל טוב (מגיע לי מזל"ט), שאלו הרה"ק, ומה עוד מגיע לך... כלומר, ראה כמה חסדים טובים גמל עמך הקב"ה, דברים שאינם פשוטים כלל וכלל, אל תחשוב ש'מגיע לך' זכור שהכל חסדים מגולים ומתנות נפלאות.

כמו"כ מעשה באיש שדרש בפדיון הבן של נכדו - אחר שהוא היה אוד מוצל מאש ועבר את כל הצרות והתלאות, ניצל בחיים ונישא ונולדו לו בנים ובנות, השיא כבר בנים ועתה הוא בפדיון הבן של הנכד, בעת הסעודה דרש ואמר, הנה חשבתי לבאר בנוסח שהכהן אומר בפדיון הבן, במאי בעית טפי (כמה הינך רוצה יותר בבנך או בחמשת סלעים), ואפשר לומר, שאומרים לאדם בעל שמחה, מאי בעית טפי - מה עוד הנך רוצה - וואס נאך ווילסטו... אחרי ריבוי חסדים גדולים שגמל עמך הא-ל הטוב.

יח. הנה מצינו ב'מגילת איכה', שבתוך ה'קִינֹת' על צרות החורבן נאמרו גם פסוקי נחמה וחיזוק, וכגון, 'זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל, חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, חדשים לבקרים רבה אמונתך, חלקי ה' אמרה נפשי על כן אוחיל לו (ג כא-כד), ולכאורה 'עירוב פרשיות שנו כאן', כי מה ענין לפסוקי חיזוק ונחמה בתוככי הבכיה והאבל, ולשמחה מה זו עושה. וביאר בספר נתיבי ישורון (להג"ר ישראל לוריא שליט"א) כי מקודם נאמר (פסוק יח) 'ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה', ואם המרירות והצער מביאים את האדם לידי ייאוש ואבדון עד שמרגיש שהוא מנותק ח"ו מהקב"ה ואבד נצחו ותוחלתו - אכן, מוכרחים תיכף ומיד לעזוב את המרירות, ולהתחזק בחסדי ה' כי לא תמנו.

כה אמר הגאון רבי משה שפירא זצ"ל לאחר פטירת בתו ע"ה בדמי ימיה, שהנה כתיב (בראשית כג ב) 'ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה', והכ' שבתבת' ולבכותה' הוא כ' זעירא, נמצאת תיבת 'לספוד' נכתב באותיות גדולות כלפי ה'לבכותה', ללמדנו, כי כאשר אירע מקרה כזה רח"ל הרי ההספד צריך להיות בקול רעש גדול, כי מן השמים באים

זמן^ט, וכלשון קדשו של רבינו האור החיים' הק' (לעיל) האדם בין בבחינת גופו בין בבחינת צרכיו, וככל יכלתו
 כב ו) 'אין לך שעה ורגע שאין השי"ת עושה פעולה עם יסו"ח דעתו"א מן הרעה ומן הצרה"ב.

לעורר אותנו לתיקון המעשים, לא כן הבכיה צריכה להיות 'זעירא', כי גם במצב הגרוע ביותר צריך להתחזק בה'
 אלוקינו שהוא אבינו וכל מעשיו אינם אלא לטובה.

יט. מעשה באחד שבא לפני הגה"ק רבי משה יעקב רביקוב זי"ע הנקרא ה'סנדלר' (ע"ש שהסתיר עצמו ועסק במלאכת
 הסנדלרות) וביקש ממנו 'חיזוק', נתן בו הסנדלר עינו ואמר לו 'חיזוק' אתה מבקש... האם ידעת כי בעיר מולדתי
 היה אחד שהסכים לשלם אלף רובל בכדי לראות את פני בלבד ואתה מבקש חיזוק... נדהם הלה מדבריו התקיפים
 ובפרט שלא היתה דרכו לדבר על עצמו בגדולות ונפלאות... עד שהסביר לו הסנדלר את פשר דבריו, כי היה שם
 איש אשר היה סומא בשתי עיניו ל"ע, והיה מסכים לשלם אלף רובל לזכות לראות צורת אדם, ואתה אשר ב"ה
 הנך בריא בשתי עיניך, וכי הינך צריך לחיזוק, שמח בחלקך ותן תודה לא-ל הטוב על כל חסדיו אשר עושה עימך.
 וכבר כתב ה'מדרש שמואל' (אבות פ"ד מ"א) בשם המהר"ם אלשקר זי"ע לפרש מה שאמרו במשנה איזהו עשיר
 השמח בחלקו - 'ואמרו על דרך הלצה עשיר ר"ת עינים שינים ידיים וגלים ובבריאות אלו הדברים יקרא עשיר'.

כ. הרה"ק ה'ייטב לב' זי"ע רמז במה שאומרים (בתפילת נשמת) 'שכן חובת כל היצורים לפניך ה' אלוקינו ואלוקי
 אבותינו להודות להלל לשבח' וכו', שראשי התיבות של 'שכן חובת כל היצורים' הם 'שכחה', שכן זה דרך הבריות
 לשכוח מחובתם להודות ולהלל... וניתן לדרוש גם להיפך ובדרך 'ונהפוך הוא'... חובת כל היצורים להודות להלל
 ולשבח, והדרך היא על ידי 'שכחה' - 'שישכח' ממה שמעיק ולוחץ עליו ולא יהא שקוע בהם ראשו ורובו, וממילא
 יוכל לקיים את החובה הגדולה להודות ולהלל מתוך שמחה של מצוה.

כא. הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל משגיח דיישיבת ליקוואוד ביאר במאמר חז"ל (מגילה ז:): 'חייב איניש
 לבסומי בפוריא עד דלא ידע', בדרך משל למחותנים שעמדו להכניס את צאצאיהם תחת החופה, וקיימו בהידור
 גדול מאמר חז"ל (שבת קל). 'ליכא כתובה דלא רמו ביה תיגרא', ופרצה מריבה גדולה ביניהם ואש המחלוקת הגיעה
 עד לב השמים עד שכמעט נתבטל כל השידוך, והשדכן אשר הרגיש שמעשה ידיו טובעים בים נחלץ חושים להציל
 את הבניין, ובחסדי ה' הצליח לגשר ביניהם ולהשכין שלום ושלווה. וכאשר הגיע הזמן לצאת לחופה רצו המחותרנים
 לשוש ולשמוח ביום שמחתם, ובקשו לשכוח מכל מה שהיה ביניהם, על כן שלחו לבקש מהשדכן שלא יבוא
 לחתונה... בכדי שלא יזכרו מכל העבר בראותם אותו. ועל דרך זה ייאמר, בהגיע יום הפורים, ברצוננו להתקרב אל
 הקב"ה ולשמוח עימו, ולשכוח מכל מה שחטאנו כנגדו, על כן אין ברידה אלא לשלח את ה'דעת' ולהתבסס 'עד
 דלא ידע', כי ה'דעת' היא המזכירה לנו את כל העבר שלא לטובה (ובדאי עיקר חשיבות האדם היא ה'דעת' שבו, אמנם הכוונה
 לאותה 'דעת' שמזכרת לו תמיד את ה'עבר' שאינו טוב).

ועל משקל דבריו נלמד יסוד גדול לכל דרך מבוא לשערי השמחה - לשלח את השכל וה'דעת' אשר אומרים לך,
 כיצד תרבה בשמחה במצב נורא כזה... אלא ישכח מכל העובר עליו ויביט 'בעיון' רק על הטוב והחסד אשר גמל
 עמו אלוקיו.

כב. ודע, כי כל איש החי בעולם הזה, עובר לפעמים קשיים והסתרות, יש מי שמשקיע את רמ"ח אבריו ושס"ה
 גידיו בתוך הקשיים, וממילא אינו מצליח לראות שבחוץ יש עולם ומלואו, שבו האורה שולטת, ואף הוא עצמו
 בתוך עולם זה נמצא, כי לא רק רע גמלוהו מן השמים, אם אך יפקח את עיניו ימצא כמה וכמה נקודות אור בחייו
 ואלו יקלו מעליו לסבול את עול הקושי שהוא עובר.

מעשה בנער צעיר לימים, שבכל יום ויום היה משיח את לבו לפני רבו - כי רבו אנחותיו ולבו דווי... 'חיים קשים'
 עוברים עליו בעניין זה ובדבר פלוני, הרב שכבר ראה מאורות מימיו והכיר בתהלוכות החיים, רצה ללמדו בינה, לבל
 יתלונן כל היום, ולמען יפסיק לראות 'שחורות' כל היום, הזמין את תלמידו לביתו, בשיבתם יחד מזג לו הרב כוס
 מים, וביקשו לברך ולשתות לרוויה. אח"כ נטל בידו חופן מלח והשליך לתוך כוס המים וציוה לתלמיד לשוב ולשתות.
 כמובן שלרוב מליחות המים לא מצא התלמיד את מקומו... משם יצאו הרב והתלמיד לנאות דשא והמשיכו בשיחתם
 על שפת האגם, ביושבם במרחב על מי מנוחות תחת השיחים נטל הרב בשנית חופן מלח והשליכו לתוכי האגם.
 ושוב חזר על בקשתו מתלמידו שיטעם ממימי האגם. כעת שמח הנער לשתות עוד ועוד מהמים הזכים והטעימים.
 ולשאלת הרב, האם אינו מרגיש את המלח, השיב הנער, לא ולא...

תענית אסתר - להודיע שכל קוויך לא יבוש

וב'משנה ברורה' (תרפו סק"ב) הביא לבאר [ומקורו ב'לבוש' עי"ש] 'כי בימי מרדכי ואסתר נקהלו ביום י"ג באדר להלחם ולעמוד על נפשם, והיו צריכין לבקש רחמים ותחנונים שיעזרם ה' להנכס מאויביהם, ומצינו כשהיו ביום מלחמה היו מתעניין, שכן אמרו רז"ל (מכילתא פר' בשלח סו"פ א) שמושה רבינו ע"ה ביום שנלחם עם עמלק היה מתענה, וא"כ בודאי גם בימי מרדכי היו מתענים באותו יום, ולכן נהגו כל ישראל להתענות בי"ג באדר. ונקרא 'תענית אסתר' כדי לזכור שהשי"ת רואה ושומע כל איש בעת צרתו כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה

חבמינו ז"ל קבעו יום י"ג אדר לתענית אסתר' [ובהאי שתא שי"ג אדר חל ביום שב"ק - הקדימו את התענית ליום חמישין], וצריך ביאור מהו ענין תענית זו, דבשלמא 'ארבעת הצומות' שבמשך ימי השנה נקבעו על הצרות והתלאות שעברו על בני ישראל בימים ההם - בחורבן הבית, ועדיין לא נושענו שעדיין לא נבנה המקדש, אבל תענית זו שהתענו בימי מרדכי ואסתר ביציאתם למלחמה, וכבר נגמרה המלחמה - ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים המה בשונאיהם, א"כ תענית זו למה היא באה?²

נענה הרב ואמר לו, ראה בני, כמות המלח ששפכתי לכוס המים שבביתי שווה לכמות המלח ששפכתי לאגם, מעתה תתמה 'מה נשתנה', מדוע כאן לא יכלו לשתות מים ממרה כי מלוחים הם, ובאגם לא הורגש כלל המלח, ותשובתך, כי בכוס נשאר המלח (מרוכז) בכח חזק, לא כן באגם, שהמלח מתפשט ומתפזר עד שאינו מורגש כלל. ומעתה דע לך בני, כי בדומה לזה הוא הנעשה עם האדם במנת הכאב, היסורים והטרדות שהוא עובר ל"ע בימי חייו. המנה שנגזרה היא קבועה אך 'טעם' המרירות והקושי קובע כל אחד ואחד לעצמו, מתוך החלטתו לאיזה 'כלי קיבול' הוא מכניס ומקבל את יסוריו, אפשר להחליט לצמצם את מבטו רק עליהם, דוגמת אותו כוס אשר שטחה קטן, וכל הנכנס בה נשאר בכל עוזו ותוקפו, כך, אם האדם נשאר כל היום 'סביב' היסורים והסבל, אז המרירות מורגשת ביותר, והקושי עצום ובלתי נסבל. אך אפשר לאדם להיות כ'אגם מלא מים' להרחיב את מבטו ולהשליך את מנת יסוריו לתוך מעין חיים המפכה חיות שמחה ובטחון ולהמתיק את מצבו עד מאד, אשריו ואשרי חלקו. פעם הראה 'המשגיח' הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל לתלמידיו דף לבן עם נקודה שחורה כתובה בו, ושאלם - מה הם רואים, ויענו כולם כאחד - נקודה שחורה אנו רואים, נענה ר"א ואמר להם, ואילו את כל הלבן שמסביב לאותה נקודה קטנה אינכם רואים... דעו כי זהו טבעם של בני אדם לראות רק את השחור את הרע אף שאינו אלא נקודה קטנה שבקטנות לעומת הלבן השולט בכל הדף... ודרך הישר להיפך היא.

כג. וב'קב הישר' (פצ"ז) הביא טעם לתענית אסתר מה שגילה ה'מגיד' למרן ה'בית יוסף', וז"ל (הקב הישר). 'שהשגחת הקב"ה הוא תמיד על ישראל שהן נחלתו ועדת סגולה, והוא חפץ להצדיקם כדי להנחילן שכר טוב לעוה"ב, וביום שמגיע י"ד [באדר] להיות ישראל שמחים וששים בו על תוקף הנס שעשה הקב"ה בהמן הרשע ובבניו ובשאר שונאי ישראל אז היא נקראת שמחה של מצווה, וע"כ אמרו רבותינו ז"ל 'חייב אינש לבסומי בפוריא'. והנה יש לחוש פן על ידי רבוי האכילה ושתיה ושמחה באין ישראל לידי חטא, לכן הקדים הקב"ה התענית, לפי שהתענית היא סגולה להנצל על ידי התענית מן החטא, ולא יהיה כח להשטן ולילית לקטרג עליהם, ולהביאם לידי חטא מחמת ריבוי האכילה ושתיה, וטוב לכוון כשיאמר (בסליחות לתענית אסתר) פזמון 'במתני...' כשאומרים (שם) שומע תפילה והעבר תפלה, צריך לכוון שלא יבואו לידי חטא ועוון ח"ו ע"י ריבוי אכילה ושתיה ושמחת פורים. וע"י סליחות ותחנונים שאנו אומרים בכנופיא בזה אנו מעוררים זכות מרדכי ואסתר.'

ומוסיף ה'קב הישר' בהמשך דבריו, 'לכן יושבי כפרים צריכין ג"כ להיות בחבורה קדישא בבית הכנסת ביום תענית אסתר, כי יום זה הוא מסוגל מאד שיקובל תפלתנו בזכות מרדכי ואסתר, וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר שהוא צריך להתפלל יקח פנאי לעצמו ביום התענית אסתר ויאמר תחלה מזמור כ"ב בספר תהלים 'אילת השחר', ודרשו חז"ל (יומא כט.). דאסתר הייתה נקראת 'אילת השחר', ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה', ויבקש בקשתו ויזכיר זכות מרדכי ואסתר אשר בזכותם יעתר לו הקב"ה, ויפתח לו שערי רחמים ותקובל תפלתו ברצון וכו', על כן אוהבי ה' עדת עם קודש הנועדים לדבר ה' לשמוע קול מגילה ביום המועד הזה, שהוא פורים, אשר לעתיד כל הימים טובים יהיו בטילים וימי פורים לא נבטלים, צריכין אנו להזכיר זכותן של מרדכי ואסתר, כי יום תענית אסתר ויום פורים הם ימים של רצון ואהבה, לכן טוב להתפלל ביום תענית אסתר, ושומע תפלה יקבל ברחמים וברצון את תפלתו אמן, עכ"ל.

בימים ההם, נמצינו למדין, שמעם קביעת התענית הוא להשריש בנו את כח התפילה והתשובה בלבבות בני

כד. הנה חז"ל (מגילה יב:) דרשו מה שנאמר (אסתר ב ה) 'איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש' - 'בן יאיר בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, בן שמעי בן ששמע א-ל תפלתו, בן קיש שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו, וצ"ב, שא"כ היה צריך לומר בדרך ונהפוך הוא, כי בתחילה היה 'בן קיש' - שהתפלל והקיש על שערי רחמים, אח"כ הוא 'בן שמעי' - ששמע א-ל לתפלתו, ולבסוף הוא 'בן יאיר' שקיבל הקב"ה תפלתו וביטל את הגזירה והאיר עיני ישראל בתפלתו.

ויתבאר במעשה שסיפרו תלמידי הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, שהח"ח נהג בסוף ימיו לשבת בביהמ"ד בעת סעודה שלישית כשהנרות כבויים והיה דורש לפני העם דברי מוסר תורה וירא"ש, פ"א אמר, כל העולם כולו מלא בכפירה מינות ואפיקורסות, הן בבין אדם למקום - שהעולם נוהגים בהשתדלות לפרנסה וכן בשאר עניניהם, כאילו יש בידם לסדר לעצמם איזה מציאות, ונחסרה מהם האמונה כי הכל בידי שמים, ואי אפשר לו להחליט או לסדר לו לעצמו מאומה אם לא הכריזו כך משמיא. הן בבין אדם לחברו - מהלך חייו כמו שפלוני הזיק לו הפסיד לו ואינו מאמין שאיש לא יכול להזיק או להפסיד לחברו.

על כן אין עצה ותבונה, אלא שכל איש מישראל ישקיע עכ"פ 'שעה אחת' ביום, לחשוב מחשבות של אמונה ולהעמיק בהם, להשריש בקרבו ש'אין עוד מלבדו', להשיב אל לבו את הענין הלזה שוב ושוב, לא פלוני עשה ולא אלמוני לקח... רק ה' נתן וה' לקח. והרגיש הח"ח כי דבריו אינם מתיישבים ומתקבלים על הלב (כי חושבים מאין נוסף עוד 'שעה אחת' לסדר יומיו). ע"כ אמר, 'שעת התבוננות' זו אינה חייבת להיות באמצע היום, אלא אפשר לערוך אותה גם בעת התפילה (שחרית) כי שם מדברים וחוזרים רבות על ענין האמונה, רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' תקום - פסוק זה מיישב ומרגיע את כל המתבונן בו, טוב ה' לכל, והעושר והכבוד מלפניך, ואתה מושל בכל וכו', הכל מה' והכל בידו, וממילא שעה זאת תשריש בקרבו את האמונה (י"א שכעי"ז ענה רבי ישראל סלנטר כאשר אמר, א"א להיות יהודי כשר מבלי לימוד מוסר שעה אחת ביום, שאלוהו מה עם עדת החסידים שלא הנהיגו אצלם סדר מוסר ארוך כזה, ענה רי"ס, הם עושים זאת בעת התפילה, אז הם משרישים בעצמם את כל יסודות שהמוסר בא להשריש באדם).

ולמדנו מדבריו, כי מעיקרי 'עבודת התפילה' היא השרשת האמונה בבורא ית"ש על ידי ש'יחיה' את תיבות התפילה שהוגה בפיו ולא יה רק מוציא בשפתיו. עוד מעיקרי ה'הגשה לתפילה' הוא האמונה באבינו שבשמים שהוא שומע ומקבל תפילת כל פה, ואין לך תפילה החוזרת ריקם. מעתה יתבאר 'סדר' הדברים שנקטו חז"ל, כי בתחילה היה מרדכי בן יאיר - שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, היינו האיר עיניהם ולימדם סדר תפילה, שהיא באה להשריש דעת שיש בורא ומנהיג לעולם, אמת מלכנו אפס זולתו, והאיר עיניהם באור האמונה הטהורה. אח"כ לימד את העם דעת שהקב"ה שומע תפילתם - בן שמעי - ששומע הא-ל לתפלתו, וממילא, כבר היה בן קיש - שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו, שכאשר האדם מחזק אמונתו באחד יחיד ומיוחד שהוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, ושהוא מלך שומע תפילה, ממילא נקל עליו לעמוד בתפילה ובתחנונים, ובוודאי ישמע א-ל ויענם.

אגב אורחא, אכן כל עבודת מרדכי ה'יהודי' היתה להשריש אמונה בקרב בני ישראל, כמאמרו של הרה"ק רבי מרדכי מנאדבארנא זי"ע על הפסוק (אסתר ט ד) כי גדול מרדכי היהודי ושמעו הולך בכל מדינות המלך, שהקריאת שמע שלו והחדרת האמונה משפיעה אמונה בכל העולם כולו.

הגה"ק המהרי"ץ דושינסקיא זי"ע היה דר בגאלנטא (בטרם שנתמנה למרא דאתרא על העיר חוסט), שם היה מנהגו לכתוב המלצות לכל ה'משולחים' שבאו לאסוף נדבות מנדיבי עם, ויהי היום בא אליו יהודי מחוץ לעיר וביקש שהרב יכתוב לו המלצה, וראו עליו שהוא שרוי בסערת נפש, אין לו אפילו טיפת שלוה ורוגע, והשעה היתה שעת בוקר, תוך כדי שיחתם שאלו המהרי"ץ האם התפללתם כבר תפילת שחרית, ויען האיש, הן. המהרי"ץ החל בכתובת המלצה ושוב שאלו האם כבר התפלל שחרית ושוב ענה בהן. מששאלו בשלישית 'תפס' האיש ונזכר שאכן לא התפלל עדיין. אחר מעשה הסביר המהרי"ץ, הנה ראיתי איש שאין לו 'מנוח', הוא לא היה רגוע אפילו לרגע אחד, מיד הבנתי שעדיין לא התפלל, שהרי אחר התפילה ווערט א איד רוהיג (אחרי התפילה שולט הרועע על היהודי), כלומר כי אחר ששם מבטחו בה' השומע תפילה, ומשליך עליו יהבו כששפך לבו לפני ה', שוב אין לו מקום לדאגה, והרוגע שורה עליו... בדרך צחות מסופר על אחד שהסתובב ב'כולל' ולא ישב על מקום אחד לעסוק בתורה... אלא היה בבחי' יושבי קרנות שבבית המדרש... וגם ה'עזר כנגדו' ידעה היטב מעשיו באותם שעות, יום אחד היתה נפשה עגומה מאוד

הצרה שבניכם שרויין בה, כי מלאכי השרת וחמה ולבנה וכוכבים ומזלות ושמים וארץ וכל צבא המרום בוכים במרה, ואתם עומדים מנגד ואינכם משגיחים, אמרו לו, מפני מה, אמר להם מפני שנהנו ישראל מסעודתו של אחשוורוש, ובעבור זאת נגזרה עליהם גזירה לכלותם מן העולם ולאבד את זכרם, אמרו לו אברהם יצחק ויעקב, אם הם עברו על דת הקב"ה ונחתמה גזירתם, מה אנו יכולים לעשות, חזר אליהו ואמר לו למשה, אי רועה נאמן, כמה פעמים עמדת

ישראל, שזכרו וידעו שבכל דור ודור שומע הקב"ה לתפילת כל פה עמו ישראל ברחמים^{יה} בכל עת ובכל שעה^{כי} אם שבים אליו ית'.

וכך איתא במדרש (אסת"ר ז יג) וז"ל. באותה שעה (שנגזרה הגזירה בימי המן הרשע להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים), ריץ אליהו זכור לטוב בבהלה אצל אבות העולם, ואצל משה בן עמרם, ואמר להם, עד מתי אבות העולם רדומים בשינה, ואי אתם משגיחים על

מחמת מקרה לא טוב שעבר עליה, והתקשרה אליו וביקשה ממנו שיפיג צערה על ידי אמירת דבר שחוק ובדיחותא, השיב לה הנני עוסק עתה באמצע רמב"ם מוקשה... אינני פנוי לווערטלעך... נענתה לו, אכן היה זה גוטע ווערטל (בדיחה טובה)... אך ציפיתי למשהו טוב ושנון יותר...

כיו"ב, עובר על האדם יום מלא כפירה... רב ומריב עם כולם בעסקיו, דואג ולחוץ מענייני פרנסתו, ולפתע נכנס ומתפלל שחרית או מנחה, שם הוא זועק מלבו אמת מלכנו אפס זולתנו, הכל מונהג ומושגח משמיא, כביכול אומרים לו משמיא, גאנץ א גוטע ווערטל (בדיחה די טובה) שהרי אינו חי את חייו באופן זה כלל וכלל, כי העיקר לדעת, שהתפילה איננה סתם נוסח דיבורים שמוטל על האדם להגידם, אלא לא לעשות מזה ווערטל, רק באמת להשריש בקרבו אמונה עזה וחזקה

כה. שמא תאמר הרי אני במצב של 'אלוקי אקרא יומם ולא תענה'... התפללתי וזעקתי מנהמת ליבי ועדיין לא נושעתי, אכן שמע נא למה שביאר הגה"ק רבי אליהו מאיזמיר זי"ע (בעל ה'שבט מוסר' בספרו תהלות ה' על מזמור כב) בלשון מזמור 'על איילת השחר' שהוא מענייניו של יום, כי כך אמרה אסתר המלכה 'אלוקי אקרא יומם ולא תענה' ואף על פי כן לא התייאשתי אלא 'ולילה ולא דומיה לי', וכדאיתא בגמ' (ברכות לב:) 'אמר ר' חמא בר' חנינא, אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר (תהילים כז יד) קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'". וזאת למדנו מאבותינו, שבך בטחו אבותינו, ואף שלא נענו מיד לא נסוגו אחור ולא התייאשו אלא חזרו ובטחו, וסוף דבר היה ותפלטמו...

ומוסיף לפרש עוד בסמיכות הכתובים 'אלוקי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי, ואתה קדוש יושב תהלות ישראל', שאם רואה שהוא קורא יומם ולילה ולא נענה, אל יאמר חלילה שאין הקב"ה שומע את קולו, אלא אדרבה הקב"ה שומע אותו ומתענג למשמע קולו, אלא שאתה קדוש יושב תהילות ישראל, והוא מחכה ומצפה לשמוע אותו עוד, ועל דרך שאמרו חז"ל (יבמות סד.) 'מפני מה היו אבותינו עקורים מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים'.

צא ולמד מדברי חז"ל (מגילה יב:) על הפסוק (אסתר ב ה) 'איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש' - שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו, ולכאורה עיקר מעלתו של מרדכי ש'נפתחו' לו שערי רחמים, ואם כן היה צריך לומר 'בן יפתח', ומדוע נקטו 'בן קיש', אלא ללמדנו על גדולתו של מרדכי שלא התייאש לנוכח הגזירה, ואף שידע כל אשר נעשה, מכל מקום עמד והקיש שערי רחמים, מתוך האמונה בכוחה של תפילה, והיא שעמדה לבטל את הגזירה, והיא היא גדולתו.

כו. נוראות מצינו בתנא דבי אליהו (פרק כ) וז"ל, ולא גלגל הקב"ה והביא את המן לעולם אלא בשכרו של אגג שהיה בוכה ומתאנח בשעה שהיה חבוש בבית האסורין (כשאסרו שאול המלך) ואמר אוי לי שמא יאבד זרעי לעולם מן העולם, עכ"ל, וללמדנו שאף בכי ותפילה של רשע כזה - מזרע עמלק שהתורה רוצה שנכרית אותו, גם פועלת, ק"ו לתפילת איש מבני ישראל.

ושמעתי שהקשה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל כי לכאורה מה 'ערך' יש לבכיות ותפילות אלו, והרי מצוה מפורשת היא מן התורה למחות את זרעו של עמלק, והיה ציווי מפורש להרוג את אגג, אלא הא גופא באו חז"ל להשמיענו עד היכן כוחה של תפילה מגעת, שהגם שכך הוא רצון ה' למחות את זרעו של אגג מלך עמלק, אך קשה היא התפילה המבטלת את אשר נגזר, ואפילו אם המתפלל אינו אלא אגג בכבודו ובעצמו...

באר הפרשה - פרשת פקודי

כדי להזכיר שבחיו של הקב"ה ותשועות שעשה לנו והיה קרוב לשועתנו, כדי לברכו ולהללו, וכדי להודיע לדורות הבאים, שאמת מה שהבטיחנו בתורה (דברים ד ז) ומי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו^{כז}.

צהלה ושמחה - ושבתני אני את השמחה

הנה כשנשאלה אסתר במשתה היין (אסתר ה ו) 'מה שאלתך וינתן לך', השיבה (פסוק ח) 'בוא המלך... ומחר אעשה כדבר המלך', ולכאורה יפלא מדוע דחתה למחר ולא התחננה מיד על נפשה אחר שאמר לה מה שאלתך וינתן לך, וכן צריך לבאר על מה סמכה בדעתה שלמחר יהא בידה לפעול יותר מאשר תוכל לעשות בו ביום, וביארו צדיקים כי בעת ההיא היה 'ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב' (פסוק ט), וידעה אסתר שבעת 'שמחה' כזאת לא תוכל להפילו ולנצחו, כי לא יאונה כל רע לאיש השרוי במדת השמחה^{כח}, ועל כן התחכמה והזמינה אותו לבוא למחר אחר ששמחתו תפוג מעט, ואז תצליח להפילו בנקל.

ולימוד גדול הוא לבני ישראל, שאם לאותו רשע הועילה מדת השמחה שלא יוכלו להזיק לו, כ"ש שתועיל מידה זו לבני ישראל עם קודש לבטל מעליהם את כל הצרות והיסורים, וכמו שאמרו צדיקים (דגמ"א בליקוטין, ועוד הרבה מהצדיקים) לרמוז בפסוק (ישעיה נה יב) 'כי בשמחה תצאו', שע"י השמחה אפשר להינצל מכל הצרות^{כט}, ולצאת מאפילה לאור גדול^ל.

על הפרץ לישראל ובטלת גזירתם לבלתי השחית וכו', אמר לו משה, כלום יש אדם כשר באותו הדור, אמר לו יש ושמו מרדכי, אמר לו לך והודיעו, כדי שיעמוד הוא משם בתפלה ואני מכאן ונבקש רחמים עליהם לפני הקב"ה, אמר לו רועה נאמן, כבר נכתבה אגרת כלייה על ישראל, אמר לו משה אם בטיט היא חתומה תפלתנו נשמעת, ואם בדם נחתמה מה שהיה הוא שיהיה, אמר לו בטיט היא חתומה, אמר לו משה רבינו לך והודיע למרדכי, מיד הלך והודיע למרדכי, הדא הוא דכתיב (ד א) 'ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, ויקרע מרדכי את בגדיו'. והאר"ך ה'קדושת לוי' (פורים, קדושה שלישית) ללמוד מכאן כגודל כח תפילתם של ישראל שאף גזירה שנכתבה ונחתמה בטבעת המלך אפשר לקורעה ולבטלה ע"י צעקה וזעקה אמיתית מעומק הלב^כ

אנב אורחא למדנו, שרק על ידי תפלה בעולם הזה במלו הגזרות, דהא כל השבעה רועים לא הצליחו להמתיקה כי אם בכוחו של מרדכי שהתפלל עליהם בעולם הזה, וכן לא הועיל מה שהתורה חגרה שק [כאמור בתחילת המדרש שם] והאבות הרבו והפצירו בתפלה בעולם העליון, כי רק על ידי תפילת כלל ישראל בעולם הזה אפשר לפעול ישועות ולבטל גזרות רעות.

גם עניינה של 'קריאת המגילה' היא להודיע לנו כוחה של תפילה, וכמו שכתב הרמב"ם בהקדמה לספרו יד החזקה (בסוף מנין המצוות) 'וצונו לקרות המגילה בעונתה,

כז. פלאי פלאות יש ללמוד מתוך ההתבוננות בסיפור הנס וכמו שנכתב ב'מגילה', כי הנה מדרך העולם, כאשר נקלע האדם לאיזה צרה בענייני בריאות הגוף או כשתקוע בסבך החובות, הרי תחילה וראש הוא עושה 'השתדלות', דורש ברופאים או פונה לעסקנים ובעלי חסד, ואחר כך נעמד בתפילה להצלחת ה'השתדלות'... אמנם מרדכי הצדיק רוח אחרת היתה עמו, שבתחילה זעק זעקה גדולה ומרה, ורק אח"כ שלח לומר לאסתר המלכה 'לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה', והיינו טעמא, כי מרדכי הצדיק ידע היטב שאין ההשתדלות מועילה כלום ורק תפילה יכולה לעזור, ואף שעלינו לעשות כמנהג דרך ארץ ולעשות פעולות של השתדלות, אך אין זה אלא גזירת מלך, ואילו הדרך היחידה לבטל את הנגזר ולפעול למלא משאלות הלב אינה אלא בתפילה...

כח. לפי דברי הרמב"ם ביאר הגרי"ז מבריסק זצ"ל (פניני הגרי"ז עמו' פג) מה שאומרים בפיוט 'שושנת יעקב' אחר קריאת המגילה 'להודיע שכל קוויך לא יבושו ולא יכלמו לנצח כל החוסים בך' (ובפשטות אינו מובן עניינו להכא, אמנם להאמור יובן), שזו תכלית מצות קריאתה, לדעת שהקב"ה עונה לעמו ישראל בעת שוועם אליו, וכל הקווים והחוסים בהשי"ת לא יבושו ולא יכלמו, וכפירוש רש"י בתהלים (לד כג) 'ולא יאשמו כל החוסים בך' - לא יתחרטו לאמר אשמנו שחסינו בך, פירוש שאף אחד לא יתחרט על מה שבטח והשליך את יהבו על הקב"ה.

כט. וכך אומרים בשם הרה"ק מקארלין זי"ע שאם יהודי מתהלך בשמחה מעצם הדבר שהוא יהודי, ערב אני לו שלא יאונה לו שום רע לא בגשמיות ולא ברוחניות (מאמר מרדכי).

ל. אחרי הסתלקותו של הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע, נענה בנו ממלא מקומו - הרה"ק רבי אלעזר מנדל זי"ע (מיד אחר סתימת הגולל) כי עתה הוא עת רצון גדול לפעול ישועות טובות לפוקדים אותי בקוויטלעך (פתקא דרחמי בו

קרבה הישועה כהרף עין, ללמדנו שרק על ידי השמחה אפשר להינצל מן הכל.

בדברים האלה כתב ה'בן יהודע' על הגמרא במנילה (פו. ד"ה ורכיב האי) שכאשר הגיע המן להביא את הלבוש ואת הסוס למרדכי, 'נתעטף מרדכי וקם ליה לצלותא, אתא המן ויתיב ליה קמיהו, ואוריך עד דסליק מרדכי לצלותיה' (מרדכי נעמד או להתפלל, והמן המתין לו עד שיסיים את תפילתו), ולכאורה יפלא על רשע מרושע זה, על מה ולמה המתין לו ולא הפריע לו באמצע תפילתו לקיים 'גזירת מלך' תיכף ומיד. ומבאר ה'בן יהודע', שבדווקא המתין ולא בישר לו בשורה טובה זו בשעת התפלה, כי ידע שהתפלה מתוך עצבון אינה מתקבלת וחשב שוודאי מתפלל כעת בעצבון, על כן אמר - מוטב לא אפסיקנו, כי אם אפסיקנו וודאי יחזור להתפלל שנית מתוך שמחה, ותפילה מתוך שמחה בוקעת רקיעים ואין שום מחיצה ומבדיל שיעכב בעדה מלהגיע עד לכסא הכבוד.

ונודע ביאורו של הגר"א זי"ע על הכתוב (משלי יח יד) 'רוח איש יכלכל מחלתו ורוח נכאה מי ישאנה',

וכן פירש הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (רמזי פורים ד"ה ותשלח) בפסוק (אסתר ד ד) 'ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו, ולא קיבל', וצריך ביאור, וכי חשבה אסתר שמרדכי מחוסר בגדים וצריך לשלוח לו בגדים, והרי ראתה שבכוונה תחילה התלבש בשק ואפר מה שלא עשה מעולם, וא"כ לא היה לה כי אם לשאלו 'מאי האי' ולא לשלוח בגדים.

ומבאר ה'תפארת שלמה', שאסתר הבינה מיד שמרדכי שמע איזה בשורה קשה ומרה, ולכן קיבל על עצמו להתענות ולצום כדי לקרוע רוע גזר דינו, אלא שהיא הייתה סבורה שלא זו הדרך, כי אף בעת צרה וצוקה יש להתחזק במדת השמחה, ורק על ידי השמחה אפשר לצאת מכל המצרים. ומרדכי לא קיבל דבריה, וסבר דבעת כזאת צריך להתפלל אל ה' בשברון לב ומתוך מרירות, ונחלקן שניהם במעשה אשר יעשו, אמנם הקב"ה הכריע שהצדק עם אסתר המלכה, וכך סיבבה ההשגחה שיבוא מרדכי לידי מידת השמחה על ידי שהמן ילבישנו בבגדי מלכות ויכריז לפניו 'ככה יעשה לאיש אשר חפץ ביקרו', ועי"ז נחלשה המרירות ובא לידי שמחה באתחלתא דגאולה, ובוה

מוזכרים שמות לדבר ישועה ורחמים) - כי כעת הוא זמן שמחה בשמי שמים, המה חשבו כי בוודאי שמחה זו הוא משום קבלת פני הצדיק לעולם שכולו טוב, אלא שהרה"ק ר אלעזר מנדל הוסיף ופירש להם בענוותנותו, וכי יודעים אתם שמחה זו מה עושה, כי אבי הקדוש עלה בסערה השמימה, ושואלים המלאכים זה לזה - מי ממלא את מקומו בעולם הזה, וכששמעו שאני הוא המ"מ כולם שחקו מרוב שחוק, וכשנתעורר שחוק, שמחה וגיל בשמים הוא עת רצון להוושע בכל מיני השפעות טובות.

ידוע ביאורו של הרה"ק רבי אלעזר מנדל מלעלוב זי"ע בכתוב (תהלים קכו ב-ג) 'אז יאמרו בגוים הגדיל ה' לעשות עם אלה, הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים', שלעתיד לבוא כאשר יגאלו עם בני ישראל ויגדיל הקב"ה את חסדו עמם, יבואו הגוים וישאלו מדוע 'הגדיל ה' לעשות עם אלה', וכי צדיקים גמורים היו בכל שנות הגלות, ומדוע יקבלו שכר רב כל כך, על זה יענו להם בני ישראל ויאמרו - 'הגדיל ה' לעשות עמנו' על כי 'היינו שמחים', היינו על אף רוב הסבל והצרות הרבות שסבלנו בשנות הגלות לא מְשָׁה השמחה מלבנו לעולם, ותמיד התחזקנו בבורא כל עולמים בשמחה של מצוה, ועל כן בדין הוא שניטול 'שכר טוב'.

וכך ביארו בפסוק (תהלים קכו ו) 'הלוך ילך ובכה' - שלא בשמחה אלא בעצבות, אזי 'נושא (רק) משך הזרע', אבל אם 'בוא יבוא ברין' אזי 'נושא אלומותיו' - חבילי חבילין של שפע.

לא. ודע כי מתן שכרה של השמחה הוא כבר בעולם הזה, דהנה איתא בגמרא (עירובין נד.) 'האי עלמא כבי הילולא דמיא', יש שביארו ש'שכר מצוה בהאי עלמא' תלוי עד כמה מתדמה האדם ל'בי הילולא', כי בדרך כלל 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' (עירובין כב.), מכל מקום אם יעשה עצמו 'כבי הילולא' - שיתנהג במידת ה'שמחה', יזכה לקבל שכר גם ב'האי עלמא'.

וכבר איתא ב'מאירי' (שבת ל:) וז"ל, 'אע"פ שראוי לאדם לעמוד נכנע ושפל רוח, ראוי לו להעמיד עצמו בשמחה לקיים מצוותיו ולמה שיגיעוהו מן השלימות, שאין השכינה שורה מתוך עצבות שהעיצבון מטמטם את הלב וסותם שבילי ההכנה, ולא מתוך עצלות - שקידה והתבוננות, אלא מתוך שמחת הלב ליושר המזגים, ואף דרך החכמים היה בשיבתם לפתוח במילי דבדיחותא'.

באר הפרשה - פרשת פקודי

שום חשק ורצון לנהוג כמותו 'ולסבול' אף הם. ובוה מפרש מה שנאמר (תהילים קיט קיא) 'נחלתי עדותיך לעולם כי ששון ליבי המה', שהרוצה להנחיל עדות ה' לבניו אחריו הרי זה דווקא באופן ש'ששון ליבי המה', שהוא שש ושמה על אמרות ה' ועושה אותם בנועם וברצון לה'.

ו"ל. השמחה באה על ידי הרוח. וזהו רוח איש כשהאיש תמיד בשמחה, הוא יכלכל מחלחו, אף שתבוא עליו מחלה חס ושלום, יכלכל מחלחו בשמחתו ויבטלנה, עכ"ל, ואם כי דבריו לענין חולי, מ"מ נלמד מכך לכל צרה וצוקה הן ברוחניות להן הן בגשמיות להן ש'בשמחתו יבטלנה' לה'.

והחודש אשר נהפך להם - מעלת וסגולת חודש אדר צדיקי הדורות הפליגו בגדולת ימים המבורכים של חודש אדר לה', אשר מה רבה סגולתם להשפיע על בני ישראל כל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לרוב התגלות אהבת ה' לבניו חביביו וכן לרוב התעוררות

עוד מצינו במעלת השמחה בדברי ה'מנורת המאור' (פ"ה) שהדרך הנכונה להנך את בניו שילכו בדרכי התורה והמצות הוא על ידי שיעשה אותם בשמחה ובחשק, שעי"ז גם הבנים ירצו להדמות לאביהם, לעומת זאת אם עושה את המצוות בהכרח אזי לא יהיה לבניו

לב. כה אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע לרמזו בשיגרא דלישנא, שכן בשפת האידיש יש לתיבת 'אויף-גערמט' שני פירושים, א. שהאדם שרוי במצב מרומם ובשמחה. ב. שהמקום נקי מכל לכלוך וזוהמא, לומר לך כי זה תלוי בזה, השרוי בשמחה מוחו נקי מכל מחשבות אוון ושטות...

לג. ומלבד שהשמחה מועילה לחיי, גם סגולתה היא לזכות ב'בני', וכמסופר על הרה"ק רבי רפאל מבערשיד זי"ע שפעם נתארח בביתו של הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא זי"ע (עיי"א אמרי פנחס, שער תורת אדם אות יד), בקשה ממנו בתו של רבי שמואל - שהייתה עקרה שיברך אותה בזש"ק, אמר לה רבי רפאל 'שמחה' היא סגולה לזכות לזרע של קיימא. כשסיפרה הבת לאביה ר' שמואל את דברי הצדיק אמר לה האב, צדיק זה למד זאת מן התורה, מן הנביאים ומן הכתובים. מן התורה, דכתיב (בפרשתן יח יב) 'ותצחק שרה בקרבה' ובאותה שעה נתברכה ביצחק בנה (בהיותה בת תשעים שנה), מן הנביאים דכתיב (ישעיה נד א) 'רני עקרה לא ילדה', כי על העקרה אשר לא ילדה לשמוח ברננה ואז תוושע מצרתה, ומן הכתובים דכתיב (תהילים קיג ט) 'מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה'.

אחד החסידים של הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע, פנה אל רבו, בבקשת ישועה, כי כבר עברו כמה וכמה שנים מעת נישואיו ועדיין לא נפקד בזש"ק, אמר לו הרבי - 'זיי בשמחה - היה בשמחה', כששמע המדריך (משפיע) של האברך נכנס אל הרבי, ובתחנונים אמר לרבי, מאד קשתה מידת השמחה על האברך הנ"ל, באשר עוברים עליו זמנים קשים מאד, והוא כבר עומד על סף ייאוש ל"ע, ענהו הרבי, 'וואס זאל איך טוהן אז אין הימעל האט מען ליב שמחה' (מה אעשה שבשמים אוהבים שמחה), האברך התגבר על עצמו, שמע בקול הרבי, מילא נפשו בשמחה ומיד נושע בזש"ק. ואף מועילה היא הרבה לעניין 'מזוני', וכמו שרמזו לה הרה"ק ה'צמח צדיק' זי"ע מויוז'ניץ (לחודש ניסן) כי סופי התיבות של 'והיית אך שמח' הם כסופי התיבות של 'פותח את ידך' הרומז לשם הק' חת"ך שממנו נמשך שפעת הפרנסה, להורות, כי על ידי ריבוי השמחה יתמשך ריבוי הפרנסה. וכך ממש אמר גם הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (אורות רבותינו עמ' נט), ומסופר, שפעם שאלו אחד, כיצד ניתן להיות בשמחה כשעול החובות לוחצים ודוחקים ועוללים שאלו לחם... השיב לו טיפוש, מה לא עושים בשביל פרנסה...

לד. הרה"ק רבי שמחה בונם מפשיסחא זי"ע אמר שיותר יכולים לפעול בתפלה בשמחה ממה שיכולים לפעול בבכיה, ומעשה שהיה בעת שהיה בדאנציג, שראה שנפל אחד להים, וכמעט שנטבע שם, אמר לו הרב הנ"ל בלשון אשכנז 'גריס מיר דעם לויתן' (דרוש בשמי בשלום הלויתן), ואח"כ עזר לו ה' שאחז בדף אחד וניצול, וביאר הרה"ק את פשר מעשיו, כי בחור זה לרוב חרדתו ופחדו נתייאש לגמרי מעצמו ולא היה בידו מוח לחשוב מחשבות היאך ובמה להינצל, ורק ע"י המילתא דבדיחותא נתרחב לבו במעט שמחה, וכבר העלה בראשו כמה עצות היאך להינצל (אור ישרים הערה לט, נפלאות חדשות - ליקוטים).

לה. כע"ז ביארו במאמר חז"ל (חגיגה טו:): 'אם הרב דומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו' כי הדמיון למלאך ה' הוא בכך שהמלאכים אומרים שירה והם מלאים בשמחה וגיל, והרב המלמד תורה צריך להדמות בענין זה למלאכים, להיות תמיד בשמחה, כי ע"י השמחה והתלהבות יכנסו הדברים ללב התלמידים והבנים.

לו. ביותר הדברים אמורים בחודש אדר שני, וכאותם דברים נפלאים שכתב הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע (חמשה מאמרות מאמר סמוכים לעד), שהנה מבואר ב'ערות דבש' (ח"ב דרוש ח) וכן ב'בני יששכר' (אדר מאמר א אות יא) כי

ונפלאות מצינו להרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (ויקהל שקלים תרע"ט) שכתב שבחודש אדר 'נותנין מן השמים בלב ישראל אומין וחיוזק הלב ורגש קודש והתרוממות הנפש' [ועי"ש שמבאר בזה מה שאמר אביו הרה"ק ה'אבני נור' זי"ע 'שאדר קודם ניסן הוא כעין אלול קודם תשרי'].

עוד איתא ב'מאור ושמש' (שקלים), שבחודש אדר יש כח גדול לישראל שאפילו בהבל פיהם בלבד ימתקו כל הדינין והגבורות והרוחות רעות שלא ישלטו כלל וכלל בעולם.

יה"ר שנזכה להרבות באמונה ובשמחה. ויתהפכו לנו הצרה והיגון מאבל וליו"ט, שפע רב לנו ולכל ישראל.

האהבה של בני ישראל לאביהם שבשמים, ועל דרך שאמרו בגמ' (שבת פח.) 'הדור קבלוה בימי אחשורוש', ופירש רש"י 'מאהבת הנס שנעשה להם'.

וכך אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע 'ראוי לכל איש מישראל לחזור בתשובה שלימה בזה החודש אדר, כי זה החודש מסוגל לתשובה' לי, עוד אמר, 'אדר הזמן לעשות תשובה מאהבה, והזמן מסוגל יותר מתשרי, שאז תשובה מיראה ועתה תשובה מאהבה' י"ח. וביאר בזה מה שאמרו חז"ל (תענית כ"ג:) שבן ישראל שיש לו דין עם נכרי ישתדל לקבוע את הדין לחודש אדר 'דבריא מזליה', ונרמז בזה לדין שיש לכל אחד עם הנכרי שלו, כלומר חלק הגוי וה'עמלק' שבקרבו, ועתה בחודש אדר יכול לברר אותו חלק ולגרש אותו ולנצחו ל"ט.

חודש אדר שני הוא למעלה מן המזל, שהלא י"ב חודשים הם כנגד י"ב מזלות, וחודש זה – החודש הי"ג הוא מחוץ לשליטת המזלות, 'על כן החודש הזה מסוגל לטובה, שנזכה לעלות בכח התורה למעלה מן המזל הטבעי, ויריק עלינו ית"ש ממזלא עלאה למזלא תתאה שפע הצלחה וישועה בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן'.

כה אמר הגרי"ח זאנענפעלד זצ"ל, בהקדמת טעם מדוע מוסיפים פרק 'ברכי נפשי' ביום ראש החודש, כי בפסוק האחרון יש בו י"ב תיבות, ומרמז לי"ב חדשי השנה. מוסיף הגרי"ח לבאר עפ"י מחלוקת המובאת בגמרא (ברכות ק"ח.) אם 'הללו-י-ה' נחשבת כתיבה אחת או שתיים, ובשנה פשוטה נקטינן שהוא תיבה אחת, ובשנה מעוברת נקטינן כמ"ד שהם ב' תיבות, נמצא ישנו י"ג תיבות בפסוק אחרון שבברכי נפשי. לפי"ז נמצא חודש אדר ב' הוא כנגד תיבה אחרונה – שם 'י-ה' המרמז כולו לחסדים ורחמים מגולים (מי דבש להגאון רמ"י סופר עמוד תקג).

לז. סיפר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"מ אדר), וז"ל, 'אצל הבעש"ט הק' הגיעה פעם נשמה לתיקון, והכיר בה כי היא נשמה ישנה מאוד ממאות שנים, שאל אותה, איך יתכן שהאר"י הק' לא תיקן אותך, והרי היא מתקן את כל העולם, והשיבה לו כי היא היתה תקועה במקום עמוק כל כך, ולא הצליחה לצאת משם, אבל בעת שנפטר הב"ח זצ"ל נעשה שמחה גדולה בכל העולמות, ומגודל השמחה הצליחה להשתחרר משם ולרחף בעולם, עד עתה שהגיעה לפניו. והוסיף הרה"ק, ישנם אברכים התקועים עמוק כל כך, שאינם מצליחים להתרומם משם ולחזור בתשובה, אמנם, בראש חודש אדר, שכתוב עליו מרבין בשמחה, מגודל השמחה יכולים להתרומם ממקום ולעלות, עכ"ל.

לח. נוראות מבאר ה'נתיבות המשפט' בספרו מגילת סתרים (על המגילה) בענין מה שתקנו חז"ל לעשות 'משתה' ושמחה' בימי הפורים, דהנה אמרו חז"ל (יומא פ"ו:) גדולה תשובה שזדונות נעשו זכיות, והן חשבו שעיקר החטא היה על שנהנו מסעודת אחשורוש, וכיון שעשו תשובה ונתכפר להם נעשה משתה של אחשורוש לזכות, כי גדולה תשובה שזדונות נעשו כזכיות, וכאילו עשה משתה של מצוה ולכך עשו משתה ושמחה להורות שיש להם לשמוח בהמשתה שעשו תמורת מה שעשו להם מקודם אבל ובכי וצום על המשתה. עכ"ל.

לט. ביותר הדברים אמורים בחודש אדר השני, וכמו שאמר הגאון הגדול רבי דוד יונגרייז זצ"ל, כי איתא בגמרא (יומא כ.) 'השטן' - בגמטריא שס"ד, לרמז ששס"ד ימים מתוך שס"ה ימי השנה יש לו רשות להשטין, יצא יוה"כ שאין לו רשות להשטין באותו יום. אמור מעתה, הרי שנת העיבור יתירה על שס"ד ימים, ואין ביד השטן להשטינו לדבר עבירה בשאר הימים העודפים על שס"ד – והיינו בחודש העיבור, והרי הם כיוה"כ לענין זה (מי דבש להגאון רמ"י סופר עמוד תקג).

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת פקודי תשפ"ד

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגילויין ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

אלה פקודי בני ישראל (לח, א)

על אמרו זכרה לי אלהי לטובה [סנהדרין צ"ג ע"ב] ומכ"ש מי שאינו מתכוון אלא רק להתפאר, ע"כ הפעמוני" מכפרי' על לה"ר ורמונים עם פעמונים בתוכו מכפרי' על מלאי' מצות כרמון ומשמיעי' קול בחוצות. ועד"ז אמרתי רמז בפסוק פזר נתן לאבינוי' צדקתו עומדת לעד [תהלים קי"ב] פי' כי בנתינת צדקה ישובח גם זה האיש המפאר עצמו שאפי' לנסות הקב"ה הותר [תעני' ט']. מכ"ש לפאר עצמו בזה וזהו פזר נתן לאבינוי' פזר ר"ת פ'עמון ז'הב ר'מון פי' שמשמיע קול בנתינתו לאבינוי' מ"מ צדקתו עומדת לעד.

(חתם סופר)

כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו (מ, לח)

האש שבערה מעל המשכן היתה מעליו גם ביום ולא רק בלילה – מסביר המהרי"ל מוואלקאווישק – אלא שביום לא ראו אותה מפאת הענן שכיסה על המשכן ועל האש.

מכאן עלינו ללמוד, שאש ההתלהבות בעבודת ה' אינה צריכה להיראות כלפי חוץ, אלא להיות כמכוסה ולבעור בתוך הלב פנימה. על פי זה מבאר רבי סעדיה גאון את הפסוק בשיר השירים (ב' יד) "יונתי בחגויי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך" – כאשר "יונתי בחגויי הסלע" והאדם חבוי "בסתר המדרגה", מבקש הקב"ה "הראיני את מראיך השמיעיני את קולך", שכן אוהב דוקא את עבודת ה' הנעשית בסתר, הרחק מעין רואים.

(ומתוק האור)

בספר 'מילין חדתי' מביא לבאר ברעיון זה את מה שאנו אומרים: "בפי ישרים תתרומום ובשפתי צדיקים תתברך ובלשון חסידים תתקדש ובקרב קדושים תתהלל". טעם השינוי לשון הוא לפי מדרגתם: "בפי ישרים" - הישרים המה מתפללים ומשבחים בפה, שנראה כלפי חוץ באופן גלוי לעין כל ולשמע כל אוזן, ומעליהם הצדיקים "בשפתי צדיקים" - בהצנע לכת ומשבחים רק בשפתיים. "ובלשון חסידים" - החסידים יותר צנועים ומשבחים ומהללים רק בלשון, "ובקרב קדושים" - הקדושים שהמה במדרגה גבוהה ויותר בהצנע לכת המה רק בקרב. כמו שכתוב (הושע יא) 'בקרבך קדוש'.

בספר אור החיים הק' כתב וז"ל: אומרו אלה לפסול כל מנינים שבעולם, כי כל מה שימנה אדם מקניינים המדומים אין מניינו מנין. ושמו מורה עליו - מה אתה מונה? אבל מנין זה עומד לעולם. והטעם: להיותו מנין המשכן המופלא אשר שכן שם אלוקי עולם עכ"ל.

החפץ חיים זצוק"ל היה אומר: אנשים רגילים לומר - כי כל הטפשים הם חכמים לעצמם. ואני אומר להיפך - כל החכמים הם טפשים לעצמם, כי האדם עמל ויגע כל ימי חייו לאסוף הון ולבנות בתים וכדומה, ע"ז נותן כל זמנו ומרצו, אבל זה לא לעצמו. "ועזבו לאחריים חילם" "כי לא במותו יקח הכל" ולדאוג לעצמו אין לו שכל - כי הרי אין מליון לאדם לא כסף וזהב אלא תורה ומצוות ומעשים טובים בלבד עכ"ד.

אמרת בדרך צחות: כתוב בפ' תשא - הקב"ה אמר למשה "פסל לך" ואמרו חז"ל: הפסולת שלך, מהפסולת נתעשר משה. לכאורה קשה - אם הקב"ה רצה להעשיר את משה לא היה לו ממקום אחר להעשיר אותנו אלא מהלוחות? ועוד מהו המיוחד שבלשון פסל לך?

אלא, הקב"ה רצה ללמד לנו כי בשביל להיות עשיר לא צריך לעזוב את התורה, עם התורה יכול להיות עשיר, רק דבר אחד צריך האדם לדעת: שעשירות היא רק פסולת - והעיקר היא התורה. ולא לעשות מהעיקר פסולת ומהפסולת עיקר.

(דרכי מוסר)

ויתנו את הפעמונים בתוך הרמונים וגו' (שמות לט, כה).

מזה מסתייע הרמב"ן לפרש שהי' הפעמוני' בתוך הרמונים ממש לא כפירש"י שהי' בין הרמונים אמנם מקרא שלאחריו מסייע לפירש"י דאמר פעמון ורמון פעמון ורמון, ולולי דמסתפינא הייתי אומר או"א דא"ח כי הי' פעמון בלא רמון ואח"כ רמון ופעמון בתוכו ואח"כ פעמון בלא רמון ואח"כ רמון ופעמון בתוכו וכן הי' על שולי המעיל סביב סביב והרמז עפ"י דאחז"ל [ערכין ט"ז]. שמכפר על לה"ר, ונ"ל דלאו דוקא המדבר רע על חברו אלא גם המדבר טוב על עצמו ומתפאר כך וכך עשיתי מע"ט היינו ממש כמו לה"ר על חברו ומי לנו גדול מנחמי' נענש

שאלות לפי א' ב' על הפרשה - עם רש"י. (מהרב מ. אלינגר)

א. הפקיד הממונה על בתי אבות הלויים (לח, כא). ב. שם משקל מחצית השקל (לח, כו). ג. ראש (לח, כו). ד. מטוהו של אחיסמך (לח, כג). ה. "המה" בלשון נקבה (למ, יד). ו. אחד המזמורים ב"תפילה למשה" (למ, מג). ז. חוט שביעי עם כל ששה חוטי צמר (למ, ג). ח. סבא של בצלאל (לח, כב). ט. משטח מרודד דק (למ, ג). י. ברכת משה לעושי המלאכה (למ, מג) כינוי לצד, כאיבר (מ, כב). כ. בצלאל הבין, שיש להקדים את המשכן לעשייתם (לח, כב). ל. להם היה מסור, פקודת המשכן וכליו (לח, כא). מ. 25 סלעים, נקראים (לח, כד) גם חנייה, נקראת כך (מ, לח). נ. תרגום של חרש- בעצים (לח, כג). ס. הגנת (מ, ג). ע. שכן על המשכן ביום (מ, לח). פ. מנין- ספירה (לח, כא). צ. פתילי התכלת היו מעליו ומתחתיו (למ, לא). ק. חותכים דק דק (למ, ג). ר. "קידוש" שעשו משה ואהרן ביום השמיני (מ, לא). ש. מחסרונו, מוכיח רש"י שבגדי השרד, אינם בגדי כהונה (למ, א). ת. בין הציץ למצנפת הונחו (למ, לא).

שאלות לפי א' ב' על הפרשה - בלי רש"י. (מהרב מ. אלינגר)

א. מה עשו מתרומת מחצית השקל (לח, כז). ב. חצי (שקל) (לח, כו). ג. כינוי לשרשרות הנמצאות בקצה (למ, טו). ד. תרגום של "זהב" "טהור" (למ, כה). ה. הם, בלשון נקבה (למ, יד). ו. מה עשו מ"שארית" כספי מחצית השקל (לח, כח). ז. חוטים ממנו, שזרו בין חוטי הצמר והפשתן (למ, ג). ח. אומן, נגר (לח, כג). ט. כינוי למנורה (למ, לו). י. מהדברים שנעשו מנחושת התרומה (לח, לא). כ. דוד מים (למ, למ). ל. להתך (לח, כז). מ. מילה שנכפלה, לרמוז על "עבוט" (לח, כא). נ. מאבני החושן (למ, יא). ס. כיסוי, הגנה (מ, ג). ע. ממנו עשו מכסה "האוהל" (למ, לד). פ. חוטים הנשזרים (למ, ג). צ. מלה המופיעה, לפחות 18 פעמים בפרשה (פרק מ'). ק. חתך דק דק (למ, ג). ר. צורה גיאומטרית (למ, ט). ש. פשתן (למ, כז). ת. מתורגם "שיריון" ופיו כפול לתוכו (למ, כג).

ככל אשר צוה ה' את משה (לט, לב)

(מילין חדתי)

בביאור הענין עפי" מ"ש בפרשת תרומה, דעיקר המשכן היה מנדבת הרצונות של בני" מתוכן לבכם לעבודת הבורא ב"ה, כי לולא זאת לא היה אפשרי לבנות המשכן מכספם וזהבם עד אשר יתקנו מקודם על רמ"ח איבריהם להיות קדושים בבחינת המשכן וכליו ...

כותב הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל, בספרו דרש משה – מכאן צריכים אנו ללמוד, שחובה על כל אדם ואדם לעשות דין וחשבון. משה רבינו ע"ה מסר דין על מלאכת המשכן, כך כל אדם צריך לעשות עם עצמו.

(ברוך שאמר)

מאוצרות המגידים

אלה פקודי המשכן משכן העדות.

הנה אמרו חז"ל [תנחומא פ' משפטים] 'כל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים', וא"כ מה שייך כאן לפסול את הראשונים?

וביאר המאור ושמש שתכלית עבודת המשכן היה שיהיה מקום השראת השכינה בזה העולם, ולזה היו צריכים להכין להביא את התרומה בנדבת הלב, וכל אחד היה לו התלהבות גדולה בנדבת המשכן. אלא שלאחר שהביאו את הנדבה נאמר 'מרבם העם מדי העבודה למלאכה', ונשאר מנדבת לבם יותר ממה שהוצרך להשראת השכינה במשכן, וממילא נשאר מזאת ההארה שבכל שנה כשלומדים אלו הפרשיות נכנס בלבו של אדם, שיירי נדבת הלב. וכן משמע מכמה מדרשים, שאמר משה להקב"ה הנה הותרו בתרומתם, מה נעשה בנותר, ואמר לו הקב"ה לך עשה בהם משכן לעדות.

ופי' המאור ושמש שמותר הקדושה נכנס בתוה"ק, 'עדות ה' נאמנה מחכימת פת', וכשעוסקים באלו הפרשיות נתעורר נדבת הלב שבאותה שנה. והוסיף המאור ושמש הרי בשנה הקודמת כבר גם קראנו באלו הפרשיות, האם זכינו להשראת השכינה בכל מעשינו דיבורינו ומחשבותינו? לזאת צריך לומר 'אלה', אלה פוסל את הראשונים, כפי הנראה לא קבלנו כראוי אלו הפרשיות בשנה קודמת, ובשנה זאת ניכנס ללמוד את הפרשיות עם הכנה אמיתית לקבל השראת השכינה במעשינו דיבורינו ומחשבותינו, ועי"ז בלבבנו משכן נבנה. ובפרט בשבת חזק חזק ונתחזק.

ראיתי לזה הוספה נפלאה מהמשגיח רבי חיים זייצ'יק, ע"פ דברי המדרש: 'כיון שגמרו מלאכת המשכן היו יושבים ומצפים, ולא ידעו מה לעשות, הלכו עושי המלאכה אצל חכמי לב, ואמרו להם מה אתם יושבים ומצפים, העמידו את המשכן ותשרה שכינה בינותינו, היו מבקשים להעמידו, והיה נופל, מיד הלכו אצל בצלאל ואהליהב אמרו להם שמא על ידכם ראוי לעמוד, מיד התחילו להעמידם, ונפלו ולא יכולו, כיון שלא היו יכולים להעמידו, נכנסו כל ישראל אצל משה, אמרו לו, רבינו משה כל מה שאמרת לנו עשינו, כל מה שאמרת ליתן נתננו, הרי כל המלאכה לפניך, מדוע אין אנו יכולים להעמידו, שמא חיסרנו איזה דבר, ראה הכל לפניך. בא משה והיו מראים להם כל דבר ודבר, שנאמר וביאו את המשכן אל משה, מיד וירא משה את כל המלאכה, והנה עשו אותה כאשר צוה ה' את משה כן עשו, אמרו לו, כך וכך אמרת לנו לעשות, למה אינו עומד? בצלאל ניסה, חכמי לב ניסו, ולא יכלו להעמידו, והיה משה רבינו מיצר על הדבר, מיד וידבר ה' אל משה, ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד. ולמה לא אעמידנו מיד, אמר לו הקב"ה שהוא ממתין ליום שנולד בו יצחק ביום א' ניסן'.

מתחילה לא סיפר להם הקב"ה שיש להמתין לאיזה זמן, רק לאחר שהשתדלו כמה וכמה פעמים, גילה הקב"ה למשה שיש זמן קצוב לכך. לא שצריך להמתין לאיזה זמן מסוים, אלא לאחר שהאדם ניסה והשתדל והשתדל ולא ידע מה חסרון יש במעשיו, עד שגם משה רבינו בעצמו אינו יודע מה הסיבה לכך, עד שאמר הקב"ה בעצמו שיש זמן חנוכת הבית ביום א' ניסן. וכששואל משה רבינו מה 'ולמה לא אעמידנו מיד', אומר לו הקב"ה 'לך אני אומר' כיון שביום ראש חודש ניסן הוא יום הולדת של יצחק אבינו, אני מבקש לערב שמחה בשמחה, להקים את המשכן ביום שנולד בו יצחק. משה רבינו לא אמר את התשובה לבני ישראל, רק דחה אותם ואמר שאין מקימים את המשכן לעת עתה. ולא גילה להם הסיבה.

והיו ליצני הדור מרננים - אלו הם הליצנים העומדים בכל דור ודור, וכן בדורנו הם עדיין עומדים ומתלוצצים - ואומרים הנה נגמר מלאכת

כשהספיד מרן החפץ חיים את חתנו רבי צבי הירש לוינסון הביא את הפסוק הזה ושאל לכאורה ראוי היה להכתב כאשר צוה ה' אותנו, שכן בו דיבר הכתוב, אלא אצל משה רבינו לא היה קיים "אני", וממילא לא היה קיים גם "הוא", אלא שמצוי איזה יהודי בשם משה, שעשה כל מה שצוה ה' את משה זה...

(מובא בדרך שיחה)

אלה פקודי המשכן משכן העדת (לח, כא)

מובא במדרש (שמות רבה נא, ו): 'ולמה עשה עמהם חשבון? הקב"ה יתברך שמו מאמינו, שנאמר (במדבר יב) 'לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא', ולמה אמר להם משה בואו ונעסוק במשכן ונחשב לפניכם? - אלא ששמע משה ליצני ישראל מדברים אחריו... ומה היו אומרים? רבי חמא אמר, היו אומרים: 'חמי קדל דבריה דעמרם', וחברו אומר לו: 'אדם ששלט על מלאכת המשכן אין אתה מבקש שיהא עשירי?!' כששמע משה כך אמר להם: חייכם, נגמור המשכן אתן לכם כשבון, הוי 'ואלה פקודי המשכן'.

הנה נתבונן על מי מדברים כאן. מחד גיסא עומד משה רבנו, שהקב"ה המעיד עליו "בכל ביתי נאמן הוא", ומאידך גיסא עומדים חבורת ליצנים, אפיקורסים, שפלים שבשפלים, שמתלוצצים על הגינותו של משה... וגם כלפיהם רוצה משה רבנו לקיים "והייתם נקיים", והוא מגיש להם חשבון על כל ההוצאות וההכנסות של מלאכת המשכן.

הוא מתחיל ומפרט: 'כל הזהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהב תנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלושים שקל בשקל הקדש'. זה הזהב שנכנס. להיכן הלך כל הזהב הזה? משה רבנו לא מפרט! לא מוזכר בפסוקים מה נעשה עם הזהב.

לכאורה קשה, הרי כל מטרתו של משה רבנו היתה להגיש חשבון. וכי זה נקרא חשבון? לפרט הכנסות מבלי לפרט הוצאות?!

השאלה מתחזקת לנוכח העובדה שלגבי ככרות הכסף משה כן מפרט את ההכנסות מחד גיסא, ולאן הכסף הזה הלך מאידך גיסא. מחד הוא אומר: 'וכסף פקודי העדה מאה ככר ואלף ושבע מאות חמשה ושבעים שקל בשקל הקדש', ומיד הוא מוסיף ומפרט למה שמש הכסף: 'ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת. מאת אדנים למאת הככר, ככר לאדן. ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ווים לעמודים'.

גם לגבי הנחושת מפרט משה: 'ונחשת התנופה שבעים ככר ואלפים וארבע מאות שקל', ומיד אחר כך 'ויעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת מזבח הנחשת וכו'.

מדוע אפוא לא מפרט משה מה עשו עם הזהב?

שמעתי ווארט טוב מאוד ליושב השאלה:

מי בקש פרוט? - ליצני הדור. ליצני הדור לא תורמים זהב, וכיון שלא תרמו זהב - אין צורך לתת להם פרוט עליו, ואילו אלו שכן נתנו זהב - לא נצרכו כלל לפרוט כלשהו! הם נתנו את הזהב עם "לב זהב" ולא התענינו כלל מה נעשה בו!

הליצנים יקבלו פרוט מדויק על מה שהם נתנו, על הכסף ועל הנחושת, אבל לא על הזהב שלא נתנו...

(יחי ראובן)

אומר המהר"ם שפירא מלובלין, במעשה העגל הביאו 600,000 איש את נזמי הזהב שלהם וזרקו לאש. למה אף אחד לא בא לאהרן בטענות "איך יכל להיות שמכל הזהב שזרקו יצא רק עגל קטן?! - למה אף אחד לא ביקש דין וחשבון?! כי בטומאה, אף אחד לא יבקש שום דבר. אבל כשמגיעים לענין של קדושה, שם מבקשים דין וחשבון.

התפארת שלמה, לאדמו"ר מרדומסק, מפרש את הדברים אחרת. כותב התפארת שלמה - איתא במד"ר שבנ"י היו חושדים את משה שחסר מנדבת המשכן ולקח לעצמו להרוויח מזה. ע"כ הוצרך לחשב את כל הכסף וזהב שהיה במשכן על מה נצרכו. מה מאוד פליאה דבר זה, איך יעלה על הדעת שיהיה להם שום חשד על משרע"ה, אשר כל כסף וזהב שבעולם לא היה חשוב בעיניו לכלום, כי בעת שיצאו ממצרים כולם לקחו בזת מצרים ובזת הים, ומשה רבינו היה נקי כפים, כמ"ש 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו. ועליו נאמר 'חכם לב יקח מצות'. איך היה צריך לעשות עמם חשבון להצדיק נפשו נגדם, אשר ידעו מגודל צדקתו, כמ"ש 'ויסע משה' הסייעם בע"כ. אולם הנ"ל

עם ישראל המתנינו זמן רב, שזה היה נדמה להם לנצח נצחים, עד א' ניסן. וזה בא לתקן את ה'כי בא שש' שלא המתנינו.

וכך אצלינו בפרטיות, הקב"ה השביע כל אחד מאיתנו, תהא צדיק ואל תהיה רשע, בלבבך משכן תבנה. והנה האדם יורד לעוה"ז לומד ועושה רצון ה', ולא רואה גילויים, רק חושך, אין שום השראת השכינה, כך בגיל ארבעים חמישים ששים, מגשש באפלה, ברזא דטאפטע ית וואנטע, כי מנסה ה' אלקיכם אתכם. כמ"ש הבעש"ט ומובא בדגמ"א בפ' כי תבא ובפ' נצבים. וזה מה שכתוב במדרש לגבי בנין משכן הכללי, וכן לגבי המשכן הפרטי, כל מה שאדם רוצה להקים בנפשו מוסד של תורה וחסד, והנה המלאכה נמשכת הרבה יותר זמן ממה שעלה על דעתו, והקב"ה בודק ומבחין אותו אם הוא יעזוב באמצע העבודה וייתאש, או שימתין בסבלנות, כי סוף השראת השכינה לבא, אשרי המחכה ויגיע.

וכתב התפארת שלמה שזהו הסיבה שאנו מצפים כ"כ הרבה זמן למשיח צדקנו, לבדוק אם אנו לא מאבדים את הסבלנות, כי בדרך הטבע היינו מתיאשים לפני אלף שנה, והקב"ה מנסה אותנו אלף תשע מאות ושלושים וארבע שנים, להשתוקק לאותו דבר מאות שנים, הישמח משה, החפץ חיים, ישבו בהשתוקקות וגעגועים, ממש כלתה נפשם, ואנו עדיין יושבים ומשתוקקים, הקב"ה יושב ומצפה לראות אם אנו עדיין לא מתיאשים. ואזי יאמר 'ביום הראשון באחד לחודש הראשון בשנת תשע"ו תקים את המקדש השלישי'.

זהו המזמור 'מזמור שיר ליום השבת' לא לאותם ג' החדשים, אלא לקראת אלו העניינים בכלל ובפרט, כשאנו מקבלים שבת קודש, ומשה רבינו מחזיר לנו בקבלת שבת את הכתרים של נעשה קודם לנשמע, כמ"ש החי' הרי"ם. לזאת אומרים את היסוד הזה כאן ועכשיו, הרי עבדת את השי"ת במסירות נפש כל השבוע, היית בטוח שתזכה להרגיש טעם מתיקות השבת, והנה לא דובים ולא יער, ואתה מתבטל ואומר 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך', יש לו ית' מחשבות עמוקות מאד, מתי תזכה להשראת השכינה ולטעום טעם שבת, ומתי לא.

וכמ"ש בספה"ק שערי קדושה למהר"ו בשער הראשון ושער השני הוא מלמד איך יכול האדם לעבוד את ה' בזה העולם במצוות ומעשים טובים ומדות טובות, והתכלית של שער א' וב' הוא השער השלישי שנקרא 'שער השגת רוח הקודש'. בין השער הראשון והשני לבין השער השלישי יכולים לעבור שמונים שנה ועדיין לא ישיג כלום, אדם עושה את שלו, ויושב ומצפה 'מתי תבא לידי'. אם הוא בורח כשרואה שאין האור מגיע, אזי הוא 'איש בער ולא ידע', כי הקב"ה עמקו מחשבותיו מתי יזכה זה האדם ליום הולדתו של נפשו, בעת שיעלה הרצון מאת הבורא יתברך.

(הגרמ"י רייזמן)

"בהעלות הענן"

הפרשיות אחרונות בספר שמות עוסקות במשכן ובכליו: תרומה ותצוה, ויקהל ופקודי. כי זה עיקר, וזו הפסגה. וכמו שכתב הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות, שספר בראשית הוא ספר היצירה, הן יצירת העולם והן יצירת האומה, וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה. והגאולה לא הסתיימה ביציאת מצרים, כי עדיין היו גולים במדבר, בארץ לא להם. גם לא בכניסתם לארץ והתיישבותם בה. הגאולה התממשה בקבלת התורה ועשיית המשכן, "כששב הקדוש ברוך הוא והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם שהיה סוד אלוה עלי אהליהם והם הם המרכבה [לשכינה] (בראשית רבה מז, ח) ואז נחשבו גאולים. ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן, ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד".

נפלאים הדברים.

אבל לאורם, נשאלת שאלה.

הואיל וספר שמות הוא ספר הגלות והגאולה, והגאולה הושלמה בהשראת השכינה התמידית במשכן, שסמלה הענן, היה הספר אמור להסתיים בפסוקים: "ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן. כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם" (שמות מ, לה-לח). ברם, מדוע נוספו עד שני פסוקים באמצע: "ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם, ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלתו" (שם, לו-לז). זאת יש להשמיע בפרשת המסעות (במדבר ט). כאן המקום לומר שהענן שכן על המשכן, ותו לא.

המשכן ועדיין אין מקימים אותו, ולא היו יודעים מחשבתו של הקב"ה, ואמרו כמו שאין בצלאל יכול, גם משה אינו יכול.

כי באמת בדרך הטבע קשה מאד להבין איך בנין כזה יעמוד, על אדנים של כסף טהור, ויריעות כבדים כאלה על קרשים וכל זה יעמוד על אדני כסף טהור. אמרו הליצנים מסתמא אין הבנין הזה יכול לעמוד על עמדו. כל המקוואות והקאווע שטיבלאך והווסטאפים היו מלאים ג' חדשים בדברי ליצנות ורינון על משה רבינו.

על זה אמר דוד המלך את הפרק של משה רבינו 'מזמור שיר ליום השבת' ר"ת למש"ה. וכך אמר, 'כי שמחתי ה' בפעליך במעשי ידיך ארנן', כל זה היה בחנוכה כשנשלמה מלאכת המשכן, אך 'מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך' שלא הרשית לנו להקימו מיד, אמרת לנו להמתין ג' חדשים. 'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת', אינם מבינים סודות התורה מדוע הקב"ה מעכב את הקמת המשכן. אך אנו כשרי בני ישראל אומרים יחד עם משה רבינו 'צדיק כתמר יפרח' זהו יצחק אבינו שנולד ביום א' ניסן, בו ביום יקום המשכן. כך כתוב במדרש תנחומא פרשת פקודי.

והקשה רבי חיים זייצ"ק מה שייך יום לידתו של יצחק להקמת המשכן, מה רע ביארציט של הרה"ק מגארליץ זי"ע, או יום לידתו של הערוך לנר, ומה לא טוב ביום הולדת של משה רבינו ז' אדר, כמה שבועות לפני א' ניסן. איך חיפש הקב"ה בלוח איזה יומא דפגרא מחנוכה עד ניסן ולא מצא רק יום הולדת של יצחק ביום א' ניסן?

ועוד צ"ע הרי בוחן לבבות ה', לאחר שנפלו בעבירה מאוסה כזאת, ולבם כוסף ומשתוקק לשוב בתשובה שלימה על חטאם, והנה בנו בכל כחותם ונדבת לבם הזך, את המשכן. [וכמ"ש המאור ושמש שנדבת הלב נשאר בנו עד היום הזה בקריאת ד' פרשיות] ובזריזות כזאת בנו את הכל, עד שבשני בקרים היתה כל הנדבה מוכנה, שנאמר 'נדבה בבוקר בבוקר', איך עצר אותם השי"ת לכבוד יום הולדת של יצחק, הרי החת"ס לא אחזז מלעשות חגיגה ביום הולדת. והרי הקב"ה יודע שיהיו ליצנים שיצחקו על משה רבינו וכלל הקמת המשכן, וא"כ מדוע ניסה אותם הקב"ה בניסיון כזה?

ותירץ רבי חיים יסוד נפלא, כי הנה כל יהודי בונה בלבו משכן ה', בלבבי משכן אבנה, הנשמה יורדת מעולם העליון ונכנסת לתוך גוף גשמי, ומשתוקקת מאד לבנות משכן לה' כאן בעוה"ז, והאדם משתדל כמה וכמה השתדלויות לבנות משכן לה'. הן ברוחניות, והן מי שמהפך גשמיות לרוחניות. אדם לוקח על עצמו להשתדל למסור נפשו לבנין הקדושה שבנפשו.

אלא שדרך האדם שכשאינו רואה הצלחה במעשיו, נופלים כל התשוקות וההתלהבויות שהיו לו קודם לכן, מכיון שאינו רואה פירות במעשיו, הרי הוא עוזב ויוצא. יש לך אחד שמתחיל להתייגע בתורה, או לטהר את לבו ומחשבתו, או להתפלל בכונה, או לזכות ליראת ה' בכל מעשיו וכדו', אך לאחר תקופה קצרה שהוא משתדל ואינו רואה פירות במעשיו, שוב אינו משתדל יותר, כי מתיאש ואומר שזו העבודה אינו שייך לי. וסימן הוא שלא אמר 'נעשה ונשמע' בשלימות. כמ"ש השלה"ק 'כי בושש משה' אע"פ שאמרו נעשה לפני נשמע, היתה קבוצה אחת שנבהלו ממה שמשה בושש לרדת, 'כי זה משה האיש' היינו ההצלחה שאנו ממתנינים ומצפים שתבא לנו, 'לא ידענו מה היה לו', ההצלחה התעכבה מלבא. לכן הלכו לחפש סיפוקים אחרים בעולם, בזמנם זה היה עגל ומחולות, היום זה סמארטשקע, כיון שאין לו סבלנות להמתין להצלחה, הרי הוא עוזב ומחפש דברים אחרים, ואע"פ שהוא צעק נעשה קודם לנשמע, הרי זה לא היה באמת מהפנימיות שלך, שהרי בשעת ניסיון ברחת לחפש לך בורות נשברים אשר לא יכילו המים.

כדי לתקן את ה'נעשה ונשמע' ציוה הקב"ה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שעי"ז יתעורר בנו תשוקה וכיסופין, ממש שיר השירים אשר לשלמה, ותיכף שהכינו כל מעשי המשכן, לא שאלו את משה רבינו רק רצו להרים את הקרשים, והם לא עמדו ונפלו תיכף, גם בצלאל ואהליהב ינסו להקים את המשכן, ושוב זה יפול, תיכף הם חוששים שלא עשו כראוי, כמו שאדם נבהל לחשוב על נפשו אולי לא למדתי כראוי וכדו', ויחפש כל מיני ריעותות, אך משה רבינו אומר להם, חס ושלום לחשוב כך, אתם עשיתם הכל כאשר ציוה ה'. תמתינו תשעים יום, ליום הולדת של יצחק, א' ניסן. והיו ליצנים שהיו מהרהרים, וכתבו בוואטסאפ שלהם, שזה לא אמיתי, התשוקות לא עזרו כלום. אך רוב

והתשובה יסודית, ומחייבת כל כך!

בגמרא (שבת לא ע"ב) אמרו, שמלאכת סותר בשבת, היא כשסותר על מנת לבנות במקומו (וברמב"ם הלכות שבת פ"א הי"א). ושאלו, שהרי מלאכות השבת נלמדות ממלאכות המשכן, ובמשכן סותרוהו בצאתם למסע כדי לבנותו שלא במקומו, בחניה הבאה. ותרצו: כיון דכתיב "על פי ה' [נסעו בני ישראל ועל פי ה'] יחנן" (מבדבר ט, יח), כסותר על מנת לבנות במקומו דמי. ובאורו, שמקומם היה היכן שרצון ה' שיהיו. ובכל מסעיהם לא היה להם אלא מקום אחד, המקום בו ה' רוצה שיחנו, מה לי הכא מה לי התם.

ומעתה, זו התשובה לשאלה. אימתי נחשבו לגאולים, לא כשיצאו ממצרים, שעדיין היו במדבר בארץ לא להם, כדברי הרמב"ן. וגם לא כשונסו לארץ ישראל, שהרי גם ממנה גלו. הם נחשבו גאולים כשהשכינה שרתה ביניהם ומקומם הוא היכן שהשכינה, אחריה לכו ובעקבותיה יחנו!

ומה זה אומר לנו –

שאינו לנו אלא רצון ה'. אין לנו מתפעלים את רצוננו, אין לנו הולכים אחר דעתנו. נושאים אנו עין אל הענן, שומעים לדעת תורה, וחוקרים מה אומרת ההלכה. רק לאורם נוסעים וחונים, רק לפיהם פועלים. ואז אכן גאולים, ובסיעתא דשמיא מצליחים.

ונספר –

בבריסק התלקחה מלחמת בחירות לועד הקהילה. מצד אחד נצבה רשימת היראים, שמעמדיה זכו לגבוי של הרב, מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל. מהצד האחר, מסטרא האחרת, רשימת פורקי העול שבקשו לבטל השגחת הרב על השחיטה ולבטל את הפניית תקציבי הקהילה, בין השאר, לתמיכת בחינוך התורני ובתחזוקת מקוה הטהרה. המערכה התנהלה בעיקרה באמצעות מודעות רחוב, פשקוילים, שהודבקו בעיקר על קירות בתי הכנסת, מקום כינוסם של היהודים, וכל צד ניסה למשוך אהדתם של ההמונים, פשוטי העם, שהצבעתם יקבע צביון הקהילה. שני הצדדים הדפיסו מודעותיהם בבית הדפוס היחיד בעיר. הלה היה המרויח היחיד מהתלהטות הרוחות, מהכרוזים וכרוזי הנגד. בגדר חובת ההשתדלות העביר המדפיס כל כרוז שהוזמן לצד שכנגד, שיכין תגובה הולמת ויגביר את גובה הלהבות.

הבחירות היו אמורות להתקיים במוצאי שבת. ביום חמישי ישבו הנציגים החרדיים בבית הרב, לסיכום המערכה. ספרו על ההשמצות וההכפשות נגדם, על מערכת השקרים והעלילות שנקמה ועל ההסתה הפרועה כאילו נציגי החרדים מתעלמים ממצוקות ההמונים העמלים ואינם דואגים לרווחתם ואת כל התקציב מפנים הם לענייני דת, בעוד שהרב דאג כל כך לכל יהודי והיה קשוב לכל מצוקה. כמה צדקה חולקה, כמה עזרה ומתן בסתר. ולהפך, הלא הנציגים החלוניים ידועים בנהנתנותם, וידאגו רק לחוגם. הוחלט להדפיס מודעה מסכמת שתודבק בערב שבת בפתחי כל בתי הכנסת, תעלה על נס את פעילותם המסורה של העסקנים החרדיים ודאגתם לצבור הרחב ורוחתו, ותוקיע את ארחות חייהם ונהנתנותם של המעמדים האחרים. נסחו את המודעה שעברה את בקרתו המדוקדקת של הרב, אבל בקש שלאחר שתודפס תובא בפניו לראות האין בה טעויות ושגיאות, כי זו המודעה הגורלית שתכריע את המערכה.

בשעת לילה מאוחרת נמסרה המודעה לבית הדפוס.

שעה לאחר מכן, נמסר העתק למפלגה היריבה.

איזו סערה עוררה! דוקא משום שכל מילה בה אמת, דוקא משום שהרשימה כל כך בטיעוניה. החליטו שההגנה הטובה היא ההתקפה. הגיבו על סעיף אחר סעיף בלשון בוטה, בנאצות והשתלחויות. פגעו בנציגים אישית, ולא פסחו אף על הרב. פנו אל הרבדים האפלים ביותר שבנפש האדם, באשמורת הבוקר מסרו את מודעתם לבית הדפוס.

והדפוס, באותם ימים, נסדר באותיות עופרת יצוקה. אות אחר אות שובצה במלקחיים. בעבודת כפיים איטית ומיגעת. ככל שהתארך הנוסח, התאחרה העבודה. ועכשיו, שהיה עליו לסדר ולהדפיס שתי מודעות מרובות מלל, ארך הדבר שעות ארוכות. הכלל, בשעות אחר הצהריים של ערב שבת נמסרו המודעות למזמינים, שמהירו איתן אל הרב מבריסק. הציגו בפניו מודעה לדוגמה.

"היכן כולך", שאל.

מדוע צריך את כולך, כדי לאשר די במודעה אחת. אבל דברו היה לחוק.

שטחו על השולחן את ערמת המודעות.

גחן וקרא בתשומת לב, שורה אחר שורה. סיים, והביע שביעות רצונו: "זעייער גוט!" טוב מאד!

פני העסקנים זרחו.

גחן שוב, ואסף את ערמת המודעות. פנה עמה אל החדר הפנימי, ויצא אליהם בידיים ריקות.

נדהמו. מה זאת?

הסביר: "המודעות נפלאות, מתומצתות בבהירות, משכנעות בעליל. אבל השעה מאוחרת. וכשתשלחו נערים משולהבים להדביק על כתלי הכנסת עלולים הם לגלוש מבלי משים מעבר לשקיעת החמה ולהכנס לספק חלול שבת. לכן החלטתי לגנזן!"

"אבל בלעדן, נפסיד את המערכה!" קוננו העסקנים.

השיבים הרב: "הכתוב אומר: סוס מוכן ליום מלחמה, ולה' התשועה (משלי כא, לא). כלומר, התוצאה ממרום, אלא שעלינו מוטלת חובת ההשתדלות. ואם כרוכה היא בספק איסור, לא זו ההשתדלות אודותיה נצטוינו!"

הציע אחד: "ניתן לגוי להדביק את המודעות. כדאי הוא בעל ה"עיסור" לסמוך עליו, להתיר אמירה לנכרי לצורך מצוה דרבים" (באורח חיים רעו ס"ק כה).

אבל הרב מבריסק היה כצור חלמיש, והפרנסים יצאו מלפניו בידיים ריקות, תרתי משמע. בתחושה שהמערכה אבודה. שהרי למשכילים ולחילונים אין כאלו עכבות, והם יכבשו את הזירה.

ואכן, חששם התאמת. כתלי בתי הכנסת השחירו ממודעות הענק של החילוניים, שהשיבו בשצף קצף להאשמות החרדים. אותן האשמות שלא פורסמו, כיון שהרב גנז את המודעות שהוכנו. המוני היהודים שעלו לקבל את השבת עצרו וקראו את המודעות המתלהמות, את הביטויים הפוגעים והגדופים הזולים ולא הבינו על מה יצא הקצף, מדוע לתקוף כך ולהשמיץ בפראות, הניסוח הזול והירוד, ההשתלחות הפרועה חסרת הרסן, קוממה –

אילו היו המודעות מודבקות, היו קוראים אותן מערכה מול מערכה, ומבינים שאין זו אלא תגובה, גם אם חסרת טעם ורמה. אבל עתה, נתפסה ההשתלחות התקפה מרושעת וזדונית, פוגעת ומקוממת, והיתה לשיחת היום. כמחאה נגדה, הצביעו המוני יהודי בריסק ברוב גורף בעד רשימת היראים המותקפת, שזכתה ברוב עצום.

"רואים אתם", אמר הרב מבריסק, "אין מרויחים מעברה, ולה' התשועה!"

הרב מבריסק על פי ה' נסע ועל פי ה' חנה, על פי ה' פעל ועל פי ה' נמנע מפעולה – וזכה! כמה מחייבים הדברים כל אדם ואדם!

(והגדת)

"אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה..." (לח, כא).

"משכן העדת – ספר מעלות זה המשכן שבשבילם היה ראוי להיות נצחי ושלא יפול ביד אויבים... שהיו ראשי אומני מלאכת המשכן וכליו מיוחסים לצדיקים שבדור, ולכן שרתה בו שכינה במעשה ידיהם ולא נפל ביד אויבים... אבל מקדש שלמה... [ו] בית שני שלא היה בו אחד מכל אלה תנאים – לא שרתה בו שכינה ונפל ביד אויבים..." (ספורנו, שם).

"טוב אחרית דבר מראשיתו" (קהלת ז, ח) – "טוב אחרית דבר – בזמן שהוא טוב – מראשיתו" (חגיגה ב ע"א).

את העובדה המופלאה הבאה מספרים רבותינו בגמרא (בא מציעא פה ע"ב):

"כשהיו מתנצחים זה עם זה רבי חנינא ורבי חייא (על איזה עניין) אמר לו רבי חנינא לרבי חייא: 'וכי אתי את המתקוטט? – חס ושלוש אילו נשתכחה תורה מישראל הייתי מחזיר אותה מפילפולי'. אמר לו רבי חייא לרבי חנינא (בתשובה לכך): 'וכי אתי אתה מתקוטט? – שאני עושה שהתורה לא תשתכח מישראל כל עיקר! מה אני עושה? אני הולך וזורע זרעוני פשתן, וקולע מהפשתן שגדל רשתות ומכמורות, ואני צד בהם צבאים, ומאכיל את בשרם ליתומים. ואני מכין מגילות קלף מעורותיהם, וכותב תורה על מגילות אלו. ואני עולה לעיר שאין בה מלמדי תינוקות, ומלמד חמשה ילדים חמשה חומשי תורה, חומש אחד לכל אחד מן הילדים, ואני מלמד ששה ילדים (על פה) ששה סדרי

בספר "אבי הישיבות" מובא מעשה נפלא: שעה שביקש הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, לייסד הישיבה בעירו, וכבר נמלך ושקל את כל צדדי הרעיון והשלכותיו, פנה כהרגלו לשאול בעצת האורים-ותומים, אצל הכהן הגדול שבימיו, מורו ורבו, הגאון רבי אליהו מוולנא.

הוא פרס בפניו את פרטי השאלה, מנה והזכיר את נקודות התורפה של הדור, עניינים ידועים בעיקרם, שכבר התריעו עליהם בפומבי, וכתשובה ופתרון הציע להם את הקמת הישיבה. צורך השעה מחייב את ייסוד הישיבה, סבר רבי חיים, שכן זו תהווה תריס בפני הרוחות החדשות, ותעמיד דורות של מנהיגים ממשיכי מורשת. הוא דיבר בהתלהבות ובהתפעלות על סגולת הרעיון ומעלותיו, וציפה לתשובתו, הוראתו, האם להקים את הישיבה אם לא.

אך הנה נכונה לו הפתעה. רבו המובהק, שכל שאלה גדולה וקטנה בסוגיות הכבוד והחמורות ביותר הכריע על-אתר, כמעט בטרם שסיים את שאלתו, נשאר הפעם שקוע בשתיקתו ולא הגיב. רבי חיים הבין אל-נכון כי לא היתה זו שתיקה כהודאה, ושב על עקבותיו, אל ה"שב ואל תעשה".

עברו ימים, חלפו חודשים, אך הרעיון הנאצל שכל-כך כבש את ליבו, לא חלף ולא נגזר. אדרבה, ככל שרבי חיים הפך בו והפך בו יותר השתכנע כי הכל בו. מצוקות השעה לא נעלמו בכדי, ונפשו הסוערת לא שקטנה באחת. הגיע היום, יש אומרים כעבור שלוש שנים, ורבי חיים שוב עומד אצל רבו, מבקש אישור לתוכניתו החדשנית. ככפעם הראשונה כך גם בפעם הזאת, עוד הוסיף להטעים, ולהביר, וכמה מעלות טובות ונכבדות מנה לזכותה רעיון שהגה.

והגר"א הסכים...

מובן שרבי חיים לא הופתע מן התשובה, שאלמלא ציפה וקיווה לה לא שב וניסה את ההצעה באוזניו, ובכל זאת תשובת הגר"א לא הניחה את דעתו. - מעיקרא מאי קסבר והשתא מאי קסבר - אזר הגר"ח עוז ושאל כמתמיה. ממה נפשך, אם גוף הרעיון פתרון טוב הוא, מדוע נפסל בראשונה, ואם פסול היה מעיקרו, הכיצד הוכשר איפוא באחרונה?

"רעיון נעלה ונשגב ככל שיהיה" - - הבהיר לו הגר"א את השקפתו, תשובתו - "אם יתערב בו שמץ של מחשבה זרה עלול הוא לכישלון מראשיתו. כאשר באים לייסד מקום תורה, וסחר בכוונת ה'לשמה' - כמו-כן יחסר וייגרע גם בהצלחת המקום. בביאתך הראשונה גילית מחשבותיך בהתפעלות ובהתלהבות יתירה. חששתי שמא נגיעה כל-שהיא מקנת אי-שם בליבך, ופוגעת בכוונת הלשם שמים, ולא יכולתי להסכים. מה שאין כן עתה, שבאת והרצת דבריך בניחותא וביישוב הדעת, כעומד מן הצד, הכרתי בך שלשם-שמים בלבד נתכוונת. מעתה לא אך מעשיך רצויים כי גם כוונתך רצויה, לפיכך נדון העניין להצלחה".

כנסיה לשם שמים - סופה להתקיים

"רבי יוחנן הסנדלר אומר: כל כנסיה שהיא לשם-שמים - סופה להתקיים; ושאינה לשם-שמים - אין סופה להתקיים" (אבות ד, יא). מה חידש לנו ר' יוחנן הסנדלר בדבריו, הרי כל דבר שאינו לשם-שמים אין לו קיום?

מבאר הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל (דרשות "שבט הלוי" שער סז):

לא ניתנה תורה למלאכי השרת כי אם לבני אדם, בעל נגיעות, אשר אף אם רוצים לעשות לשם שמים - היצר הרע נלחם בהם ומפגל מעשיהם.

אולם ביכולתו של האדם להקדים רפואה למכה: בתחילת כל פעולה, בתחילת כל כנסיה שהיא לשם שמים יודיע ויכריז שמטרת הדבר היא לשם שמים, כך יסתלק בתחילת הפעולה את המחשבות הזרות. ואז גם אם באמצע יצליח היצר הרע להסיח את דעת העושה מה'לשם-שמים' - מכל מקום סופה להתקיים.

ואם כן, "כל כנסיה שהיא לשם-שמים" בתחילתה - סופה להתקיים לשם-שמים, אף אם באמצעה היה הפסק.

כן נהג גם רבי נחוניא בן הקנה, שבכניסתו לבית המדרש התפלל תפילה קצרה (ברכות כח ע"ב).

מדוע נערים בני-טובים מתקלקלים?

הגה"ק בעל ה"בני יששכר" (בספרו "אגרא דפרקא" אות קכו) תמה בשם הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב זצ"ל, על פשר העובדה שלעיתים ניתן לפגוש בילדים, שבעודם רכים בשנים הם מתמידים בתלמודם בבית רבם, גם מתפללים בכוונה ומיישרים אורחותיהם, והנה משעה

משונה, סדר אחד לכל אחד מהם, ואז אני אומר להם, (בינתיים) עד שאלך לעיר ואחזור שוב לכאן, למדו זה את זה מקרא, ולמדו זה את זה סדרי משנה (שכל אחד מן הילדים ילמד את חבריו את החומש או סדר המשנה שלימדתי), ובכך עשיתי שמובטח לתורה שלא תשכח מישראל.

"לזה התייחס רבי באמרו: 'כמה גדולים (הם) מעשי חיאי!'"

והדברים תמוהים ביותר: וכי עד כדי כך נשתכחה תורה מישראל, עד שלא נמצאו לו לרבי חייא חמשה חומשים מזומנים הכתובים מכבר? ואם נניח שרבי חייא ביקש לכתוב אותם חומשים על מגילות קלף בקדושה, הן יכול היה לכל היותר לקנות עורות מוכנים ולעבד אותם 'לשמה', ולכתוב עליהם את דברי הקדושה בקדושה ובטהרה. כל הטורח שקדם לעיבוד - כזריעת הפשתן, קליעת הרשתות, צידת הצבאים וכיוצא בזה - לשם מה נועד? כלום לא טוב היה לו לנצל את זמנו היקר לתורה עצמה, ללמוד וללמד?

משכן העדות - חותם הלשמה

האמת היא כי לא רק יצירת המשכן היתה כולה חתומה בחותם ה"לשם שמים" הטהור, אלא אפילו גביית הכס ושאר החומרים שהוצרכו לבניין, צריכה היתה להיעשות מתוך כוונה טהורה זו. זוהי הסיבה שהתורה צוותה שחכמי הלב יתעסקו לא רק בעשיית המשכן וכליו, אלא גם בניצוח על מגבית החומרים למשכן. בפירוש העידה כך התורה (שמות כח, ה): "והם יקחו את הזהב וכו'" (עיין בפירוש ה"ספורנו", שם. בזה).

המלבי"ם מבאר שהתואר "משכן העדות" (בתחילת הפרשה) מלמד שהמשכן עצמו העיד בעדות ברורה שכולו נעשה באמונה, מבלי שמץ שלמעל או גניבה. העובדה שלאחר שישאל זכו להשלים את הקמת המשכן, אכן ירדה השכינה לשכון בתוכו, והיא העידה כמאה עדים שכל מלאכת המשכן התבצעה בשיא ההידור והשלימות, שאלמלא כן היה בלתי אפשרי שהשכינה תשרה בו בצורה נשגבה כל כך.

כך גם נאמר בתורה בפתח הצווים אודות בניין המשכן. על ההקמה עצמה נאמר: "ועשו לי מקדש", ופירש על כך רש"י: "ועשו לשמי בית קדושה". אולם לא רק הבניין חייב היה להיבנות לשמו של מקום, אלא גם הרמת התרומה היתה צריכה להתבצע כן, כפי שנאמר (כה, ב): "ויקחו לי תרומה", דהיינו "לי - לשמי" (בפירושו של רש"י, שם). נמצא שלמן הצדע הראשוני ביותר, כל מלאכת המשכן חייבת היתה להתבצע לשם שמים.

יצירה שכל כולה נוסדה על טוהר כוונות של קדושי עליון, פשוט שתקבל תוקף מיוחד במינו.

הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל הוסיף בעניין זה ראייה מספר שמואל-א (טז, א). לאחר שנדחתה מלכות ישראל משאול, אמר ה' לשמואל הנביא: ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך".

ונדרש בילקוט (רמז קכד): "שיהי אומלך לשמי, שבכל מקום שנאמר לי קיים לעד ולעולמי עולם". והילקוט בהמשך הדברים מונה כמה דברים שנאמר בהם לי - בכהנים, בלויים, בזקנים, במקדש.

ביאור הדברים: בכל מקום שנאמר בו 'לי' היינו 'לשמי' - לשם ה'. ודבר הנעשה לשם הקב"ה קיים לעולם!

בשם הגר"א מוולנא נמסר שאמר שאלו היו בונים בית כנסת במחשבות טהורות בתכלית, לשם שמים, מבלי תערובת מחשבה זרה כלשהי, דהיינו, שאפילו חוטבי העצים למבנה וכיוצא בהם, היו פועלים אך ורק מתוך מחשבות טהורות, ולא מתוך נגיעות אנוכיות כלשהן - באותו בית כנסת אפילו תפילה אחת לא היתה יכולה להיאמר שלא בכוונה. הטהרה שביצירה חייבת לתת את אותותיה בקדושה שתשרה במקום.

מאליו מובן שדברים שהם נכונים בקשר לבניין כל מקדש מעט, נכונים פי כמה ביחס למשכן, שכל שלבי עשייתו התבצעו בידי גדולי קדושי ישראל, ובמחשבות קודש שלא היה בהן שמץ זרות.

בהתאם לכך אמנם זכו ישראל שהמשכן יצא לא רק כלול בהדרו, אלא ששרתה בו השכינה בצורה גלויה, וגם בסופו לא נפל בידיים זרות. עמדו ליצירה זו זכות וקדושת יוצריה וזכות מעשיהם, שהתבצעו במירב השלימות (עפ"י "מראש צורים" ח"ב).

מדוע דחה הגר"א הצעה להקמת ישיבה?

עד כדי כך!... משום שאם יתערב איזשהו גורם, אפילו עקיף, אפילו רחוק שברחוק, אם יחסר חסרון כל שהוא בדבקות ל"שם שמים" – כבר פגמוות ההכנו, כך באין ערובה בטוחה להצלחה בלימוד. [וכפי שנוכחנו לראות מהמעשה הנ"ל עם אלישע בן אבויה שיצא בסוף ימיו לתרבות רעה, למרות גדולתו בעקבות הכוונה הלא זכה והלא טהורה של אביו, כשהפרישו ביום מילתו לתורה...].
הוא שאמרנו: "טוב אחרית דבר – מראשיתו".

(בנועם שיח)

אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה

היום (כ"ז אדר) הילולת הגה"ק רבי יוסף שאול בן רבי אריה לייביש נתנזון זצוק"ל רבה של למברג והגלילות. וזוכיר ד"ת משמו, ממה שכתב בספריו דברי שאול ויד שאול עה"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ביד משה ונדעה קושיית הזה"ק דף רכ"ה מה ראה משה לפקוד ולמנות את תרומות בני ישראל, והלא אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, ואיך מנאם תחילה ואח"כ ברכם, מה שייך ברכה למנין?

ומה שתייצו בזה"ק מבואר בארוכה בקדושת לוי אוהב ישראל ועבודת ישראל, שיש חילוק גדול מיהו המונה, אם משה רבינו עושה מנין וספירה נכנס ברכה אמיתית, משא"כ כשאישי אחר מונה.

רבי יוסף שאול מבאר באופן אחר, בהקדים תמיחה נוספת מה שייך שמשא רבינו יברך 'שתשרה שכינה במעשי ידיכם', הרי כבר אמר הקב"ה ושכנתי בתוכם, וא"כ מה שייך לברך על זה. כמו שהקשינו אתמול.

וביאר ע"פ דברי הגמ' [ערכין דף כא: ובתוספות ד"ה אין] כשמבקשים שני שותפים לפרק את השותפות, צריך להמתין ליום השוק שאז הדבר עולה למחירו הכי גבוה ואז יתחלקו, ואמרו שם, שבהקדש אינו כן כי 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו'. וכן אי"ש במשנה סוף פרק שישי [דף כד] לגבי פרה של הקדש, שאם ממתנין ליום האטליו הרי משובחת היא, דהיינו בפרה בעלת מום שהקדישה לבדק הבית, וכן אם הקדיש מרגלית אם יעלה אותה לכרך, יהיה מחירה הרבה יותר גבוה, אלא שאין להקדש אלא מקומו ושעתו, ופרש"י שאם הקדיש מרגלית בכפר, ובכפר מחירו קטן ביותר, ובכרך הוא שווה הרבה יותר, אין שמין את המרגלית אלא לפי מקומה. ואם הגזבר מבקש לפדות את המרגלית בכרך, אין פודין אותה כאן בכפר לפי מחיר הכפר.

והקשו בתוספות מה טעם יש בדבר זה, הלא עלינו לסדר שיהיה מה שיותר לטובת ההקדש, וכן מצאנו שצריך להמתין שום ההקדש ששים יום, היינו כשאדם מבקש לפדות איוה חפץ מהקדש, עושים אכרותא ששים יום לראות מי משלם הכי הרבה, וא"כ מדוע אין דואגים לקופת ההקדש לטובת לכוך ולפדות ביוקר. ועי"ש בתוספות מה שתיירץ.

וביאר רבי יוסף שאול שכל ענין ההקדש הרי באמת אין הקב"ה צריך את הממון שלנו, שנאמר 'אם ארעב לא אומר לך.. האוכל בשר אבירים', ואומר 'אין חפץ לה' בעולות', אלא מה שהקב"ה רוצה מאיתנו הוא רק 'נדבת הלב' כמו שפי' האלשי"ך הק' ושאר ספה"ק.

הבן כפר שהקדיש מרגלית, היתה נדבת הלב שלו רק כפי שווי המרגלית בכפר, לדוגמא אלף דולר, אע"פ שבכרך זה שוה שלוש אלף דולר, אין הקב"ה צריך את הכסף שלו, אלא את נדבת לבו, ונדבת לבו בכפר היה אלף דולר, א"כ אין שום צורך להוליכו לכרך להרוויח יותר, הרי זה יהיה פגם כביכול כאילו הקב"ה צריך שאנחנו נרים את המניות שלו... כמו אחד שקונה כרטיס לוטו להקב"ה, שאם זה ירוויח הוא יתן הכל לצדקה, הרי עדיף שיתן דולר אחד לצדקה, שזהו נדבת לבו, אל תקנה לוטו לכבוד הקב"ה, לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. אל תחפש עצות לפני הקב"ה איך שיהיה לו מליונים.

ולא עוד אלא שיש בזה ממש פגם בהתייחסות כלפי הקב"ה, בשלמא אם אומר שקונה את הלוטו לעצמו ואם יזכה יתן צדקה, ניחא, אך אם קונה שני כרטיסי לוטו אחד לו ואחד להקב"ה, עדיף לתת את הדולר לצדקה ולא לקנות לוטו עבור הקב"ה.

מבאר רבי יוסף שאול, דכשמשא רבינו רואה את נדבת המשכן, הוא דווקא הולך ומונה, אלה פקודי המשכן, אע"פ שאין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין, כי אין הקב"ה צריך שיכנס ברכה בזה שנתנו לו, אם הוא רוצה, הוא יכול לגלות באוהל של משה מחצב של סנפרינון, הוא לא צריך שיכנס ברכה בתרומות שנתנו לו... זה לא הנוסח שנוהגים

שהם גדלים ומתבגרים כאילו הם משנים את עורם לבלי הכר. לצערנו, תופעה מוכרת וכואבת ללא ספק.

מלבד השוני הקיצוני המעורר פליאה, התמיהה רבה עוד יותר לאור מה שידענו כי הבל פיהם של תינוקות של בית רבן הוא הדבר הטהור ביותר שמצוי בעולמנו ועליו עומד העולם, ואם כן מדוע הבל טהור זה שאין בו חטא אינו מציל אותם מלחטוא? הרי מקולבנו שמצוה גוררת מצוה, ומדוע המצוות שעשו בצעירותם, אינן מזכות אותם בסיעתא דשמיא, שיוכלו להתמיד בדרגתם הרוחנית?

השיב על כך הרה"ק מרימנוב, שהסיבה לתופעה זו היא – משום שאבותיהם של אותם נערים עסקו במשא ובמתן שלא באמונה, ונמצא שבממונם התערב גם ממון של גזל. כיון שאותם ילדים ניזונו ממאכלים שנקנו מממון שלא היה נקי מעוון גזל, מאכלם לא היה בתכלית הטהרה, ועל כן נולדו בהם תאוות ומידות רעות, שבסופו של דבר הטו אותם מדרך הישר!

מעשיו הגדולים של ר' חייא

"סוף מעשה – במחשבה תחילה". אין אדם בר-דעת עוסק בעבודות שאין להם תכלית, אפילו בעובדין דחול. אבל מחשבת יעד התכלית המקופלת בגנזי הרהרוי בעת העשייה, אין לה יד ותפיסה בעצמו של מעשה. התוכניות, ההכנות וההכשר, אינם משנים כלום ואין להם תוצאות מורגשות, בעצמו של חפץ.

ובנוסף להאמור לעיל יש להעמיק: שולחן שיצרו נגר, אין בו חילוק אם עשהו כדי לשמש מצע לאכילה ושתיה, או שהתקינו על מנת שישמש עמוד לתלמוד תורה. רק הכישורים וההתמסרות שהשקיע האומן בשעת המלאכה, הם אלו שמעצבים וקובעים את דפוסו הגשמי.

שונים הם הדברים מן היסוד בחפצי שמים. ושורש הדברים נעוץ בתורת "לשמה" האמורה בחפצים של קדושה. חוטין של ציצית שנורו במכונה, אבל לא נשזרו לשמן – הריהן כשאר חוטי צמר בעלמא, ואינם כשרים למצוות ציצית. יריעה שעובדה לשם קדושת ספר תורה, נעשית מוכנה ומוכשרת שיכתוב עליה ספר תורה, ולקבל תחולת קדושתה. ולא עוד, אלא שאף "הזמנה מילתא", וכבר משעה שעובדה האדם וזימנה לכך, חלה בה מעתה קדושת ספר תורה, והיא אסורה לשמש לעובדין של חול. ואם לא נצטרף לעיבודה מחשבת לשמה, אין לנו בה אלא מה שהיא – עור בהמה גסה – ואינה כשירה לכתובת ספרים.

נמצאנו למדים, שבדברים שבקדושה, "המחשבה תחילה", היא תנאי קודם המעשה. ועוד יותר, היא עצם מעצמו של קדושת החפץ. בניגוד למעשים של חול, בקדשים – כלי המעשה ממליכים את עצמם את כלי הדעת! והמחשבה של שעת עשייה, היא-היא שקובעת את צורתו הרוחנית של החפץ. יסוד הלשמה, הוא היכללות והידבקות המחשבה גופו של החפץ.

ומעצמן אתה למד, שאף אם נעשו ההכנה וההכשרה כדינם, עד שתהא ראויה הקדושה לחול ה- הרי תוקפה, צורתה ומתכונתה של הקדושה, משתנית ומתגבשת, לובשת ופושטת צורה, כפי שיעור מעלת האדם, ותוקף ה'לשמה' שלו בעת העשיה; כפי איכות ההכנה, וכשיעור שהיה רצון הנפש דבוק בו ית' בעת המעשה – כך יהיה החפץ ראוי ומוכן להשראת קבלת הקדושה.

מעתה שבים אנו למעשה המוצב בראש המאמר העוסק במעשיו הגדולים של רבי חייא, ונדרשים אנו לפרוע את חובנו. שאלנו, מדוע הקפיד רבי חייא לזרוע בכוחות עצמו פשתן ממנו קלע רשתות, בעזרתם צד צבאים, שמעורותיהם עיבד קלף, שעליו כתב חמשה חומשי תורה. מדוע נמנע מלקנות רשתות מוכנות, או עורות מוכנים מן השוק. וכי לא חס על זמנו היקר בו יכול היה לפעול גדולות ונצורות, מאשר להתעסק בזריעת פשתן וצידת צבאים?

אך לאור היסודות הנ"ל המושתתים על אדני תורתם של בעלי המוסר וגדולי ישראל יובנו הדברים היטב.

המהרש"א מאיר את עינינו ומסביר מה היו מניעיו של רבי חייא: "שכל מעשה הזה לתורה הוא בתחילה לשם-שמים. כי אילו קנה בהמה לעורה, היה בו מצד המוכר שיתוף דבר-אחר, אבל מתחילת גידול הכותנה היה לשם תורה ולמצוה...".

נפלא ממש!

כלפי מעלה. אדרבה אין לנו שום אינטרס שיכנס שם ברכה, להורות שהקב"ה אינו צריך לכסף וזהב שלנו. לי הכסף ולי הזהב נאום השם. וברכתו של משה אינו 'יהי רצון שיכנס ברכה במעשיכם', לא ולא, אין לנו כלל רצון שיתרבה זהב ההקדש, יש לנו רק ענין 'שתשרה שכינה'. ואכן באמת לא היו יכולים לעשות זהב כפי מנין הזהב שנתנו, כי כמו שמקום ארון אינו מן המדה, כך זהבו אינו מן המדה, ולכן מנה משה וכתב 'ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר', וזהב לא נתרבה, אלא נשאר תמיד תשע ועשרים ככר, אלא כשהקב"ה רוצה יכולים לעשות מקצת זהב כלים רבים. כי אצלו ית' העיקר הוא נדבת הלב.

ומה שהקשו בתוספות מדין אכרזותא, כי כשאדם בא לפדות הרי צריך לברר כמה היתה נדבת הלב של התורם, כשאדם בהול למכור חפץ במהירות אינו מקבל את המחיר האמיתי, כדי לברר את נדבת לבו של התורם צריך לברר ביישוב הדעת ולהמתין ששים יום, עד שיתברר כמה היה נדבת הלב של תורם החפץ. משא"כ כשהכפרי תורם מרגלית, הרי נדבת לבו היה רק כפי מחיר של הכפר.

כשמדברים מענין אמונה ובטחון, יש לדעת שיש בזה כמה מדרגות. מה שדברנו כעת, להאמין שהקב"ה יכול להסתדר לבדו, והוא יכול להחזיק את כל עולם התורה, הרי לפני עשרים שנה לא ידעו איך יתקיים עולם הישיבות ביום הזה, וב"ה הכל מתנהג יפה, וגם עכשיו אין יכולים העסקנים לחשוב מה יהיה עוד עשרים שנה, אם אנו מאמינים שאנו סמוכים ובטוחים בו ית', אין מה לדאוג כלל.

הן אמת שגדר ההשתדלות הוא גם כלפי דברי קודש, אך לא לדאוג שיהיה להקב"ה כסף מיותר, למעלה מנדבת הלב, זהו דבר שאינו, כי מה שהקב"ה מבקש שניתן צדקה לעולם התורה, הוא כי חפץ לראות נדבת הלב שלנו. כשנתת מאה דולר, יהיה השראת השכינה במאה דולר שנתת.

ב"ה אנו מחנכים את ילדינו, וצריך שיהיה שם השראת השכינה, כל מה שאנו צריכים הוא רק השראת השכינה, השראת השכינה תהיה רק לפי נדבת הלב של היהודי, אמנם אם הנדבת הלב היא אלף דולר והוא נותן רק מאה, כי זה מה שיש לו, ובא הגזבר ועושה מהמאה דולר אלף דולר, אזי מה טוב ומה נעים להרבות המעות ברווחים שיהיה נעשה מזה אלף, שהרי היתה לו נדבת הלב של אלף דולר.

ויתכן שמה שאמרו חז"ל 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו', כולל גם שאין לעשות 'השקעות' בשביל מוסדות התורה. כי הקב"ה משגיח עכשיו על כל מוסדות התורה, מה צריך לדאוג לו לעוד שבעים שנה. אין להקדש אלא מקומו ושעתו. וכן הופסק ברמב"ם שאסור לגזבר להוליך את היהלום לכרך. אמנם בימינו שיש שוויות גלובליות של זהב בכל מקום בעולם, א"כ גם הדר בכפר נותן מרגלית כפי מחיר הכרך, משא"כ בזמן חז"ל, האישי הכפרי לא היה לו השגה של מחיר של כרך.

ובזה פי' רבי יוסף שאול דברי הגמ' בב"מ דף קיד/א: 'יצא הקדש שאין צריך ברכה', שם מדובר כשאחד נתן משכון להקדש או שמשכנוהו מי שלא נתן מחצית השקל עד כ"ה אדר, לקחו ממנו כסות יום או כסות לילה, אזי הקדש אין צריכים להחזירו בלילה או ביום, דכתיב 'ושכב בשלמתו וברכך', יצא הקדש שאין צריכים ברכה. כשאדם מברך את קופת הצדקה שתתרבה, אין צריך את הברכות שלך יותר מנדבת הלב. כל מה שהקב"ה מצוה אותנו לנהל קופות צדקה של כלל ישראל, הוא לאסוף נדבת הלב ולא ממון, כי לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. הוא יכול להסתדר לבד, אתה רק תביא נדבת הלב. אל תחפור איך להפוך נדבת הלב של מאה לעשר אלף.

והוסיף בספרו 'יד שאול' ע"פ מש"כ הרמב"ן בב"ב שאין להקדש קנין חצר, כנודע דברי הקצות בסי' ר' בארוכה, ואפי' אם נאמר שיש להקדש קנין חצר, מ"מ אין בזה משום מעילה. דהיינו אם הקדיש יהודי שטח להקדש, ונפל צבי שבור בחצר המשתמרת להקדש, לא זכו הקדש בצבי זה. וי"א שכן זכו, אך אין בזה מעילה. ופי' רבי יוסף שאול, כי הצבי השבור הזה, או הזהב והכסף שנפלו לחצר, הרי אין בהם נדבת לב של יהודי, אלא מעצמם נכנסו, א"כ יכול כל אחד לקחתו, אין לה' חפץ בריבוי נכסים כלל.

המדרגה הפשוטה יותר הוא שאדם רוצה לעשות השקעות במוסדות התורה, 'לדאוג' שהקב"ה יהיה לו שפע בעוד שלושים שנה, זה לא כ"כ קדוש, ואפי' לדעת ה"א שהקדש כן זוכה בחצר אך אין בזה מעילה, היינו שאינו קדוש כ"כ, שלא היה שם נדבת הלב של בני ישראל.

והמדרגה היותר עליונה שאין צריך כלל שהחצר של הקדש תזכה, כי אין לה' חפץ כלל בריבוי הנכסים, רק נדבת הלב. בזה יש מעילה, וביא המועל אשם מעילות, מדוע, כיון שהיה כאן נדבת לב של יהודי, כשאין נדבת לב, אין בזה מעילה, אין לזה חשיבות כלל.

"ג שופרות היו במקדש שהם בחנו את נדבת הלב של יהודי, אך לא עשו מניות ורווחים ברכוש של הקדש, אין בונים בית המקדש מכסף של בורסה ומניות, שאין בהם נדבת הלב. כמוכן שכשאדם הרוויח כך וכך ממניות ותרים כך וכך לצדקה, במקום לתת רק מאה, השקיע את המאה ועשה מזה אלף ונתן את האלף לצדקה, אזי בוודאי יש בנדבת לבו מעלה יתרה. משא"כ הגבאי צדקה אין לו לנפח את מעות הצדקה יותר מנדבת הלב של התורם. לא דברנו הלכה למעשה, אלא שלמדנו דברי רבי יוסף שאול זצוק"ל.

וכן אמר רבי אהרן קאטלער להגאון מפוניבז' כשהציע לו על שטח גדול באמריקה שיכולים לעשות ממנו רווחים כפולים ומכופלים לייסד הישיבה לעוד עשרות בשנים, ואמר לו רבי אהרן כל הדברים הנ"ל, שאין לנו עסק להגדיל את הרווחים לקופת הקב"ה. עד כדי כך שמשה רבינו הולך למנות את ההקדש כי אין צריכים בו ברכה, לא אמרו שיקנה החצר של הקדש מה שנכנסים בו טל חרמון שיורד על הררי ציון, כי אין ענין שיהיה רווח בקופת הקדש. לי הכסף ולי הזהב נאום ה'. ופוק חזי איך הצליח רבי אהרן קאטלער מאד בבנייני מוסדות התורה באמריקה, כי אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

וכן אמרנו בהפטרות שבת חנוכה, הנביא זכריה ראה מנורה, ושני זיתים עליה ונוטפים מהם שמן לנרות המנורה, ואי' בספה"ק ע"פ דברי המדרש שלא הכניס נח שתיל הזית לתוך התבה, כי דרך טבע הזית שאינו מחזיק יותר מיי"ב חודש, ואע"פ שהקב"ה ציוה לו להכניס מכל מאכל אשר יאכל, וחישב נח, היות שאמר לו הקב"ה שיהיה מבול שנה, א"כ איך יכניס זית, ועלה בדעתו ששוב לא יהיו זיתים בעולם. ואמר לבניו בתיבה, תספרו לנכדים שפעם לפני המבול היו זיתים בעולם, זכרונם לברכה.

אך היונה הביאה לו 'עלה זית טרף בפיה', אין הכי נמי שהקב"ה ציוה לו לעשות השתדלות, אומרת לו היונה, כבודך במקומך מונח, אין צריך להשתדלות, הבאתי עלה זית מגן עדן, ועד היום יש לנו זיתים וממנה מדליקים נרות המנורה.

שמן רומז על חכמת התורה, הקב"ה אינו צריך שבני ישראל יחזיקו את עולם התורה, איך חלמו לפני עשרים שנה איך יתקיים היום עולם התורה, ומה יהיה עוד עשר שנים, אין שיעור ואין גבול, בכל חסידות נולדים בכל שבוע ילדים רבים בלי עין הרע, בחסידות גור נולדים כמה מאות זכרים כל שבוע, כל שבוע צריך לפתוח עוד ישיבה שלימה, וכן בכל חצרות הקודש, מה יהיה כאן? רבי יהודי, אל תדאג לקופת הקב"ה.

אשרי מי שיש לו יד וחלק בעולם התורה, אך הקב"ה לבדו מסתדר יפה, רשב"י הבטיח שלא תשכח מפי זרעו, הישיבות בוודאי יצליחו, תבא יונה עם עלה זית והכל יהיה בסדר. כך רואה זכריה ששני הזיתים מנטפים מאליהם לתוך המנורה, מכניסים שמן וזה דולק ח' ימים, כי השכינה שורה בישראל. היווני וחכמתו לא מסתדרים עם זה, אך זכריה אומר לנו בסוף ההפטרה 'לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות'. הקב"ה לבדו עושה הכל, הוא רק מזכה אותנו להיות שותפים בענייניו, כדי לגלות נדבת לבנו. יש לנו אב זקן.

וכל זה אמור כלפי הקדש ומוסדות הקודש, אך לגבי פרנסת האדם בעצמו, אדרבה אמרו חז"ל שיאמר 'ברוך אתה ה' מלך העולם השולח ברכה בכרי הזה', היינו שאני הכנסתי כור אחד, והקב"ה יכניס ברכה ויוכפל הכרי, כי אנו מבקשים ומברכים שיהיה ברכה במעשינו, משא"כ הקדש אינו צריך ברכה, הקדש לא צריך שיברכו את ממונו, הקדש צריך רק את נדבת הלב של בני ישראל. כי המוסדות של הקב"ה שיש לו גזברים שהם השליחים שלו, הוא לא מעוניין ברווחים של השקעות מכספי הקדש. ואפי' אם נאמר שיחול עליהם הקדש, אין בהם מעילה. וכן גידולי הקדש אין בהם מעילה.

ומי שיבדוק את ההסטוריה ימצא שכל מי שבנה מוסדות בעולם התורה, חי בבחי' 'אין להקדש אלא מקומו ושעתו'. הם עומדים בתחילת החודש, לא יודעים איך ישלמו חצי מליון דולר בחודש זה, אחרי ראש חודש הכל הסתדר, הם לא יודעים מה ואיך, רק נדבת הלב של יהודים, ונסים ונפלאות. אם יעשה אחד השקעות וקומבינציות, אין בזה ענין. נכון שצריך השתדלות להקדש, היינו השתדלות להביא עוד נדבת הלב של בני ישראל, כן ירבו.

ונמצא שהעסקן שיושב ומטכס עצה איך לחסוך את הדאגה של המוסד לעוד חמש שנים, טעות גדולה הוא טועה בכך, כי אדרבה אנו צריכים את הדאגה לאחר חמש שנים, כי העולם צריך לשרת את מצוות התורה. אם לא יהיו דאגות של מוסדות תורה, יצטרכו להמציא דאגות אחרות... כי העולם בא אחר התורה.

וכן אמרו בגמ' ב"ב דף י' ז'זו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את ר"ע אם אלהיכם אוהב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסם א"ל כדי שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם'. כי הקב"ה היה יכול לברוא עולם בלא עניים כלל, הגם שאין צריך ראיות לכך, אך כך אמרו חז"ל 'מעולם לא ראתי ארי קייץ, שועל חנווני' רק האדם צריך להיות כזה חלש ומלא חסרונות, רק בכדי שיהיה אפשרות לקיים מצוות חסד וצדקה. אאע"ה יושב ומצטער שאין לו אורחים, למה יש להם מזגן בבית, ובחוף בוערת השמש כחום היום, איך הסתדרו כל הבעיות, הרי העולם צריך לשמש את התורה.

ונמתיק יותר הבנת הדבר ע"פ משל, כנהוג היום שהייצרנים של כלי חשמל, פועלים בחכמה בעת בניין המכשירים שלאחר שנה שנתיים יצטרך האדם לקרוא אומן לתקנו, או להחליפו בדוגמא יותר חדשה. כך הוא גם במלכותא דרקייעא, הקב"ה ברא עולם, וסטר לה כמה סטירות, עניים, חולים, בעלי חסרונות, ויתומים, כדי שיעשו עמם חסד ואמת. אע"פ שבוודאי הצור תמים פעלו ויש כמה וכמה חשבונות מדוע ילד זה הוא יתום וילד זה אינו יתום וכן באלמנות ועניים וחולים, אך אלו החשבונות אינם שייכים אל התורם, אתה צריך לתת להשלים החסרונות איך שאתה יכול, בגוף או בממון. הקב"ה מבקש שתהיה שותף שלו בהשלמת בנין העולם. בתורה שקדמה לעולם כתוב 'לא יחדל אביון מקרב הארץ', וכל זה כדי 'שתזכו להם לחיי עולם הבא'.

ומעתה מובן ביותר דברי רבי יוסף שאול נתנזון הנ"ל, שאין הקדש צריכים ברכה והרווחה, כל יסוד ההקדש הוא רק לקיים רצון ה' ע"י נדבת הלב. יהיה מה שיהיה.

והן אמת שכספי הצדקה צריכים זהירות גדולה מאד, לשמור על כל פרוטה, כי אסור לזלזל בנדבת הלב של יהודי, הקב"ה מחבב את הדולר הזה, הוא נהפך להיות חפצא דמצוה, כמו לולקא של הרוזניער, כך יקר אצלו יתברך דולר שנתלבש בו נדבת לב, הדולר הזה שווה יותר מכל הממון שיש מסוף העולם ועד סופו. כמו שאסור לזרוק תפילין ואתרוג על הארץ, כך יש לכבד פרוטה של צדקה. וכמסופר בגמ' על מעות פורים שנתחלפו לו, ונתן את שניהם מרוב חשיבותם

עוד למדנו מכאן יסוד נוסף, כי האדם רגיל למדוד את חשיבות המצוה לפי התוצאה שלה, לדוגמא אם יוכל בשעה זאת לדבר עם יהודי רחוק לקרב אותו לתורה ומצוות, ובזה ירגיש שזכה לפעול גדולות ונצורות, לעומת זה יש לו אפשרות להכנס לבקר איזה יהודי זקן לחזק אותו. דרך האדם שהוא מודד לפי התוצאה והפירות שיצאו ממעשיו. ואם לא יוכל המקבל להחזיר לי אפי' חצי חיוך, ולא ירגיש פירות במעשיו, כ"ש שקשה לו מאד, והוא מעדיף לעשות דבר שמכירים בחשיבות מעשיו.

וכמובן שצריך תמיד דעת תורה מה לעשות כגון דא, אך בבחינה מסויימת יש הרבה יותר נדבת הלב במקום שאינך מרגיש בחשיבות פעולותיך, כי אם באנו לקיים תורה לתקן בעיות של העולם, כמובן שצריך לתקן את הבעיה היותר גדולה, להשקיע במקום שיראה יותר פירות. אך כיון שהבעיות הם לצורך התורה, יתכן שבמקום שלא תראה פירות בעמלך, שם נדבת לבך יותר זך ונקי. 'כי לא באת לעולם לפעול ולהצליח אלא לעשות ככתוב בתורה'. [טוען און נישט אויפטוען] במקום שהתוצאות לא כ"כ מבריקות, החסד יותר גדול. אלא שפעמים שמצד התורה עצמה יש להשקיע במקום שיראה יותר פירות. כמ"ש במשנה בהוריות שיש דיני קדימה כהן קודם ללוי וכו', אע"פ שמרגיש שיפעל יותר אצל הלוי מהכהן, אך התורה אומרת שכהן קודם ללוי, או יש דברים שאיש קודם לאשה ויש שאשה קודם לאיש, או מה שעניי עירך קודמים, אין ההלכה מתחשבת בפירות של פעולותיך, אלא אנו מצווים לעשות ככל אשר נצטוונו.

רבי ישראל סלנטר היה משנן על יסוד זה, והוכיח מפעולותיו של אברהם אבינו ביקש להעלות את בנו יצחק לעולה, הוא עשה מה שהיה צריך לעשות, ולא הצליח, הכניס אורחים בלתי רעבים כלל, רק היה נדמה שהם אוכלים. והוא רץ להביא שלושה בקר, הוא עושה ולא פועל למעשה, לא מעניין אותו אם הוא מצליח במעשיו, הוא עושה מה שהוא מצווה לעשות. וכן הוא עומד ומתפלל על סדום כמה וכמה

דברתי אתמול עם רבי יצחק לברון מאנטווערפן – אשדוד וסיפר לי מעשה ששמע לפני כמה שנים מהרה"ח רבי יעקב פרידריך שליט"א [מזקני חסידי חב"ד, ומתלמידי חכמים הגדולים דאנטווערפן] שהוא היה שליח לבנות תלמוד תורה על טהרת הקודש בעיר אמסטרדם, ובני הישוב התנגדו מאד והערימו כמה וכמה מניעות, אך הם התגברו על כל המניעות והתחילו לבנות בנין לת"ת, בתחילה נכנסו לעסק הבנין בכל הכוחות, וב"ה התחילו הקבלנים להכין תשתית לצורך הבניה. באחד הימים הוצרכו לשלם לקבלנים סכום גדול מאד, וע"פ תנאי החוזה, אם לא היו משלמים את הסכום באותו יום, מופר כל תכנית הבניה. יום לפני כן ישבו העסקנים במשרד שהוקם בשטח הבניה, ודאגתם בלבם ובפיהם מאין יבא עזרם לשלם סכום כזה ביום המחרת, כדי שלא ירד ח"ו כל יגיעתם לטמיון.

תוך כדי דיבורם נכנס אדם בלתי מוכר למשרד, לא תואר יהודי לו, ושואל אותם מה בונים כאן? העסקנים תמחו על שאלתם, והשיבו לו בקרירות שבונים כאן בנין לתלמוד תורה לילדים יהודיים, הוא התעניין עוד, והם הראו לו את תוכנית הבנין. לאחר כמה רגעים אמר להם 'תודה שהתייחסתם אלי' ויצא לדרכו.

כמה דקות לאחר שיצא ראו העסקנים שהאורח הבלתי מוכר שכח על השלחן איזה שקית, הם רצו אחריו להשיב האבדה, ולא מצאוהו. כשחזרו למשרד פתחו את השקית ומצאו בו בדיוק את הסכום שהם צריכים לשלם מחר לקבלן לצורך המשך הבניה. לא פרוטה אחת פחות. יש איננו חיים היום כמה עדים שהשתתפו בעסק הבניה באמסטרדם. הקב"ה מראה לנו 'לי הכסף ולי הזהב נאום השם', לא היה מי שיתרום בנדבת הלב, מאידך היה נדבת הלב של העסקנים בקודש במסירות נפש, כיון שהיה להם נדבת הלב, והיה חסר מי שיתן, שלח הקב"ה את שלוחו ו'שכח' שם את הסכום הזה.

ובאמת כל מנהל מוסד יכול לספר סיפורים כגון דא, יתכן שכדאי להיות מנהל מוסד רק בכדי לזכות לראות פני אליהו הנביא בהקיץ מדי חודש בחדשו... אך באמת כל יהודי בעל משפחה הוא גם מנהל מוסד, וכ"ש כשמתחיל להשיא את הילדים, יוכל כל אחד ואחד להעיד איזה חסדים גלויים הקב"ה עושה עם כל אחד ואחד. זהו יסוד גדול שצריך לשנן הרבה, אין להקדש אלא מקומו ושעתו.

הגרי"ז מבריסק היה חוזר על הדברים שכפי הנראה שמע מאביו וזקנו, יסוד גדול מאד על מה שאמרו חז"ל שהתורה קדמה לעולם, כי אם העולם היה הראשון והתורה לאחריו, אזי היה המצב שהעולם יש לו בעיות והתורה פותרת את הבעיות של העולם, יש עניים וחסרונות בעולם, והתורה מבקשת לתקן את החסרונות, לכן נצטוו בתורה על הצדקה. אך היות שהתורה קדמה, והעולם בא אחריו, הרי שהקב"ה ברא את העולם עם חסרונות כדי שיוכלו לקיים תורה ומצוות. שהרי הקב"ה הוא כל יכול, א"כ מדוע יש בעולם חסרונות, כמו שהקשו הראשונים, איך יתכן שלפעמים נולדים אנשים חולים או שאין גופם שלם, וכן מדוע יש עניים בעולם. ואמר רז"ל [שמות רבה לא, ה'] 'דוד המלך אמר לפני הקב"ה ישב עולם לפני אלקים' היינו שיהיה העולם מיושב בשלימות כמו שמתאים לפני אלקים, והשיב לו הקב"ה 'חסד ואמת מן יצרורה', א"כ איך יוכלו להטיב אחד עם זולתו, והרי שכל מה שיש חסרונות בעולם הוא כדי שיהיה המוסד שמשלים את החסרון. כי התורה קדמה לעולם, הצדקה היא מהתורה, והעולם שבא אחריו נברא עם חסרונות לצורך קיום התורה. כדי שיוכלו לסייע ליתומים ואלמנות, לכן יש בעולם יתומים ואלמנות וכו'.

וז"ל המדרש שם (רבה שמות פסקה ה): "אמר דוד רבון העולמים ישב עולמך שנאמר 'ישב עולם לפני אלקים' אמר לו הקב"ה אם אעשה עולמי שוה 'חסד ואמת מן יצרורה'"

זאת למדנו מאברהם אבינו שהיה יושב ומצטער על שאין לו אורחים, כמו שהארץ הבאר מים חיים, אם העיקר הוא העולם והתורה באה אחריה, א"כ מה יש להצטער שאין אורחים, כשיש אורחים מקיימים את המצוה, כשאין, אין צורך. אלא לאחר שהתורה קדמה לעולם, א"כ מצטער אאע"ה שאין הקב"ה מזמין לו אורחים. וזה החילוק בין יהודי לגוי, שהגוי מסתכל על המוסדות שלו לאחר העולם, אך היהודי אינו עושה חסד כיון שהוא איש טוב, אלא כאשר ציוה ה'. כמ"ש ברש"י ובמדרש ובספרי. ולזאת מחזירים אבדה רק ליהודי ולא לגוי, להורות שאנו משיבים אבדה רק לקיים רצון יוצרנו ית"ש. נמצא שמה שהאדם איבד אבדה, הוא רק כדי שאני אקיים מצות השבת אבדה. כי התורה קדמה לעולם.

כשהסוחר אישר שוב ושוב את המחיר המזול שנקב בתחילה, החליט היהודי לרכוש ממנו מספר רב של פרוות, ולמוכרן במחיר הרגיל, וכך יעלה בידו להרוויח מעיסקה זו הון רב.

וכך עשה, והצליח לצבור לעצמו סכום כסף גדול מאוד. לאחר שסיים את מכירת הפרוות, וירא כי טוב, החליט לנסות את מזלו בשנית. והנה גם הפעם היה מוכן הסוחר למכור לו את הפרוות במחיר המזול. היהודי רכש כמות גדולה של פרוות, ומכרן, והצליח גם הפעם להתעשר בהון רב.

כשהגיע בפעם השלישית, השתנו לפתע פניו של הסוחר, שהרים עליו את קולו ושאל: 'תגיד לי, כמה כסף שילמת על הפרוות שמכרתי לך? כשנקב במחיר המזול, החל הסוחר לצעוק, ואף לאיים עליו, ותוך שהוא מנופף באצבעו השמיע איומים קשים נגד היהודי, הגדירו כגזלן, וטען שסחט אותו עד שהגיע למחיר הלא-ייאמן הזה... ותבע ממנו להחזיר לו את כל הפרוות...'

היהודי היה המום, ולא הבין על מה רגשה הארץ ועל מה נעו אמות הסיפין. 'הרי אתה-עצמך הצעת לי לרכוש את הפרוות במחיר זה, ומה אתה רוצה עכשיו ממני?' - שאל.

אבל עד שפנה ימין ושמאל, הגיעו שוטרים והניחו אזיקים על ידיו, ושמוהו במעצר. לסוחר ההוא, כך התברר, היו קשרים טובים עם ראשי השלטון בארץ ההיא, ובשל מעמדו המכובד מילאו רשויות החוק אחר הוראותיו, והיהודי הובל לבית הכלא.

לא עזרו לו כל הטענות וההצטדקויות שמעולם לא גזל פרוטה מאף אחד, וגם הפעם איננו אשם במה שקרה, וכו'. החוקרים האמינו לסוחר, והיהודי הושם מאחרי סורג ובריח.

כעבור מספר ימים, נכנס הסוחר אל כילאו של העצור היהודי, ואומר לו: יש לי להציע לך עיסקה מסוימת, ואם תמלא אחר התנאי שלי, תשתחרר מיידית מבית הכלא.

היהודי שלא ידע מה מתכוון הסוחר להציע לו, נטה אוזניו כאפרכסת, ואז אמר לו הסוחר: יש עמדי כאן צלם של האלוהים שלנו. אם תנשק אותו, אדבר עם שלטונות הכלא שישחררוך מיידית מבית האסורים.

היהודי שמע והזדעזע. הוא התעשת באופן מידי, ואמר לסוחר, באמיצות ובאמונה, שהוא אינו חושב כלל למלא אחר דבריו.

'אני יהודי, ואסור לי לעשות מה שאתה אומר, ואני אף מצווה על כך ביהרג ובל יעבור, והנה אני מוכן ומזומן למסור עצמי להריגה. לא יעזור לך שום דבר!'

הסוחר ניסה לשכנעו שוב ושוב, ומשראה שהיהודי נותר בן נאמן לאלוהיו, ואינו מתכוון להמירו באלוהים אחרים, שינה לפתע את טון דיבורו, והתייחס אל היהודי הכלוא בנעימות וברוך.

האם אינך מכיריני? - שאל.

הסתכל אליי, ותגיד האם אינך זכור שעבדתי אצלך לפני למעלה מ-30 שנה, אמר הסוחר.

כך או כך, ברצוני לברר לך שאתה משוחרר מן הכלא, ובוא ואספר לך את השתלשלות הדברים החל מהרגע שהגעת לשוק כדי לרכוש את הפרווה. זכרונות נעימים עד מאוד ליוו אותי מהתקופה שבה עבדתי אצלך. יושרך ומידותיך הטובות, סלחנותך לכל יציר נברא, וההשתדלות שהשתדלת להנעים את האוירה במחיצתך, היו בזכרוני כל העת, גם בשנים מאוחרות יותר, כשדרכינו נפרדו זו מזו. מיד כשראיתיך נכנס לחנות הפרוות שלי, החלטתי למכור לך את הסחורה במחיר מזול מאוד, כדי להחזיר לך ולו במשהו על כל שעשית למעני בתקופת עבודתי אצלך.

ואכן, מכרתי לך מרצוני את הפרוות במחיר ה'מחציק' ההוא, שלא החזיר לי אפילו את העלות שהשקעתי אני בקניית הפרוות. הכל היה שווה לי, כדי לגרום לך נחת רוח. גם כשהגעת בפעם השנייה, לא שינית את טעמי ויחסי אליך.

ברם, לאחר מכן, נזכרתי שבתקופת עבודתי אצלך, היית מדבר רבות בשבחה של הדת היהודית, והאמונה בבורא עולם, מחד גיסא, ובטלת לחלוטין את כל מי שדיבר על אלוהים אחרים. ברגע שנזכרתי בכך, החלטתי שלא שווה לי להעשיריך עושר כה רב, במכירת הפרוות במחיר המזול, אלא אם כן אעמידך בנסיון ואדרוש ממך לנשק את הצלם שלי, ואראה האם הדברים שדיברת אתנו אז, מפעמים באמת

פעמים, ואברהם שב למקומו, אין תכלית להצליח בפעולות, אלא לעשות מה שהוא צריך.

יש בירושלים 'מכון הטכנולוגי לפתרונות בעיות ההלכה', זהו רחוק מאד מאד מן האמת, שמסתכלים על התורה כדבר שעושה בעיות לאדם, ומשתדלים לתקן את הבעיות. והוא טעות גדול ונורא, כי אדרבה הקב"ה ברא עולם עם בעיות, כדי שהתורה שקדמה לעולם תוכל להתקיים, לא שתתקן את הבעיות של העולם, אלא שיוכלו לקיים את התורה. כי לא בנו לתקן את העולם, אלא לקיים רצון השם.

לכד מזאת ידוע דברי הגמ' 'קצרו לפי חסד' אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, ופרש"י שמוודים כמה יגיעות יגעת בצדקה זאת, ועוד שזה נחשב לפי צרכי העני, שאם היה העני רעב ביותר, והיה לך זכות לתת לו לאכול, זוהי זכיה מיוחדת שהקב"ה זיכה אותך בכך, אך דבר זה אינו שייך לבחירה שלנו. זהו מוסד של קבלת שכר שאינו נוגע לנו כלל.

נמצא שאע"פ ששכר מצוה למעלה יתרבה אם בפועל זכה לשמח יותר את העניים, אך זה אינו משפיע על שיקול הדעת בשעת נתינת הצדקה. רק דיני הצדקה משפיעים, ולא השכר שבה משפיע. בוודאי יתכן שרצוי לפני ה' שיזכה אדם להוציא לפועל, אך זהו השכר העליון, ולא באנו לתקן את הבעיות של הקב"ה כי אין להקב"ה שום בעיות, כמו שהעיד רבי יעקב פרידריך, וכמעשה דאיש חסיד היה וגם בבנים חמשה, ודברה לו האשה, ובא אליהו הנביא ושיוע בחצי הלילה, ובאו מלאכים, ונתעשר החסיד בשמונה מאות אלף זהובים. כי אין להקב"ה שום בעיה שצריכים לפתור אותה.

(הגרמ"י רייזמן)

"אשר צבאו פתח אהל מועד" (לח, ח)

אנחנו חושבים שהנשים באו ומסרו את תכשיטיהן, עקב רצון ליטול חלק בבניית המשכן, אבל הספורנו מדגיש שבגלל אהבת השם יתברך שהיתה בליבן של הנשים, הן מאסו בתכשיטיהן.

וז"ל הספורנו: 'ואתן הנשים מאסו עניני תכשיטיהן, והקדישו מראותיהן להורות אינן צריכות עוד להן'. ללמדנו בא הדבר, שהאדם המתקשר לענייני הרוחניות, איננו זקוק יותר לענייני העולם הזה.

דרגה זו שייכת אצל כל יהודי, לפי מדרגתו, וכפי שנראה מהסיפור הבא, שכאשר מדובר בעניינים של רוחניות, יש יהודים השוכחים מהכסף... חייו של האדם מלאים וגדושים הם בנסיגות, ובעצם כל פסיעה שהאדם עושה בזה העולם, היא נסיון מאת הבורא, לראות כיצד יפסע, ובאיזו צורה יכוון את צעדיו.

בשל קושי הנסיונות שמתנסים בהם בני תקופתנו, מזדמן להתקל, לצערנו, באנשים המאבדים את ישוב הדעת שלהם, וסבלנותם פוקעת מרוב היסורים, ואז הם מוציאים מפייהם מילים שאסור להוציא, וזה החמור מכל. שכן, בכוחה של מילה אחת כזו לגדוע עולמות שלמים, ולקחת את השכר העצום הממתין להם, אם יעמדו בנסיון. וחבל מאוד חבל. אם המילה הלא טובה שהוציאו מן הפה, לא היתה יוצאת, והם היו מתאזרים בבטחונם המלא בהש"ת, היתה מזומנת להם טובה עד לבלי די. ומשום שלא עמדו בנסיון, ודיברו, ולו רק מילה אחת, או כמה מילים ספורות, ניטלה מהם הטובה הזו.

והאדם היודע שכך הם פני הדברים, ומאמין בלב שלם שהש"ת מנסה אותו לדעת 'הישכם אוהבים את ה' אלוהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם' (דברים, פרק י"ג פסוק ד'), עצם הידיעה הזו גורמת לו להסתכל על הקשיים בצורה נכונה, ומקלה עליו את היסורים.

את הסיפור הבא סיפר אחד מראשי הישיבות בארץ ישראל, ולבד מהמסקנה המאלפת שיש בו על מסירותם של יהודים לאביהם שבשמים, ומומחשת כאן גם הידיעה הנ"ל, שנסיונות החיים מתרגשים על האדם כדי לבחון את דרגתו באמונה וביראת השם, ואם הוא עומד בנסיון ומתגבר על הקשיים לכבוד קונו - אחת דתו להפיק רווחים ולהשתכר מהתגברות זו.

יהודי באחת מארצות אירופה, ביקש לרכוש לעצמו פרווה למעילו. הוא התכוון לשלם על כך מחיר יקר, כיאה למוצר שכזה, הידוע במחיריו הלא-זולים. מה גדלה הפתעתו כאשר הגיע אל המוכר הגוי, וזה הציע לו לרכוש פרווה במחיר מזול מאוד שהגיע לכ 20% מהמחיר הקבוע בשוק. אם מחירה הרגיל של פרווה היה, למשל, 1,000 שקלים, היה מוכן הסוחר למוכרה ליהודי שלנו ב 200 - שקלים בלבד.

בתחילה לא האמין למשמע אזוניו, ושאל את הסוחר פעם שניה ושלישית באיזה מחיר הוא מתכוון למכור לו את הפרווה,

מלהקב"ה, לא יכול ללמוד לא יכול להתפלל והוא צועק "קלי קלי למה עזבתני", למה אתה רחוק ממני, התפילה הזאת חביבה יותר מהכל, וזה הביא את ההצלה של כל עם ישראל.

(הגר"א דיסקין)

ויברך אותם משה [לט מג].

ופירש"י אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו גוי'. כלל ישראל עסקו בבניית המשכן ממחרת יום כיפור עד חנוכה ואז בירכם משה כמו בארש"י, אבל מתי הוקם המשכן? כתוב בפסוק [מז יז] 'ויהי בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקם המשכן' וגם אחרי שהוקם המשכן כל שבעת ימי המילואים עדיין לא שרתה בו שכינה עד שביום השמיני כתוב 'ותצא אש מלפני ה' וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם' חצי שנה כלל ישראל לא ידעו האם הם רצויים לפני הקב"ה מחטא העגל, וכך מצאנו גם אצל דוד המלך עליו השלום שאחרי מעשה בת שבע עשה תיקוני תשובה נוראים צומות תעניות וסיגופים, כי אפר כלחם אכלתי ושקויי בכי מסכתי, בדמעתי ערשי אמסה, ומהשמים לא הראו לו שום סימן האם התקבלה תשובתו או לא, וכל ימי חייו לא היה שום ראייה מהשמים אם נתקפר לו מעשה בת שבע, אמר לו הקב"ה בחיך איני מודיעך רק בחיי בנך שלמה, לדוד המלך היו יריבים שהיו גדולי הדור והם השמיצו אותו בלי הפסק שהוא בא על אשת איש ועל עוד עניינים, ורק אחת עשרה שנה אחרי שדוד נפטר כששלמה בנה את בית המקדש ברוב פאר והדר, בחנוכת הבית לא נפתחו השערים ולא יכלו להכניס את הארון אמר כד' רננות ולא נפתחו עד שאמר 'בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך' אז נפתחו השערים, ובאותה שעה נהפכו פניהם של שונאי דוד כשולי קדירה וידעו כל כלל ישראל שמחל הקב"ה לדוד על אותו עוון.

למה אין שום 'פידבק' משמים שעבודתינו רצויה?

וצריך להבין למה יש כזו הנהגה שהקב"ה לא מראה שום 'פידבק' האם נתכפר העוון? האם יש כבר ריצוי מלפניו? ומה פשר הנהגה בזו? וזה לא רק בתשובה על חטאים אנוחנו עובדים את הקב"ה כל הזמן ואין לנו שום סימן מהשמים האם העבודה שלנו רצויה לפניו או לא, אין לנו שום 'טסטר' שבדק כמה המעשים שלנו הם לשם שמים, כמה נגיעות מעורבות במצוות שלנו, ולכאורה אם היינו מקבלים משוב מהשמים היה לנו יותר חשק יותר מרץ לעבוד ולהשקיע ולמה אין שום תגובה מלמעלה למעשינו?

התשובה היא שיש פה יסוד גדול בעבודת שמים - חלק מרכזי מהעבודה זה לעבוד בצורה שאנוחנו לא רואים אם אנוחנו רצויים, כי אם אדם היה מקבל משוב מלמעלה הוא לא היה עובד ה' הוא היה עובד א עצמו, והמהות של עבודת שמים היא שתעבוד את הקב"ה ככה כשאתה לא יודע אם אתה מרוצה לפניו, כי ההסתר הזה שהאדם לא מרגיש אם הוא באמת מתקדם או לא זה הנאמנות הכי גדולה לקב"ה, זה הסימן עבודת הכי ברור שיש, כי זה סימן שאני לא עובד את הקב"ה כי יש 'לי סיפוק, כי 'אני' מרגיש מזה טוב, אלא כי אני עובד את הקב"ה ועבד עובד בכל המצבים.

ואם כה יאמר לא חפצתי בך

הזכרנו כבר כמה פעמים שמצאנו כן בדוד המלך עליו השלום - מה יותר קשה לאדם יסורי הגוף או יסורי הנפש? ודאי יסורי הגוף, וברבינו יונה כתוב שלצדיקים לא מספיק שמוחלים להם על העוונות אלא עיקר תאותם של צדיקים היא להפק רצון מה' הם רוצים להיות רצויים לפניו, וכל ספר תהילים מלא בהשתוקקות של דוד המלך לאלוקיו, השתוקקות עד כלות הנפש לקרבת אלוקים ולריצוי לפניו, ויש פסוק מבהיל בשמואל [ב טו כה כו] שדוד מכין את עצמו לתשובה מהקב"ה שאולי הוא מאבד את המלכות, ואומר דוד המלך כך 'אם אמצא חן בעיני ה' והשיבני והראני אותו ואת נוהו, ואם כה יאמר לא חפצתי בך הנני יעשה לי כאשר טוב בעיניו' דוד המלך מתכוון לשמוע מילים שהם שיא הדכאון שיכול להיות בשבילו, שהקב"ה יגיד לו 'לא חפצתי בך' אבל מה הוא אומר 'הנני יעשה לי כאשר טוב בעיניו' אני ממשיך לעבוד את הקב"ה אותו דבר בלי שום שינוי, זה שיא העבודות, שיא הנאמנות, אני עובד את הקב"ה בכל מצב בלי שום שינוי.

בתשובה מיראה האדם עובד בשביל עצמו ובתשובה מאהבה בשביל הקב"ה

כתוב על אחר ששמע מאחורי הפרגוד שובו בנים שובבים חוץ מאחר, וכתוב במקובלים שחם ושלוש לומר שלא היתה תשובתו מתקבלת אלא זה היה חלק מהנסיון שהעמידו אותו לראות אם יחזור בתשובה, ולכאורה זה תמוה הרי הקב"ה פותח שער לחוזרים בתשובה ולמה הוא הקשה על אחר לחזור בתשובה, הביאור הוא שזה היה קרש הצלה בשבילו, כי אחר לרוב דרגתו היה צריך תשובה מאהבה ולא מיראה, תשובה מיראה האדם

בליבך, והיך מאמין באלוקיך עד תום, או שמא הכל היה מן השפה ולחוץ.

ועכשיו, משראיתי את אמונתך העזה, ונוכחתי בעצמי בנאמנותך לבורא עולם, אני משאיר בידיך את כל הפרוות שקנית ממני, עם הרווח הגדול בצידן, ואף אמכור לך עוד ועוד פרוות, ובמחירים יותר מוזלים, על מנת שתצליח להרוויח עוד כסף, ולהתעשר בצורה יותר משמעותית.

מה למדנו מסיפור זה, שסופר כאמור על ידי אחת מראשי הישיבות? ההצלחה והשגשוג המתניו ליהודי הוא מאחרי הדלת.

אם לא היה עומד בנסיון, חלילה, ומנשק את הצלם, או מוציא מילה אחת מפיו נגד האמונה, לא היה זוכה להגיע למה שהגיע. רק משעמד בנסיון הגדול, והוכיח להשי"ת שהוא מאמין שכל מה שהוא עושה עימו - לטובה הוא עושה, ואיש לא יצליח ליטול ממנו את האמונה הזו, נפתחו בפניו שערי ההלחה והסיעתא דשמיא.

(ברכי נפשי)

בפרשתנו כתוב 'ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן' וביאר רש"י 'ולא נאמר ביום הקים משה את המשכן אלא ביום כלות משה להקים את המשכן, מלמד שבכל שבעת ימי המילואים היה משה מעמיד את המשכן ומפרקו ובאותו היום העמידו ולא פירקו, לכך נאמר "ביום כלות משה להקים את המשכן" היום כלו הקמותיו'. קודם כל יש להבין מה הוא הענין ששבעה ימים כל יום להקים ולפרק, להקים ולפרק,

מה הענין? יש כאן רמז שהמשכן והמקדש עברו סך הכל שבע פעמים, בפעם הראשונה היה משכן ארבעים שנה במדבר, אחר כך היה ארבע עשרה שנה בגלגל, זו התחנה השנייה. התחנה השלישית בשילה, אחר כך חרבה שילה באו לנוב, חרבה נוב הלכו לגבעון, יש לנו כבר חמישה. אחר כך בית ראשון וחרב, בית שני וחרב, הרי שבעה. הפעם השמינית בית המקדש יבנה במהרה בימינו וזה כבר ישאר לעולם. זהו הרמז שבעה ימים הקים ופירק, ביום השמיני הוקם המשכן. אבל יש כאן עוד רמז, הרי כל יהודי הוא 'משכן', כמו שמבואר 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' בתוכו של כל אחד ואחד. מי שזוכה לקדש, לטהר את עצמו בתיקון המידות, נזהר ממאכלות אסורות, נזהר מאיסורים, מקיים מצוות, עמל התורה, אזי הוא זוכה ושכנתי בתוכם. הוא נהיה משכן לשכינה, ושכנתי בתוכם ממש כל אחד זוכה להיות משכן, זה עבודה של יהודי להיות משכן. כל יהודי עד שהוא זוכה להיות משכן המהלך הוא כמו שכתוב "שבע יפול צדיק וקם" [משלי פרק כ"ד פסוק ט"ז].

הסביר הגאון ר' יצחק הוטנר זצ"ל זה הפשט 'שבע יפול צדיק וקם' למרות שהוא נופל שבע פעמים הוא לא נשבר והוא קם. אבל עומק הפשט הוא שזה המסלול לעליה, כך היא דרך העליה. לכל האנשים הגדולים הקב"ה עושה בדרך שנופלים וקמים ונופלים וכו', בלי זה אי אפשר להגיע לעליה השלמה, 'שבע יפול צדיק וקם'. הרי תינוק איך הוא מתחיל ללכת? אם האמא כל הזמן תתמוך בו הוא אף פעם לא יצליח ללכת, נותנים לו ללכת וליפול, ללכת וליפול עד שהוא לומד ללכת. ככה זה הדרך. גם של הצדיקים הגדולים, שבע יפול צדיק וקם. חז"ל אומרים על הפסוק "אל תראי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחושך ה' אור לי" אלמלא נפלתי לא קמתי, אלמלא ישבתי בחושך ה' לא היה אור לי. כל העליה באה לבן אדם שיש לו נפילה ומתוך הנפילה הוא משתוקק להתקרב להקב"ה, והתשוקה הזאת מתוך הנפילה שהוא משתוקק זה בונה את הקרבת אלוקים, כל נפילה כל ריחוק בונה קרבה.

דברנו לפני פורים, שחז"ל הקדושים אומרים בפרק קמא במגילה על אסתר המלכה כיון שהגיעה לבית הצלמים, באה להתחנן על נפשה ועל עמה, נסתלקה ממנה שכינה. ומיד היא התחילה לזעוק "קלי קלי למה עזבתני", זה זמן שהיא צריכה "ותלבש אסתר מלכות" לבשה רוח הקודש, אין זמן שהיא צריכה יותר סיעתא דשמיא של שכינה, שהרי כל כלל ישראל בסכנה והיא מקריבה את עצמה "ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום וכאשר אבדתי אבדתי" ופתאום נסתלקה ממנה השכינה בזמן זה. וביארנו שהקב"ה רצה את התפילה הזאת, התפילה של "קלי קלי למה עזבתני", בשביל להציל את כלל ישראל שהיה מצב של "ואנוכי אסתר אסתר" אסתר מן התורה מנין? את הצעקה הזאת היה צריך, אם כל הזמן השכינה היתה וכך היא היתה נכנסת לאחשוורוש היא לא יכולה כך להביא את הגאולה לכלל ישראל. כדי להביא את הגאולה הצעקה החביבה ביותר לפני הקב"ה כשאדם מרחיק, מרגיש ריחוק, ריחוק

מספר הרב פינקוס זצ"ל, שהיה עשיר אחד שהציע \$100,000 למי שיעלה לקומה 100 בבניין empire building; אמר העשיר: "מי שיעלה תוך חצי שעה לקומה 100, מקבל את הפרס!"

עברו שם שני בני אדם. אמר אחד מהם: "עזוב... מי יצליח לעשות את זה?! סתם הוא לא מציע סכום כזה!", אמר לו השני: "מה אכפת לי לנסות?! מקסימום עליתי 70 קומות!"

מאפסים על השעון – "צא לדרך!!!"; התחיל לרוץ... קומה 10 ... 20 ... 80 – פתאום הוא רואה שאין יותר מדרגות! – "80 קומות עליתי ועכשיו אין מדרגות!"; אבל אז הוא רואה מעלית! – נכנס מהר, לוחץ 'קומה 100' ועולה תוך 20 שניות – הצליח להגיע בזמן!

אומר הרב פינקוס – רוב בני האדם לא ינסו בכלל. אבל היה בן אדם שניסה, הגיע לקומה 80, משם אומר לו הקב"ה: "מכאן אני לוקח אותך עם מעלית"; אומרת התורה: "מי יעלה לנו השמימה" – לא ביקשתי ממך לעלות לשמים, תעשה רק סולם!

מה האורך של הסולם שאתה יכול לעשות?!

"4 מטר"

"אז תעשה 4 מטר"

"ואיך אגיע לשמים?!"

"לא תגיע עם הסולם. אבל אני רוצה לראות מה אתה עושה בשביל לנסות להגיע"; התורה נמדדת לפי מידת ההשקעה של האדם ברוחניות! – אלו דברי חז"ל מפורשים.

אם אלה הם פני הדברים, נוכל לעמוד על יסוד נפלא שמופיע בספר המאור שבתורה:

אומר המדרש ויקרא רבה, פרשה יט, אות ב – אמר רבי אמי (משלי כד, ז): **ראמות לאויל חכמות.**

[משל א'] אמר רבי יוחנן לכך תלוי באויר של בית, מי שטפס אומר מי יכול להוריד את זה, מי שפקח אומר ולא אחר תלאו, אלא מביא שני קנים ומספקן זה לזה ומורידו. כך מי שטפס אומר מי יכול ללמד תורה שבלבו של חכם, מי שפקח אומר והוא לא מאחר למדה, אלא הריני לומד שתי הלכות היום ושתיים למחר עד שאני לומד את כל התורה כלה. [משל ב'] אמר רבי לוי משל לטרסקל נקוב ששכר בעליו פועלים למלאותו, מי שטפס מהו אומר, מה אני מועיל, מכניס בוז ומוציא בוז, מי שפקח מהו אומר, ולא שכר כל חבית וחבית אני נוטל. כך מי שהוא טפס מהו אומר מה אני מועיל ללמד תורה ומשכחה, מי שהוא פקח מהו אומר ולא שכר יגיעה הקדוש ברוך הוא נותן.

המשל הוא אותו משל, רק בשני סיפורים שונים; נספר את המשל בשפה שלנו:

חכם וטיפש נכנסים לאולם בגובה 50 מטר, ורואים לחם על התקרה. אומר החכם לטיפש: "בוא ונוריד את הלחם!"

"מה להוריד?! 50 מטר גובה, איך תגיע לזה?!"

אומר לו החכם: "הרי מישוהו תקע את זה שמה, זה לא בא מעצמו. בוא ננסה להוריד את זה"

"אתה יודע מה זה להביא סולם 50 מטר? אין סיכוי!"; הטיפש הלך הביתה, ומה עשה החכם?! הביא סולם וטיפס לאט לאט עד שהגיע!

המשל השני:

הולכים שנים על גדת הנהר. פוגש אותם בן אדם: "אתם מחפשים עבודה?"

"כן"

"יש כאן שתי חביות ריקות. אני רוצה למלאות אותם ממי הנהר. אבל יש עוד דבר אחד, אתם ממלאים את החבית מהספלים שאתן לכם בלבד!"

"כמה אתה משלם?!"

"300 ₪ ליום."

"מתי מתחילים?!"

"עכשיו!"

התחילו לעבוד; תוך כדי עבודה, התברר להם שהחבית מחוררת! אמר הטיפש לחכם: "תגיד לי אתה נורמלי, כל היום נעבוד לחינם?!"

אמר לו החכם: "מה אכפת לך, בסוף היום אתה מקבל 300 שקל?! הוא אמר לך להכניס לחבית הזאת!"

נשאלת השאלה – מה בא המשל הזה לומר לנו?

אומר הספר המאור שבתורה – בא המשל להסביר לנו את תחילת דרכם של שני סוגי אנשים בלימוד התורה:

שני בני אדם בני 60 חזרו בתשובה והחליטו שהם רוצים לגדול ולהתמיד בלימוד התורה. הלכו השנים לגאון הגדול ר' חיים קנייבסקי (שליט"א) [צוק"ל]; אמר החכם לטיפש: "תיכנס אליו ותשאל אותו מה שאתה רוצה, תראה איך הוא עונה לך על הכל!"

נכנס אליו הטיפש ושאל: "כמה פעמים כתוב 'אבי' בשי"ס?"

"362"

"כמה פעמים כתוב 'בה'?"

"268"

חושב על עצמו 'הוא' מפחד מהגהינום ומענשי שמים, אבל תשובה מאהבה האדם חושב רק על הקב"ה, ומהשמים רצו שאחר ישמע שהתשובה שלו לא תתקבל והוא יגיד אף על פי כן אני לא עובד את עצמי אני עובד את הקב"ה גם כשאני לא רצוי לפניו, זה התשובה השלימה והמעולה ביותר.

ידוע הסיפור על הגר"א שהיה שנה אחת שלא השיגו אתרוגים, והלכו תלמידיו לחפש לו אתרוג ומצאו יהודי שהסכים להביא את האתרוג לגאון בתנאי שהשכר של המצוה יהיה שלו, והתלמידים חזרו לגאון בפנים נפולות ולא ידעו איך הוא יגיב על מה שלקחו ממנו את השכר, וכששמע הגר"א את דבריהם צהבו פניו ואמר כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא לידי לקיים מצוה בשביל הקב"ה בלי לקבל שכר, ועכשיו ברוך ה' יש לי הזדמנות לעבוד את הקב"ה בשביל לעשות לו נחת רוח ולא בשביל עולם הבא.

כתוב בגמרא שלא היה דוד המלך ראוי לאותו עוון ולא נכשל בזה אלא להקים עולה של תשובה ליחידים, ולא היו כלל ישראל ראויים לחטא העגל ונכשלו בזה להקים עולה של תשובה לציבור, ולכן דוד המלך וכלל ישראל היו צריכים את התשובה המושלמת ביותר כי זה המעמיד של כל התשובה בעולם, והיו צריכים כל כך הרבה זמן של עבודת ה' בלי שום סימן אם זה רצוי לפניו ורק ככה הקימו עולה של תשובה, והתשובה של חטא העגל הביאה לעולם את הארבעים יום של ריצוי בחודש אלול, את יום כיפור, את היג' מידות של רחמים, וכל זה כי עבדו את הקב"ה מאהבה בלי לדעת אם יש נחת רוח לפניו ממעשינו.

ונוגע לזמנינו, בחור יושב ולומד וכל הזמן הוא חושב האם אני עושה שטייגען או לא עושה? כמה אני שוה? ואני רגיל תמיד לומר לבחורים: תפסיקו לחשוב על עצמך תחשוב על הפשט בתוספות, תחשוב על השטיקל גמרא על רש"י ורבינו תם, וכך גם בתפילה – תפסיק לחשוב אם 'אתה' מכוין או לא, תחשוב רק על הקב"ה.

(הגר"א דיסקין)
אומר רש"י – **ויביאו את המשכן וגו'**. שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם, מחמת כובד הקרשים שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקב"ה, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזקק וקם מאליו, והוא שנאמר הוקם המשכן, הוקם מאליו. מדרש רבי תנחומא (פקודי י"א).

נשאלת השאלה – למה היה צריך משה רבינו לשים את ידו בשביל שיעמוד המשכן, מה מונח כאן?

אומר הכלי יקר (מ, ב) – **ביום החדש הראשון באחד לחודש תקים את משכן אהל מועד** כתיב בפרשה שלשה פעמים לשון הקמה, א' תקים את המשכן, ב' הוקם המשכן, ג' ויקם משה, וארז"ל (ויק"ר נב.ד) שהיו ישראל וכל חכמי לב מקימים את המשכן ולא יכלו להקימו אמר הקב"ה עסוק אתה בהקמתו והוא עומד מאליו שנאמר הוקם מאליו משמע, ויש בזה רמז לכל המעשים אשר האדם עושה כי קצרה יד האדם להשלימים החל וגמור אלא האדם הוא המתחיל וה' יגמור על ידו, וכן ארז"ל (קידושין ל): כנגד היצר הרע אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול לו כו'. וצוה שתהיה הקמת המשכן על ידי משה מסכים לדברי המדרש האומר שהעולם נברא בזכות משה שנאמר בראשית ברא אלהים בזכות משה שנקרא ראשית שנאמר (דברים לג.א) וירא ראשית לו. ואם כן דומה כאילו משה הקים את העולם, כך המשכן שהיה בנוי בתבנית העולם הוקם על ידי משה, וכמו שבראשית ברא העולם כך ביום החדש הראשון הוקם המשכן ולדעת רז"ל (תו"כ שמיני א). היה יום זה שמיני למלואים ואותו יום נטל עשרה עטרות ראשון למעשה בראשית כו' עיין בילקוט פ"ר שמיני (תקכ).

יוצא, שעל האדם מוטלת חובת ההשתדלות – אתה תתחיל, והקב"ה יעזור!
בא הספר אמרי דוד, לגאון ר' דוד הקשר, ומביא שיחה שהיתה לו עם הרבי מפוניבז' (הרב כהנמן, תלמידו של החפץ חיים):

אומרת התורה {פרשת ניצבים ל, יא} כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלות הוא ממך ולא רחוקה הוא: {יב} לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: {יג} ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה.

אומרת הגמרא {מסכת עירובין נה, א} - דאמר אבדימי בר חמא בר דוסא: מאי דכתיב {דברים ל-יב} לא בשמים היא ולא מעבר לים היא. לא בשמים היא שאם בשמים היא אתה צריך לעלות אחריה ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה.

ראיתם פעם מישוהו שעלה לשמים עם סולם?! אני דוקא ראיתי הרבה אנשים שעלו על סולם, נפלו, ועלו לשמים ☺. אבל בפועל, אין עלייה לשמים עם סולם.

נשאלת השאלה – אז מה פירוש 'מי יעלה לנו השמימה', איך אפשר לעלות לשמים?!

אמר הטיפש לחכם: "תגיד, אתה חושב שאני יכל להיות כמוהו? בחיים לא! גם אם אלמד 2000 שנה, אין סיכוי! חבל על המאמץ"

אמר לו החכם: "אתה חושב שהוא נולד ככה?! הוא לקח 'סולם' – עוד שתי הלכות בכל יום ... עוד שתי משניות ביום ... עוד דף גמרא ביום ... עוד פרק ... צריך רק להתחיל!"

המשל השני, מדבר על שני טיפשים. הראש שלהם לא תופס כלום.

הם מגיעים ליד הנהר - "בקשה אדוני, רוצים לעבוד?"

"כן"

"בקשה להעביר את המים האלה לתוך החבית" – הם מנסים, אבל הכל מחורר. למה הכוונה?

אדם יושב בשיעור. שעה-שעה וחצי. בסוף השיעור אתה שואל אותו: "מה הבנת?!"

☺ (כלום)

"שעה וחצי ישבת בשיעור, מה הבנת?!"

"תאמין לי, לא הבנתי ..."

"איך לא הבנת?!"

"כי אני מסננת" – נכנס בחור אחד, יוצא בחור השני!

אומר אותו אדם: "אם ככה, אין לי מה לבוא לשיעורים. בין-כה אני לא קולט שום דבר ..."

אומר לו החכם שבטיפשים: "מה אכפת לך מה אתה קולט ומה לא?! בסוף השיעור תקבל את השכר שלך?! מה אכפת לך אם הכל נשפך?! תעשה מה שאתה יכל!"

כך מבאר המאור שנתורה את שני המדרשים האלה, ולאור הדברים הוא מסביר דבר נוסף:

אתם בטח מכירים את הסיפור הבא:

ילד אחד הגיע לביתו עם תעודה שכולה 'בלתי מספיק', חוץ מזמרה 'טוב מאוד'. הוא פחד מאבא שלו פחד מות – זה לא כמו היום, שההורים מפחדים מהילדים ☺; הוא מגיע לאבא שלו: "אבא, קיבלתי את התעודה"
"נו, תתחיל לקרוא ..."

"תורה – בלתי מספיק" – מרים את הידיים על הראש, מחשש לבומבה ... "משנה – בלתי מספיק" – מרים את הידיים על הראש, מחשש לבומבה ... וככה אחרי כל מקצוע ומקצוע; הוא מכיר את אבא שלו, יש לו חגורה 7 צול, אין לו בעיה להוריד לו אותה על הגוף שצריך ☺

מגיע הילד לזמרה – "טוב מאוד" – הוא מחייך ומוריד את הידיים מהראש – ברוך ה' הוא במקהלה של הרב רובין ☺ - פתאום הוא מקבל בומבה לשני הכיוונים!

לאחר בכי של שתי דקות, הוא ניגש לאבא שלו: "אבא, כל התעודה 'בלתי מספיק', לא עשית לי כלום. אחד 'טוב מאוד' הכנסת לי מכות?!"

אמר לו האבא: "עם כזאת תעודה, עוד היה לך כח לשיר!" ☺

מספר המדרש {תנחומא, פרשת וילך, אות ב} - אמר אליהו זכורנו לברכה, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי אדם אחד, והיה מלעיג לי ומתלוצץ בי. אמרתי לו, מה אתה משיב ליום הדין אחר שלא למדת תורה. אמר, יש לי להשיב, בינה ודעת ולב שלא נתנו לי מן השמים. אמרתי לו, מה מלאכתך. אמר לי, ציד עופות ודגים אני. אמרתי לו, מי נתן לך דעת ולב ליקח פשתן ולטוותו ולארגו ולעשות

המצודות ולקחת בהן דגים ועופות ולמכרם. אמר לי, בינה ודעת שנתנו לי מן השמים. אמרתי לו, ליקח את הפשתן לארג ולטוות ולקחת הדגים והעופות נתנו לך בינה ודעת. אבל לקנות את התורה לא נתנו לך בינה. וכתוב: כי קרוב אליך הדבר מאד בפיו ובלבבך לעשותו (דברים ל, יד). מיד הרהר בלבו והרים קולו בבכי. אמרתי לו, בני, אל ירע לך, שכל באי העולם כיון שבאין ונמשכין מן התורה, מוכיחין עליהם, שנאמר: ובשו עובדי פשתים שריקות וארגים חורי (ישעיה יט, ט), ועליו ועל כיוצא בו ועל הדומין לו ועל העושין כמעשיו. ואחרית דבר, יראת ה'. ועושים באמונה, בו מונה מלאכתו וראוי לחיי העולם הבא.

לכאורה, מה אומר כאן המדרש?

בא אותו בנאדם ואומר לאליהו הנביא: "אין לי שכל ללמוד תורה, איך אתה משווה לימוד תורה לדייג?!"

אומר לו אליהו הנביא יסוד נורא:

על גדת הנהר יושבים חמשה דייגים. לכל אחד יש בדלי מספר אחר של דגים שהצליח לדוג; "תגיד לי, למה דוד הצליח לדוג 10 דגים, שלמה 5 דגים ומשה רק דג אחד?! כולם ישבו על יד אותו נהר!"

אמר לו אליהו: "אתה עושה רק פעולה אחת – זורק את החכה. כמה דגים תצליח לדוג?! אין לך שליטה על זה. רק הקב"ה שולט בזה!"

אומר הקב"ה: "את אותו הדבר תעשה בבית המדרש. כנס ותלמד. כמה 'דגים' תצליח לדוג, זה לא עסק שלך. זו לא תשובה שאין לך שכל! אם בראתי אותך בלי שכל, תלך לשמוע שיעור בלי שכל!"

הפרשה מסתיימת במשה רבינו, שאמר לו הקב"ה: "עסק בידיך ואתה מראה להעמידו והוא עומד מאליו" {תנחומא} – "תעשה מה שאתה יכל, ואני אמשיך!" – הדברים כתובים במפורש, בספר חובת הלבבות {שער חשבון הנפש}:

כותב חובת הלבבות {שער חשבון הנפש, כלל כ"א} - והאחד ועשרים, חשבונו עם נפשו על מה שיש ביכלתו ממעשה העבודה ולהרגיל בה ולהתמיד עליה וירוחק ויחרץ לעשותה ער שתשוב לו למנהג. ואח"כ ישתדל להוסיף על מה שיש ביכלתו ויכסוף לו בלבו ויעלה אליו במחשבתו וישאל מהאל לעזור ולאמצו על יותר ממה שיש ביכלתו מן הידיעה והמעשה בלב ומצפון נאמן. וכשיתמיד על זה ימצא לו הבורא בקשותיו ויפתח לו שערי ידיעתו ויחזק שכלו ואבריו לעמוד במצותיו אשר למעלה מיכלתו מדרגה אחר מדרגה כמ"ש {ישעיה מח} אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך. והדמיון בזה במלאכות והלמוד כי הלומד מלאכה בהתחלתה יעשה מחלקיה כפי בינתו ופחות ממה שביכלתו ... וכן בעל מעשה העבודה אם ישתדל וימחר ויחרץ לעשות מה שיש ביכלתו יעזרהו האלהים לעשות מה שהוא למעלה מיכלתו אשר הוא הפרי העליון והטובה הנכבדת מאת האלהים על סגולתו ואנשי אהבתו בעוה"ז, כמו שארז"ל כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר ואמר החכם {קהלת ב} כי לאדם שטוב לפניו וגו' ואמרו חז"ל תורה מביאה לידי מעשה מעשה מביאה לידי זיהרות זיהרות מביאה לידי זיהרות זיהרות מביאה לידי זיהרות זיהרות מביאה לידי חסידות חסידות גדולה מכלם שנאמר {תהלים פט} אז דברת בחזון לחסידיך וגו'. ואם יתעלם ממה שיש ביכלתו ויקל במה שיש בכחו תרחק עזרת האלהים ואמצתו ממנו כמ"ש {משלי טו} רחוק ה' מרשעים ואמר {ישעיה נט} עונותיכם היו מבדילים וגו'.

{ברוך שאמר}

בדרך הדרוש

יומם בעמוד ענן לנחומם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה, על פי מה שאיתא בברכות (נ"ד). כשם שבמרכין על הטובה כן במרכין על הרעה, דאיתא שם הרחמים בעצמו הוא אחד אחד כמו שכתוב בתהלים {קט"ו, י"ג} כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא היינו רחמים, וכמו כן כתיב {שם פסוק ג - ד} צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא גם כן שם הוי"ה שהוא רחמים, ובכל עת הן בעת טוב והן בעת רעה ח"ו יתחוק עצמו בה: הרחמים להאמין כי חסדי ה' לא תמנו: והוא שנאמר וְהוֹלֵךְ לַפְנֵיהֶם יוֹמָם, היינו אותו השם הרחמים שהיה עמם בעת הטובה לנחומם הדרך, הוא עמם לילה היינו בעת צרתם וגלותם, יומם ולילה עת הטוב המרומז ביום והושך גלות המנוחה לילה:

ובתמיד (ל"ב ע"ב) כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו, הצלחה נקרא יום וצרות לילה, ואם עוסק בתורה בעת גלות שכינה כנגדו ולא ימוש עמוד הענן יום ועמוד האש לילה, בעת הצלחה צריך לזכור כי יש עננים ובעת צרה לא יתייאש ויהיה לו אמונה שעוד יאיר לו הצלחה:

וזה פירוש כי ענן ה' על המשכן יומם בעת הצלחה, מתיירא שאל יחשוך בענן, ועמוד האש לילה בעת חשכת לילה יבטח בה, זה יהיה תמיד לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם בגלות: וסוים הפרשה אחרי שמסיים כל עבודת המשכן, והיה תיקון על מעשה עגל והיה עדות שנחמל עונם, ובבינה לעתים {דרוש ס"ט ד"ה והיסודות} כתב הדתיקון היה בשלשה עקרים, מה שחטאו נגד מציעות ה': ותורה משמים ושכר ועונש כל זה תיקנו בעשיית

אלה פקודי המשכן בפסוק הקודם וכל יתדות המשכן סביב נחושת וסמך לו אלה פקודי המשכן משכן העדות איתא בילקוט למה היו יתדות המשכן של נחושת ולא של ברזל משום דברזל מרמוז על אדום ומשכן עתיד ליחרב ע"י אדום לכך לא רצה לרמוז שיחרב בית המקדש ע"י אדום, ואיתא ברש"י למה נאמר כפל לשון משכן משכן רמוז שתמשכן בשני חורבניו על עונותיהם של ישראל והוא"ש וכל יתדות המשכן נחושת ק"ק קושיית הילקוט למה לא ברזל וצ"ל שלא רצה לרמוז שיחרב ע"י אדום וקשה מנ"ל שיחרב ולכך אמר אלה פקודי המשכן שנתמשכן שני פעמים ודו"ק: {מדרש יונתן}

ויברך אותם משה

רש"י: ויהי נועם וכי' והוא אחד מאחד עשר מזמורים {ל"ט, מ"ג}. וקשה מה בעי רש"י בזה. ומחונתני הרב הגאון האב"ד ק"ק מויערש בעל המחבר ספר נוה שלום אמר דאיתא במדרש תהלים {צ, ד} י"א מזמורים שאמר משה בטכסים של נבואה אמרו, ולמה לא נכתבו בתורה אלא אלו דברי תורה ואין מפסיקין בין דברי תורה לדברי נביאים עכ"ל, והיה קשה לרש"י אם משה רבינו אמר ויהי נועם כיון אם כן למה לא נכתבה זאת בתורה, לכן מתרין דהוא מן אחד עשר מזמורים על דרך נבואה ואין מערבין דברי תורה בדברי נבואה, ודפ"ח. {פרדס יוסף}

כי ענן ה' פ"ה {ל"ח}.

לענין סוף הפרשה לפרשת שמות ראינו בזה קצת עם הוספה ממני, בפירוש הקרא בשלח (י"ג, כ"א) וחי הולך לפניו

זבל מואמינים

גליון שבועי מביית 'בני אמונים'

פרשת פקודי תשפ"ד שנה י | גליון מס' 525

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

אמינים אין מספר

מבקר עד ערב זוכים אנו להיות מקפים בברכות; ברכות השבחה, ברכות הנהיגו וברכות המצוות, העולים לכדי מאה ברכות ואף יותר. אולם אחרי הכל המלאי מגבל. שכן יותר ממה שהזרנו לברך את הברכות הנצרכות, הזרנו שלא לברך ברכות שאינן צריכות. וכבר אמרו חכמים (ברכות לג א): "כל המברך ברכה שאינה צריכה, עובר משום: 'לא תשא את שם ה' אלקיך לשווא' (שמות כ ז)".

לעניית אמן לעמת זאת אין כל הגבלה; יכול כל אדם לקבץ אוצרות של אין ספר אמינים מדי יום, אם רק יהיה "שמר אמינים", בכך שישתדל לשמע מאזלתו ברכות השחר ושאר ברכות ולענות אחריהן אמן.

חשבת כי ענין זה נרמז בשאלה הראשונה שעתידי האדם להשאל בפני בית דין של מעלה (שבת לא ב): "נשאת ונתת באמונה?" - האם התייחסת לעניית אמן = יסוד האמונה, כמו שהתייחסת למשוא ומתן העסקי שלך?

הזוכה עוד בהיותו בעולם הזה להבין שכל אמן היא בעצם יהלום בעל ערך עצום, ממילא יתייחס לענין כעסק לכל דבר. על הפסוק (קהלת ה ט): "אהב כסף לא ישבע כסף", מפרש רש"י: "אהב מצוות לא ישבע מהם". כשם שאיש עסקים חפץ לצבור לעצמו עוד ועוד קמון, כך אהב מצוות לא ידע שבעה ויצבור לעצמו עוד ועוד מצוות.

באחד מפגשי 'בני אמונים' נשא דברים המשגיח הדגול רבי דב יפה זצ"ל, ובדבריו שתף את הצבור במסר פשוט אך מדהים כל כך:

בעלי המוסר מבארים כי הקב"ה ברא את עולמנו הגשמי באפן שכלל שהדבר חיוני יותר לאדם, כך הוא מצוי יותר; החמצן שהאדם אינו יכול לחיות רגע בלעדיו, מצוי בו ללא הגבלה, כך גם המים, מוצרי המזון הבסיסיים וכן הלאה. ככל שהדבר נחוץ יותר כך הוא זמין יותר.

"מסתבר", אמר המשגיח, "כי כלל זה אמור גם בעולם הרוחני; ככל שהדבר נחוץ יותר, כך הוא זמין יותר. הזמינות של מצות עניית אמן מלמדת אותנו אפוא על נחיצותה הרבה לשלמות נפשו של היהודי".

נקפיד לאסוף לעצמנו מדי יום אמינים לרב, ואלו יעמדו לזכותנו, לסוכך ולשמור עלינו ועל הנלוים אלינו, בעולם הזה ובעולם הבא.

בקריתא "נשאת ונתת באמונה".

שבת שלום,

278 213 מכאולס"ן

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

לכון בתפלה כאשר צוה ה'

"ויזן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת בקדש ועשו את בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר צוה ה' את משה" (לט א)

אמרו חכמים (ירושלמי ברכות ד ג) כי את תפלת שמונה עשרה תקנו אנשי כנסת הגדולה, כנגד שמונה עשר הכתובים בפרשתנו העוסקים בעשיית בגדי הכהונה והעמדת המשכן שכתוב בהם: "כאשר צוה ה' את משה". והנה לכאורה, הלא הצווי על מלאכת המשכן נאמר כבר בפרשת תרומה, ומדוע תקנו את שמונה עשרה הברכות דוקא כנגד הצוויים הכתובים בפרשתנו לגבי הקמת המשכן בפעל? האבודרהם (תקון התפלות ד"ה גרסינו) מבאר שציון שאנשי כנסת הגדולה חיו בתקופת הבית השני, לפיכך תקנו את תפלת שמונה עשרה דוקא כנגד הפרשה השניה של מלאכת המשכן [פרשת משכן שני"], הרומזת לבית השני.

את הקשר בין ברכות התפלה למלאכת המשכן באר המגיד רבי ראובן מרלנשטיין כך:

מלאכת המשכן הפקדה בידי של בצלאל, אשר אף על פי שהיה מלא בחכמה, בינה ודעת (שמות לה לא) והבין את סוד בניית המשכן וכליו מכת שליטתו בחכמה שבסודה נבראו שמים וארץ (ברכות נה א), ככל זאת מעידה עליו התורה שבגשתו לבנות את המשכן, הניח את כל הבנתו והשגותיו ועשה את המלאכה רק מחמת שקב "צוה ה' את משה".

אף אנו, כבצלאל, נדרשים לגשת כך לעבודת התפלה. כפי שבצלאל זנח את כל רצונותיו וידיעותיו ועסק במלאכת הקדש רק לשם שמים, כך אנו, אף שברכות שמונה עשרה טומנות בחן בקשות רבות הנוגעות לעניינינו האישיים, עלינו לכון בכלן

למטרה אחת ויחידה - שנוכל לעשות רצון ה' ולעבדו בלב שלם ('יחי ראובן').

דרש רבי יחזקאל אברמסקי:

מהעבדה שברכות שמונה עשרה נתקנו כנגד לשונות הצווי שנאמרו במלאכת המשכן, עלינו ללמד כי גם בעת שהאדם אינו חש רצון ותשוקה להלל ולשבח את בוראו, עליו להתפלל מפני שזהו צווי ורצון ה' (חזון יחזקאל על התורה).

הצלחת השליח - סימן טוב למשילח

"ככל אשר צוה ה' את משה כן עשו בני ישראל את כל העבדה; וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה" (לט מב-מג)

דרש החתם סופר:

לכך נאמר "כן עשו בני ישראל את כל העבדה", ולא נאמר "את כל המלאכה", להורות שבני ישראל הביאו את נדבתם לעבודת המשכן לשם עבודת ה', וכדרך שבאמר (דברים יג ה): "ואתו תעבדו". התורה מוסיפה ומפרשת כי משה הסיק שבני ישראל הביאו נדבתם לשם שמים ומשום כך ברכם, מכך שעלה ביד עושי מלאכת המשכן לעשותה כלה בשלמות - "כאשר צוה ה' כן עשו". שאם לא היו ישראל מביאים נדבותיהם בלב שלם, לא היו זוכים לשלוחיהם - עושי המלאכה - לבצע מלאכתם בשלמות. שפפי שאמרו חכמים (ברכות לד ב) ששליח צבור שטעה בתפלתו, הרי זה סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו, כך שליח צבור שהצליח במשימה שהטילו עליו הצבור, סימן טוב הוא לשולחיו (תורת משה).

ברכת המזון פתה את האש

מתוך הכתב. ואכן, בכל השנים שחלפו מאז, גם לאחר פטירתו של הרב, ראו הם במוחש כיצד קבלה זו שומרת עליהם ומונעת מהשרפה להתקרב לבתיהם.

בין המשתתפים באותה דרשה בלתי נשכחת היה משה הקצב. דברי הרב עשו עליו רושם רב, ובתחלה הוא הקפיד בכל תקף לשמרם, אלא שככל שחלף הזמן, פן גברה עליו העצלות, וכך לא אחת מצא עצמו אומר את הברכה בעל פה. באותן פעמים לא פעם נשמטו מפיו מלים וקטעים, ובדאי שכמעט לא זכה לכוון בברכתו כדבעי.

יכול היה הדבר להמשיך, אלמלא באחד הימים עמדה ברכתו של הרב למבחן.

שוב התעוררו תושבי מוש לקול זעקות מחרידות, שהפעם הגיעו מכוון בתי הגויים: "אשו!" למודי נסיון מהרו הללו לנטש בבהלה את הבתים ולרוץ לעבר השדות. גם משה מידענו מהר לברת מביתו, עיניו צפו בחרדה באש המתפשטת במהירות בין בתי הגויים ומאימת להתקרב לביתו, ששכן בקצה האזור היהודי.

בכאב לב הוא נזכר באותו מעמד נורא הוד, עת הבטיח הרב לכל מי שיקבל על עצמו להקפיד על ברכת המזון מתוך הכתב, כי ביתו יהיה מוגן משרפה. "אחרתי את המועד", הרהר לעצמו בעגמה בעודו צועד לכיוון השדות.

ולפתע חלפה מחשבה במוחו: "אולי עדין לא מאחר לתקן?! הן בהיותי נוכח באותו מעמד חפצתי לקבל על עצמי לקיים את דברי הרב, ורק עצלות שגפלה עלי לאחר מכן מנעה בעדי מלקיים".

מבלי לחשב פעמים, כהרף עין רץ משה לכיוון בית הקברות ששכן בפאתי העירה. הוא מהר לעבר קברו של הצדיק, השתטח על המצבה הדוממת והחל להתחנן בעד נפשו: "מקבל אני על עצמי בכל לבי כי מיום זה ואילך נקפיד בכל תקף, אני ובני ביתי, שלא לברך ברכת המזון בעל פה ובחטף, כי אם מתוך הסדור ובכונה. אגא רבי קדוש, העתר בעדי בשמי מרומים כי האש הנוראה לא תפגע בביתי".

בכל אותן דקות ארכות שבהן השתטח משה על קברו של הצדיק, המשיכה השרפה להשתולל במלא עזה, שורפת את כל הנקרה בדרך, אף למרבה הפלא מדלגת על בתים רבים. כן, אותם בתים שבבעליהם שמרו על הוראת הרבי נצלו.

גורל ביתו של משה עמד באותן דקות על כף המאזניים, אוגם לבסוף הכריעה תפלתו את הכף, ויהי טרם כלה לדבר, והנה שקעה האש בפתע פתאום על מפתן דלתו ונעלמה כלא היתה, ושם שמים התקדש בעיני כל.

"יהי אור" [לר"י שורצמן] עמ' תלד

כארבעים שנה פרב העירה, כשהוא מרביץ בבני עדתו תורה, חסידות ויראת שמים.

נתן לשער עד כמה עמק היה צערו בראותו פעם אחר פעם את בני עדתו נאלצים לבנות מחדש את בתיהם אחר שכלו בשרפה, כאשר עינים מאלץ אותם לשוב ולבנותם מאותם חמרים נפסדים שהימינו את הדלקה הבאה.

רבי יחיאל הרהר רבות בדבר פתרון רוחני שימנע את האסון הבא, ולבסוף, לאחר עיון, דרישה וחקירה, עלה בלבו רעיון. וכך, באחד הימים עברה השמועה בקרב תושבי העירה כי רבם הנערץ מבקש לשאת בפניהם דרשה מיחדת.

כהרף עין נקבצו ובאו המוני יהודי העירה לבית הכנסת. איש לא רצה להחמיץ רגעים נעלים שכאלו. ההיכל כמעט התפזע מההמון שגדש אותו, והמאחרים נאלצו להקשיב במאמץ מבעד לחלונות.

"בני היקרים", פתח הרבי את דבריו, "לבי נשבר לראות באסונות התוכפים עליכם פעם אחר פעם, כאשר מלבד קשיי הפרנסה היומיומיים, נאלצים אתם מפעם לפעם לבנות מחדש את בתיכם, אחר שהפכו למאכלת אש. דעו לכם רבותי כי כל שרפה, אף שהיא נראית כתהליך טבעי שבקשי נתן לעצירה, ובשעה קלה יש בה כדי לכלות את כל עירתנו, בעמק ענינה יש גזרה והשגחה פרטית על כל בית שופגע ממנה. בפמליא של מעלה דנים על כל פסת עץ של יהודי האם היא תשרף או תנצל, וכל פרוטה שיהודי מפסיד כתוצאה מהשרפה, נשקלת ונמדדת בהתאם למגיע לו.

ברצוני אפוא להציע לכם סגלה שמושכבר הקמים נודעה כפותחת שערי פרנסה ומביאה רוחה כלכלית לכל מי שנוהג בה, והנני מבטיחכם גאמנה כי גם לכם היא תועיל, לפינסתכם בכלל, ולהגנה משרפות מכלות-רכוש בפרט.

ובכן אפוא, מיום זה ואילך כל אחד מכם שיקבל על עצמו לברך ברכת המזון בכונה ומתוך הכתב, יזכה שהקב"ה יפתח בפניו את שערי הפרנסה, וביתו ישמר מכל צרה וצוקה".

הדרשה הקצרה הותירה רושם עמק בקרב השומעים. רבם המחלט גמרו אמר לקיים את צאת רבם וקבלו על עצמם מכאן ואילך להקפיד לברך את ברכת המזון אך ורק

הדממה השלוה ששרתה על בתיה הדלים והמטים לנפל של העירה מוש, הופרה לקול צוהה מחרידה: "אשו!" קול פצפוף מלוגה בריח חשוד נשמע מכוון אחד הבתים, ובתוך זמן קצר הוצרו השמים בלהבות אש עצומות.

בן רגע התמלאו הרחובות הריקים בהמון אדם. אנשים, נשים וטף התרוצצו ברחובות

בכאב לב הוא נזכר באותו מעמד נורא הוד, עת הבטיח הרב לכל מי שיקבל על עצמו להקפיד על ברכת המזון מתוך הכתב, כי ביתו יהיה מוגן משרפה. "אחרתי את המועד", הרהר לעצמו בעגמה בעודו צועד לכיוון השדות.

מבהלים ומבלבלים.

לא היתה זו השרפה הראשונה שהכתה בעירה העניה. פעם אחר פעם נאלצו תושביה לבנות את ביתם מחדש, מאותם חמרים זולים וזמניים - עץ וקש, עבדה שגרמה למעגל חוזר ונשנה של שרפות קשות שלא פעם גבו קרבנות בנפש.

בעירה מוש שמש כרב הצדיק הנודע רבי יחיאל, מי שכנה בסלודין ע"ש עירתו - רבי יחיאל מושעיל. רבי יחיאל, מגדולי תלמידי רבי מרדכי מלעכוביטש, שמש במשך

בברכת "ישתבח"

בברכת "ישתבח", כל זמן שלא התחיל "ברוך אתה ה'", עונה אמן על כל ברכה חוץ מאמן על ברכות "ברוך שאמר" ו"ישתבח" ואולם ראוי להזהר שלא לבוא לידי חיוב עניית אמן באמצע אמירת השבחים שבברכת "ישתבח" ², כדי שלא יצטרך להפסיק באמצע אמירתם ³. לאחר שהתחיל "ברוך אתה ה'" אין לענות אמן עד סיום הברכה, ואולם יש שהסתפק בדיון זה ⁴.

"ישתבח" מזכרות חמש עשרה לשונות של שבח - מ"שיר ושבחה" ועד "ברכות והודאות". ואולם בזהר הק' (תרומה קלב א) מובא שיש בחלק זה שלושה עשר שבחים בלבד, לפי שהמילים "ברכות והודאות" שכיחות להמשך הברכה, ואין בכלל השבחות (ראה 'באר היטב' שם א). ה'מגן אברהם' (ריש סי' נג) כתב שיש לומר שבחים אלו בנשימה אחת, ואולם ה'משנה ברורה' (שם) הכריע שאין צריך לאמרו בנשימה אחת, ואולם מכל מקום יש לאמרו ברצף ואין להפסיק באמירתו.

3. ה'בן איש חי' (ויגש טו), כותב שהעומד בחלקה הראשון של ברכת "ישתבח", לפני אמירת השבחים, ורואה שהחנן עומד לומר קדיש, ימתין מלומר את השבחים, ויענה אמן, ואחרי כן יאמר השבחים ללא הפסק. וכן פסק ה'פני החיים' (נג ב). וראה 'בן איש חי' (שם) שכתב שאם ארע שבועמדו בתוך אמירת השבחים שמע אמירת קדיש, יפסיק ויענה, ואחרי כן יחזור ויאמר טוב מ"כ לך נאה", כדי שיאמר השבחים בלא הפסק. ואולם ב'לקוטי מהר"ח' (גסח ברכת ישתבח) כתב שאסור להפסיק לענית אמן באמצע אמירת השבחים.

4. ה'משנה ברורה' (נד ג) הסתפק לגבי החלק שמ"ברוך אתה ה'" ועד סיום הברכה, האם דינו כ"ברכה קצרה" שאסור להפסיק בה אף לאמירת "יהא שמה רבה" וקדשה, או שדינו כ"ברכה ארוכה", והגניח ב'צריך עיון". ואולם ה'קצות השלחן' (שם) כתב שפשוט שדינו של חלק זה כברכה קצרה שאין לענות בו אמן. בספר 'אשי ישראל' (פרק טז הערה יז) כתב בשם הגר"ח קניבסקי שהאוחז בחלק זה של הברכה, לא יפסיק לא לשמע ולא לענות לקדיש שאומר הש"ץ אחר ישתבח, אלא ימשיך באמירת הברכה עד לסיומה.

1. 'משנה ברורה' (נא ב). ה'באור הלכה' (שם) מבאר שברכה זו מתחילה מיד במלה הראשונה - "ישתבח", ולא ב"ברוך אתה ה'" שבהמשך הברכה. לפי שברכת "ישתבח" נחשבת כברכה הפותחת ב"ברוך", מכח היותה 'ברכה הסמוכה לחברתה', וכפי שכתבו התוספות (פסחים קד ב ד"ה חוץ) שהיא נחשבת סמוכה לברכת "ברוך שאמר", והיא הפותרתה מלפתח ב"ברוך" (כפי שפסק השו"ע נד א). לפיכך מיד משמתחילים "ישתבח" אין לענות אמן אחר ברכות "ברוך שאמר" ו"ישתבח" שאינן מזכרות בתלמוד, ואולם אחר שאר ברכות מתר לענות אמן אף באמצע הברכה (ראה 'אשי ישראל' פרק טז הערה טו).

אמנם בקצות השלחן' (סי' יח הלכה ב, ושם ב'בדי השלחן' הערה ה) כתב שכל זמן שלא אמר "ברוך אתה ה'" שבברכת "ישתבח", אין דינו כמי שעומד באמצע ברכה, ומתר לו לענות אמן גם על ברכות שאינן מופיעות בתלמוד, כדן העומד בפסוקי דזמרה. ומבאר מדבריו שעל אף שברכת "ישתבח" נחשבת כסמוכה לחברתה, מכל מקום כל זמן שלא התחיל לומר "ברוך אתה ה'", אין נחשב כאלו הוא עומד באמצע ברכה לגבי עניית אמן אחר הברכות (וראה בשו"ת 'שערי ישר' סי' יח אות ב).

יש לציין שבספר הפנהגות' (דף ד ע"א) לרבי אשר מלוניל חולק על דברי התוספות וסובר שברכת "ישתבח" אין דינה כברכה הסמוכה לחברתה, ואכן ברכת ישתבח אינה דומה לשאר ברכות, כדן שאינה פותחת ב"ברוך". ולדבריו, לחלקה הראשון של ישתבח עד אמירת "ברוך אתה ה'", לכאורה לא יהיה דין ברכה, וכדברי ה'קצות השלחן'.

2. כתבו הפוסקים (ראה 'משנה ברורה' נג א) שבחלק הראשון של ברכת

הודו

מתנת הארץ התנתה בעונה

"לאמר לך אתן את ארץ כנען חבל נחלתכם; בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה" דרש ה'חתם סופר':

הקב"ה בחר בישראל לתת להם את "ארץ כנען", אף שהם מתי מספר" ביחס לשאר האמות, ככתוב (דברים יז): "לא מרבכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים". ואולם מתנה זו התנתה בכך שיהיו "כמעט וגרים בה", כלומר שלא יחזיקו עצמם כאדוני הארץ, אלא ימעטו עצמם ויחזשו כגרים, ככתוב (ויקרא כה כג): "והארץ לא תמכר לצמתת כי לי הארץ כי גרים ותושבים אתם עמדת" (דרשות 'חתם סופר' דף לג א).

ארץ ישראל נקנית ביסורים

"לאמר לך אתן את ארץ כנען חבל נחלתכם"

באר רבי רפאל עמנואל חי ריקני:

אמרו חכמים (ברכות א) שארץ ישראל נקנית ביסורים, ולכך נקראת היא בכתוב זה "חבל נחלתכם", שכן "חבל" הוא כנוי ליסורים, כמו "חבלי לדה" (תזה ציון תהלים קה יא).

השם שנתן בעת הברית

"אשר ברת את אברהם ושבועתו ליצחק"

פסוק זה שמקורו בדברי הימים (א טו טז) מובא בספר תהלים (קה ט) בשנוי לשון: תחת ושבועתו ליצחק, נאמר: ושבועתו ליצחק".

את משמעות השם "ישחק", מבאר ה'אמרי אמת': עוד לפני הולדתו של יצחק, הורה הקב"ה לאברהם (בראשית יז יט): "אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק", וזאת על שם צחוק השמחה שצחק אברהם כשהתבשר על הבן העומד להולד לו (רש"י שם). מיד עם הולדת בנו מהר אברהם לקים את צויו ה' וקרא לבנו יצחק. ואולם בשעה שהכניסו לברית, פיון שבקש לקרא לו שם כמנהג ישראל, קראו בשם נוסף המבטא את אותו צחוק: "ישחק".

זוהי הסבה שבסדר הפסוקים הנאמרים במעמד ברית המלה אחר הברכות, אנו משתמשים דוקא בפסוק בתהלים - "ושבועתו ליצחק", לפי שכאמור זהו השם שנתן ליצחק בעת שוננס לבריתו של אברהם אבינו (אמרי אמת' לקוטים עמ' צד).

ציורו של בעל ה'שבט מוסר' בעיר איזמיר שבתורכיה

ה'שבט מוסר' ח' באדר ב' תפ"ט

רבי אליהו הכהן האתמרי, נולד בשנת תי"ט בעיר איזמיר שבתורכיה, לאביו רבי אברהם שלמה הכהן, עליו מעיד בנו בהקדמתו לספרו 'מדרש תלפיות' כי היה "יחיד בדורו, סיני ועוקר הרים, עיר וקדיש".

מנעוריו עסק רבי אליהו בתורת הנגלה ובתורת הנסתר, התנהג בקדושה ובפרישות כפי שחנך על ידי אביו, ובעטרות רבות התעטר. כל חייו עלה והתעלה בתורתו ובקדושתו, ושמו נודע ברבים בדרשותיו ובחבריו הנפלאים. רבי חיים אבולעפיא אשר כהן ברבנות איזמיר כשלושים שנה לאחר פטירת רבי אליהו, כותב עליו בהספמתו לספרו 'מדרש אליהו': "הרב דומה למלאך הלא זה אדוני אליהו... כל ימיו של אותו צדיק יושב ודורש, תחת אשר קנא לאלקיו כאיש מלחמות יעיר קנאה ריע, ורבים השיב בתכחות על עוון".

רבי אליהו חבר יותר משלושים ספרים, הנודע שבהם הוא 'שבט מוסר' שהדפס בעשרות מהדורות. עוד חבר: 'מעיל צדקה' על עניני מצות צדקה; 'מדרש תלפיות' - ילקוט מאמרים לפי סדר א-ב; 'מדרש האתמרי' - דרשות; 'אגדת אליהו' - באור על אגדות הירושלמי; 'סמוכים לעד' - דרושים על סמיכות הפרשיות שבתורה, ועוד.

רבי אליהו האריך ימים וזכה לזקנה מפלגת. נפטר בעיר הולדתו איזמיר ביום ח' באדר ב' בשנת תפ"ט, ובה הובא למנוחת עולמים.

אמן שלא בכונה גם היא רצויה

במדרש (דבר זא) מובא: "אמר רבי יודן כל מי שעונה אמן בעולם הזה, זוכה לענות אמן לעתיד לבוא". רבי אליהו הכהן האתמרי מבאר כי בלשונו של רבי יודן: "כל העונה אמן", התחדש כי כל מי שענה אמן בעולם הזה, ולו פעם אחת בחייו, אפלו שנג ולא ענה אותה כהלכתה, זוכה בשכר זה לענות אמן בעולם הבא. על אחת כמה וכמה המקפיד לענות אמן כהלכתה בכל הזדמנות, בודאי אין קץ למתן שכרו (חוט של חסד' כי תבוא).

מי שיעודו הוא עניית אמן

באפן נוסף פרש רבי אליהו את דברי המדרש: האר"י הקדוש גלה (עצ הדעת טוב' כי תצא) שכאשר אדם חש קשר וחביבות מיוחדת למצוה מסוימת, עליו להסיק מכך כי ההקפדה על מצוה זו היא יעודו בעולם, ולפיכך שומה עליו לתת דעתו תמיד ולהזהר בירת שאת בקיומה. לכך רומז המדרש שלפנינו: "כל מי שעונה אמן", כלומר מי שדבק במצות עניית אמן, הרי זה אות כי זהו יעודו "בעולם הזה". כיון שפך, בבוא עתו יזכה "לענות אמן לעתיד לבוא" ולא יצטרף להתגלגל שוב לעולם, שהרי בצע את שליחותו באמנה פנדרש (שם).

מדרכי למיד את אסתר לענות אמן

פסק הרמ"א (או"ח קכד ז): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן, יש לו חלק לעולם הבא". דבריו מוסדים על דברי הגמרא בסנהדרין (ק"ב): "קטן מאימתי בא לעולם הבא... תנא משום רבי מאיר: משעה שיאמר אמן". על פי זאת דרש רבי אליהו את הפסוק שגאמר במדרכי (אסתר ב ז): "ויהי אמן את הדסה היא אסתר בת דוד כי אין לה אב ואם"; כיון שלאסתר לא היו אב ואם שילמדוה לענות אמן, לפיכך: "ויהי אמן" - מדרכי דאג לחנכה מקטנותה לענות אמן (מנחת אליהו פרק לב).

הזלזול באמן - חטא כפול

חז"ל אמרו כי בעוון אי עניית אמן חרבה הארץ וגלו ישראל מארצם,

שכך דרשו (ספרי האזינו פסקא טכ) את הפסוק האמור בשירת האזינו (דברים לב יט-כ): "ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפכת המה בנים לא אמן בס"; "אל תהי קורא לא אמן בס' אלא: לא אמן בס' - שלא היו רוצים לענות אמן אחר הנביאים, בשעה שהיו מברכים אותם".

לפי שחרבן הבית נגרם בעוון אי עניית אמן, כדי לזכות לגאולה השלמה בבגן בית המקדש השלישי יש להקפיד על עניית אמן כראוי. בענין זה הביא רבי אליהו הכהן בספרו 'מנחת אליהו' (דרוש לב) באור נפלא ששמע מרבי מנחם הכהן אשכנזי, חתן רבי אהרן שמואל קייידנובר בעל 'ברפת הזבח', בשם הרבי ר' העשיל מקראקא:

המדרש אומר (איכ"ר א נז) שחרבן המקדש ארע לפי שחטאו ישראל בכפלים, כפתוב (איכה א ח): "חטא חטאה ירושלים", ובעבור כך אף לקו בכפלים כפתוב (ישעיה מ ב): "כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה", ואף נחמתם תהיה בכפלים, כפתוב (שם מ א): "נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם". החטא הנפול שבו חטאו ישראל הוא עוון אי עניית אמן. שכן בזהר הק' (תרומה קעח א) מבאר שהגימטריה של אמן שוה לגימטריה של שני שמות הקדש [הוי"ה ואדנות] כאחד, ואם פן נמצא שבכל עניית אמן מקימים מצוה כפולה, ולפיכך באותה מדה כל זלזול בה נחשב כחטא כפול.

אף ענשם של ישראל - "לקו בכפלים" - נוגע במיוחד לזלזולם באמן, וכפי שמובאר בזהר הק' (וילך רפז א) שהמזלזל באמן נענש בכפלים. ולפיכך לא יזכו לנחמה בבגן הבית אלא "בכפלים", כלומר כשישבו להקפיד על המצוה הכפולה, היא מצות עניית אמן. וכבר אמרו חכמים (ראה מדרש תהלים לא) שבזכות אמן באה הגאולה לישראל.

עניית אמן מקדשת את האדם

כאשר אדם עונה אמן, קונה הוא בכך קדושה לנפשו, ובכך יכולה נשמתו לחזור לגופו בעת תחית המתים. משום כך אמר רבי מאיר (סנהדרין ק"ב): "קטן מאימתי בא לעולם הבא... משעה שיאמר אמן" (סמוכים לעד' נשא; אגדת אליהו' שביעית פ"ד).

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
דעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות

מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ו אדר ב' תשפ"ד: הדלקת נרות: ירושלים: 5:12 תל-אביב: 5:27 חיפה: 5:18 מוצאי שבת: ירושלים: 6:25 תל-אביב: 6:27 חיפה: 6:26 ר"ת: 7:04

פרשת פקודי

והייתם נקיים

על מעשי האדם להיות טהורים ונקיים מכל חשד גם בעיני הבריות!

נלמד מהפסוק: "אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד על פי משה" (פרק לח-כא)

וכתב בעל הטורים "מלא וי"ו שפקד לכל שש מאות אלף שלא יחשדוהו שלקח מן הכסף". ואמרו חז"ל: למה עשה חשבון הרי הקב"ה מאמינו שנאמר (במדבר יב-ז) "בכל ביתי נאמן הוא" ומשה נתן חשבון: אלא מפני ששמע ליצני הדור שהיו משיחין אחריו שנאמר "ויהי כצאת משה וגו' והביטו אחרי משה". היו חושדין בו כי נתעשר משום שנתמנה על כספי מלאכת המשכן. כששמע כן אמר, חייכם, משנגמרה מלאכת המשכן אני נותן לכם חשבון. כיון שנגמרה אמר להם "אלה פקודי המשכן" (מדרש תנחומא ומז"ר שמות תנא-ו). "מכאן ילמוד כל אדם" - כותב השל"ה הק' - "להיות נקי מישראל בקל וחומר ממשה רבינו ע"ה.

ועד כמה נזהר משה רבינו מפני החשד מצינו גם בתפלתו הקצרה של מרים אחותו, כפי שנאמר (במדבר יב-ג) "ויצעק משה אל ה' לאמר א-ל-נא רפא נא לה". מדוע כה קיצר בתפלתו ולא האריך והרבה בתפלה כפי שמצינו הפצרה וריבוי תפלה אצל האבות!?

ומובא במעם לועז (עפ"י המדרש והאלשיך הק') כי הטעם שקיצר משה בתפלתו כדי שלא להניח אחותו בצער זמן הרבה. כאילו שמח על צערה. אך טעם נוסף היה כאן (וכפי שהביא בפירש"י): כדי להסיר לזות שפתים, שלא יאמרו ראו כמה מאריך הוא בתפלה עבור אחותו, ואילו עלינו הוא מקצר בתפלתו, ולכן כדי לנקות עצמו מן החשד, אמר התפלה הקצרה ביותר שניתנת להאמר.

וזהו שהוסיף הכתוב "לאמר" ללמדנו שמה שהתפלל באופן זה, הוא כדי להנצל מאמרותיהם של הבריות שלא יחשדוהו, שכן חובה לאדם להוציא עצמו מידי חשד ולהסיר ממנו עקשות פה ולזות שפתיים כמו שנאמר "והייתם נקיים מה' ומישראל".

זהירות כזו מפני החשד, מצינו גם אצל יעקב אבינו כשאמר ללבן: "לא תתן לי מאומה אם תעשה לי הדבר הזה אשובה ארעה"..." "וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל אשר איננו" וגו' (בראשית ל-לג).

וכתב רבינו אברהם בן הרמב"ם: ומזה יש ללמוד מוסר שאם איש דוגמת יעקב, היה מנקה את עצמו מן הספיקות והחשדות, כמה ראוי לזולתו להזהר מזה. וכן למד מכאן הרלב"ג: צריך להרחיק עצמו בכל עוז מכל חשד, ואף אם הוא מפורסם בישרותו, בכל זאת יעשה הכל למנוע החשד.

נשאל הגר"י זילברשטיין שליט"א (בחשוקי חמד-זרעים): היאך הדין בתלמיד חכם הנוהג כדיו, אלא שישנם עמי הארץ שחושדים בו שאינו נוהג כדיו [מדובר בדבר שרשאי להמנע מלעשותו, וממילא ימנעם מלחשוד בו] האם עליו להתחשב בכך ולהמנע מלעשותו ובכך ימנע חשד ולזות שפתיים?

ומביא ראיה (שבהמשך דוחה אותה, עיי"ש) ממה שכתב בספר שורש ישי (לרבי שלמה אלקבץ זצ"ל) בזה"ל: "אף שאמרו בירושלמי שצריך לצאת ידי הבריות כמו שצריך לצאת ידי המקום, יובן זה בבריות אשר נתן להם האלוקים מדע והשכל, לא שיהיה צריך לצאת ידי חובתו גם מאיש שונה ופתי. וראיה ממה שאמר התרגום (רות פ"ג-יא). כלומר אף שידעת כי יש פתאים ילדים יתלוצצו עלי וכו'. עיי"ש.

להסיר לזות שפתיים...

סיפר הרב מפוניבז' - הגר"ש כהנמן

זצ"ל: כשלמדתי בראדן התאחרתי יום אחד לתפלת שחרית. והנה תוך כדי הליכה לבית המדרש, הבחנתי בחפץ חיים שגם הוא הולך כעת לתפלה. כשעמדתי לידו פתח ואמר:

"כתוב: והייתם נקיים מה' ומישראל. על כן מחויב אני לתרץ את עצמי, מדוע מאחר אני היום לתפלה. ישבתי ועסקתי בתורה באישון לילה. המשכתי בגירסה עד אשמורת הבוקר... לקראת השחר שכבתי לישון מעט כדי שאוכל לברך את הברכות בבוקר ללא פקפוקים... התכוונתי להתעורר בזמן הראוי, אך מרוב עייפות נאנסתי בשינה ואיחרתי לקום..."

הפסיר הרב מפוניבז': "והיו הדברים האלו שדיבר החפץ חיים מעצמו דרך תוכחה והתנצלות, מרשימים אותי יותר ממאה שיחות של מוסר והתעוררות..."

הרב מפוניבז'

"על כך אני מצטער"...

שח הגר"ש אלישיב זצ"ל: מספרים

על רבי לייב חסיד זצ"ל שפעם אחת בערב שבת נגנב ממנו כלי ה"נטלה" שבו נהג ליטול את ידיו. אחד מבני הבית שנכנס לחדרו, הבחין שרבי לייב נתון בצער רב.

תמה הלה: "הלא מחירה של נטלה זו הוא לא יותר מכמה פרוטות, ומדוע הנך מצטער על כך?"

השיב לו רבי לייב חסיד: אגלה לך מדוע אני מצטער, הלא לאמיתו של דבר ברור שרק אדם אחד גנב ממני את ה"נטלה", אין בכך ענין לשני אנשים, ובוודאי לא לשלושה. ואילו אני הספקתי כבר להרהר על הרבה אנשים ולחשוד אולי הם גנבו ממני את הכלי, ועל כך אני מצטער..."

הלמות עמלים

זכות גדולה להיות שותף בהחזקת ותמיכת לומדי תורה!

נלמד מהפסוק: "בקע לגולגולת מחצית השקל... לצקת את אדני הקודש" (פרק לח-כו, כז)

וכתב החפץ חיים (ע"ת): ציוה הקב"ה לעשות מן הנדבות הללו האדנים, שעליהם יעמוד גוף המשכן, והוא כדי שיהיה לכל ישראל חלק בזה. וכן הדין עם הלומדים את התורה והמחזיקים אותה, כזה כן זה, מסייעים לקיום העולם ושניהם שותפים בזה.

כתב החפץ חיים עה"פ "ויגע בכף ירכו" (בראשית לב-כו): "בכל דור ודור מתאבקים איתנו שונאינו לרפות יד העמלים בתורה, ומכיוון שרואים שהלומדים נלחמים בכל כוחם להמשיך ללמוד, אזי מכוון השונא את חיצי כלפי "תמכין דאורייתא" - אלו מחזיקי התורה, ומשתדל להפריעם מלתמוך בידי עמלי תורה באיזה אופן שהוא, או שלוקחים כספם ע"י מיסים, או שמטמטמים את לב המחזיקים וקול שועת התורה ולומדיה אינו מגיע לאזנם, וכאן השונא מצליח ועולה בידו להשפיע על המחזיקים לבל יתמכו בעמלי תורה ביד נדיבה.

ואולם ממשיך החפץ חיים: "והשונא הוא היצר הרע חושב, שמכיון שעלתה בידו לשבור מטה לחמם של הלומדים, כבר יזניחו את לימודם ויעזבו את הישיבות, אבל כאן גילתה לנו התורה, כי אעפ"י שהמלאך הצליח "ותקע כף ירך יעקב", אבל המלחמה עדיין נטושה, "בהאבקו עמו" - יעקב מתאבק בעצמו עם המלאך, אף אחרי שניצח את התומכים וזה לנו האות, כי התורה לא תמוש מדורות הבאים, למרות כל העינויים והגזירות, אדרבה, יעקב ייצא המנצח ועוד יעלה למדרגה יותר גבוהה אשר בשם "ישראל". יכונה.

על נחיצות החזקת התורה בזמננו כתב **החזון איש** באגרותיו (ח"א אגרת פו): "והנה ידוע כי לא כחכמות חילונית [חיצונית], חכמת התורה. אם הראשונות מספיק להם שנים קצובות... התורה אינה נקנית אלא למתעמלים בה כל ימי חייהם. ואחר שהכתה התורה שורשיה בלב מבין בימי הנעורים, אז יוסף פארות בימי עליה ובימי עמידה עד זקנה ושיבה..."

"ולפיכך היה מן הצורך להסיר מבני עליה המועטים את עול דרך ארץ ולתת להם החופש להשתקע בעסק התורה אחר היותם בעלי משפחה ורחיים על צאריהם. ומעולם הכיר עם ישראל את חובתו להפריש לקדושה את שבט לוי, אלא שהשליכו אחר גוים את כל מתק הבלי עולם ובחרו לקיים "שבתי בבית ה' כל ימי חיי..."

על הפסוק "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל בריפידים" (שמות יז-ח) דרשו חז"ל (במכילתא) אין רפידים אלא רפיון ידים, לפי שרפו ישראל ידיהם מדברי תורה, לכך בא שונא עליהם.

ולכאורה תמוה: וכי תורה לומדים בידים, ומהו פשר הלשון "שרפו ידיהם מדברי תורה"? [ואולי נוכל לרמוז בלשון "שרפו ידיהם" היינו שמצבם היה רחוק ממה שסימל משה ב"הרמת ידיו" - את האמונה והתלות רק בה', שזה התנאי לפניות בעסק התורה].

וביאר כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב (בבאר משה - קרח) כי כוונת חז"ל על רפיון החזקת תורה. כי העצה לנצח את עמלק היא בהחזקת תורה. הוא שאמר הכתוב "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל". היינו, כשיש החזקת תורה אזי וגבר ישראל" ואולם "כאשר יניח ידו" ברפיון החזקת התורה, אזי "וגבר עמלק".

זהו שאמר הכתוב (דברים כה-יח) "ויזנב בך כל הנחשלים אחריך". כי כל מלחמתו של עמלק היא לנתק את הקשר והחיבור שיש להמון העם עם לומדי התורה, ע"י שמרפה את ידיהם מהחזקת תורה, שהרי לקיומם של המון העם הוא בהתחברות לתלמידי חכמים לומדי התורה, וזאת רק ע"י תמיכתם בהם בממונם.

"הצדקה הטובה ביותר - תמיכה בלומדי תורה"...

סיפר הרב רפאל וולף שליט"א: תורם להחזקת תורה שאל פעם את רבינו הגרא"מ שך זצ"ל, האם כדאי לתת לענין צדקה מסויים שמבקשים ממנו אף שיהיה על חשבון החזקת תורה? והשיב לו הרב שך שאין צדקה גדולה וחשובה יותר מהחזקת לומדי תורה.

שאל שוב: הרי **החפץ חיים** כותב שיתנו גם לעניני חסד וצדקה? והשיב הרב שך: בהחזקת לומדי תורה יש גם חסד, שהרי הם נצרכים, ועל זה נאמר במשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם".

והוסיף הרב שך ששמע מהחפץ חיים, שמה שאברהם אבינו שילם ארבע מאות שקל כסף עבור מערת המכפלה, כל זה היה לפני מתן תורה, אבל לאחר מתן תורה, הנתניה החשובה ביותר היא עבור החזקת תורה.

מתוך ה"יומן"

"עלבונה של תורה"...

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: "פעם עליתי אל אחד הגבירים העשירים כדי להתרימו למסדות תורה ולתמיכה והחזקת תלמידי חכמים העמלים בלימוד התורה יומם ולילה.

סירב העשיר לבקשתי, החציף פנים, והפטיר: "מדוע עלי לתמוך בהם? שיצאו לעבוד!" השבתי לו על אהר: אם הם יצאו לעבוד, תרד אתה מנכסיד!

"נבהל העשיר ולא הבין מה שייכות זה לזה. הסברתי לו: ודאי אתה יודע את דברי הגמרא, שבכל יום יוצאת בת קול מהר חורב ואומרת, כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני... נענה ראשו בחיוב שאכן יודע הוא.

המשכתי להסביר: "ויש לי שאלה בגמרא זו. מדוע יוצאת אותה בל קול מהר חורב? מדוע אינה יוצאת מן השמים כמו במקרים רבים שיצא בת קל משמים?!"

שאלתי ומיד תירצתי: "אבל יש עוד משנה (אבות פ"ז מ"ב): בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה! מהו עלבונה של תורה?"

אגיד לך מה הוא עלבונה של תורה: העלבון הוא שכל העולם כולו ניזון בשביל לומדיה! השפע זורם בגינם לכיסיהם של הגבירים והנגידים, ואילו הם מניחים ללומדי התורה להיות ניזונים בקב חרובין!...

הגדת

"בזכות זה הוא חי"...

מעשה ביהודי בעל עסקים בארה"ב שבנו יחידו לומד בארץ ישראל, והאב מחזיק את משפחתו כל השנים. והנה התכוון הבן בעוד חצי שנה לחזור לארה"ב ולהשתתף בעסקי אביו, כאשר חצי יום יעסוק בתורה. אך בנתיים רוצה הבן ללמוד כל היום, אלא שאביו מבקש ממנו שיבוא מיד.

נשאל על כך הגאון **רבי חיים קניבסקי זצ"ל** מה על הבן לעשות? השיב רבי חיים: "יש להסביר לאבא שבזה שמחזיק את הבן שיכול ללמוד תורה, בזכות זה הוא חי! לולא זאת, היה מסתלק מן העולם כבר מזמן!"

דרך שיחה

סוד ההצלחה...

ראש כולל אברכים פגש בגאון **רבי משה שוואב** (ר"מ בית יוסף גייטסהעד) והתאונן בפניו מתוך יאוש, שההצלחה אינה מאירה לו פנים, שאינו עומד בנטל הרובץ על כתפיו.

שאל אותו רבי משה: ומה תעשה עם האברכים בכלול? והשיב: "אין ברירה, אשלח כמה מהם..." אמר לו רבי משה טעות בידך, ומכאן כשלונך! קבל על עצמך להוסיף עוד אברכים, תוסיף על עצמך עול, ורגש האחריות יפעם בקרבך ואז תצליח!"

מערכי לב

ראוי לאדם לברך את רעהו, ובמיוחד אחרי שהשלים מלאכה חשובה!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה... ויברך אותם משה" (פרק לט-מג)

וכתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים ס' תתרכא-ב): כשאדם גומר מלאכה גדולה, צריכה ברכה. שהרי לאחר שברא הקב"ה את עולמו ברכו שר העולם שנאמר "ישמח ה' במעשיו". וכן כשכלו מלאכת המשכן ברח אלהים משה. וכן עשה דוד ושלמה, וכן חזקיהו. וכן הוא אומר "מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו", שלא ברכו... ואם תאמר: למה נאמר ויברך אותם משה שתשרה שכניה במשכן והלא כבר הבטיחו הקב"ה "ושכנתי בתוכם"? אלא שהיה ירא שמה יגרום החטא.

בהענקת ברכה לרעהו ישנה גם גמילות חסד והטבה. יסוד זה מבואר בפרקי דרבי אליעזר (פרק יח): שני שערים היו במקדש, שער האחד לחתנים בו היו מברכים לוולדות, שער שני לאבלים... והיו ישראל הולכים ויושבים בין שני השערים הללו, והנכנס בשער חתנים היו יודעים שהוא חתן, והיו אומרים לו: השוכן בבית הזה ישמחך בבנים ובנות, והנכנס בשער אבלים היו אומרים לו: השוכן בבית זה ינחמך.

מבואר בדברי חז"ל כי כל בנייתם של שני שערים אלו היתה למטרה זו - לגמול חסד ע"י הענקת ברכה - "מי שברך" לחתנים ולאבלים. וכך גם לשון חז"ל במסכת סופרים: "כיון שראה שלמה כח של גומלי חסדים, בנה להם לישראל שני שערים הללו, כדי לגמול חסדים זה לזה..."

ואולם צריך להבין, מהו הכח שיש בברכה. מה יש בכוחו של הצדיק [או אפילו ה"הדיוט, שגם ברכתו "לא תהיה קלה בעיניך"] לפעול בברכתו, הרי כבר הבטחנו השי"ת בתורתו הקדושה: "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה'... והקללה אם לא תשמעו" (דברים יא) נמצא שהכל תלוי בקיום מצוות ה', ומה תועיל ברכה או קללה של אדם?!

עמד על שאלה זו הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (בספרו הדעה והדיבור ח"א) וביאר, שהמברך מעורר בברכתו ובתפלתו את כוחות הטוב שבמתברך, שישמור את מצוות ה', וממילא יכלל בברכה האמורה בתורה. וכן המקלל מעורר את כוחות הטומאה שבאדם ומחטיאו ואז נכלל בקללה האמורה לעוברי רצון ה'...

לפי"ז תירץ רבי זלמן סורוצקין (בספרו אזנים לתורה) שאלה אחרת: הנה בלעם אמר לאתון "לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך". מדוע הוצרך ל"חרב" הרי אם יש בכח פיו לקלל ולעקור אומה שלימה, וכי לא יכל להרוג את אתונו ע"י קללת פיו?!

אכן לאור האמור מתורץ, שהרי כוחות הטוב או כוחות הטומאה שייכים רק באדם ולא בבהמה, לכן כדי להרוג את האתון הוצרך לחרב...

יש לדעת ולזכור, שאף המקבל ברכה מזולתו, או המבקש ברכה מן הצדיק, צריך להיות ראוי שתחול עליו ברכה. וכפי שהתבטא הגה"צ רבי יוחם ליבוביץ זצ"ל באחת משיחותיו (הובא בספרו דעת תורה) וכך אמר:

"כי לא כפי שרגיל אצלנו שהולכים אצל "איש צדיק" לבקש ממנו "ברכה" וחושב כי האיש הצדיק ודאי יש לו "קופסה" מלאה ברכות ומבקש הוא ממנו שיתן לו אחת מהן... לא כן הוא הדבר. גם לברכות יש מהלך וסדר. רק זה המוכן והמותאם לזאת הברכה, רק אליו הברכה תגיע, אבל בשום אופן לא ישיגנה זה שאינו ראוי לה, ולא תחול על זה שאינו מותאם לה.

לברך מעומק הלב גם לענין הדיוט...

פעם ישב הגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש וויידנפלד זצ"ל בביתו מוקף בגדולי תלמידיו כשהם שקועים בליבון סוגיה עמוקה. לפתע התפרץ לבית אחד השכנים ומספר בהתרגשות: "פתחתי חנות חדשה לממכר סדקית ברחוב קינג ג'ורג' ואני מבקש ברכה להצלחה!"

התלמידים שהיה קשה להם להתנער מעומק העיון ברגע אחד, התפלאו לראות את רבם מתנתק באחת מלימודו, מתענין ולוחץ את ידו של השכן בחמימות ומברכו מעומק הלב.

לאחר שיצא האיש, ציטט הרב מטשיבין בפני תלמידיו התמהים, את אמרתו של הצדיק רבי ישראל מרוז'ין זצ"ל על דברי חז"ל (וברכות ז.) "אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך". נאמר כאן, אל תהי ברכה בעיני הדיוט - בעיני הארציים הפשוטים, קלה בעיניך, וכשהנך מתבקש לברך בעיניים אלו, תברך מעומק הלב, גם אם אתה שקוע אז בלימודך...

הלמות עמלים - ח"ב

לברך יהודים באהבה...

כ"ק האדמו"ר מלוקווע-וולברוז' זצ"ל, בהיותו כהן לא חס על כבודו ובריאותו, והיה רץ במסירות נפש לברך יהודים, תוך שאומר לאנשים שניסו להניאו מכך: "יהודים זקוקים לברכה, כיצד אני יכול לכבש את הברכה שהקב"ה נתן לי לברך יהודים?"

הוא טילטל עצמו לעיירות ומושבים שהזמינו אותו לברך יהודים. כשהיה פותח בברכת הכהנים המסורתית, היה מברך בדביקות ובאהבת ישראל שאין לשער. היה נוהג לומר תדיר: "בברכת כהנים אומרים, לברך את עמו ישראל באהבה". צריך שזה יהיה עם כל הלב

מעמד ברכת כהנים שהיה נוהג לברך בכל המקומות שהופיע, בהם אירועים ציבוריים גדולים, יוחרט בלבותיהם של רבבות בני ישראל. כשהודו לו על ברכתיו אמר: "אני בסך הכל עושה את המוטל עלי לברך יהודים..."

מתוך מאמר

לברך מתוך אהבה...

האנשים במחיצתו של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, האמינו מאוד בכח ברכותיו שמתקיימות. היה "נכנע" לפעמים ונעתר להפצרותיהם, ומרעיף ברכות על ראשם בכל לבו ומאודו, כשהוא עוצם עיניו בחוזקה ואינו מסוגל לכלוא את פירכוסיו נפשו מרוב התרגשות. כל ברכה שיצאה מפיו הייתה טבולה בנחל של אהבת ישראל.

מעשה באברך מלומדי הישיבה שבנו הפעוט חלה ואושפז בביה"ח במצב קשה. הרופאים חששו לחייו. תינה האב האומלל את צרתו לפני הרב צדקה. מיד הרגיע את רוחו. הוא הוציא סוכריה ואמר: קודם כל נברך "שהכל נהיה בדברו" (להמתקת הדינים) ובירך בכוונה כדרכו בקודש. אחר אמר תפלת "מי שברך" לרפואת הלה ופטר את אביו לשלום.

כאשר שב האב לביה"ח התבשר, כי זה עתה הוטב במפתיע לילדו ומצבו הולך ומשתפר. לאחר ימים מעטים הבריא הלה לחלוטין...
וזאת ליהודה

"ואז זכיתי לברכתו"...

סיפר הגאון רבי יצחק ידידיה פרנקל זצ"ל: בבחרתי כשלמדתי בוורשא התפרסם על בואו של החפץ חיים לעיר. רציתי מאוד והתפללתי שאוכל לראותו מקרוב. והנה שמע ה' תפילתי ולמרות הצפיפות והדוחק העצום מצאתי עצמי קרוב מאוד לצדיק.

ניצלתי את גודל השעה וצעקתי: "רבי! בבקשה יברכני". נתן בי הח"ח עיניו ואמר: "ולמה שאתה לא תברך אותי?" לרגע נאלמתי דומיה, ואחר השבתי:

"**הרב** הרי הוא כהן ואני ישראל..." מעין בת שחוק נראתה על פניו, ואז זכיתי לברכתו...

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

'מדים' ו'מידות' / הרב נפתלי זינברג

* * *
כדי לחדד את הנקודה עלינו להתבונן טיפ-טיפה מה זה יהודי.
"יהודי" זה לא עוד יצור חי ששוקל 70 או 90 קילו. יהודי זה
צלם-אלוקים!

רק כך נוכל להבין כיצד מצווה עלינו התורה לאהוב כל יהודי.
האם זה לא מידי קשה?
ועוד 'אהבת לרעך כ-מ-ו-ד'?

התשובה היא שאם אתה בוחן את הכל מנקודת מבט של "גוף"
אזי אתה באמת צודק. מדובר בגופים חלוקים, בשני בני אדם
שאינן ביניהם כל חוט מקשר.

אך כשבוחנים את העניין מצד נקודת המבט של "נשמה", הרי
כולנו יודעים שאין מציאות כזו של נשמות חלוקות. כל היהודים
מחוברים יחדיו בשורש נשמתם.

* * *
באם העלון יגיע לידי של אותו קנאי מהר מירון, אנו מקווים
שהוא לא ייפגע מהמשפטים הבאים שאנו רוצים להשמיע
באוזניו:

כל עוד אותו לבוש מדים לא יצא מכלל "רעך", וכל עוד אתה
לא יצאת מכלל "רעך", שניכם מחוברים יחדיו בשורש נשמתכם
- בין אם תרצה ובין אם לא...

כשאתה צורח עליו - אתה צורח על עצמך! כשאתה משפיל
אותו - אתה משפיל את עצמך! כשאתה בועט בו - אתה בועט
בעצמך!

מפריע לך שהוא לא צועד במסלול שלך? אין בעיה. תפתח בהר
מירון מדרשיה/ישיבה, תזמין אותו ללמוד אצלך, ומי יודע; אולי
אפילו תצליח לשכנע אותו להחליף את המדים הירוקים למדים
של בן ישיבה...

* * *
קוראים נכבדים ויקרים!

בגיל מבוגר קשה להשתנות. את הערכים הללו עלינו להקנות
לילדים שלנו כבר מגיל צעיר. זו הזכות והחובה של כל מחנך,
של כל ר"מ, ושכל מי שיש בידו השפעה כמו שדרנים וכדו'.
כולם צריכים להתגייס למלחמה הזו, וכך נחסוך מלחמה
אחרת...

את "ביחד ננצח" מפרש כל אחד לפי רצונו ודרכו, אך תז"ל
כבר לימדו אותנו שרק כאשר קיימת אחדות אמיתית, בערכי
תורתנו הקדושה, הרי ישראל יוצאים ונוצחים - בעגלא ובזמן
קריב!

כמה וכמה פנו אלינו בעקבות מקרה מצער שהתרחש בהר
מירון. ולא. זה לא קשור לאסון-מירון או לוועדת החקירה
שהאשימה את 'תת-ניצב' פלוני ו'רב-פקד' אלמוני.

לאתרא-קדישא מירון נכנס אדם עם מדים להתפלל, והנה קם
עליו "קנאי" והתנפל עליו בחמת זעם... השתמש נגדו בביטויים
חרפים ונוראיים. הביטוי היחיד שאנו מעיזים לצטט כאן אלו
המילים "תסתלק מפה!" ההמשך היה מכוער במיוחד. בקיצור:
בזיון והלבנת פנים מהסוג הגרוע ביותר מול אנשים רבים,
בפרהסיה ממש.

* * *
כאשר אדם סופג ביזיונות ולא מגיב, הוא מקבל כח באותו
רגע לפעול ישועות. הסגולה הזו ידועה ולא פעם התפרסמו ב"איש
לרעהו" סיפורים מפליאים כאלה.

חלק מהנוכחים במקום החליטו לנצל את הסגולה, ומיהרו לבקש
מהאיש ברכות. זה היה "מחזה תיאטרלי": חסידים ואנשי מעשה
מקיפים - באתרא קדישא מירון! - אדם עם מדים ומבקשים זיווג
הגון ל"בעריש בן חנה פעריל" או זרע של קיימא ל"דבאשע בת
מלכה עליזה"... (השמות, כמובן מאליו, בדויים).

* * *
איש יהודי היה באתרא קדישא מירון, וכאשר הבחין בנעשה
ניגש מיד לפייס את המבוזה. הוא עמד מולו עם דמעות בעיניים
וניסה להרגיע אותו מההלם והתדהמה שאחזו בו.

שימו לב; איש אחד ויחיד מבין כל הנוכחים קם ועשה מעשה.
ומה עם כל השאר אשר צפו בנעשה? חלק התעלמו, וחלק מיהרו
לבקש ברכה. זה יפה מאוד לבקש ברכה, זה בהחלט מעודד את
המבוזה, אך זו עדיין התעסקות עם הצרכים שלך - ולא עם
הצורך שלו...

הצורך הדחוף של הזולת במקרה זה, היה להתייצב לצידו. כי
ליהודי שומר תורה ומצוות שנכנס להתפלל במקום קדוש לא
מגיעה הלבנת פנים ברבים, גם אם הוא לבוש מדים.

נפלא מאוד שאנשים ביקשו להתברך ממנו, אך זו עדיין
לא הנקודה העיקרית. מה שעומד במוקד העניין זה לגונן על
הנרדף. אפשר להתווכח, מותר להתווכח, אך המציאות היא
שהאיש מסכן את גופו ונפשו כשכוונתו לטובה עבור כולנו
- האם ניתן לשתוק כאשר מבזים ומחרפים אותו לעיני עם
ועדה? ועוד במקום קדוש?!

אז איך ניתן לעמוד מהצד ולשתוק. המנטליות הזו פסולה.
היפך דעת-תורה ונגד רצון השם יתברך. אין כאן 'נושא בעול עם
חבירו', אין כאן 'אהבת לרעך כמוד' ואפילו אין כאן 'מה ששנאוי
עליך אל תעשה לחברך'.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

{ אז נדברו }

פרשת פקודי תשפ"ד | גליון מספר: 643 | לסדר: "חוק חוק ונחוק..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

גיליון זה נתרם לזכותו
והצלחתו של מי שיתרום את
הגיליון של שבוע הבא.

(למ"ד יש ברירה...)

קראת? נהנית?

רוצה להיות חלק מאיתנו?

שאלת את עצמך איד

תורמים?

באופציות שלהלן:

בבנק: פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזיר מס (ס' 46)

באשראי: "נדירים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

ישועות ונחמות!

אני רוצה להיות בדואי!!! איך מקדמים את זה??

זהו! הסתיימו כל הבחירות... גם הסבב השני מאחורינו... יש כאלו שנמצאים בצד המנצח ויש כאלו שנמצאים בצד המפסיד... אני הפעם נמצא בצד המפסיד של הבחירות עכ"פ בחיפה... אבל לא סתם!!! עשיתי בדיקה מי המפסיד הגדול ביותר בבחירות האחרונות...? וגיליתי שהמפסיד הגדול ביותר של הבחירות זה לא פחות ולא יותר - אני!!! **מה יש??**

אז ככה... הסיפור שלי הוא ארוך... אני עד לפני חמש וחצי שנים... הייתי כלליות נשמת עם ישראל... אהבתי את כולם.. חבר אני לכל אשר יראוך ולשומרי פיקודיך!! יש לי חיבור אישי עם כל אחד מהי"ב שבטים... שמחתי לראות את ההצלחה של הספרדים... של החסידים... של הליטאים... וגם במקביל נעלבתי והצטערתי בשביל כשלונו והפסד של כל אחד... יש לי חיבור אישי לחסידים מכל המגזרים... עמדת שעות בטישים, וישבתי שעות בסעיד'ת... מצד שני הייתי דבוק בלו"ג למון הרב עובדיה צצוק"ל... (אפילו פעם אחת לא עמדתי בניסיון ובשקט הצבעתי ש"ס מרוב שהייתי מחובר בנשמתי למון...) וסו"ס אני גם ליטאי על הדרך... **כל זה היה עד לפני חמש שנים!!!**

והנה!!! מה שקרה זה שלפני חמש שנים היו בחירות בחיפה ונקלעתי לסיטואציה שאני בצד המנצח!!! לא תזמנתי את זה... זה פשוט קרה!!! מצאתי את עצמי נמצא בצד המנצח... ועמוק בפנים... והיות וזה היה נצחון מאוד מזדיר על גבול האופוריה... אז... אז נהיה לי נעים... התרווחתי על הכורסה... ובלי לשים לב התחלתי להתמקם בתוך המגזר ה'נכון', המוביל והמנצח!!! ותבין אותי: אני לא מאלו שהולכים ומתחנפים לצד מנצח... זה פשוט הגיע אלי על מגש של כסף... ונוצר מצב שנהיה לי נחמד מידי בתוך משבצת הליטאית שבלאו הכי אני משוייך אליה... נהיה לי משתלם להיות ליטאי ולו בשביל הגאוות יחידה... ובלי לשים לב לאט לאט נהייתי כזה ליטאי כזה... טוב... אין בעיה!! כל עוד שאני מסתובב עם אף למעלה וטוב לי איפה שאני נמצא זה נישט גיפערלאך... אבל מה לעשות שהגיע יום פקודה, ושוב הגיע בחירות והפעם למרבה הצער מצאתי את עצמי בצד המפסיד... ואם חמש שנים הסתובבתי עם אף למעלה... אז כעת אני כבר שבועיים מסתובב עם אף למטה...

וכאן!!! כאן יצא לפתע השפן!!! פתאום אני מוצא את עצמי בסיטואציה מאוד לא סימפטית שהיכרתי אותה בעיקר מאחרים... לפתע אני מוצא את עצמי צר עין ולא מפרגן... לא מפרגן לאגודת ישראל... לא מפרגן לספרדים... לא מפרגן לכל מי שלא במגזר שלי... פתאום יש לי דעות קדומות שאני כבר יודע מראש שרק הצד שלי צודק!! ויש לי טענות וצרות עין מול כל מי שהעז לקבל יותר ממה שאני קבלת... בקיצור: גם אני בסוף נפלתי בבזך המוכר שרובם נופלים בו... אני חושב שיש מהקוראים שמכירים את הבזך הזה קצת יותר טוב ממני... אז זהו!!! שאני עד לפני חמש שנים לא הייתי כזה!!! בגאווה גלויה הייתי משתבח בעצמי שבמוצאי הבחירות אני שמח לראות את כל הרשימות ביחד... לעקוב אחרי הגידול הטבעי הכללי של החרדי משני הצדדים ולהתרגש 'מי ילד לי כל אלה ואני שכולה וגלמודה', וכל זה נעלם!!! אני פתאום רוצה לשמוע שהשני לא קיבל יותר מהשלישי...

בקיצור: אני המפסיד הגדול של הבחירות!!!

פעם הייתי במפלגה המנצחת - במפלגה של הרבש"ע... הרבש"ע הרי אוהב את כל הבנים שלו... **"לראות בטובת בחיך לשמוח בשמחת גויך להתהלל עם נחלתך"**, הרבש"ע שמח לראות שב"ה הציבור הספרדי גדל... וגם הציבור החסידי והליטאי גדל... יוסף ה' עליכם ועל בניכם ברוכים אתם לה'... פעם ככה הייתי!! שמח לראות כל התרבות חיובית שיש אצל היראים ושלימים... אתה יודע מה... לצורך העניין... אם אתה מאוד רוצה... אני אשתף אותך בסקופ!!! (כי יש משמעות בחירות היה לי בוער להתעדכן שציבור שומרי התורה והמצוות מתקרב לחצות את רף השישים ריבא!!! (כי יש משמעות מסוימת שברגע שיש שישים ריבא יהודים בארץ ישראל זה השראת השכינה וזה נהפך לקדושת מחנה ישראל שה' מתהלך בקרב חניך) ישבתי לי באובססיה וגירדתי מספרים מכל המפלגות החרדיות כדי להתקרב ליעד הנכסף הזה של שישים ריבוא שעומדים למרגלות הר סיני ומלוכדים סביב תורה אחת... **אתה קולט איפה הראש שלי היה?** לא ספרתי קולות, לא של דגל ולא של אגודה אלא **לראות בטובת בחיך!!!** היה לי תאוה לברך ברוך חכם הרזים שכמובן אין פרצופיהם דומים וכו' ועדיין אב אחד לכולנו... ופתאום לא!!! פתאום נהייתי כזה מגזרי כזה... שרוצה רק בטובת בחיך הדגל שלי... ולא בטובת בחיך - של הרבש"ע... והאבסורד הגדול הוא שגיליתי שההפסד הגדול שלי לא מתחיל עכשיו!!! אלא לפני חמש שנים!! מאותם חמש שנים שהלכתי עם אף למעלה... וכעת שבועיים שאני הולך עם אף למטה, ואת שניהם אני לא רוצה!!! לא רוצה להיות אף למעלה ולא אף למטה... אני רוצה לחזור להיות מה שהייתי... להיות **חבר אני לכל אשר יראוך!!!** אתה יודע מה זה מפלגת ש"ס?? להתרגש שיש ציבור חרדי כ"כ איכותי וב"ה גם בכמות... למה נגזר עלי לא לפרגן להם? למה? בגלל שאני ליטאי?? אתה יודע איזה הערלעכער יידן נמצאים באגודת ישראל... מילא אתם הליטאים הקלאסיים מבטן ומלידה כנראה לא מכירים ולא יודעים... (כידוע: לכל ליטאי יש מול העיניים איזה דמות של חסיד שיוייע עם ראש בקיר וככה הוא רואה את כל החסידים... ולכל חסיד יש מול העיניים איזה דמות של ליטאי קאלטער שמתפלל מנחה עם בגדי ים וזה בעיניו כל הליטאים) אבל אני כן מכיר מקרוב וכן חבר הייתי לכל אשר יראוך... אז איך נפלתי במלכודת???

יגוה מאויביהם'

בענייני ימי פורים והמסתעף

(אודות שם החוברת, בסוף המאמר בדף 4 בגיליון זה)

בפלא': 0527683095 - 0548446691

ניתן להשיג במוקדי המכירה:

ירושלים: רח' הנמיה 10 קומה ג'

גבעת שאול, רח' בן עזיאל - 054-8491554

בית ונון - משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29

רוממה - המ"ג 29 - 052-7682281

רמות ד' - רובין 47 - 054-8419684

אופקים - משפחת שפירא: 053-4112035

אחיסטוף - שרגל 052-7171721 שבט אשר 9

שלב ב': 0534162979

אלעד - 03-9073067

אשדוד - הרב צור - 050-4120311

באר שבע - ראובני 0533168838

ביתר עילית - אזור רמי לוי - 054-8450998

בית שמש - נהר הירדן 9 ר"ב - 058-3294147

בני ברק - קיבוץ גלויות 9 - 055-6728458

חזו"א 34 - 052-7117271

אזור רח' הרב קוק - 0527603814

חדש: אזור גן ורשא - 0534166085

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה - 054-8441354

טלו טטון - קפלן, הר"ץ 6 ק"ג - 052-7688584

מודיעין עילית: קצות החושן 14, 052-7174781

חפץ חיים 14 - משפחת דרבקין - 089742750

גרון פארק 0527644795

נתיבות - הר' גרשונוביץ 42 - 089934274

עפולה - 052-7686876

פתח תקוה - (מרכז העיר) 0504124235

צפת - 052-7181828

רהובות - 0548580831

רכסים - 054-8415410

תל ציון - 052-7150166

תפרח - לימן - 055-6705003

מה בחוברת???

- מה פשר הסיסמא הסודית ששמה 'עמלק' שברגע שיהודי שומע את השם הזה הוא נכנס לאורות?? מה הוא איבד אצלנו ומה יש לנו חול?
- ביום בהי נגזרה כליה עם ישראל... מה יש? הייתה פעם באיזה סעודה... מלחץ אותי הדברים האלו... מה... ככה זה עובד?? פתאום כליה על איזה סעודה שכוחה... אף אחד לא עשה מזה עוסק... ככה הדברים עובדים בלי אינדקציה מראש??
- שמונים ומאת יום!!! מה אומר לך המספר הזה??
- מה הקשר בין פורים לכיפורים?? האם המשפט הזה עדכני גם לעיו"כ או זה נכון רק לפורים??
- למה מרדכי ממשיך להיות משנה למלך גם אחרי הנס? וכי יש לו עניין להיות נציג ציבור בעיריה??
- משוננס אדר מרבים בשמחה... ואם אני לא רוצה להיות שמח... יותר נכון: לא מצליח להיות שמח?

ועל כך בחוברת...

בחור יקר: תאסוף כסף לת"ת!!! אבל לא בכל מחיר!!!

בימים אלו מתחילים בחורי הישיבות בסבב השנתי... בפתיחת המגביה 'תומכי תורה' לטובת הנזקקים שבתוככי הישיבה... טיירע יידן: תקבלו אותם במאור פנים... אני לא נכנס כעת לתרומות עצמם... זה כבר עניין אישי... אבל חיוך!! מאור פנים!! אל תשכחו שמדובר בבחור שיצא הרגע מהישיבה... תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות... הוא בכלל לא שייך לתחום הזה... תוציאו אותו עם הרגשה טובה... אבל!!! כאן מגיע האבל הגדול!!!

בחור יקר: היות ואני יודע שהתנתקיי"ם לא הולכים להגיד לך בשביל מה אתה יוצא לאסוף כסף... אז אני אגדיר לך את זה בצורה מדויקת... כדי שלא יהיו טעויות...

הראשון שיזום את המושג הזה שבחורי ישיבות יוצאים לאסוף כסף... זה היה המשגיח הרב וולבה זצ"ל והסיבה הייתה אחת ויחידה: כדי שבחור ילמד ויתרגל לתת לשנינו!!! כדי לתרגל ולאמן את הבן ישיבה להתמסר ולהקריב ואפילו להתבזות בשביל לעזור לחבר שלו הנזקק... זו המטרה ולא אחרת... ולכן תקשיב טוב טוב ל-מה שאני אומר... ואני יודע למה אני אומר את זה... אתה!!! אתה לא הולך לראות אגורה שחוקה מהת"ת!!! אפילו אגורה אחת לא... למה לא?? כי אתה יוצא כעת לאסוף בשביל לתת!!! ולא בשביל לקבל!!!

ואם קשה לך או לתנתקיי"ם לקבל את הקביעה הזו... אם הכניסו לך לראש שאתה יוצא לאסוף כסף כי... כי כדאי לך... אתה תרויח מזה... שווה לך... יהיו מכירות מסובסדות... וקעמפ וצחוקים... אם זו המטרה של המגביה... תשמע לי!!! אל תצא לאסוף כסף לת"ת!!! אם מישהו יצקע עליך איזה היתר יש לך להיות פרויט תגיד שאדון אז נדברו אמר!!! ושוב... למה??

כי המגביה של הת"ת נועדה אך ורק בשביל לתת!!! בשביל לתת לחבר הנזקק!!! להתמסר ולהיות מוכן לעבוד קשה בשביל הבחור הנזקק לכל מיני דברים שאף אחד לא הולך לשתף אותי בזה... או קרן עזרה לחתן הנזקק שיוכל להגיע לחתונה בכבוד... זו המטרה של מגביה הת"ת ולא אחרת!!! אבל אם הולכים למכור לך את הלוקש הקבוע... ולתלות לך על הקיר את הכרזות המוכרות שהכל למענך!!! שווה לך... אתה תרויח מזה... ביגוד... ופינוקים בליל שיש... והסעות חנים ושאר ירקות... בקיצור: אם השפראך הוא שאתה הולך לאסוף כסף בשביל לקישקע שלך... וזה הולך לחזור אליך בחזרה...

אם זה הנושא... אני 'פוסט' אותך מלאסוף כסף!!! סליחה... אם תבא לשאול אותי בליל ששי... אני רעב ובא לי צלונט אבל מצד שני אני מתעצל... אין לי סבלנות לעמוד בתור ולחכות לצלונט... נראה לך שאני מספיק סמכות להכריע לך שאני 'פוסט' אותך מלקנות צלונט?? כנ"ל בעונת הרחצה... תאר לעצמך שכולם ילכו לים ורק אתה תתעצל... אם תבא לבקש ממני פטור להישאר לישון... לא נראה לך שיש לי את הסמכות לפטור אותך מללכת לים?? נראה לי שכן!!! אז על אותו משקל: אם אתם יוצאים לאסוף כסף בשביל הכרס שלכם... בשביל מה שאתם הולכים להרויח מזה... אני חושב שיש לי מספיק 'סמכות תורנית' לפטור את כל העצלנים מללכת... ואתה יודע מה... חבל... בשביל מה לאסוף כסף ואח"כ לקבל את זה בחזרה... קח עכשיו אקורדיון... תעמוד במלכי ישראל עם צלחת ותעשה כבר עכשיו כסף...

די!!! תפסיקו להרוס אותנו!!! תפסיקו עם הנימה של האגו הזה... מילא אנחנו המבוגרים... נו... כבר קלקלו אותנו... לנציגים בעיריה אין ברירה... הם כבר חייבים להשתמש בנימה הזולה! זהו שכדאי לך להצביע... אתה תרויח... יהיו מנגלים... צביעת דירות בחינם... מילא קופות הצדקה שבאמת מתמודדים מול מקרים קשים ומוכרחים כסף... הם מוכרחים להיכנע לצניחה החופשית של הערכים ולשתף פעולה עם הנימה הזו של... של 'מה אני מרויח מזה', ואיפה המכירה המסובסדת שזה חוזר אלי בחזרה?? פוי... פוי... אבל מה לעשות... לא נשנה את העולם... אבל ההלה... כשמדובר בבחורי ישיבות שעדיין יש להם סיכוי... כבר בגיל צעיר להרוס אותם?? כבר עכשיו להכניס להם לראש שאל תעז לצאת מהאגו...

די!!! די להרוס אותנו!!! ולכן אם גם בת"ת המסר הזה הולך להיכנס... אני פוסט אותך... רווח והצלחה יעמוד לחתנת הנזקקים ממוקם אחר... (לא חסרים מבוגרים שכבר הספקנו לקלקל אותם והם יתרמו סכומים הרבה יותר גדול בשביל שהם יקבלו ישועה... יקבלו כרטיס הגרלה ואולי אפילו יקבלו כרטיס טיסה לקסטיירער) די!!! די לנימה ההיסטרית הזו שאל תעז לתת!! רק תקבל!!! אל תעז להתעלות מעל עצמך ולחשוב על השני... רק תחשוב מה אני מקבל...

די... בשנים האחרונות הגישה הזו הצליחה להיכנס לנו לכל פינה בחיים... כל חיזוק בצניעות חייב להתלוות אליו סיפורי ישועות מה מרויחים מזה... כל צדקה שניתנת... מה אני מקבל מזה... וכמובן בבחירות כי... כי מגיע לנו... בשבילנו... נציג פלוני יתן לנו יותר... אנחנו נקבל יותר... ואתם לא תקבלו יותר!!! אני מבטיח לכם שלא!! מניסיון אישי...

רק מה?? אתה כי"כ רוצה לקבל?? אין בעיה... אם תהיה מאוד מסכן... ותסתבר עם חובות והבית שלך רח"ל יהיה על סף פירוק... כולנו נחלץ חושים ואתה באמת תקבל... אבל אני מאחל לך שלעולם ועד לא תקבל כלום... תהיה תמיד רק מהנתונים ולא מהמקבלים...

אני רוצה שתבין: הפרנציפ שעליו אני מדבר הוא כסף הרבה יותר גדול מהכמה שקלים של הת"ת... הכסף של הת"ת זה גרושים לעומת הסיבוב הזה בראש!!! התפיסה שרווחת היום שאני פה רק בשביל לקבל ורק לקחת... זו תפיסה שגובה מאיתנו מחירים מאוד מאוד יקרים... אין לך מושג עד כמה... אותו בחור חדל אישים שישן כל היום ולא עושה כלום עם עצמו... זה זה!!! זה התחיל אי שם באבות ובנים שכבר אז התחילו לטפטף לו שהוא פה בשביל לקבל ולקבל... וזה המשיך בכל מיני ויראציות שהכניסו לו בראש שהוא פה בשביל לקבל ולא לתת... והבן אדם נהיה שק ריק שמחכה לקבל!!! שק מפונק ומלא תלונות ומרמור למה לא ממלאים את השק שלי... ואין לו טיפת נכונות להזיז את עצמו... ואתה רואה מול עיניך חדל אישים... ותחשוב שהשק הזה אמור יום אחד גם להתחתן ותנאי הסף של חיי נישואין בנויים על נתינה ונתינה ותחשוב שעל זה הוא לא קיבל חינוך!!! תחשוב איזה רעידת אדמה מחכה לו שם... ו... ומה מטריד אותנו?? העיקר!! העיקר שהוא יקבל כמה אלפי שקלים מהת"ת?? זה?? זה הנושא?? זו הבעיה שלנו?? הכמה גרושים שהוא יקבל מהת"ת זה הנושא הכי פחות מטריד פה... אני מוטרד מי הוא החתן!!! האם מדובר באחד שהתחנך גם לתת או רק לקבל!! בשביל זה יוצאים לאסוף כסף... להתרגל לתת... הדבר הכי גדול שאתה מקבל מהת"ת זה להתלמד לתת... זה הכסף הכי גדול והכי קריטי בחיים... בחורים יקרים: תקהלו ותעמדו על נפשכם!!! אל תתנו לקלקול הזה לחזור אליכם... תסכימו לתת!!! תעשו קמפיין בישיבה... אני נותן בשביל לתת... לא תפסידו מזה... תקבלו מהרוממות הזו הרבה יותר... לך תסביר את זה...

המכרז ל'פזורה הבדואית' יצא

לשיווק...

(המשך) אז נכון!! במשך חמש שנים שהייתי בצד המנצח, לא השכלתי להבין את זה... אז לפחות כשאני בצד המפסיד ו... ואין לי כבר מה להפסיד... לפחות עכשיו נפל לי האסימון... טוב מאוחר מכלום...

לא!! לא רוצה!!! לא מעוניין להיות לא ליטאי ולא חסיד ולא ספרדי... אני רוצה להיות במפלגה של הרבש"ע... הרבש"ע אוהב יהודים חרדים!!! מילא מי שלא לגמרי חרד על דבר ה'... נו... בא נגיד שזה כבר נהיה סיפור יותר מסובך... זה כבר להיכנס של התניא בלאהוב את הניצוץ היהודי שבו וכו'... אבל כשמדובר בקהילות קודש של יראים ושלימים ובהיקף של עשרות אלפי בתי אב של זרע קודש... (שכמובן יש שאור שבעיסה של העסקנים שבוחשים בקלחת ואותם אנתו בעיקר פוגשים בשטח ועליהם אני לא מדבר...) **אני רוצה להיות בצד שלהם!!!** בצד של הרבש"ע שלבו הומה עליהם... פתאום התמלאתי קנאה בחרדים האלו שגרים בתל אביב... שלפחות שם החרדים מבינים שאין לנו מה לריב בינינו... כולנו יראי ה' מלוכדים סביב אבא שבשמים וכולנו ביחד רוצים להמליך אותו!!!

למה נגזר עלי לא לפרגן לבנים של ה'?? למה נזרקתי מהמפלגה שלו??

זהו!!! התעצבנתי... הסתובבתי בשבועיים האחרונים כארי בסוגר... והחלטתי לעשות סוף למחטף הזה... דיברתי עם כמה חברים שלי... והחלטנו יחד... אנחנו פורשים... אני רוצה להיות חרדי **בדואי!!!** היות ואני רוצה לאהוב כל יהודי... ובבחירות האחרונות קלטתי שזה לא!!! לא עובד!! זה לא הולך לכיוון הזה... (למי ששם לב... בבחירות האחרונות, לא משנה כ"כ מה היו התוצאות... יכול להיות שהיו תוצאות מבורכות... אבל הדרך... הדרך מתחילה ועד סוף הייתה כיפוי כוחות פנימיים בתוך המשפחה הגרעינית של ה'... איזה ילד הכי חזק בבית... אבריימי או מושיש או יענק... פילוגים פנימיים והמון תסיסה פנימית... בשפה התורנית קוראים לזה שנתא **חינם!!!** לגמרי חינם!!! חינם אין כסף!!! התנהל פריימריז פנימי למשפחה הגרעינית של הרבש"ע... ובנקודה הזו תרשה לי לנחש... שבחלק ניכר מההתנהלות לא כ"כ חשבו על האבא המשותף שלנו... אף אחד לא התחשב בו שהוא בסוף זה שספג את כל החיצים שאנחנו ירקנו אחד על השני וזה פגע בראש ובראשונה באבא המשותף ש... שאם אתם כבר הורים אני לא מאחל לאף אחד מכם בשום תרחיש לעבור את מה שהרבש"ע עבר בחודש האחרון... לא מאחל לכם שתראו את הילדים שלכם רבים ומקנטרים ולא מפרגנים אחד לשני... תגידו אמן... זכותנו לריב כמו ילדים... אבל מה הרבש"ע אשם? למה זה מגיע לו?? למה עשינו את זה לאבא שלנו...)

ותכל'ס... אני מתחיל להפנים את מה שדוד המלך אומר בתהילים, מי יתן לי אבר כיונה אעופה אשכונה, הנה ארחיק נדוד אליו במדבר סלה, כי ראיתי חמס וריב בעירי!!! הוות בקרבה, ולא ימיש מרחובה תוך ומרמה... דוד המלך מצביע על נתון יבש ולא משתנה!!!

ברגע שיש רחוב חרדי!!! ברגע שיש מאלאן תלאפים חרדים התוצאה היא ריב וחמס... לא ימיש מרחובה תוך ומרמה... זה נתון שכנראה לא הולך להשתנות... מערכת פוליטית זה איתני הטבע של המידות רעות

שקיימות וזה לא משהו שהולך להשתנות... ואי לכך ובהתאם לזאת... אם לא מתאים לי השפראך הזה... אין ברירה אלא לאמץ את העצה של דוד המלך... דוד המלך שולח את החסידים שלו לגור במדבר!!! לא!! דוד לא פתח קהילה במדבר... ממש לא... שכל אחד יתפוס גבעה אחרת... להיות בדואים!!! זהו!! אני חולם להיות בדואי...

(אגב: זה לא סתירה שאני אצביע בבחירות כפי שהרבנים יורו לי, אבל אני אעשה את זה כמו שפאז שד. כמו בני הרבנים שהיו גם הם בדואים כמצות אביהם... והכינוי המרומם שלהם שמעתיים סוכתיים, מצד אחד שמעתיים- מלשון ממושמעים להנהגה... מצד שני סוכתיים, ביום יום הם חיים בסוכת המדבר... עושים מה שצריך וחוזרים לאונימיט שלהם)

ואז אני אחזור למקום הטבעי והטהור שעליו גדלתי לאהוב את כולם... לראות בטובת בחירך לשמוח בשמחת גוייך להתהלל עם נחלתך... לראות יהודים הולכים בכניסת שבת לבית הכנסת... ולחוש לילד שלי... אתה רואה?? זה חסיד ויזניץ... אוהו... תראה כמה חסידי ויזניץ יש... אה... בן פורת יוסף... ואתה רואה את השוורץ זאקן... זה חסיד בעלזא... איזה יופי... מי כעמך ישראל... וזה בית הכנסת של הספרדים... בא נכנס מהר... לפחות נספיק את היגדל אלוקים חיי... יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים...

כן!! אני רוצה להיות בצד של הרבש"ע... אני רוצה להסתובב ברחוב ולכאוב על חילולי שבת!! ולשמוח בלראות כל יהודי חרדי ששומר שבת!!

עכשיו ככה... אתה מבין לבד שבשביל זה אני לא חייב ממש ממש ללכת לגור במדבר... זה די מסובך... זה לגויסטיקה שלימה של גנרטור ומים... אז אין צורך!! יש לי דרכים הרבה יותר קלים איך להיות בדואי...

רוצה דוגמא?? תצחק... יש לי כעת חלום להתחיל ללכת עם **סנדלים בלי גרביים!!!** אל תדאג... לפני כל תפילה אני אלבש גרביים... כן... בדיוק כמו רבא... כתוב שרבא רמי פוזמקי ומצלי... כל היום רבא היה הולך עם סנדלים בלי גרביים... ולקראת התפילה רמי פוזמקי- היה לובש גרביים (אם זה היה ווייס זאקן או שוורץ... זה כבר תלוי במגזרים השונים) זהו... אני במפלגה של רבא... רגע... מה אני ארויח מזה?? **שאני אהיה בדואי!!!**

בינינו... תאר לעצמך שאני אתחיל להסתובב עם סנדלים בלי גרביים... זהו!!! אני כבר לא 'בפרשה'... אני כבר לא ליטאי ולא חסיד, ולא ספרדי, אז מה אני כן? **אני עם סנדלים!!!** חרדי עם סנדלים ועוד בלי גרבים זה... זה 'בריה בפני עצמה...' **זה בדיוק מה שאני רוצה שיקרה...** להיות בדואי... אני רוצה לצאת מהתמננה!!! לא רוצה יותר להיות הדובר והעו"ד של המגזר הליטאי... ואני גם לא רוצה לחכות למפלה של אגודה או ש"ס... אני רוצה ללכת עם הסנדלים ה'יפהפיות' שלי ואז זהו... כעת מותר לי לאהוב את כל מי שהרבש"ע אוהב אותנו... אה... כמה נפלא... **אבל רק אני!!!** רק אני הולך עם סנדלים... אל תגנוב לי את הרעיון... אל תעשה את זה גם אתה... תחשוב אם קוראי אז נדברו יתלכדו יחד איתי ללכת עם סנדלים... אז לא עשינו כלום... כי אז יהיה ליטאים

ספרדים חסידים ו... ו... וסנדלים... אז מה הרווחנו... לא עשינו כלום... ©

בקיצור: מה אני בא לומר??? הבדואי שעליו דוד המלך מדבר!! לא צריך שבביל זה ללכת למדבר... מספיק גם... גם סנדלים בלי גרביים... בזה אתה כבר בדואי גם בתוך הגטו החרדי... וממילא אתה מבין לבד שאם מספיק סנדלים שבביל להיות בדואי... אז אתה מבין לבד שעם שינוי תפיסה פנימי אפשר לעשות את אותו מהלך גם עם נעליים!!!!

הרעיון הוא פשוט מאוד... בואו נצא מהבועה של הסיפור מדפים החרדי... **די!! די לסיפור מדפים!!!** אנחנו לא מוצרי מזון... אנחנו ממלכת כהנים וגוי קדוש... אנחנו לא משטחים של סחורה... משטח של ש"ס... משטח של אגודה ודגל... די!! אפשר לפתוח ראש ולהתחיל לראות את הדברים מזוית של האבא המשותף שלנו!! אני אוהב את כל מי שירא את ה'!!! אני מסתכל על כל יהודי לא מהזוית הצרה של המגזרות אלא מהמכנה המשותף הכ"כ עמוק שיש בינינו... שיש לנו את אותה יידישקייט ואותו אבא שבשמים... **ואם עדיין לא הרגזתי אותך בשבוע זה...** אני רוצה לגלות לך שיש ציבור גדול מהמגזר הדתי לאומי שאני אוהב אותם בלב ונפש... ולמה?? כי מה לעשות... **הם יראי ה'!!!!!!** הם מקפידים על כל ה-רמ"א סימנים במשנה ברורה ח"א וח"ב... הם מקפידים גם על הלכות שבת מס' רמ"ב ועד תי"ז וכן הלאה וכן הלאה... **וחבר אני לכל אשר יראו!!! נקודה...** אני אוהב את כל מי שרצונו יתברך נמצא **במרכז החיים שלנו!!!** מבחינתי זו התעודת זהות של יהודי שאני מעוניין להיות חבר שלו... אז נכון שיש להם את הטעויות שלהם... ולי יש את הטעויות שלי... אבל בסופו של דבר יש את נקודת הבסיס שכל מי שנהר בכשרות, ריבית, חו"מ, ו... וכמובן נאמן ומחויב ל"ג עיקרי האמונה הבסיסיים... זהו זה!! זה הכרטיס ביקור של מי שה' אוהב אותו וממילא גם אני במפלגה של ה' וגם אני אוהב אותו!!! ואם אתה לא ירא שמים... אז גם אם תהיה הנציג שלי אני אתנער ממך... ואם תהיה ירא שמים גם אם תהומות מנטליות יפרידו בינינו... אדון אז נדברו עם הסנדלים חבר שלך!!!

זו המדיניות החדשה שלי (ובעיקר הישנה שלי...) ו... ושל כל מי שמזדהה עם התסכול האישי שלי... קדימה סנדלים...

ואם כבר הגענו לנושא של הבחירות!!! אז כמה מילים על ימי הפורים בהקשר הזה... צריך לדעת שההבדל הבולט ביותר בין חנוכה לפורים, שפורים זה **נצח!!!** וחנוכה זה **הוד!!!**

הוד זה מלשון הודאה- הודאה חלקית... חנוכה זה חג של הודאה לה'... על מלא מלא ישועות חלקיות ונקודתיות שמתפזרות לאורך 180 שנות גלות יוון... תבין: 180 שנה זה הרבה זמן!!! תנסה לחשוב רק כמה קדנציות של ממשלות שמד ורדיפות והתנכלויות יש ב-180 שנה... ועם ישראל נאלצו להתמודד נקודתית מול כל 'כלב'... אז פעם זה היה אליפונרו ויהודית ב"ה הרגה אותו... ויש על זה יו"ט

בכנסת וישיבה בתוך הקואליציה ודחיית גיוס בני הישיבות... לא!!! צא... צא מהבועה... תבין שאנחנו מאמינים ומקוים ומככים למשהו הרבה הרבה יותר גדול... בפורים אנחנו לא אומרים הלל בקנאות! ולמה?? כי נכון ש-נוח מאויביהם והרוג בשונאיהם... ונכון שהיה פה בחינה מסוימת של נצחון הרמטי!!! אבל עדיין... עדיין אחשוורוש נושף בעורף... סו"ס יש בביהמ"ק איזה שער שושן שמזכיר לנו את קיומו של הגוי האדיב מארה"ב שמרשה לנו ומכיר באוטונומיה שלנו...

לא!! על זה לא אומרים הלל השלם!! בחנוכה הכלה תגיד הלל... מצידה מספיק לה שהראש העיר החילוני יתחייב להציק לנו כמה שפחות... אבל מצידו של ה' זה בכלל בכלל לא מספיק... לחג הפורים חשוב להדגיש לכולנו... לכל מי שהצביע בבחירות... ממה נפשך: אם אתה שייך לצד המפסיד... אל תדאג... ברגע קטון עזבתך וברחמים גדולים אקבצך... אבל לא פחות מזה!! גם אם אתה בצד המנצח... ההלו... אל תתקע שם... אל תחשוב שהגיע קץ הימין... ההלו... צא מהבועה... אנחנו לא מתפשרים על פחות ממלון על כככל העולם כולו בכבודך והנשא על כככל הארץ ביקרין... וידע כככל פעול כי אתה פעלתו ויאמר כככל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך... ויקבלו כככולם את עול מלכותך...

לא מספיק לנו שה'חרדים' בפנים... אנחנו מתפללים שכל שבעה מיליון היהודים שנמצאים כאן בארץ ישראל... כולם ישובו לצור מחצבתם ברחמים יבואו ובתחנונים אובילים וילמדו תועים בינה ומלאה הארץ דעה את ה'... כולם ירצו את אותו דבר... כולם ירצו לאותו בית כנסת... כל אלו שלפני שלוש שנים פתאום לבשו מסכות קורונה... פתאום ילבשו כיפה וציצית ויתרפקו על דף גמ' וישתוקקו בצמאון לדעת דבר ה'... על זה אנחנו חולמים!! על משיח צדקנו שישב את כל הילדים האובדים והנידחים הבייתה לאבא האוהב והמתגעגע שלהם... וכל זמן שזה לא הגיע אנחנו לא חוגגים!! גם אם בבחירות אתה נמצא בצד המנצח... אתה עדיין לא יכול להגיד הלל כי אכתי... אכתי עבדי משה ליאון אנו... עדיין כח אחר של פוליטיקה ואבק שריפה של תאוות הניצוח מלוים אותנו... לא לזה אנחנו מייחלים... זה פורים!! להודיע שכל קווין לא יבושו... אבא שבשמים... למענך!!! גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה...

אנחנו נמשיך להיות הכלה הנאמנת שממשיכה לשמוח על כל יום נוסף של השרדות ושהתאפשר לה להמשיך להיות חבוקה ודבוקה בך... אבל למענך ישראל... הושיעה לך ימין וזרוע קדשך ויראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו... הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם הקל המושיע...

זה השפראך של פורים... נצח!!! עד הסוף!! ובאמת מה הפשט בזה?? מה באמת ההבדל בין הגישה של חנוכה לגישה של פורים??

אז בקצרה ממש: חנוכה ופורים זה חתן וכלה... חנוכה מייצג את הכלה של ה'!!! את היהודי שיועד להעריך את הזכות שלי להיות כלה של ה'... וברגע שמתאפשר לי ואני זוכה להיות הרעיה הנאמנת של ה'... זהו... אני כבר קבלתי את שלי... לי כבר אין יותר דרישות... אני כבר מיליונר... ליהודי הגלותי אין עיניים גדולות... כי יש לו נושא אחד שהוא ציפור נפשי!!! תאפשר לי להמשיך להיות הרעיה של ה'... אני מוכנה ללכת איתו בארץ לא זרועה... אני מוכנה בשביל זה להיות גולה וסורה, מרוסת לחי, סובלך סבלך... אני מוכנה לוותר על הכל... העיקר תשאירו לי את זה!!! זה המשאלה הצנועה של היהודי הגלותי... לא ביקשתי מהממשלה מלגות ותקציבים... אני בסה"כ רוצה שתתנו לי את השקט התעשייתי שלי בבית המדרש ובהיכלי הישיבות... ולכן כל פעם שהפרץ התורן התחיל להתנכל ליהודי... ברגע שהוא ניסה לחדור לנקודה הזו... כאן היהודי יצא למלחמת חייו... וברגע שהיהודי ראה ישועת ה' נקודתית והיהודי קיבל לכה"פ איזה מרווח נשימה של כמה חודשים נוספים של דיחוי מהגיוס עד הגל הבא... ש הוא כבר שמח ומודה לה'... כי הוא לא מצפה ליותר... לכלה של ה' אין ציפיות מיוחדות... היא בסה"כ רוצה להמשיך להיות כלה של ה'!!! (זה בדיוק מה שחנניא מישאל ועזריה אמרו לנבוכדנאצר: אם למיסים ולא רנוניות... אתה מלך שלנו... קח מה שאתה רוצה בכיף... אבל ברגע שאתה רוצה שנבגוד בה... עד כאן!!!) זה חנוכה!! חנוכה מייצג את הנכונות של היהודי... את הנכונות של הכלה ללכת אחרי דודה ורעה גם בארץ לא זרועה... היא יודעת להעריך את מערכת יחסית עם ה'!!!

זה חנוכה... אבל פורים??? פורים המגרש עובר לצד של החתן...

פורים מייצג את רצון ה' האמיתי... נכון כלה... נכון שאת מצידך כ"כ יודעת להעריך את הזכות שלך לדבוק בי... וברגע שמאפשרים לך... זהו... מצידך כבר אין לך ציפיות... אבל מה איתך?? גם לי יש מה לומר בנידון!! וכאן מגיע הקל הגדול הגבור והנורא ודופק על השלחן ואומר: למען ציון לא אחשה... עד יצא כנוגה צדקה וישועתה כלפידי תבער... הציפיות הנמוכות האלו לא מקובלות על בורא עעעולם!!! הקב"ה גם רוצה להפגין נאמנות לכלה הנאמנת שלו!!! פורים זה חג שמזכיר לנו... ההלו... בני היקרים: תדעו שכל הישועות החלקיות האלו שהם מנת חלקנו בגלות... זה לא זה!!! כל זה פירושים... כשהבטחתי לכם את כל טובי זה לא זה... זה עדיין הסתרת פנים... כי כשיגיע קץ הגאולה זה יהיה שמחת עולם על ראשם... זה לא יהיה נצחון נוסח יעדי המלחמה בעזה... להחזיר את חטופנו ולהחזיר את השקט לדרום ולמוטט את החמאס... לא!!! כשאנחנו אומרים ברוך הרב את ריבנו... והנוקם את נקמתנו והנפרע לנו מצרינו הקל המושיע... אנחנו לא מתכוונים לנצחון הכ"כ חלקי הזה... פורים נועד להזכיר לנו שלא נשכח שריווח והצלה מינוריים מהסוג שאנחנו מכירים... זה אמנם ישועה אבל נוסח גלות!!! כי כשבאמת יחשוף ה' את זרוע קדשו לעיני כל הגוים זה... זה יהיה נצח ולנצח!!! זה לא יהיה נצחון של בחירות שהמחלל שבת הקטן ב"ה ניצח את המחלל שבת הגדול... לא!!! זה יהיה עד הסוף!! זה לא יהיה נצחונות עלובים שמסתכמים בהכפלת הקולות ובהגדלת מספר מושבים בעיריה ומספרי מנדטים

במגילת תענית... אבל רגע... אל תתלהב... הרי אח"כ הגיע אנטיוכוס שהיה עוד יותר גרוע ממנו... אז בשביל זה יש לנו עוד!!! עוד יו"ט במגילת תענית על מות אנטיוכוס... ואח"כ הגיע נקנור הרשע... אז ב"ה גם עליו עם ישראל התפללו ויום אחד תלו גם אותו על חומות ירושלים וזה עוד יו"ט...

זה השפראך של חנוכה!!! חנוכה מייצג את ההודאה של היהודי הגלותי שאין לו עיניים גדולות... הוא בסה"כ רוצה שיתנו לו לחיות!! שיתנו לו להמשיך להיות בן ישיבה ולא יגייסו אותו בכח... זה השפראך המוכר שלנו שבכל מערכת בחירות מחדש... אם היה סייעתא דשמיא והרשע הפחות גדול ניצח את הרשע היותר גדול, והוא הבטיח לנו שהוא יתנכל קצת פחות לקדוש והיקר... זה כבר יו"ט במגילת תענית... היהודי הגלותי יודע להודות לה' גם על ישועות חלקיות ונקודתיות כאלו!!! להודות על עוד קדנציה בממשלה שידחו את חוק הגיוס בעוד שנה וחצי

זו הודאה נוסח חנוכה!!! הוד!!! אור שמרצד מתוך החושך...

אבל פורים זה נצח!!! פורים מייצג את הישועה האידיאלית ש-לה הקב"ה מחכה ומצפה... ועד שמרדכי לא יצא בלבוש מלכות תכלת וחור ועד שלא ישלטו היהודים המה בשונאיהם, אנחנו לא מוכנים לשמוח!!!

גם כשאותו בוקר שהתרחש המהפך האדיר, ועד לפני שעתיים המן היה בדרך לתלות את מרדכי, ופתאום המן מרכיב את מרדכי על הסוס... וכולם מבינים שעידן חדש מפציע כאן... אבל ברגע שמרדכי רק יורד מהסוס... מיד 'וישב מרדכי אל שער המלך' ששב לשקו ותענית... **כי פורים זה נצח!!!** לא מספיק לנו שגזירת העץ כבר לא מרחפת על מרדכי... כל זמן שהמן לא יהיה תלוי על אותו העץ... אנחנו לא שותים לחיים...

והמן ב"ה נתלה על העץ... אבל גם זה לא מספיק... אל תשכח שיש לו עשרה בנים... ואסתר מבקשת ויאלה... גם לזה אחשוורוש מסכים...

נו... עכשיו בסדר?? כעת אפשר לפתוח במסיבות הנצחון??

לא!!! ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו... יכתב להשיב את הספרים... כל זמן שלא יהיה פה ונהפוך הוא אנחנו לא נרגעים... והנה ב"ה גם את המחווה הזו הם מקבלים... אשר נתן המלך ליהודים... להקהל ולעמוד על נפשם להשמיד להרוג ולאבד את כל חיל... הצרים אותם... **אבל גם זה לא מספיק!!!** עד שלא נגמור להרוג את אחרון העמלקים אנחנו לא חוגגים... **זה בדיוק הסיבה** למה יש יום פורים של פרזים ורק יום אחד אח"כ למוקפים... למה?? כי נכון שהפרזים כבר ביום י"ד סיימו להרוג 75.000 עמלקים... אבל מה לעשות שבשושן הבירה ביום י"ד עדיין נשאר 500... אם ככה בשושן הבירה זה עדיין לא לגמרי סופי!!! אין פה לגמרי ונוח מאויביהם והרוג בשונאיהם ולכן בשושן מוכרחים לעשות יום אחד אח"כ...

למעשה "באחד באדר משמיעים על השקלים... ומתי סגירת הקלפיות??

אוהו... סוף סוף זה הגיע!!! אחרי חורף כזה ארוך... סוף בשעה טובה ומוצלחת בשבוע הקרוב תקיים יריית הפתיחה של הימים הטובים והשמחים המשמשים ובאים... (בפרט לשונאי השגרה כמוני ואולי גם כמך...)

ראש חודש אדר זה האירוע הרשמי!!! משמיעים על השקלים... שני הלוויים שלנו שמלויים אותנו פה במשך כל השנה והם הממונים מטעם ראש המחוז שממונה ע"י הגזברים להתחיל במלאכת האיסוף של מחצית השקל מכל היהודים פה באזור בעמק יזרעאל לקראת יום התרומה החדשה בעוד כחודש בדיוק - ב"ר ניסן... ובר"ח אדר הם דבר ראשון מודיעים!!! משמיעים!!! מכריזים... והציבור מתחיל להצביע ברגליו ולתרום...

הכל עובד עם רשימות מסודרות!!! לנציגים של שבט הלוי כאן באזור יש רשומות מדויקות של כל היהודים יראי ה' שמתגוררים כאן... יש להם פירוט מדויק מי נחשב חבר ומי עדיין ע"ה... כן!!! הרשימות האלו מאוד נחוצות... תחשוב שאחד מהקהילה שלנו מגיע לבית המקדש ואף אחד לא מכיר אותו במקדש... עוד איזה אחד מכפר תבור... לך תאמין לי שהוא טהור מטומאת מת שיש לו רשות להיכנס למקדש... לך תתחיל לתחקר אותו מה זה המעשר בהמה שהוא מביא... מי אמר שזה לא מוקצה ונעבד ואתן ומחיר... זה מסוג הדברים שאי אפשר לברר אותם!! צריך פה מינימום של אימון והכירות עם הבן אדם... ותחשוב שאף אחד לא מכיר אותי!!! אז בשביל זה יש מ"ח ערי הלוויים... והם שולחים זרועות בכל גבול ישראל... ובאזור שהם ממוקמים אז הם הולכים מכפר לכפר ומישוב לישוב ויוצרים קשר יומיומי אישי מול כל יהודי ויהודי...

כן... אז יש לנו פה את ר' יהונתן הלוי שהוא מתגורר כאן יחסית קרוב... בעיר הלוויים יקנעם!!! שמצד אחד מכירים אותו היטב במקדש כי סוף הוא לוי... ואחת לכמה שבועות הוא מגיע למקדש אם זה לדוכן, ואם זה לשוער... או לעשות שימוש ב"יורו משפטין ליעקב, בקיצור: כל אחד משבט הלוי הוא כמו חלק מהצוות של המקדש... הלוויים הם החיילים הסדירים של הנשיא והסנהדרין והם כל הזמן בקשר רציף עם הפיקוד מלמעלה... ומצד שני הם פה איתנו!! והם בקשר יומיומי עם כל אחד פה בכפר... ויש להם מידעי מדויק כל אחד באיזה מעמד רוחני הוא נמצא... ואז כשאני מגיע לבית המקדש אני יודע שאני לא אבוד וזרוק... יש לי את 'מתאם קשרי הקהילה' שלי!!! אני כבר מתאם מראש עם ר' יהונתן... אני מעדיף להגיע כשהוא באזור... ואז במידת הצורך הוא מגיש אותי!!! מציג אותי... ומעיד עלי עדות אופי שלאחרונה נהייתי חבר ואפשר לסמוך עלי בשלל נושאים... תחשוב שיש בעלי אכסניה שברושלים שהם לא מוכנים לקבל כל איזה אורח פורח שנוחת עליהם... לך תדע איזה טמא מת אני מכניס פה והוא מטמא לי את כל הבית בו בזמן שהיום בערב כבר סגרו איתי שיש אנשים שרוצים לאכול פה קרבן תודה שזה אומר לאכול על טהרת קודש!!! אם האורח שהיה פה הוא טמא מת... אני יכול לסגור את האכסניה... זה להטביל את כל הבית... אבל ברגע שהגעתי עם ר' יהונתן... הוא סיד הלך איתי לכמה בעלי אכסניה והוא הציג אותי ואמר: כן!!! זה ידיד שלי מכפר תבור וזה אחד ממשותפי השיעור מנהלל ועין חרוד והם חברים ובקיאים בטומאה וטהרה...

בקיצור: בא נחזור לעניינינו... בימים אלו יושבים צוות הלוויים ויש להם את הרשימה המסודרת של כל ה'מצביעים' הפוטנציאליים... כל היהודים שאמורים לתרום מחצית השקל!! והם יושבים ומתחילים לקבל את המחצית השקל... והם מסמנים... כל מי שתרם מחצית השקל מסומן בוי... וב"ה כבר ב' באדר 60% מהתורמים כבר הגיעו ותרמו... וכעת הגיע הגרעין היותר קשה!!! השלעפעים הקבועים... אנשי הרגע האחרון... שצוות הלוויים לא הולך לוותר על אף אחד מהם... שלא תבין: מחצית השקל זה לא כסף גדול!!! אף אחד לא צריך את הכסף של משהו... בית המקדש לא נמצא בחובות שצריך להשתונר בשבילו... הסיפור פה אחר לגמרי!!! כל המעלה של ביהמ"ק שזה מקום שבו מקריבים קרבנות ציבור... ובשביל שזה יהיה קרבן של כל הציבור... בשביל זה צריך השתתפות של כל הציבור!!! ולכן צריך את המחצית השקל שלי וגם שלך וגם שלו... זה לא הכסף כמו שיהיה את החלק שלי והחלק שלך בקרבנות ציבור... ועל זה לא מוותרים!!!

עכ"פ ביום ט"ו באדר המרגית עולה שלב!!! ואם עד עכשיו רק השמיענו... הודיענו... הכריזו... ואנשים הגיעו מעצמם ונתנו להם מחצית השקל... אבל ביום ט"ו באדר... העסק מתחמם!! ואז הם מתיישבים באופן רשמי בכניסה לבית המדרש ומתחילים לבקש... אמנם בנחת... כי סוף עדיין יש זמן לכל הדחיניים... אבל רבותי... נא להזדרז... אל תשכחו שאנחנו מתגוררים במרחק מסוים מהמקדש... ולכן השליח אמור לצאת לדרך בימים הקרובים... ומי שרוצה שהמחצית השקל שלו יגיע בזמן ללשכה- עוד לפני ר"ח ניסן... אז נא להזדרז...

ובאמת ברגע שצוות הלוויים מתחילים להתיישב בשולחנות הרשמיים בכניסה לבית המדרש... אחוזי ההצבעה בבית אחר מזנקים... ואם עד עכשיו 60% מהרשימות כבר סומנו... כעת מגיעים בזה אחר זה כל מי שעדיין לא תרם... וב"ה בדרך כלל נכון לכ"ב באדר... יש כבר 80% מכלל בעלי זכות התרומה שכבר העלו את תרומתם... כעת נשארו ה-20% הבעייתיים שאיתם זה הולך קשה...

אז!!! לאחר עשרה ימים!!! הגיע כ"ה באדר... אוהו... כעת העסק כבר ממש חם... זה ההישורת האחרונה, כמובן שהשליח הרשמי של הכפר שלנו כבר יצא לדרך!!! אנחנו לא מחכים לכל העצלנים... חשוב לנו שהתרומה תגיע לגזברים עוד לפני ר"ח... ואכן כעת ברגעים אלו בבית המקדש (ביום כ"ה באדר) הגזברים מתחילים לשבת בהר הבית!!! ומתחילים לקבל את השליחים... זה מעמד מאוד מרגש... לראות עוד שליח מופיע ועוד שליח... וכל אחד מחור אחר בארץ... זה הגיע מק"ק עזה... זה הגיע מאבל מחולה אי שם בבקעת הירדן... זה הגיע מאשדוד... זה מצידון... כל שליח שמגיע מתקבל בחמימות... ותכל"ס... ביום כ"ה שהגזברים מתחילים לשבת במקדש... במקביל!!! כאן בכפר שלנו... צוות הלוויים מתחילים להיכנס להילוך יותר גבוה... ובשלב מסוים מקפלים את השלחנות... הם כבר מפסיקים לשבת ולחכות... והם מתחילים בסבב!!! הם מתחילים ללכת עם הרשימה בית בית ולהתחיל למשכן!!! תוק תוק... ר' פיבייש... מה קורה איתך?? ברשימות כתוב שעדיין לא תרמת... אוי... נכון... אני צריך לתרום... אבל אין לי מזומנים!!!

אין בעיה... תביא משכון... פייביש התחיל לשבור את הראש איזה משכון לתת... ואז בשלב מסוים הוא בדיוק נזכר שיש לו כסף מזומן... כן... זה בדיוק מה שרצינו... הלאה... לכתובת הבאה... ר' זלמן... תוק תוק... מה קורה עם מחצית השקל?? אוי ואבוי... הייתי בטוח שכבר תרמת... ר' זלמן כולו נרעש... רץ מהר מהר ומגיש להם מחצית השקל... וכן הלאה וכן הלאה... כמובן שגם אחרי הסבב נשארו בערך 12 אנשים שעדיין לא תרמו!! חלקם הביאו משכון... וחלקם באמת עניים מרודים שאין הפרזטה מצויה ביכסם... ש... שאנחנו מחפשים מישהו שמוכן לתרום בשבילם... בקיצור: זו אחת מהמשימות היותר תובעניות של צוות הלוי בימים אלו... הם לא ינוחו ולא ישקוטו עד שאחרון בני הכפר שלנו יתרום מחצית השקל... נכון אמנם שיש כאלו שאחרי שנתיים נזכרים שהם לא תרמו ואז הם הולכים לשופר שנקרא 'תקלין עתיקין' ותורמים... אבל כאן צוות הלוויים לא נותנים שזה יקרה!!! כאן הם עומדים על זה עד הסוף... כדי לכפר על נפשותינו לפני ה'... עכ"פ זו אחת מהמשימות של שבט הלוי שמתחילה בא' באדר... יש עוד כמה וכמה משימות אולי בשבוע הבא.

שימו לב!!! סוף זמן ק"ש מתחיל לדהור!!

כן... במשך החודשים האחרונים זמן ק"ש עמד פחות או יותר באותו מקום... זו דקה פה דקה שם... אבל בשבועיים האחרונים זה מתחיל לדהור לכיוון מעלה!! נא לעקוב... כל יום זה נהיה יותר מוקדם בדקה ולפעמים בשתי דקות וזה מוקדם מתמיד... עכ"פ עד ר"ח באדר שאז נעבור לשעון קיץ...

האמת היא ש... שכל פעם שאני רץ מהר לקרות ק"ש (מג"א) בדקה התשעים... תמיד נושף לי בעורף וורט שאני הבאתי על עצמי... שהז"ל אומרים: שבלעם היה יודע שעה שהקב"ה כועס בה... הפשט הוא, שהוא היה יודע מתי בדיוק בדיוק סוף זמן תפילה, וסוף זמן ק"ש... ואת זה דווקא משה רבינו לא היה יודע כי... כי הוא לא חיפש להיצמד לגדר... אם ה' רוצה לקרא ק"ש בשעה שבני אדם קמים או קוראים מוקדם ולא נצמדים לשעה שהקב"ה כועס ואומר: חבל!!! 'מעוות לא יוכל לתקון'!!!

אבל האמת היא שזה לא מדויק... כי אותו בלעם בכבודו ובעצמו משבח את עם ישראל, הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא, ורש"י במקום אומר שהכוונה היא שישראל קדושים הם וכשקורה והם קמים מאוחר... הם מיד רצים מהר מהר לחטוף את המצוות ולהספיק זמן ק"ש... רואים מכאן שהקב"ה לא רואה את זה שהור כמו הורט שלי... סוף לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל... ובינו... כנראה שזה נאמר על הדורות שלנו!!! סוף בשבעים שנה האחרונות יש תופעה שמסתמא לא הייתה בכל הדורות שלפני כן... שיעיקר החיים שלנו מתקנים לערב... זו עובדה!!! התאורה ושאר הנתונים הטכנולוגיים מאפשרים להתנייד ולפעול בלילה כמו ביום וכתוצאה מזה הלילה נהפך להיות אפילו יותר ידידותי מהיום- עכ"פ אצל חלק מהאנשים... וממילא אנחנו הולכים לישון מאוחר... זו עובדה!! ללכת היום לישון בשעה תשע או עשר בערב, צריך להיות או אישיות חזקה כמו הרב אלישיב ר' חיים קנייבסקי או להבדיל סדר יום של בית חולים מהוץ ליישוב...

ותכל"ס צריך גם לישון כמה שעות בלילה!! אז מה אתה רוצה שיהיה?? אין ברירה... קמים הכי מאוחר שאפשר בתוך הגרף של ה'בשעה שבני אדם קמים', ועל זה!! על זה בלעם מתפעל הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא... כל הכבוד... הלכת לישון בשעה שותים וחצי בלילה וקמת בשעה שמונה ורבע בשביל להספיק זמן ק"ש גר"א או יותר נכון בשעה שבע וחצי כדי להספיק ק"ש מג"א... איפה זה היה בדורות הקודמים?? הם ישנו הרבה יותר שעות!! הם הלכו לישון עם החשיכה והספיקו לקום ועדיין היה חושך והם היו שומרים לבוקר והיכו מתי כבר יאיר היום...

אז בא לא נשקע בהלקאה עצמית... אבל כן לדעת שסוף תורתנו הקדושה מלמדת אותנו גם אורח חיים תקני, מה שנקרא 'למדה תורה דרך ארץ' ואם כתוב בתורה ש-בבוקר זה שעה שבני אדם קמים!!! המשמעות היא שהזמן מק"ש יש גם שעה שבני אדם קמים!!! ומי שממשיך לישון אחרי השעה הזו... גם אם הוא קרא ק"ש... הוא קצת מסתבך עם ההגדרות האנושיות שלך... מי שקם יותר מאוחר מזה הוא קצת... קצת לא בן אדם... לראות אנשים שמתפללים בשעה... גם אם נטייה את סוף זמן תפילה... בן אדם זה לא!!! לא יעזור כלום!!! בן אדם לא קם בכאלו שעות!!! זה לא בן אדם...

אני לא הייתי נותן הלוואה לבן אדם שמתפלל אחרי שעה 10.00 בבוקר... כי אם הוא כזה דחיין והוא קם כ"כ מאוחר... לך תדע מתי הוא יחזיר לי את ההלוואה... זה ברור שזה הולך ביחד!!! לא זייק למי שמתפלל מאוחר להרגיש קצת דפוק... להרגיש קצת נישט בן אדם... אולי זה יעזור לו להיתלש מהמיטה טיפה יותר מוקדם... מה שבטוח: בוקר טוב...

בדורנו האחרון (ומסתמא בכל דור) יש את המושג שנקרא פייק ניוז...

כל פעם שמתרחש איזה אסון טבע דרמטי או טרגדיה בהיקף גדול!!! לא חולפים כמה ימים ומתחילים להופיע כל מיני שמועות ומסתוריות שהיה פה איזה תכנית זדונית... מישוה פה בישראל מאחורי הקלעים את זה...

אני כמובן לא מדבר על אסון מסוג הטבח של שמחת תורה... ששם זה היה משהו מתוכנן באופן מוצהר... אני מדבר על אירוע כמו הקורונה... נגיף ללא כל סממן פלילי או לאומני... ופתאום צצים כל מיני שמועות שמישהו פה בישראל ורקם את זה... מישוה שזמם לדלל את האוכלוסיה... ומי שזוכר, יצאו חוברות שלמות עם מחקרים והוכחות שהכל פה מתוכנן וכל מיני חשדות וממצאים וחלקיקי נתונים שמצטרפים לפאזל שלם שמגלה שיש פה מישוה שבחש בקלחת ותזמן קורונה על כל השלכותיה... **עכשיו ככה: אני מוכרח להיות כנה ולומר: שמצד אחד: אמנם תמיד אחרי שקראתי את כל הפרשנויות האלו... בסוף תמיד קלטתי שזה סתם פייק ניוז ודימיונות... אבל רק בסוף זה**

קרה!!! רק אחרי שכמעט השתכנעתי סופית שזה נכון... ועברו כמה ימים ונגעתי והתאפסתי... אז לאט לאט נחתתי וקלטתי שההלוו... שטויות והבלים... אבל בהתחלה...?? תשמע... זה היה מממזה משכנע!!! וביני לביני... אתה לא חייב להודות... אבל אני ומי שכן מוכן להודות... בינינו... זה די משכנע... סו"ס בקורונה היו באמת הרבה סימני שאלה שעד היום לא יודעים לענות על זה...

זהו משכנע!!! תעשה משהו! מה שנכון נכון... והנה... הדוגמא הנוספת שבשבוע האחרון שוב חזרה לכותרות זה אסון מירון... מדובר באסון טבע מאוד מצער... ואם כבר נמצאו אשמים ועדת חקירה... זה כאלו שאולי היה צריכים לקחת בחשבון אופציה של כאוס שכזה ולנקוט במשנה זהירות אבל אף אחד עדיין לא חושב שמישהו יזם ותכנן את זה. אז זהו שמישהו הראה לי חוברת שיש בה עשרות הוכחות ותוכנית שאסון מירון היה מתוכנן מראש... מישוה פה רצה שיהי יקרה, וקראתי את זה... ותשמע... זה משכנע!!! היו שם כמה וכמה כשלים שנראים כמו פאזל שמישהו הינדס אותו... כמעט השתכנעתי!! ושמי לב שתמיד זה ככה. בכל פעם שקורה משהו שהשכל הישר מבין שמדובר באסון טבע... תמיד יש את הפייק ניוז שמישהו זמם את זה...

בקיצור: בא נסכם את זה ככה: לכולם יש נטיה לזלזל וללעוג לכל בעלי הקונספציה... ואני רוצה להיות כנה!! אל תמהר לזלזל בהם!! לא כי אני חושב שהם צודקים... אלא בגלל שאם תקרא את החומר שלהם ללא דעות מוקדמות... תשמע!!! זה די משכנע... גם אם בסוף זה לא נכון! אבל א"א לזלזל בהוכחות שגרמו לחלק מהאנשים להשתכנע בזה...

וכאן נפל לי האסימון!!!!

פתאום קלטתי שהם באמת צודקים!!! כל בעלי הקונספציה צודקים בכל התאוריות שלהם!! ולמה?? מסיבה הכי פשוטה בעולם: כי כל יהודי מאמין קולט שאסון מירון לא קרה לא בגלל ביבי, ולא בגלל מפכ"ל המשטרה... כי מדובר באסון בהיקף גדול מידי בשביל ש-45 נשמות חמקו להם ח"ו מידי של הקב"ה... גם קטני אמנה שכמונו מבינים ש-45 אנשים שנהרגו בל"ג בעומר במירון... לא יתכן שבר"ה נגזר שהם יחיו... והגיע מפכ"ל המשטרה וסגר דיל עם מלאך המוות ועשה להם מחטף במירון... מילא כשהזרת מהמכולת והשקית נקרעה וכל התפ"א התפזרו... שם אתה לא תמיד זוכר שהכל בגזירת עילון ואתה כועס על השקיות ה'דפוקות' של המכולת כי זה לא מספיק רציני בשביל לעשות מזה נושא. אבל 45 צעירים שקיפדו את חייהם... ולחשוב שכל האירוע פה מתחיל ונגמר בכמה סדרנים... זה זה! אז לא!!! זה לא הסתכלות של יהודי!!! זה הסתכלות שאולי מתאימה לשבועות מסוימים... אבל לא של יהודי!!! מי שרואה את הדברים הוא כנראה שכח ל'כמה רגעים' שיש בורא ומנהיג לכל הברואים ו-45 הרוגים לא חמקו לו מהראדאר... (כמובן שכאן חשוב מאד לשים לב להבחין בחילוק הדק מאוד: שאם יש באמת מישוה שהתנהג בחוסר אחריות ולכן גזירה ה' התגלגלה תחת ידו... אז הוא באמת נושא באחריות... אבל גם אז זה לא שהרבש"ע יצא מהתמונה! יצא גור ב"ה התגלגל על ידו, וכיון שבחוסר אחריות הוא נטל חלק בתוצאה הזו, אז הוא נושא באחריות וחייב גלות או תשלומין... זה שהפעלה ולקפת לרוע... זה עדיין לא סתירה שהכל בגזירת עילון!!!

וממילא!!! היות ובסופו של דבר הרבש"ע נמצא פה בתמונה... כלומר: באותו ל"ג בעומר שנגזרה אותה גזירה... חוץ מהמפכ"ל שלא היה בסדר בניהול האירוע... וחוץ מפלוני שלא שיפץ את המדרגות... היה שם עוד מישוה שבחש בקלחת!!! הלא הוא: בורא עולם!!! והיות ובאותו לילה היה אמור להתרחש משהו... אז הממלא והסובב כל עלמין היה באמצע לתזמן שאיכשהו זה יקרה... הוא דאג לעומס הנדרש... ולהביא לשם את מי שהיה צריך להיקלע לשם. וה' גם דאג להרחיק משם כל מי שיכול למנוע את מה שכבר נגזר שיקרה... אז אתה מבין לבד שמישהו פה בחש בקלחת... וממילא כל מה שקראתי באותה חוברת הכל אמת ויציב!!! ברור שהיה שם מישוה שתכנן שזה מה שיקרה ובדיק ככה... ממילא **הטעות היחידה** שנכתבה שם באותה חוברת... שנכון... מישוה פה תכנן... השאלה מי?? **הלא הוא הרבנו של עולם!!!**

את הפרט ה'קטן' הזה שכחו לכתוב באותה חוברת!! **אתה קולט??** מגיע אליך מישוה ומוכיח לך בק"נ הוכחות שהקורונה הייתה מתוזמנת מראש... מישוה פה משך בחוטים לאורך כל הדרך... מישוה פה סגר קצוות ודאג שיצא העטלף הזה... **והוי כמה שזה נכון!!!** תחשוב... אם אכן באמת הכל בגזירת עילון!! וכל דבר שקורה בעולם הכל ממנו יתברך... ותכל"ס... 'הלא אתה קל מסתתר...' ה' פועל ועושה ההההכל אבל בהסתר גמור... באמצעות ניסים נסתרים ולא גלויים...

נו... אז תנסה לחשוב: איך זה אמור להיראות??

תנסה לדמיין איך אמור להיראות יקום שלם!!! שמי פה מושך בחוטים מתחילה ועד הסוף... אבל הוא עושה את ההכל בהסוואה גמורה בלי שתראה את הנוכחות שלו... תנסה לדמיין איך זה אמור להיראות??

מוכרח להיות שמורגש בעולם שמישהו פה בוחש בקלחת!!!

אתה קולט את הנקודה?? זה הכי פשוט בעולם!!!

כל הרעיון של פייק ניוז... זה לקחת אסון טבע פתאומי שעל פניו אף אחד לא תזמן ותכנן אותו... ולהגיע למסקנה ש-**לא לא רבותי!!!** מישוה כן בחש פה ותכנן את זה!!! יש פה טביעות אצבע ומוחות קדחתניים שהיו מתואמים הפלפליז ובישלו לנו את זה בחשאי בלי להתניי עקבות... בטח!!! **בשביל מה אני יהודי?? בשביל להאמין באמונה שלימה ששום דבר לא במקרה!!!** ברור שיש פה די נסתרת ש'פעלה במרתב'... כל השאלה מי?? האם ביל גייץ או--- רבש"ע?? **יש הבדל מאוד קטן ביניהם...**

אם זה ביל גייטס... אז אתה סתם סובל מדמיונות ומחשבות טורדניות...

אבל אם את אותו מידע בדיק אתה פשוט **מעתיק כמות שהוא לרבש"ע...** ומבין שהוא יתברך תכנן את זה וכל רשימת הסימני שאלה נזקפים ל-הוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים... אתה בבת אחת הפכת ממאובחן לסובל מהחודות ומחשבות טורדניות ל--- יהודי מאמין שהכל בגזירת עילון!!! המטרה שלי היא אחת ויחידה... פשוט לגייר את כל סוגי הפייק ניוז והקונספציה... במקום להגיד שזה לא נכון!!! (כי סו"ס בסוף מתברר שזה הרי לא נכון)... **אז זהו שלא!!!** אתה יכול לזרום עם כל ההוכחות שהם מביאים... סו"ס הסימני שאלה והתהיות והנתונים המחשידים שזורמים בזה אחר זה ומגבירים את התחושה שמישהו פה בישראל משהו... **הכל נכון!!!** כי הם בסה"כ מוכיחים שמישהו פה מסתתר מאחורי הקלעים... **וזה בדיוק האמונה היהודית שלנו!!!** (אני לא מחפש בכח להאמין לקשקושים... הקב"ה יכול לתזמן מה שהוא רוצה גם בלי להתיר שום ספקות, אבל ה' רוצה להשאיר קצת עקבות... סו"ס הוא רוצה שנקלוט שהבירה דולקת ומישהו פה מדליק אותה ומעוניין שנצא לחפש אותו ונכיר את בוראנו...)

אתה בטח חושב שהסיבה שהתעוררתי לפתוח את הנושא הזה... זה בעקבות המסקנות של הועדת חקירה על אסון מירון שהוגש השבוע...

אז זהו שלא!!! דווקא יש משהו אחר שמתרחש בימים אלו... בימים אלו ישנה עוד ועדת חקירה ממלכתית שהמסקנות שלה גם מוגשות בימים אלו

הפעם מדובר בתובעת ששמה זרש!!! והיא דרשה להקים ועדת חקירה על הנסיבות הפתאומיות והמחשידות של מות בעלה ה'יקר לה מכל'...

ועדת החקירה יושבת על התיק הזה שנים רבות... ובימים אלו ממש הוגשו רשימת מסקנות ומחדלים והאישים שקשורים לכשל הגדול...

נפרט בקצרה חלק מהממצאים... דבר ראשון: ברגעים האחרונים ממש לפני חיסולו של המן... היה מישוה 'לא ברור' ששם לו רגל והפיל אותו בדיוק על המיטה של אסתר וזה קרה בדיוק כשאחשוורוש היה באמצע לצרוח עליו... יש פה סממן מובהק שמישהו תכנן את התיזמון הזה!!!

דבר שני: הגיעו באופן פתאומי אלמונים שהתחזו לבניו של המן והתחילו להרוס את הגינה של אחשוורוש... והם עשו את זה בדיוק ברגעים שאחשוורוש היה הכי עצבני על המן...

נו... תגיד לי: אתה לא רואה שהיה פה איזה תרגיל מתואם?? ? צריך להיות עיוור כדי לא לקלוט שמישהו פה שרטט תכנית איסטרטגית מתוחכמת ומתוזמנת... זרש דורשת בתוקף לעלות על המתנקשים!!! ברור לה כשמש בצהרים שמישהו תכנן את זה!!!

ובינינו... אני מסכים איתה במאה האחוזים... מי שלומד את מגילת אסתר בעיון ואוסף את כל הפרטים ולא קולט שמישהו פה תכנן את ההתנקשות בהמן הוא מנותק... בפרט החברונה הלא ברור הזה... שרגע אחד לפני כן הוא היה עם המן באותה צעה!! ופתאום ביצע פרסה והצביע על העץ שעשה המן... אז מה... אתה רוצה להגיד לי שמהרגע הראשון הוא היה סוכן כפול שבישל עם מרדכי את כל התרגיל הזה? ומה שהכי הכי מחשיד: היה מישוה במשך כמה שנים דאג להסתיר מאחשוורוש על אשר הגיד מרדכי על בגתן ותרש...

ואותו אחד הסתיר את זה עד כה מאחשוורוש... הוא זה שדאג להציף את זה החוצה בדיוק בלילה שהמן תכנן לתלות את מרדכי!!! תגיד לי... מה עוד צריך... צריך עוד הוכחות שמישהו פה בחש בקלחת?? ? צריך להיות מפגר כדי לחשוב שהכל היה ספונטני ואין שום קשר בין מקרה אחד לשני... זרש צודקת ולגמרי צודקת וכלו איתנו!!!

וועדת החקירה השלימה את חקירת הנסיבות והגישה את מסקנותיה...

והמסקנה היא לא פחות ולא יותר: שיש השגחה פרטית!!!

כן... הכל היה מתוכנן... מישוה פה שרטט תכנית מתוחכמת שמורכבת מעבודת נמלים של המון פרטים קטנים וסגר את כל הקצוות מכל הכיוונים (ומי שמכיר את המגילה לעומק יודע...

שמיתני פה רק כמה פרטים בודדים מתוך עשרות... וזה עיקר העיון במגילה) ולמישהו הזה קוראים **בורא עולם!!!**

ממילא כל הקונספציות נכונות!!! הכל אמת ויציב!!! כולל החקירות שכעת מתרחשות סביב הטבח הכ"ז טרגדי בשמחת תורה... וכל הזמן מתגלים עוד ועוד כשלים... ועוד ועוד מחדלים... והכל נכון... **השאלה היא: לאיפה אנחנו לוקחים את זה??** האם אנחנו לוקחים את זה כמו גוים למקום של הנח... מצאנו את האחראים למחדל... הרי עד הרגע ידענו שאנחנו כל יכולים ופתאום קרה מה שקרה ו... וחלילה וחס עלול להתברר ש-'מהו דתימא', אנחנו כבר לא כל יכולים... קמ"ל שלא... תרגע... לעולם אימא לך אנחנו כל יכולים... ואלא קשיא: הרי קרה מה שקרה... שאני התם שהרמטכ"ל לא עדכן... והמל"ל נרדם בשמירה...

בקיצור: הכל בסדר... אנחנו ממשיכים להיות כל יכולים!!! **זו מטרתה של כל ועדת חקירה!!!** שמעת?? ? בא נקרא לחולה בשמו: מטרת ועדת חקירה היא לא בשביל להתייעל ולא להפיק לקחים... אל תהיה תמים ויפי נפש, לפחות שאנחנו לא נהיה תמימים... מטרת החקירה היא אחת ויחידה:

להחזיר לכוחי ועוצם ידי את תחושת הכל יכול שלנו!!!

היינו בטוחים עד היום שאנחנו כל יכולים!! והנה הגיע אותו טבח והוכיח לנו שקיים כח עליון שכשהוא גוזר משהו הוא פשוט שם לנו מוצץ וחיתול... ומשכיב אותנו בלול ומרדים אותנו עם בקבוק וסיפור... וזה בדיוק מה שקרה באותו יום מר ונמרה שה' הוכיח ל'אביבי לב ש-נמו שנתם ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם, מגערתך אלוך יעקב'... והתגלית הזו שיש פה מישוה חזק שפועל בעולמו כרצונו, זה תגלית שלא עריבה לאזנו של החילוני המצוי!!! והוא פשוט מחפש בכל מחיר למצא אשמים כדי להחזיר לעצמו את התחושה שאני שולט במצב ואני כל יכול... אז זהו... שהסיפור העגום שקרה בשמחת תורה... הצביע בהחלט על שורת כשלים... (שמי שבאמת פשע בתפקידו שיעשה את החשבון נפש שלו וזה עניין שלו)

אבל אני ואתה צריכים להוציא מזה דבר אחד ויחיד... יש בורא עולם!! לא יעזור לך רואה יורה, ולא כיפת ברזל... 'כי ה' צבקות יעץ ומי יפר, וידו הנטויה ומי ישיבנה...' זה המסר של המגילה ועל זה צריך לשים את הנקודה!! הבירה דולקת ומישהו מדליק אותה... לא נותר לנו אלא להכיר את בוראנו ולגלות אותו מתוך האנוכי הסתר אסתרי...

זו עבודתנו מול מגילת אסתר בפרט וימי הפורים בכלל...

גיליון מס' 555 פרשת פקודי
תשפ"ד שנה שנים עשרה

גליון זה יוצא
לזכות ידידינו היקר
המסייע מדי שבוע
בהדפסת הגליון
והפצתו בבתי הכנסת

דברי שי"ח

ממזן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

בעלי אסופות - פרשת זכור

ברכה על קריאת פ' זכור

שאלתי מרבינו זצ"ל, מ"ט לא תקון ברכה על קריאת זכור וד' פרשיות [ומש"כ כה"ח סי' תרפ"ה סקכ"ט שאין לברך על זכור שהוא השחתה הרי באבוד רשעים רינה ובפרט בעמלק שאין ה' שלם עד שיחמה שמם ומ"ש מברכת שחיטה, ובסוף טעמא דקרא אסתר עמוד ר"צ ד"ה בסליחות, כ' רבינו זצ"ל דיתכן שבך מרדכי על מחיית עמלק ב' ברכות, ברכת המצוה ושהיינו, ועי' בעזרת אליעזר ס"פ בשלח דלא הפסיק בדיבור עד גמר תליית עשרת בניו], ואולי הוא בכלל חיוב ת"ת הכללי רק בשבת זו תקנו לנו לקרא פ' זו, [ומה"ט י"ל שאין ברכה על חיוב שמר"ת], והשיב רבנו זצ"ל, עיקר מצות זכור בלב, [וכ"כ רבינו בתשובה בס' עזרת אליעזר דזכור משמע בלב ועי' במגילה י"ח א', ועי' בס' תשובות הגר"ח ח"ב דלא תקנו ברכה כיון שמברכין ברכוה"ת, וכ"כ בס' מועדי הגר"ח ח"א דלא תקון ברכה על פ' זכור דיוצא בברכוה"ת, וכן עי' בדולה ומשקה דברכה"ת פוטרות, ובס' שמענו כן ראינו ח"ב מובא שהשיב שאין ברכה על דיבור, וכן עי' בס' מועדי הגר"ח ח"ב בטעם שאין מברכין שהחיינו דעל דיבור אין מברכין, ויל"ע מ"ש מברכת התורה וברכת מגילה, ועי' בשו"ת להורות נתן ח"ה, ועי' שם במועדי הגר"ח ששאל מ"ש ממגילה, והשיב רבנו במגילה יש מעשה המגילה, ונראה כוונתו שהוא שהחיינו על ההצלה ולא על הקריאה גרידא, ועי' בשיח הפורים עמוד פ"ט].

העולה לפרשת זכור אם קורא עם הש"ץ

שאלתי מרבינו זצ"ל, האם העולה לתורה בפ' זכור קורא יחד עם הש"ץ, דלכאורה כיון שצריך שיהיה קריאתה בעשרה א"כ קריאתו בלחש אי"ז בעשרה רק קריאת הש"ץ, [ובמשנ"ב סי' קל"ט י"ג מבואר שקורא עמו], השיב רבנו זצ"ל, זה ג"כ נקרא בעשרה, ועי' בחזו"א (אור"ח סי' קנ"ה ב') שגם בלחש יש צירוף עשרה כמו בשמו"ע, ושאלו מרבינו זצ"ל על מנהגו לקרא מתוך המגילה הכשירה שלפניו יחד עם הבעל קורא, והיה נשמע קולו ברמה בכל עת הקריאה, האם באמת צריך להשמיע לאזניו את קריאת עצמו, והשיב רבנו כן, ושאל אם יכול לקרא בשקט ויצרף קריאת עצמו לשמיעת הבעל קורא והשיב רבנו שלא מהני כי מכוין לצאת בקריאה של עצמו, ושאל אם מעכב וענה רבנו שהוא פלוגתא עי' במשנ"ב (סי' תרפ"ט סק"ה), ע"כ. (קובץ ווי העמודים וחשוקיהם גליון ק"י מרגניא דר"מ ס"ה עמוד קל"א).

בענין העולה בפרשת זכור באיזה קריאה יוצא

שאלתי מרבינו זצ"ל, דלכתחילה קי"ל דצריך העולה לתורה לקרא עם הבעל קורא בלחש, כיון דאומר הברכות, שאינו בדין שיברך העולה על קריאת הש"ץ, וכמבואר במשנ"ב (סי' קמ"א סק"א), וגם בפ' זכור יש לו לקרא עי' במשנ"ב (סי' קל"ט סק"ג וסי' רפ"ב סק"ג), וא"כ יל"ע באיזה קריאה יוצא יד"ח, דאם בעינן קריאת זכור בעשרה כמש"כ השו"ע (סי' תרפ"ה ס"ז) מתרוה"ד (סי' ק"ח) א"כ לכאורה מה שקורא העולה ואינו נשמע לציבור הוא כקריאת יחיד, והשיב רבנו זצ"ל, דבכל גווני יוצא כמש"כ החזו"א (אור"ח סי' קנ"ה סק"ב) דאף עשרה שאומרים בלחש מצטרפים כמו בשמו"ע, ולמש"כ הקר"א בברכות (י"ז א') והמהר"ם שייק (סה"מ ל"ת ס"ב) בטעם דבעינן עשרה שהוא חובת ציבור דמלחמת עמלק הוא חובת ציבור, א"כ י"ל דבעינן דוקא שישמיע לעשרה, ובשם מרן הגר"נ קרליץ זצ"ל הביא בגליון

מים חיים שטפל קריאתו לקריאת הבעל קורא ויוצא בקריאת הבעל קורא,
בענין קטן והגדיל לענין פרשת זכור
שאלו מרבינו זצ"ל, למה לא נחייב כל קטן שהגדיל לשמוע פ' זכור, למש"כ האחרונים דהחיוב הוא לזכור כל יב"ח מכח זכרון בספר ששומע הזכירה מתוך ס"ת, ועי' מש"כ רבנו בס' דולה ומשקה (עמוד רע"ח) ששאל מרבינו זצ"ל האם גר שנתגייר וקטן שהגדיל חייבים לקרוא מיד פרשת זכור כי בפשטות המצוה בזכור הוא כל השנה ומקיים עי' שקרא פ"א וזכור כל השנה וא"כ גר שנתגייר שיצטרך מיד לקרוא וכן קטן שהגדיל האם גם נאמר כמו הנ"ל שיצטרך מיד לקרוא כשגדל והשיב רבנו, א"צ, ונשאל רבינו זצ"ל, בקטן שהגדיל אחר קריאת פ' זכור למה אינו חייב לקרא מיד פ' זכור דאורייתא, והשיב, יאמר שש זכירות מיד (ס' אשיחה ח"ב עמוד רמ"ח).

פרשת זכור בשנה מעוברת

נשאל רבינו זצ"ל, האם רבותינו חששו למובא במהר"ם שיק (תר"ג מצות תר"ה ב') שהנהגת החת"ס בשנה מעוברת היה לכונן בפ' כי תצא לצאת יד"ח פ' זכירת עמלק דכיון שעובר יותר מ"ב חודש בשנה מעוברת מקריאת זכור בשנה שעברה צריך כונה בקריאת זכור שבפרשת כי תצא למצוה, והשיב רבינו, לא ראינו נוהגים, (דולה ומשקה ענינים שונים עמוד רע"ז, וכן השיב רבינו זצ"ל בעלי שיח אור"ח אות ב' אין נוהגין, ועי' שו"ת חת"ס אה"ע"ז סי' קל"ט ועי' ארחות רבינו ח"ג עמ' ל"ג שאמר שנוהגים לכונן לצאת בפ' כי תצא).

אם צריך לידע פי' המילים בפ' זכור

כתב רבינו זצ"ל בספרו נחל איתן (סי' ט"ו סק"י) דבפרשת זכור יוצא אפי' אינו מבין דהוא מצות זכור בפה כדאי' במגילה (י"ח א'), ועי' דולה ומשקה (עמוד רע"ט) דהעיקר שיבין הענין.

נשים בפרשת זכור

כתב רבינו זצ"ל בקונטרס הזכרונות ממזן החזו"א (סי' ל"ג אות א) אין נשים חייבות לשמוע פרשת זכור, דלא כתשובת בנין ציון החדשות (סי' ח) ואמר אאמ"ר זצ"ל בשמו ראה לזה ונדפסה בכתבי קה"י החדשים (מגילה סי' קע"ח) דאם נשים חייבות גם עבד חייב, ולמה הוצרך ר"א לשחרר עבדו כמו שכתב הרא"ש בברכות (פ"ז סי' כ), (ועי' רמ"א סי' תר"צ ס"ה), ולמעשה היה הקה"י מורה לנשים לשמוע והיה מעיר אף הקטנות שילכו לשמוע בביהכ"ס (ארחות רבינו ח"ג עמוד קנ"ח).

בענין עשרה זכירות שאחרי התפילה

אמר לי רבנו זצ"ל בשם החיד"א דנכון לומר כל יום אחר התפילה עשרה זכירות, וא"צ לומר כל הפסוק רק לכל זכירה יאמר תיבה אחת כגון אני זוכר יציא"מ שבת מעמד הר סיני מעשה עמלקמעשה מרים כו', עי' בס' עבודת הקדש (בציפורן שמיר סי' א' כף אחת סי' כ"ה), וכן נהג רבינו זצ"ל לאומרם בכל יום (עי' בס' אלא ד"א של הלכה עמוד י' וע"ש פ"ד סי' ז'), ועי' בס' שש זכירות (סי' י"ד עמוד רכ"ו) דאם אומר הפסוק נכון שישלים כולו ולא יאמר חצי פסוק. ולענין אמירתן בעל פה השיב, אם שגור בפיו אפשר להקל, (שם סי' ט"ו עמוד רל"ג).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב **ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל**
ואמי מורתי מרת **רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל** תנצב"ה

עורך: **יצחק גולדשטוק**

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✉ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מזור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - השבועות הבאים בעזה:

פרשת וקרא - הגאון רבי נפתלי מפלי מח"ס זכר נפתלי (ג' אדר) | פרשת צו - הגאון רבי משה צבי זצ"ל - שלושים לפטירתו
חודש ניסן ובין הזמנים - התברחה הגאון רבי אלעזר צדוק טורציץ ("בניסן תשנ"ח)

נשמח לקבל מוקראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי יעקב ישראל פוזן זצ"ל

מקום המגורים של רבינו ורבי יעקב היה סמוך מאוד זה לזה. עובדה זו הביאה לידידות קרובה מאוד בין המשפחות. משפחת פוזן זכתה להיות מרובת ילדים, והרבנית קניבסקי ע"ה, היתה להם פעמים רבות לעזר וסיוע בזמנים דחוקים. חתנו הגדול של רבינו - רבי שרגא שטינמן שליט"א, עוד זוכר את הפורים של "השנים ההם" בהם אנשי השכונה היו בודדים, והתלמידי חכמים שבהם היו שותים עד דלא ידע, ובאים לשמוח זה אצל זה.

גם אל רבינו שהיה אז אברך צעיר, היו נכנסים חבריו התלמידי חכמים כשהם מבוססים כדת ושמים יחד את היום הגדול. רבי יעקב פוזן היה אחד מאלו, והיה יושב ואומר בעל פה דפי גמרא שלמים מילה במילה מתוך שכרות גמורה, ורבינו מקשיב לו בהנאה רבה...

הבין מתוך הברכה

גם העובדה הבאה תעיד על יחסי השכנות הקרובים של רבינו עם רבי יעקב: פעם ראה רבינו מביתו את רבי יעקב שהוא עומד בחלון ומברך בקול רם ובכוונה - מילה במילה כדרכו - את ברכת 'הטוב והמטיב'. ניגש רבינו לרבנית ע"ה ושאל אם ידוע לה האם למשפחת פוזן נולד בן זכר.

הרבנית התפלגה, כי ידעה שעמדה לפני לידה, והיתה בקשר הדוק מאוד עם המשפחה, אך לא שמעה עדיין מכלום.

אמר לה רבינו שכדאי לברר כי כפי הנראה שנוולד להם בן, ואכן התברר שכך היה. היה פשוט וברור שברכה כזו אינה על קניית חפץ חדש לבית אלא על לידת בן...

ברכת יש"כ לבנו הגאון רבי ראובן טוביא שליט"א שאחז במדת הענווה של אביו הגדול זללה"ה - על עזרתו

רבי יעקב ישראל פוזן נולד בגרמניה בי"א באייר שנת תרצ"ד. לקראת שנות המלחמה עברו הוריו להתגורר באנגליה, שם למד אצל רבותיו בישיבת גייטסהד. בהמשך עלה ללמוד בארץ הקודש בישיבת סלבודקא, ושקד על תלמודו בעומק העיון מתוך ריתחא דאורייתא ושמחת התורה. היה ידוע בדקדוק הלכה ויראת שמים טהורה שלויה אותו בכל צעד. מספר שנים לאחר שייסד הגר"ן קרליץ את בית דינו, נקרא רבי יעקב לשמש כדיין מומחה, והטביע את חותמו בפסקי דין ובהלכות הרבות שחידש. במקביל שימש כרב הקהילה התורנית במושב 'זכרון יעקב' והיה דוגמא טהורה בכל הליכותיו. נלב"ע ג' אדר א' תשפ"ד.

ההיכרות

רבי יעקב למד שנים רבות בכולל האברכים 'חזון איש' ושם היה פוגש תמידים כסדרן את רבינו, וכשעבר לגור ברחוב רשב"ם בבנין הסמוך למעונו של רבינו, התהדקה הידידות ביניהם והיו מרבים

לשוחח בדברי תורה, לא אחת אף היו חוזרים יחד מהכולל. גם בבית הכנסת הסמוך 'לדרמן' היו נפגשים השניים לעיתים קרובות. וראה בספר קרית מלך פ"ה מטוען ונטען הי"ב שמביא משמו מקור נפלא לדברי הרמב"ם סומא הרי הוא כבריאי, וכן בספר נחל איתן סימן ו' ס"ב ס"ק י"א מביא רבינו הערה משמו.

רבי יעקב ישראל פוזן זצ"ל

רבי "פלונג"

כאשר רצה רבינו לקרוא או לשלוח אליו דבר, היה מכנהו 'רבי פלונג' ולא בשמו רבי יעקב.

הסיבה לכך, היות ושמו המלא היה "יעקב ישראל" כשמו של אבי רבינו מרן הסטייפלער רבי יעקב ישראל קניבסקי, ולמרות שיש צדדים בהלכה להקל להזכיר את השם, מכל מקום נהג להחמיר ולא להזכיר בשמו כלל, וכיון שרצה לכבדו קראו בשם רבי פלונג.

ברכת הגומל בנוכחותו

בשנת תשע"א כאשר החלים רבי יעקב מטיפול רפואי שעבר בלב, ביקש לברך 'הגומל' דווקא במחיצת רבינו, והגיע אז לתפילת מנחה גדולה של שבת, למרות שזה לא היה המניין הקבוע שלו (מפי בנו רבי ראובן שליט"א, והוסיף לציין: כי אמנם בשו"ע או"ח סימן רי"ט ס"ג מבואר כי ברכת הגומל נאמרת בפני עשרה כששנים מהם רבנו, אך מסתבר יותר שלא מחמת כן הגיע לברך דווקא בנוכחות רבינו אלא מפני הרגשת הלב, שהרגיש שבאופן זה יותר מודה לקב"ה).

רבי יעקב בשנותיו האחרונות בבית הכנסת 'לדרמן'

דמי שדכנות

ההיכרות של רבינו עם רבי יעקב הביאה אותו להציע שידוך את בנו רבי ראובן טוביא עם בת מחותנו הר"ר יהודה צביון שיבלחט"א. ואכן בשעט"מ השידוך קם והיה. כאשר באו לשלם לרבינו 'דמי שדכנות' כנהוג, אמר שאינו רוצה כסף אלא מבקש שכאשר יולד לזוג הצעיר בן, יתנו לו מצות הסנדקאות בעת הברית מילה. וציין שמצינו כי בגמרא 'שושבינות נגבית בבית דין' ואין זה מנהג בעלמא אלא דין גמור שיש לקיימו. ואכן כך היה.

יש לציין הנהגת רבינו, שבשני הבנים הראשונים שנוולדו, ויתר לאבי הבן שיכבד תחילה את שני הסבים, ובילד השלישי שימש כסנדק.

טוב שכן טוב

כאמור לעיל, מלבד הידידות שהיתה על ידי הלימוד המשותף באותו הכולל,

מכתבים למערכת - לזכרו המשגיח הגר"י לוינשטין זצ"ל

בגליון הקודם הבאנו שהגאון רבי יחזקאל ברטלר שאל את מרן החזון איש מה עליו לעשות כששומע ברכת כהנים באמצע שמונה עשרה. והתברר שכוונת רבינו היתה למרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטין זצוק"ל, ולא להגאון רבי יחזקאל ברטלר. ותשו"ח להגאון הרמ"ז שליט"א שהעמידנו על הטעות. והנה היות ויום היא"צ של מרן המשגיח זללה"ה חל בתאריך י"ח אדר (תשל"ד), נביא עוד כמה גרגירים כפי אשר יכיל הגליון.

זהירות בכבודו

רבינו סיפר שהכיר מקרוב תלמיד חכם אחד, שבחרותו למד בישיבת פונביז', והיה בחור רגיל, ונהג משובת נעורים שעשה דבר שלא כהוגן נגד המשגיח רבי יחזקאל, ונענש מקפידא שלו, שעד סוף ימיו היה משונה בהתנהגות.

טבילת עזרא ופסוקי דזמרה

אמרו לרבינו כי דעת המשגיח דפונביז' היתה שאם אחד רוצה לטבול 'טבילת עזרא' אך על ידי זה יאחר קצת לפסוקי דזמרה, שעדיף לימנע מכך, ובלשונו מען קען זאך טובלען אין פסוקי דזמרה! (- אפשר לטבול עצמו בפסוקי דזמרה).

ורבינו העיר שלמעשה יש להבחין בין מי שמקפיד על כך תמיד שילך לטבול כי דוחה אף תפילה בציבור, למי שלא מקפיד תמיד.

תמונה נדירה בפרסום ראשון, בה נראה המשגיח הגאון רבי יחזקאל לוינשטין זצ"ל